СПРАВКА ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“				
№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/неприети	Мотиви
1	Николай Петров (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	I. § 23. Член 56 се изменя така: „Чл. 56. (3) Служителите подават декларации за имущество и интереси при условията и по реда на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности. 1. Редовия служител на Държавна Агенция „Национална Сигурност“ НЕ Е публична личност по смисъла на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности и не заема публична длъжност. В този закон публичните длъжности са изредени изчерпателно, и редовите служители на Агенцията НЕ влизат в тази категория. 2. Длъжностите на редовите служители на ДАНС, с изключение на тези, които се разпореждат със финансови средства, НЕ са длъжности с висок корупционен риск. Освен това, редовия служител е достатъчно натоварен със специфична оперативна	Не се приема	Разпоредбата не вменява ново задължение за служителите на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС, Агенцията), а цели, с оглед недопускане на повторение в нормативната уредба, да препрати към закона, в който изпълнението на това задължение е подробно регламентирано. Служителите на Агенцията, с изключение на тези по чл. 5, ал. 1, т. 24 от Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности (ЗПКЛЗПД), са задължени лица по § 2, ал. 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗПКЛЗПД. По отношение на тях се прилагат съответно разпоредбите на глава седма „Декларации“, глава осма „Конфликт на интереси“ и глава единадесета „Административнонаказателни разпоредби“ от същия закон. В изпълнение на § 2, ал. 2 от ДР на ЗПКЛЗПД, служителите на ДАНС и към настоящия момент

		работа и във връзка с нея попълва достатъчно много документи. Също така, редовия служител много по - трудно ще може да използва служебното си положение за извършването на незаконна дейност, отколкото лицата, изброени изчерпателно в Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности. Принуждаването на служителите ежегодно да попълват такива декларации (както и декларации за промяна на обстоятелствата по вече попълнени декларации) ще доведе до демотивация на личния състав и до възможни проблеми за самите служители, тъй като те ще трябва да уведомяват службата и да бъдат обект на проверки при почти всяко свое действие - теглене на кредит, откриване или закриване на сметки, закупуване на имущество и тъй нататък. Затова Предлагам: Редовите служители на Държавна Агенция „Национална Сигурност“ да подават декларации за имущество и интереси НЕ всяка година, а ВЕДНЪЖ на всеки 2 (ДВЕ) години, при това в съкратен вид - да декларират само имущество и интереси, чрез които РЕАЛНО може да им бъде оказан някакъв натиск или да им бъде повлияно - кредити, задължения към физически и юридически лица, други видове дългове. Със това ще се намали административната тежест върху както върху служителите на Агенцията,		подават декларации за имущество и интереси в предвидените в този закон срокове, като последният не регламентира различни срокове за подаване на декларациите от лицата по чл. 5, ал. 1 и тези по § 2, ал. 1, т. 1 от ДР. Както е посочено по-горе, разпоредбите на глава седма „Декларации“ от ЗПКЛЗПД, включително относно вида на декларациите и сроковете за тяхното подаване, се прилагат и към момента по отношение на служителите на ДАНС. Що се отнася до защитата на данните, съдържащи се в декларациите на служителите на Агенцията, разпоредбите на § 2, ал. 3 - 5 от ДР на ЗПКЛЗПД изрично предвиждат регистрите за декларациите на служителите на службите за сигурност (каквато е и ДАНС) да не бъдат публични, а проверката на декларациите, както и производството по установяване на конфликт на интереси да се извършват от съответния инспекторат или от комисия от служители, изрично овластени от органа по избора или назначаването да осъществяват и тези функции. Визираните тестове съдържат именно гаранции за защита на данните на служителите на Агенцията. Предвид изложеното, направеното от автора на коментара предложение е в противоречие с действащата уредба в ЗПКЛЗПД. (нов § 18 от законопроекта)

		така и върху тези, които трябва да извършват проверката. Освен това, ще се избегне всеки евентуален теч на информация относно личното имущество на служителите. И ще се проверяват само тези ,,имущества и интереси“, чрез които на редовия служител може ОБЕКТИВНО да му бъде оказан натиск или влияние. II. § 18. В чл. 45 се създава ал. 5: „(5) Служителите на агенцията не могат да участват в тайни и/или неформални организации и общества.“ В предложените документи НЕ е дадена ясна дефиниция какво точно означава тайно или неформално общество. Съответственно за такова може да бъде прието всичко - компанията пред блока, неформален футболен отбор на приятели, или група за пейнтбол или ,,еърсофт“ стрелба (такива групи често имат свои имена, но не са регистрирани по който и да било закон). Както и много други. С такава уредба на Закона се създава много мощен лост за отстраняване на неугодните служители на Агенцията. Тъй като така всеки, който поради някаква причина трябва да бъде премахнат, може да бъде обвинен в участие в тайно или неформално общество, и да му бъде наложено дисциплинарно наказание ,,уволнение“, което води до необосновано тежки последици за съответното	Приема предложението	Осъществяваните от Агенцията дейности и достъпът до класифицирана информация налагат въвеждането на по-високи изисквания към служителите на Агенцията, с цел гарантиране на по-голямата им надеждност и минимизиране на рисковете от зависимост. В тази връзка, предвижда се при постъпване на служба в Агенцията служителите да декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. Дефиниция на използваното понятие не се предвижда, доколкото се въвежда единствено декларативен режим, като участието в такива организации и общества не е основание за прекратяване на служебното правоотношение. Отчита се и обстоятелството, че законодателят е използвал обсъжданото понятие в други нормативни актове, респективно въвежданото понятие не е ново за националното законодателство.

		лице - като например невъзможност за започване на нова работа както в държавната администрация, така и в частния сектор (щом са те уволнили дисциплинарно, значи не си добър служител“). Поради това Предлагам тази точка да отпадне, а вместо това ако е толкова голямо желанието служителите да бъдат контролирани, да се въведе точка участието в такива общества просто да се декларира. И ако бъдат установени някакви зависимости, то веднага ще се разбере техния произход и ще бъдат предприети мерки за тяхното отстраняване, както и съответните дисциплинарни мерки. Предлагам именно да НЯМА забрана за участие в тайни и/или неформални общества, а просто деклариране за участието в такива.		Предлага се създаването на ал. 2 в чл. 56 от ЗДАНС: „(2) Служителите в агенцията при постъпване на служба декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. При промяна в декларираните обстоятелства служителите подават декларация в 7-дневен срок от промяната.“ (нов § 18 от законопроекта)
		III. § 24. В чл. 59, ал. 1 думата „едногодишен“ се заменя с „двугодишен“. § 41. В чл. 110, ал. 1, т. 9 думите „след оценка на изпълнението на длъжността“ се заличават. В тези два члена става въпрос за периода на изпитване (изпитателен срок) и условията, при които служител може да бъде освободен от длъжност и да му бъде прекратено служебното правоотношение през този период. 1. Разбирам, че през изпитателния срок трябва да бъде оценена способността на новоназначения	Не се приема	Продължителността на изпитателния срок е определена при отчитане на спецификите на дейностите, осъществявани от службите за сигурност и натрупания опит в Агенцията. Както е посочено и в Частичната предварителна оценка на въздействието (ЧПОВ) на законопроекта, срокът за въвеждане е минимум шест месеца. Този срок обаче може да продължи до една година. Това означава, че при минимален срок на въвеждане от шест месеца, периодът на самостоятелно изпълнение на задълженията в рамките на изпитателния срок е

		служител да работи самостоятелно и да покаже какво е научил през срока на наставничеството. Но както е написано в приложения Доклад, наставничеството е 6 (ШЕСТ) месеца. Година и половина изпитателен срок отгоре е твърде много. Човек може да покаже какво е научил и за далеч по - кратко време. Така че по член 59, алинея 1 Предлагам: Алинея 1 да се измени така: „При първоначално назначаване на държавен служител в Агенцията започва да тече срок на изпитване за период от година и половина, считано от датата на назначаване.“ По този начин се създава идеалната уредба и правилния баланс между наставничеството и възможността да се покажат способности за самостоятелна работа - а именно 6 (ШЕСТ) месеца наставничество и 1 (ЕДНА) година възможност новоназначения служител да покаже какво може. Така този срок няма да е прекалено дълъг, но ще бъде достатъчен новоназначения служител да бъде оценен. 2. С предложената уредба в член 110, алинея 1, точка 9 се създава много мощна уредба за нелоялни практики, корупция и отстраняване на неугодните. Ако думите „след оценка на изпълнението на длъжността“ се заличат, то тогава органа по назначаване ще може да освободи служител в изпиттелен срок без ясно дефинирана причина. Да, официално ще напишат нещо от типа на „не е		само шест месеца. Съответно, при срок на въвеждане повече от шест месеца, периодът на самостоятелно изпълнение на задълженията в рамките на срока на изпитване намалява, като при срок на въвеждане от една година, на практика в изпитателни срок служителят няма да изпълнява самостоятелно задълженията си и няма да може да бъде оценен обективно на база собствените си възможности. Респективно, съществува реална възможност оценката, която следва да се даде на новоназначения служител, да бъде необективна и некоректна. С въвеждането на срок от две години ще се даде възможност за обективна оценка от страна на ръководството на Агенцията, касаеща годността на новоназначения служител да изпълнява коректно служебните си задължения. Двугодишен изпитателен срок е въведен и в други служби за сигурност. Що се отнася до изменението в чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС и твърдението в коментара, че предлаганото изменение ще позволи оценяване на „лична основа“, а не на база обективни критерии, отбелязваме, че с предлаганото изменение не отпада изискването за оценяване на изпълнението на длъжността по реда на чл. 62 от ЗДАНС. Разпоредбите на чл. 62, ал. 1 и 2 от ЗДАНС предвиждат, че държавният служител се атестира чрез оценка на изпълнението на длъжността, като атестирането се извършва по система от критерии, чрез които се

		преминал изпитателния праг“. Но това няма да бъде обективно. Един служител трябва да бъде оценяван по резултатите от неговата дейност, както е сега, след оценка на изпълнението на длъжността. Съответственно, ако думите „след оценка на изпълнението на длъжността“ отпаднат, това ще създаде условия за: - отстраняване на неугодни служители на лична основа, независимо от това как се справят с изпълнението на своите служебни задължения - упражняване на натиск върху служители в изпитателен срок, така че да извършват дейност, нарушаваща закона, морала и добрите нрави, под страх от прекратяване на правоотношението поради „неиздържане на изпитателния срок“. Просто защото ВИНАГИ е валидна фразата „в изпитателен срок си, внимавай в картинката“. - отстраняване на служители с цел освобождаване на места за „наши хора“. За това Предлагам член 110, алинея 1, точка 9 ДА НЕ СЕ изменя и да остане такава, каквато е сега. Така служителите ще бъдат оценявани обективно според резултатите от своята дейност, а не на лична основа.		оценяват постигането на предварително съгласувани цели, степента на изпълнение на задълженията и професионалните компетентности на държавния служител. Цитираните текстове са приложими и за служителите в срок на изпитване, респективно твърдението, че служителите с това качество няма да бъдат обективно оценявани, не може да бъде подкрепено. Напротив, оценяването на изпълнението на длъжността им е задължително, а получаването на най-ниската обща оценка на изпълнението на длъжността при атестирането по чл. 62 от ЗДАНС е самостоятелно основание за прекратяване на служебното правоотношение - при обективна невъзможност да изпълняват задълженията (чл. 110, ал. 1, т. 7, б. б) от ЗДАНС). Оценката по чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС е различна от тази по чл. 62 от същия закон, като първата, за разлика от оценката по чл. 62 от ЗДАНС, не подлежи на съдебен контрол. Следва да се има предвид и че служебното правоотношение в срок на изпитване се прекратява по преценка на органа по назначаването, като нито Кодекса на труда, нито Закона за държавния служител изискват изготвянето на нарочна оценка в обсъжданите случаи. Преценката за прекратяване на служебното правоотношение в тези случаи е в

				рамките на оперативната самостоятелност на органа по назначаването. (нови § 20 и § 36 от законопроекта)
		IV. В предложения проект за изменение на Закона за Държавна Агенция „Национална Сигурност“, с преходните и заключителните разпоредби се предлагат промени в Закона за Защита на класифицираната информация, Конкретно в член 18, алинея 4, а именно: б) алинея 4 се изменя така: „(4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред писмено уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване, преди заминаването.“ Предложените промени НЕ целят оптимизиране на процедурата по уведомяване, както е записано в приложения на тази страница Доклад, а СЪЗДАВАТ ДОПЪЛНИТЕЛНА ТРУДНОСТ. В така предложената редакция, писменото уведомяване преди всяко частно задгранично пътуване означава подаването на рапорт и предварителното планиране на ВСЯКО пътуване, дори когато то е краткотрайно - например за 1 ден или няколко часа. На практика това обаче е невъзможно и освен това води до законови колизии. 1. Често решението за осъществяване на такова пътуване се взима спонтанно - например за	Приема се с редакция	От една страна, спецификите на дейността на службите за сигурност, налагат по-строги изисквания към техните служители. От друга страна, безспорно, както е посочено и от автора на коментара, е възможно възникването на непредвидени и непланирани ситуации и пътувания, като действащата в момента редакция на текста не отчита развитието на технологиите. Предвид изложеното, предлагаме текстът на чл. 18, ал. 4 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) да придобие следната редакция: „(4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване преди заминаването. Уведомяването се извършва писмено, а при невъзможност – по телефон или електронна поща, като в тези случаи се извършва писмено уведомяване в първия работен ден след завръщането.“ (нов § 43, т. 3, б. б) от законопроекта)

		пазаруване в съседна държава, като Гърция или Турция, еднодневна или двудневна екскурзия за уикенда в съседна държава и много други. Съответственно, в петък вечерта или събота сутринта служителя няма как да подаде писмен рапорт, че отива за няколко часа например на пазар в Турция. Неуведомяването обаче води до нарушение на Закона. 2. Служителите на службите за сигурност и обществен ред и по принцип за обект на ред ограничения, изброени в съответните закони. Тук обаче, с така предложената уредба, се ограничава Конституционно осигуреното им право на свободно придвижване, защото по подразбиране нарушаването на Закона води до санкции. Но всеки един служител също така е и Гражданин и има пълното право да напуска страната без ограничения в извънслужебно време. Така предложената редакция на член 18 обаче създава невъзможност за това, тъй като както беше написано по - горе - няма как да се подаде писмен рапорт в събота сутринта за това, че се напуска страната на 10 - 12 часа. Поради това ПРЕДЛАГАМ: 1. Член 18, алинея 4 от Закона за Защита на Класифицираната Информация да се измени така: (4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред писмено уведомяват ръководителите		

		си за всяко частно задгранично пътуване, преди заминаването. ИЛИ след завръщането си.“ С това се дава възможност служителя спокойно да напусне страната за определено време, без да бъде обект на каквито и да било законови или служебни(вътрешноорганизационни) санкции, и да уведоми ръководителите си, че е напускал страната, след завръщането си. Така се дава право на избор. Също така се осигурява спазването Конституционно гарантираното право на свободно придвижване. Най - общо казано, така всеки служител ще може да каже „да, излязох, ходих в чужбина, върнах се и докладвам, че съм се върнал, ето рапорт къде съм бил и за колко време“. Колкото до опасенията относно намирането на съответния служител в случай на извънредна ситуация - това отдавна е уредено, съществуват достатъчно съвременни средства за уведомяване, така че съответния човек да бъде намерен на време. 2. Предлагам да се обмисли възможността уведомленията за задгранично пътуване да стават и по електронен път. Живеем в съвременен свят, почти всеки един човек има социални мрежи и притежава устройства за комуникация. За това предлагам да се обмисли възможността едно съобщение до началника в социална мрежа или приложение, или дори имейл, да бъдат считани за валидно уведомяване.		

		Най - общо казано, всеки служител да може да прати на ръководителя си съобщение „Началник, отивам за 2 дни до Гърция на море, като се върна ще напиша рапорт“. Така и Закона ще бъде спазен, и след завръщането си служителя ще напише писмено уведомление къде е бил и за колко време. По този начин ще бъде защитен както интереса на ръководителя и съответната организация - служба за сигурност или обществен ред, така и на служителите в тази служба.		
2.	Цветомира Гатева (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	Този законопроект е неприемлив за мен, потъпква това, което е демокрацията, а именно право на народа да има глас в решенията и да получи отчетност на институциите. Това е the right to know. Нима ми е забранено да разбера как една институция си върши работата и ще може да заличи миналото с измислицата, че това е държавна тайна? Вие искате да въведете закон, достоен за Оруел или за “Дневник, намерен във вана на Лем”, и да ми кажете, че ще живея в подобна държава и ще бъда щастлива?	Не се приема	Редът за достъп до информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти, е регламентиран в Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ). Председателят на ДАНС, в качеството си на орган на изпълнителната власт, е задължен субект по смисъла на чл. 3, ал. 1 от ЗДОИ и като такъв има задължението да предоставя информация относно дейността на Агенцията, когато тази информация представлява обществена такава и не са налице специален ред за достъп или основания за отказ, уредени в закона. Законопроектът не предвижда забрани за достъп до информация относно дейността на Агенцията, като такава информация, когато същата не е

				класифицирана и не съдържа лични данни или други, защитени от закон данни, се публикува и на официалната интернет страница на ДАНС (относно годишните й доклади, новини и др.). Отделно от това, авторът на коментара не сочи конкретни разпоредби и не прави конкретни предложения за редакция на текстове от законопроекта.
3	Георги Стаматов (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	Предложените промени в Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) за мен са крайно неприемливи и действат в ущърб на обществото и конституционните интереси на българите! Текущите алинеи от чл. 33, например, с право изискват разрешение от Държавната комисия по сигурността на информацията, преди даден документ да бъде унищожен. Предложените нови промени вместо това оставят това като безконтролна и вътрешна дейност в ДАНС, което предпоставя възможност за злоупотреби с такова монополно властово положение над класифицираната информация. Винаги е нужно да има баланс и контрол във властта - основни принципи в демокрацията. Също така, при изтичане срока на защита на дадена класифицирана информация, тя би следвало вече да е обществено достояние - всякакви	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация.

		предложени промени в обратна посока нямат никаква логика - една информация или е защитена и се пази или не е защитена и няма какво да се крие вече. Нещо повече, тук бих предложил да се възползваме от съвременните средства за цифровизация на информацията и бих предложил промени, които да засилят още повече достъпът до вече незащитена информация, а именно: при изтичане на срока за защита на информацията, тя задължително да се сканира/цифровизира и качва в публичнодостъпен архив (т.е. да няма възможност за решаване дали информацията е ценна за архивиране, да се иска изрично достъп по ЗДОИ и т.н.). Говорим за публичност и откритост по подразбиране - както премиерът Радев неведнъж е казвал, че желае, вместо олигархичният контрол, разчитащ на тайни и задкулисие. Благодарение на съвременните информационни технологии такова едно начинание би било сравнително евтино, може би дори би спестило пари, ако отчитаме липсата на нужда от изрично вземане на решение от комисия за всеки един документ. Накрая, но не на последно място, удължаването на срока на защита до „безкраен“ звучи непропорционално спрямо нуждите за защита на чувствителна информация. Текущото положение,		Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение.

		позволяващо до 60 години е напълно достатъчно. В мотивите не е видно да се цитира подобен „безкраен“ подход в други страни от ЕС или НАТО, а те очевидно нямат някакъв кардинален проблем с пазенето на тайни. Надявам се, конкретните промени по ЗЗКИ да бъдат преразгледани аргументирано. Българското общество неведнъж е показвало, че теми като тази са чувствителни за него, включително с някои от най-големите протести в новата история на държавата ни - нека не провокираме подстрекаването на нови ненужни такива.		(4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по

				реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)
4	Даниел Топалов (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	1. § 12 включва в обхвата на резервационните данни престъпление, което не е в приложение II на Директива (ЕС) 2016/681 – обективна колизия с правото на ЕС Разпоредба: § 12 (изменение на чл. 42а, ал. 3 ЗДАНС – списъкът на престъпленията, за които се обработват PNR данни). Проектът добавя „чл. 357“ от НК (разгласяване на държавна тайна и на чуждестранна класифицирана информация). Глава шеста „а“ от ЗДАНС транспонира Директива (ЕС) 2016/681, което самият вносител е декларирал при консултация № 3019 през 2017 г. Съгласно чл. 1, § 2 и чл. 3, § 9 от Директивата резервационни данни се обработват единствено за терористични престъпления и за „тежки престъпления“, изчерпателно изброени в приложение II (26 категории). Разгласяването на държавна тайна не е сред тях; т. 26 „промишлен шпионаж“ е различен състав. Съдът на ЕС в решение от 21 юни 2022 г. по дело C-817/19 *Ligue des droits humains* прие, че системата по Директивата трябва да бъде ограничена до терористичните и тежките престъпления по приложение II, имащи обективна	Приема се	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС, както и свързаните с тази глава текстове в останалите глави на закона, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните

		връзка с въздушния превоз, и че държавите членки не могат да я разширяват дори към престъпления от приложение II, когато те представляват обикновена престъпност. Разширяване към състав извън приложението е без правно основание и е точно типът нарушение, по което Европейската комисия образува производство по чл. 258 ДФЕС. Мотивите обосновават добавянето единствено с „високата обществена опасност“, което по C-817/19 не е достатъчен критерий. Предложение № 1. § 12 се изменя така: „§ 12. В чл. 42а, ал. 3 след думите „чл. 216, ал. 5“ се поставя запетая и се добавя „чл. 233, ал. 1 и 2“.“		актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.
		2. Раздел 8 на оценката на въздействието и раздел V на мотивите невярно твърдят, че проектът няма връзка с правото на ЕС Разпоредба: оценка на въздействието, раздел 8 (отбелязано „Не“) и раздел 1.4; мотиви, раздел V („не въвежда изисквания на европейско законодателство“). Параграфи 12–16 изменят обхвата на престъпленията (чл. 3, § 9 и приложение II), кръга на компетентните органи (чл. 7, § 1 и 3 – списъкът се съобщава на Комисията) и предоставянето на данни на Европол (чл. 10) по Директива (ЕС) 2016/681. Мотивите твърдят, че Директивата „не предвижда	Не се приема	Предвид оттеглянето на текстовете, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС, не се налага коригиране на ЧПОВ и мотивите в тази част.

		изрично“ предоставяне на Европол – чл. 10 от нея урежда точно това, а действащият чл. 42м² ЗДАНС вече го транспонира; новата ал. 5 добавя само реда за деперсонализирани данни. Невярната констатация в раздел 8 е довела и до липсата на преценка по C-817/19, която е породила дефекта по т. 1. Основание: чл. 28, ал. 2, т. 5 ЗНА. Предложение № 2. В раздел 8 на оценката на въздействието отговорът „Не“ се заменя с „Да“ и се допълва с текста: „Глава шеста „а“ от ЗДАНС транспонира Директива (ЕС) 2016/681. Параграфи 12–16 засягат обхвата на престъпленията по чл. 3, § 9 във връзка с приложение II, компетентните органи по чл. 7 и предоставянето на данни на Европол по чл. 10 от Директивата и са съобразени с решението на Съда на ЕС от 21 юни 2022 г. по дело C-817/19.“ Предложение № 3. Раздел V от мотивите се заменя с: „Законопроектът не въвежда нови изисквания на правото на Европейския съюз. Параграфи 12–16 изменят глава шеста „а“ от ЗДАНС, с която е транспонирана Директива (ЕС) 2016/681; предоставянето на данни на Европол е уредено в чл. 10 от Директивата и в действащия чл. 42м² от ЗДАНС.“		
		3. Препоръката на администрацията на МС за копията от лични документи не е отразена в текста	Не се приема	В становището си Дирекция „Координация и модернизация на администрацията“ в

		Разпоредба: § 21 (чл. 53 ЗДАНС); становище на АМС, раздел I, втори абзац. АМС констатира, че Наредба № I-3 от 13.11.2015 г. изисква копие от документ за самоличност в противоречие с чл. 3, ал. 5 ЗБЛД, и предлага изискването да бъде уредено в ЗДАНС или да отпадне. Проектът отразява само първата препоръка (§ 21 – „и т. 6“), а по втората нито урежда, нито отменя. § 53, ал. 3 от ПЗР е общ и не решава въпроса. Основание: чл. 30б, ал. 4 УПМСНА; чл. 3, ал. 5 ЗБЛД; чл. 2, ал. 1 ЗЕУ. Предложение № 4. § 21 се изменя така: „§ 21. В чл. 53 се правят следните изменения и допълнения: 1. В ал. 5 след думите „т. 4“ се добавя „и 6“. 2. Създава се ал. 7: „(7) При кандидатстване за постъпване на служба в агенцията документ за самоличност се представя единствено за удостоверяване на самоличността и на обстоятелствата по чл. 3, ал. 1 – 4 от Закона за българските лични документи; копие от документа не се изисква и не се събира.“		Администрацията на Министерския съвет е направила алтернативно предложение – промяна в ЗДАНС с цел въвеждане на законово изискване за предоставяне на копие от документ за самоличност от кандидатите за заемане на длъжност в Агенцията или промяна в Наредба № I-3 от 13.11.2015 г. за специфичните изисквания, условията и реда за постъпване на държавна служба в Държавна агенция „Национална сигурност“ (Наредба № I-3 от 13.11.2015 г.), в която това изискване да отпадне. Взето е решение да бъде направена промяна в Наредба № I-3 от 13.11.2015 г., като изискването за предоставяне на копие от документ за самоличност бъде отменено, но тази промяна не може да бъде извършена с настоящия законопроект, а с отделен подзаконов нормативен акт.
		4. Препоръката на администрацията на МС за срок и орган за последваща оценка не е отразена Разпоредба: преходни и заключителни разпоредби; становище на АМС, раздел II. АМС изрично иска в заключителните разпоредби да се посочи срок и компетентен орган за	Не се приема	Случаите, в които извършването на последваща оценка на въздействието на нормативен акт е задължително, са регламентирани в разпоредбата на чл. 34, т. 1 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, приета с Постановление № 301 на Министерския съвет от 2016

		последваща оценка. Оценката на въздействието (раздел 1.5) заявява, че такава „не е предвидена“. Основание: чл. 22, ал. 1 ЗНА; чл. 30б, ал. 4 УПМСНА. Предложение № 5. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 53а: „§ 53а. Последваща оценка на въздействието на закона се извършва от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност" в срок до три години от влизането му в сила, а в частта по § 48 – съвместно с председателя на Държавната комисия по сигурността на информацията.“		г. Визираният текст предвижда, че органът, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт или който традиционно предлага промени в него, извършва последваща оценка на въздействието на новите закони, кодекси и подзаконови нормативни актове на Министерския съвет – в срок до 5 години от влизането им в сила. В конкретния случай се касае за промяна в действащ нормативен акт, а не за приемане на изцяло нов такъв. В останалите случаи извършването на последваща оценка на въздействието е по преценка на компетентния орган, като по отношение на настоящия законопроект е направена преценка, че такава не се налага. Тази преценка е направена и при отчитане на обстоятелството, че информацията относно структурата на Агенцията, кадровия й състав, осъществяваните дейности и др. представляват класифицирана информация, което няма да позволи изготвянето на подробна последваща оценка на въздействието.
		5. § 18 въвежда основание за задължително уволнение чрез неопределено понятие Разпоредба: § 18 (нова ал. 5 на чл. 45) във връзка с § 38 (чл. 91, ал. 1, т. 2 – задължително уволнение) и § 46.	Приема се с редакция	Осъществяваните от Агенцията дейности и достъпът до класифицирана информация налагат въвеждането на по-високи изисквания към служителите на Агенцията, с цел гарантиране на по-голямата им надеждност и минимизиране на рисковете от зависимост.

		„Тайни и/или неформални организации и общества“ няма легална дефиниция нито в проекта, нито в друг закон, а нарушението води до дисциплинарно уволнение без преценка. Действащият чл. 46 ЗДАНС изрично позволява сдружаване на служителите извън службата, а чл. 50, ал. 5, т. 2 (в редакцията по § 19) – участие в юридически лица с нестопанска цел с разрешение на председателя; без дефиниция новата ал. 5 влиза в колизия с тях. Присъединявам се към коментара на Николай Петров от 28.08.2026 г. и в развитие на предложението му предлагам минимума, който прави забраната приложима: определяне на понятието. Основание: чл. 9, ал. 1 ЗНА; чл. 11 ЕКПЧ (ограничението трябва да е „предвидено в закон" с достатъчна предвидимост). Предложение № 6. В § 45 в § 1 от Допълнителните разпоредби се създава т. 19: „19. „Тайни и/или неформални организации и общества“ по чл. 45, ал. 5 са сдружения на лица, независимо от формата им, чието съществуване, състав, ръководство или дейност умишлено се укриват от органите на агенцията или чиито членове са обвързани със задължение да пазят в тайна участието си, с изключение на сдруженията по чл. 46 и на юридическите лица с нестопанска цел по чл. 50, ал. 5, т. 2.“		В тази връзка, предвижда се при постъпване на служба в Агенцията служителите да декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. Дефиниция на използваното понятие не се предвижда, доколкото се въвежда единствено декларативен режим, като участието в такива организации и общества не е основание за прекратяване на служебното правоотношение. Отчита се и обстоятелството, че законодателят е използвал обсъжданото понятие в други нормативни актове, респективно въвежданото понятие не е ново за националното законодателство. Предлага се създаването на ал. 2 в чл. 56 от ЗДАНС: „(2) Служителите в агенцията при постъпване на служба декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. При промяна в декларираните обстоятелства служителите подават декларация в 7-дневен срок от промяната.“ (нов § 18 от законопроекта)

		6. § 6 допуска предоставяне на лични данни на чужди органи без международен договор, но без реда за преценка, който същият пакет урежда в ЗЗКИ Разпоредба: § 6 (чл. 34, ал. 8 ЗДАНС). Новата ал. 8 позволява предоставяне „при наличие на писмено уверение“ за адекватна защита, без да посочва кой преценява уверението и как решението се документира. За идентичния механизъм в ЗЗКИ (чл. 113, ал. 6 – писмено уверение) чл. 114, ал. 2 изисква решение на ДКСИ за всеки конкретен случай въз основа на мотивирано становище – проектът дори прецизира тази разпоредба (§ 48, т. 36). За националната сигурност правото на ЕС е неприложимо, но чл. 8 ЕКПЧ е приложим, а ЕСПЧ в *Big Brother Watch и други срещу Обединеното кралство* (Голяма камара, 25.05.2021 г.) изисква предаването на данни на чужди служби да е обвързано с гаранции срещу злоупотреба и с последващ контрол. Предложението не пипа политиката (предоставянето остава възможно), а добавя формата на акта. Предложение № 7. В § 6 в ал. 8 след изречение първо се създава ново изречение второ: „Предоставянето въз основа на писмено уверение се извършва за всеки конкретен случай с мотивирано решение на председателя на агенцията или на оправомощен от него заместник-председател, което	Приема се с редакция	Предложението за промяна в чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС е направено с оглед предвидените в ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните, Регламент (ЕС) 2016/679) възможности за предаване на лични данни на трета държава и без наличието на международен договор. И двата акта боравят с понятието „адекватно ниво на защита“, използвано и в законопроекта, но същите не са приложими при обработването на лични данни за целите на защита на националната сигурност (по аргумент от чл. 1, ал. 5 от ЗЗЛД и съображение 16 от Преамбюла и член 2, параграф 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2016/679). По отношение осъществяването на контрол законопроектът не предвижда промяна в текста на чл. 37, съгласно който контролът по защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни и при осъществяването на достъп до тези данни се упражнява от Комисията за защита на личните данни. Доколкото в голяма част от случаите обменяната информация, включително лични данни, представлява класифицирана такава, предлагаме текстът на чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС да придобие следната редакция:

		се регистрира в информационния фонд по реда на наредбата по ал. 10.“		„(8) Данните по ал. 7 могат да се предоставят и на чуждестранни органи по силата на международен договор, по който Република България е страна. Когато данните представляват класифицирана информация, се предоставят по реда на Закона за защита на класифицираната информация.“ (нов § 10 от законопроекта)
		7. § 48, т. 5 допуска унищожаване на класифицирана информация преди изтичане на срока ѝ на защита, без експертиза на ценността и в колизия със Закона за Националния архивен фонд Разпоредба: § 48, т. 5 (чл. 33, ал. 2 – 5 ЗЗКИ). Действащият чл. 33 допуска унищожаване само след изтичане на една година след срока за защита, с разрешение на ДКСИ по предложение на комисия, която преценява дали информацията има „историческо, практическо или справочно значение“, и с решение, подлежащо на съдебно обжалване (ал. 3 – 5). Проектът заменя това с „когато повече не е необходима за служебни цели“ и последващо уведомяване на ДКСИ. Това позволява унищожаване на документи, чиито срокове за защита още текат, и без всякаква външна преценка. Съгласно чл. 47, ал. 2 и чл. 48, ал. 3 ЗНАФ документи се унищожават само след експертиза на ценността, чиито описи се	Приема се с редакция	По отношение унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). Предвид изложеното и отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 3 от ЗЗКИ „(3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение.“ (нов § 43, т. 5 от законопроекта)

		утвърждават от председателя на ДА „Архиви“; чл. 72 ЗНАФ забранява унищожаването на документи, определени за постоянно запазване; чл. 48, ал. 5 ЗНАФ предвижда класифицираните документи да се предават в архивите след изтичане на сроковете по ЗЗКИ. При идентичен текст в консултация № 4467-К (ДКСИ, 2019 г.) ДА „Архиви“ е поискала със становище от 22.08.2019 г. изрично запазване на своята компетентност; тази позиция не е отразена в оценката на въздействието. Предложената редакция възпроизвежда дословно текста на ДАА. Предложение № 8. В § 48, т. 5, б. „а“ ал. 3 се изменя така: „(3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели, след писмено становище на Държавна агенция „Архиви“ относно историческото, практическото или справочното значение на предложените за унищожаване документи.“		
		Предложение № 9. В раздел 3 „Заинтересовани страни“ на оценката на въздействието се създава т. 17: „17. Държавна агенция „Архиви“ – по § 48, т. 5 и 6.“	Приема се	-
		Предложение № 10. В раздел 7 „Консултации“ на оценката на въздействието след думите „относно	Приема се с редакция	В изготвената ЧПОВ е добавено следното изречение: „Изразено е и становище от Държавна агенция „Архиви“.“

		наличието на корупционен риск“ се добавя: „и с председателя на Държавна агенция „Архиви“ – на основание чл. 46, ал. 3 от Закона за Националния архивен фонд, относно § 48, т. 5 и 6.“		
		8. § 48, т. 6 премахва крайния срок на защита на класифицираната информация, макар оценката на въздействието да обосновава нуждата само за няколко конкретни категории Разпоредба: § 48, т. 6 (чл. 34, ал. 2 и 3 ЗЗКИ). Проектът позволява „многократно“ удължаване без горна граница – при 30-годишен базов срок за „Строго секретно“ защитата става безсрочна по решение на ДКСИ на неопределеното основание „когато националните интереси налагат това“. Оценката на въздействието (Проблем 12) обаче обосновава нуждата с изчерпателно назовани категории: програмна защита на КИС, военновременни планове и задачи, данни за защитени лица, плаки за банкноти и лични документи. Нормата е несъразмерно по-широка от собствената си обосновка. Правото по чл. 41, ал. 1 КРБ е принцип, а ограничението – изключение, подлежащо на определяне по законодателен път (Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к. д. № 1/1996 г. на КС). Френският Code du patrimoine, чл. L213-2, решава същия проблем обратно: 50-годишен общ	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация. Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано.

		срок, автоматично отпадане на класификацията при настъпването му и една-единствена, изчерпателно определена в закона категория с безсрочна защита (информация, позволяваща създаване или локализиране на оръжия за масово унищожение). Същите текстове са отхвърляни в консултация № 4467-К (2019 г.) и са оттеглени от Министерския съвет през януари 2025 г. – оценката на въздействието не споменава нито един от двата опита. Заличаването на препратката към ЗДОИ в ал. 3 (б. „б“) няма самостоятелно нормативно действие – информацията с изтекъл срок и без това не попада в чл. 37, ал. 1, т. 1 ЗДОИ – но премахва единствения текст в закона, който свързва края на защитата с правото на достъп. Отбелязвам, че консултацията е № 12652-К и че тези бележки се правят с оглед парламентарната фаза. Предложение № 11. В § 48, т. 6, б. „а“ ал. 2 се изменя така: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени, но с не повече от първоначално определените. Повторно удължаване, всеки път за срок не по-дълъг от сроковете по ал. 1 за съответното ниво, се допуска по мотивирано искане на ръководителя на организационната единица само за информация, свързана с програмната защита на комуникационни и информационни системи, с криптографски средства и материали, с		Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение. (4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията:

		военновременни планове и възложени военновременни задачи, с данни за защитени лица и за лица по чл. 23, ал. 1 от Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, както и с материалите за отпечатване на български банкноти и български лични документи.“		1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ú. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване.

				(нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)
		Предложение № 12. § 48, т. 6, б. „б“ отпада.	Приема се с редакция	По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ (нов § 43, т. 6 от законопроекта)
		Предложение № 13. В § 48 се създава т. 6а: „6а. В чл. 35, ал. 2 се създава т. 6: „6. решенията по чл. 34, ал. 2 и датата, до която е удължен срокът за защита.““	Не се приема	Предложението касае дейност, осъществявана от ДКСИ, като също не е съгласувано с Комисията, нито е било предмет на обществено обсъждане.

		Предложение № 14. В § 48 се създава т. 6б: „6б. В чл. 35 се създава ал. 6: „(6) ДКСИ публикува ежегодно до 31 март на интернет страницата си обобщени данни за броя на решенията по чл. 34, ал. 2 през предходната година по нива на класификация.““ Основание: данните вече постъпват в регистъра по чл. 35; чл. 15, ал. 1, т. 15 и чл. 15а, ал. 1 ЗДОИ.	Не се приема	Предложението касае дейност, осъществявана от ДКСИ, като същото не е съгласувано с Комисията, нито е било предмет на обществено обсъждане.
		9. Оценката на въздействието описва непълнота по чл. 105 ЗЗКИ, която проектът не отстранява Разпоредба: оценка на въздействието, Проблем 16, четвърти абзац; § 48 (в него няма разпоредба за чл. 105). Оценката констатира: „Не е предвидено задължение за възложителя по чл. 105 от ЗЗКИ да уведомява органа, издал удостоверението за индустриална сигурност, за всяка промяна на лицата, на които е възложено непосредственото изпълнение на договора“, и я определя като предпоставка за нерегламентиран достъп. В § 48 такава разпоредба липсва – мотивите описват мярка, която липсва в текста. Предложение № 15. В § 48 се създава т. 30а: „30а. В чл. 105 досегашният текст става ал. 1 и се създава	Приема се с редакция	Направена е допълнителна оценка на констатирания проблем, като е преценено, че към момента няма да се прави законодателна промяна. Текстовете от ЧПОВ, касаещи чл. 105 от ЗЗКИ, са заличени.

		ал. 2: „(2) Ръководителят на организационната единица – възложител по договора, уведомява писмено органа, издал удостоверението за сигурност, в 7-дневен срок за всяка промяна на лицата, на които е възложено непосредственото изпълнение на договора по чл. 95, ал. 1.““		
		10. Превалутирането на санкциите в ЗЗКИ е представено като увеличение, но за чл. 117, ал. 3 е намаление, а за четири състава е недиференцирано многократно завишаване Разпоредба: § 48, т. 37 – 52; оценка на въздействието, Проблем 17. По официалния курс 1000 – 5000 лв. по чл. 117, ал. 3 са 511 – 2 556 евро; проектът предвижда 500 – 1 000 евро, т.е. максимумът намалява с 61 % при декларирана цел „увеличаване на размера на наказанията". Обратно, над равностойността се увеличават само чл. 118 (25 – 153 евро → 200 – 1 000 евро, около осем пъти), чл. 123 (26 – 205 → 100 – 1 000 евро), чл. 129 (256 – 511 → 1 000 – 2 000 евро) и чл. 132, ал. 1 (15 – 102 → 100 – 500 евро), без нито дума защо точно тези. Чл. 118 санкционира и неуведомяването за частно пътуване по чл. 18, ал. 4, чието затягане е предмет на коментара на Николай	Приема се с редакция	Направен е преглед на всички предвидени в ЗЗКИ наказания, като е оценено, че по-голямата част от същите не са изменяни от приемането на закона и не съответстват на тежестта на нарушенията, с които се засягат обществени отношения в областта на защита на класифицирана информация. Това налага повишаване размерите на наказанията. В този смисъл са предвидени следните изменения: „§ 43 (…) 35. В чл. 117: а) в ал. 1 думите „от 2000 до 20 000 лв.“ се заменят с „от 1200 до 12 000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 2000 до 20 000 лв.“ се заменят с „от 1500 до 15 000 евро“; в) в ал. 3 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 600 до 3000 евро“. 36. В чл. 118, ал. 1 думите „от 50 до 300 лева“ се заменят с „от 200 до 1000 евро“.

		Петров от 28.08.2026 г. Основание: чл. 7, ал. 2 ЗВЕРБ; чл. 28, ал. 2, т. 1 ЗНА. Предложение № 16. В § 48, т. 37, б. „в“ думите „от 500 до 1000 евро“ се заменят с „от 500 до 2500 евро“. Предложение № 17. В раздел 1, Проблем 17 на оценката на въздействието след изречението, завършващо с „не са изменяни от приемането на закона.“ се добавя: „Над равностойността по чл. 7 от Закона за въвеждане на еврото в Република България се увеличават единствено наказанията по чл. 118, 123, 129 и 132, ал. 1, по които за периода [година – година] са установени [X] нарушения при среден размер на наложената глоба [Y] евро; останалите размери се превалутират без увеличение.“		37. В чл. 119 думите „от 100 до 1000“ се заменят с „от 200 до 2000 евро“. 38. В чл. 120, ал. 1 думите „от 100 до 500 лв.“ се заменят с „от 60 до 300 евро“. 39. В чл. 121 думите „от 100 до 1000 лева“ се заменят с „от 60 до 600 евро“. 40. В чл. 122, ал. 1 думите „от 50 до 5000 лева“ се заменят с „от 30 до 2700 евро“. 41. В чл. 123 думите „от 50 до 400 лв.“ се заменят с „от 100 до 1000 евро“. 42. В чл. 124: а) в ал. 1 думите „от 3000 до 10 000 лв.“ се заменят с „от 1600 до 6000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 3000 до 15 000 лв.“ се заменят с „от 1600 до 800 евро“; в) в ал. 3 думите „от 300 до 2000 лв.“ се заменят с „от 200 до 1500 евро“. 43. В чл. 125 думите „от 300 до 2000 лв.“ се заменят с „от 200 до 1500 евро“. 44. В чл. 126 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“. 45. В чл. 127: а) в ал. 1 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 2000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1200 евро“. 46. В чл. 128:

				а) в ал. 1 думите „от 1000 до 3000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1700 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 600 до 3000 евро“; в) в ал. 3 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“. 47. В чл. 129: а) в ал. 1 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 1000 до 2000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 2000 до 5000 евро“. 48. В чл. 130: а) в ал. 1 думите „от 500 до 2000 лв.“ се заменят с „от 300 до 1200 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 3000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1700 евро“. 49. В чл. 131 думите „от 500 лв.“ се заменят с „от 300 евро“. 50. В чл. 132: а) в ал. 1 думите „от 30 до 200 лв.“ се заменят с „от 100 до 500 евро“; б) в ал. 2 думите „от 200 до 2000 лв.“ се заменят с „от 500 до 1500 евро“.
		11. § 4 отнема на Министерския съвет компетентността по чл. 12, ал. 1 и чл. 13, ал. 5, без	Не се приема	Предвид постъпилите становища в рамките на съгласуването на проекта е взето решение за запазване

		преходна разпоредба за издадените по нея актове и при висяща паралелна консултация на същия вносител Разпоредба: § 4 (нов раздел II на глава трета); § 53, ал. 3. Специализираните и териториалните дирекции на ДАНС днес са определени с актове на МС по чл. 12, ал. 1 и чл. 13, ал. 5. Проектът заменя тази компетентност с акт на председателя, а § 53, ал. 3 дава шест месеца за привеждане на подзаконовите актове, без да казва какво действие имат заварените актове на МС до тогава. Едновременно ДАНС провежда консултация № 12651-К (27.08.2026 г. – 28.09.2026 г.) за ново ПМС по същия чл. 13, ал. 5, който с този проект се отменя – обстоятелство, което оценката на въздействието не отбелязва. Основание: чл. 26, ал. 1 ЗНА; Указ № 883, чл. 35 (преходни разпоредби при промяна на компетентност). Предложение № 18. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 52а: „§ 52а. Актовете на Министерския съвет, издадени на основание чл. 12, ал. 1 и чл. 13, ал. 5 в редакцията им до влизането в сила на този закон, запазват действието си до издаването на акта по чл. 12, ал. 1.“		на реда за определяне на специализираните и териториалните дирекции на ДАНС, като се променя единствено редът за определяне на специализираните административни дирекции. Възприетия към момента подход за определяне на специализираните административни дирекции на ДАНС в устройствения закон на Агенцията не позволява бърза реакция при необходимост от структурни промени в администрацията на Агенцията, с които да се постигне рационално използване на ресурсите ú– както финансови, така и кадрови, както и съответствие с добрите управленски практики. Предвид изложеното, предлага се специализираните административни дирекции и осъществяваните от тях дейности също да се определят с акт на Министерския съвет, което, от една страна, ще позволи уеднаквяване на възприетия подход при определяне на основните структурни звена на ДАНС. От друга страна, ще се създадат предпоставки за по-голяма гъвкавост и оперативност с цел ефективно разходване на ресурсите на Агенцията, като няма да се допуска дублиране на дейности. Направленията на дейностите на специализираните административни дирекции, доколкото същите не осъществяват оперативно-

				издирвателна дейност, ще бъдат законово регламентирани с цел запазване на прозрачността. В този смисъл предвидени са следните промени: § 5. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения: 1. Алинея 1 се изменя така: „(1) Специализираните административни дирекции и дейностите, които осъществяват, се определят с акт на Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията (алтернативно, можем да предвидим, че се определят с правилника за прилагане на закона – в случай че са явни), като в състава им се включва специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване““. 2. Създават се нови ал. 2 и 3: „(2) Специализираните административни дирекции осъществяват дейностите си в следните направления: 1. контрол и извършване на проверки на служителите на агенцията по отношение на спазването на нормативните актове и актовете на председателя на агенцията; 2. финансово разузнаване; 3. оперативен отчет и архив; 4. координация и информационно-аналитична дейност; 5. човешки ресурси;

				6. правно-нормативна дейност; 7. международно сътрудничество; 8. финансово-стопанско и управление на собствеността; 9. административно обслужване. (3) Структурата на специализираните административни дирекции се определя с акт на председателя на агенцията. Структурата включва отдели и сектори.“
		12. § 41 премахва единственото обективно основание за освобождаване в срока за изпитване Разпоредба: § 41 (чл. 110, ал. 1, т. 9 ЗДАНС) във връзка с § 24 (двугодишен срок за изпитване). Заличаването на думите „след оценка на изпълнението на длъжността“ оставя прекратяване по т. 9 без предпоставка, която да може да бъде проверена от съда, при едновременно удвояване на срока до две години. Чл. 62, ал. 3 ЗДАНС изисква оценката да е мотивирана и основана на обективно установени факти – именно това дава съдържание на съдебния контрол по чл. 120, ал. 2 КРБ и чл. 146, т. 2 и 3 АПК. Мотивите не съдържат нито дума за § 41. Присъединявам се към предложението на Николай Петров от 28.08.2026 г. в тази част. Предложение № 19. § 41 отпада.	Не се приема	С предлаганото изменение не отпада изискването за оценяване на изпълнението на длъжността по реда на чл. 62 от ЗДАНС. Разпоредбите на чл. 62, ал. 1 и 2 от ЗДАНС предвиждат, че държавният служител се атестира чрез оценка на изпълнението на длъжността, като атестирането се извършва по система от критерии, чрез които се оценяват постигането на предварително съгласувани цели, степента на изпълнение на задълженията и професионалните компетентности на държавния служител. Цитираните текстове са приложими и за служителите в срок на изпитване. Оценяването на изпълнението на длъжността им е задължително, а получаването на най-ниската обща оценка на изпълнението на длъжността при атестирането по чл. 62 от ЗДАНС е самостоятелно основание за

				прекратяване на служебното правоотношение - при обективна невъзможност да изпълняват задълженията (чл. 110, ал. 1, т. 7, б. б) от ЗДАНС). Оценката по чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС е различна от тази по чл. 62 от същия закон, като първата, за разлика от оценката по чл. 62 от ЗДАНС, не подлежи на съдебен контрол. Следва да се има предвид и че служебното правоотношение в срок на изпитване се прекратява по преценка на органа по назначаването, като нито Кодекса на труда, нито Закона за държавния служител изискват изготвянето на нарочна оценка в обсъжданите случаи. Преценката за прекратяване на служебното правоотношение в тези случаи е в рамките на оперативната самостоятелност на органа по назначаването. (нов § 36 от законопроекта)
		13. Уведомяването за частно задгранично пътуване по чл. 18, ал. 4 ЗЗКИ няма електронна форма Разпоредба: § 48, т. 3, б. „б“. Новата редакция изисква писмено уведомяване „преди заминаването“ за всяко частно пътуване, включително еднодневно, а неизпълнението се санкционира по чл. 118 с 200 – 1 000 евро. В развитие на предложението на Николай Петров от 28.08.2026	Приема се с редакция	От една страна, спецификите на дейността на службите за сигурност, налагат по-строги изисквания към техните служители. От друга страна, възможно е възникването на непредвидени и непланирани ситуации и пътувания, като действащата в момента редакция на текста не отчита развитието на технологиите. Предвид изложеното, предлагаме текстът на чл. 18, ал. 4 от ЗЗКИ да придобие следната редакция:

		г. предлагам не отпадане на задължението, а форма, която го прави изпълнимо в деня на пътуването. Основание: чл. 2, ал. 1 ЗЕУ. Предложение № 20. В § 48, т. 3, б. „б“ в ал. 4 се създава изречение второ: „Уведомлението може да се подава и по електронен път.“		„(4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред писмено уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване преди заминаването. Уведомяването се извършва писмено, а при невъзможност – по телефон или електронна поща, като в тези случаи се извършва писмено уведомяване в първия работен ден след завръщането.“ (нов § 43, т. 3, б. б(от законопроекта)
		14. Раздел 6.5 на оценката на въздействието твърди, че рискове не са идентифицирани, при два предходни неуспешни опита със същите текстове Разпоредба: оценка на въздействието, раздел 6.5. Образецът изрично изисква посочване на риска от съдебни спорове и обществено противопоставяне. Идентични изменения на чл. 33 и 34 ЗЗКИ са предлагани от ДКСИ в консултация № 4467-К (22.07.2019 г. – 22.08.2019 г.) при възражения на ДА „Архиви“ и на Фондация „Програма достъп до информация“ и не са довели до приемане на закон; през януари 2025 г. същите текстове са оттеглени от Министерския съвет. Нито един от двата опита не е споменат. Основание: чл. 20 и чл. 26, ал. 1 ЗНА. Предложение № 21. В раздел 6.5 текстът „Не са идентифицирани възможни конкретни рискове от прилагането на препоръчителния вариант,	Не се приема	Предвид направената редакция на предложенията за промени в чл. 33 и чл. 34 от ЗЗКИ, не е необходима промяна в изготвената ЧПОВ в тази част.

		респективно от приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ от Народното събрание.“ се заменя с: „Идентифициран е риск от обществено противопоставяне и от оспорване на § 48, т. 5 и 6: аналогични изменения на чл. 33 и 34 от ЗЗКИ са предлагани в консултация № 4467-К (2019 г.) и в началото на 2025 г. и в двата случая не са приети след възражения на Държавна агенция „Архиви“ и на Фондация „Програма достъп до информация“.“		
		15. Технически и редакционни бележки Предложение № 22. В § 48, т. 20, б. „б“ думите „досегашните ал. 2 – 6 стават съответно ал. 2 – 7“ се заменят с „досегашните ал. 2 – 6 стават съответно ал. 3 – 7“ (след създаване на нова ал. 2 досегашната ал. 2 не може да остане ал. 2; § 48, т. 22 правилно препраща към „чл. 59, ал. 3“).	Приема се	-
		Предложение № 23. В § 48, т. 50, б. „б“ думите „в ал. 1“ се заменят с „в ал. 2“ (сумите 1000 – 3000 лв. са в чл. 130, ал. 2, а б. „а“ вече изменя ал. 1).	Приема се	-
		Предложение № 24. В § 47 в цитирането на Закона за електронните съобщения думите „бр. 109 2007 г.“ се заменят с „бр. 109 от 2007 г.“.	Приема се	-
		Предложение № 25. В § 4, чл. 12, ал. 1 думите „чл. 11се“ се заменят с „чл. 11 се“; в § 34 пред „(2)	Приема се	-

		Служителите“ и в § 43, т. 2 пред „(2) Служебното“ се поставят отварящи кавички. Предложение № 26. В § 4, чл. 15, ал. 2 думата „Агенцията“ се заменя с „агенцията“ в съответствие с останалия текст на закона.	Приема се	-
5	мил Йотов (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	Предложение относно стандартизирането и контрола на вътрешните процеси при обработване на лични данни, класифицирана информация и информационна сигурност Подкрепям целта за по-добра защита на националната сигурност, личните данни и класифицираната информация. Считам обаче, че законопроектът и публикуваните мотиви следва да съдържат по-ясна и проверима основа за организацията, управлението и контрола на вътрешните процеси в ДАНС. В мотивите са посочени общи цели като „оперативна гъвкавост“, „подобряване на комуникацията между звената“, „по-бързо вземане на решения“, „рационално използване на ресурсите“ и „съответствие с добрите управленски практики“. Не са посочени обаче конкретни стандарти, минимални контролни мерки, отговорни длъжностни лица, одитни механизми, показатели за изпълнение и ред за периодична оценка на вътрешните процеси. Така не може да се прецени по какви обективни критерии ще се установи дали предлаганите промени водят до	Не се приема	Класифицирана информация в ДАНС се обработва при спазване на изискванията на ЗЗКИ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. По отношение реда за обработване на лични данни приложими са ЗДАНС и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане (в частност Наредба № I-4 от 22.10.2019 г. за реда за обработване на лични данни в Държавна агенция „Национална сигурност“) – при обработване на лични данни за нуждите на защита на националната сигурност. В предвидените в закон случаи се прилагат и ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679. Конкретни правила се съдържат и във вътрешноведомствени актове. Визираните нормативни актове уреждат принципите при обработване на информацията и данните, мерките за тяхната защита, реда за осъществяване на контрол. В този смисъл, предложените от автора на коментара текстове вече са регламентирани, макар и в различна редакция, в действащото законодателство.

		реално подобрение на сигурността, законосъобразността, ефективността и защитата на правата на гражданите. Предлагам в преходните и заключителните разпоредби да се създаде нов параграф: „§ … (1) В срок до 12 месеца от влизането в сила на този закон председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ въвежда система за управление на информационната сигурност, защитата на личните данни и управлението на класифицираната информация, основана на оценка на риска, документирани процедури, ясно разпределени отговорности, контрол на достъпа, проследимост на действията, обучение, вътрешен одит и непрекъснато подобрение. (2) Системата по ал. 1 се разработва в съответствие с приложимото национално и европейско право и с международно признати стандарти и добри практики, включително ISO/IEC 27001 за управление на информационната сигурност, ISO/IEC 27002 за мерки за контрол на информационната сигурност и ISO/IEC 27701 за управление на лична информация. (3) При обработването на лични данни се прилагат принципите на законосъобразност, необходимост, пропорционалност, ограничение на целите, свеждане на данните до минимум,		

		ограничение на срока на съхранение, сигурност и отчетност. (4) За всяко предоставяне на лични данни на чуждестранен орган се изготвя мотивирана оценка на правното основание, необходимостта, обхвата на данните, срока на съхранение, гаранциите за защита и рисковете за правата и свободите на лицата. Решението се документира и подлежи на контрол по установения ред. (5) За информационните системи и регистрите, в които се обработва класифицирана информация или лични данни с висок риск, се прилагат най-малко: достъп според служебната необходимост, многофакторно удостоверяване, регистриране на действията, криптографска защита, управление на уязвимостите, планове за реакция при инциденти, периодични проверки и независим одит. (6) Председателят на ДАНС представя ежегоден обобщен и некласифициран доклад до компетентните контролни органи за извършените оценки на риска, одити, обучения, инциденти, коригиращи мерки и степента на изпълнение на препоръките.“		
6	Български хелзинкски комитет СНЦ (Коментарите са публикувани на	1. Становище на Българския хелзинкски комитет 1/12 Българският хелзинкски комитет изразява ОТРИЦАТЕЛНО становища по законопроекта и	Не се приема	С Решение № 14 на Конституционния съд от 29.09.2026 г. по конституционно дело № 14 от 2025 г. (обн., ДВ, бр. 92 от 20206 г.) е отхвърлено искането на петдесет и девет народни представители от 51-вото Народно събрание за установяване на

	Портала за обществени консултации)	предлагаме той да бъде оттеглен и преработен в цялост. По-долу посочваме мотиви защо конкретни законодателни предложения са неприемливи и следва да бъдат преработени в дълбочина от работна група с ясен състав и мандат, която включва широко представителство на държавни органи и институции, незаивисими експерти, включително университетски преподаватели и гражданско общество. Така предложеният законопроект на практика концентрира власт не само в Държавна агенция “Национална сигурност” (ДАНС), но и конкретно в нейния председател. В тази връзка припомняме, че назначаващият орган на председателя на ДАНС беше изменен през 2025 година и така отпадна гаранцията, че два различни и поради това независими органа ще предлагат, избират и назначават председателя на тази чувствителна агенция. Въпреки съпротивите на тогавашния президент Румен Радев през 2025 година сега предложеният законопроект не съдържа изменение на чл. 8, ал. 1. Председателят на ДАНС вече се превърна в политическо назначение и това е допълнително основание против концентрацията на твърде висока власт в свои ръце. Законопроектът противоречи на самото определение за “национална сигурност”, дефинирано в чл. 2 на Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност: “[...]		противоконституционност на: чл. 8, ал. 1 в частта „избира с решение на Народното събрание“; чл. 8, ал. 2 в частта „трима“; чл. 8, ал. 5 в частта „решение на Народното събрание“; чл. 8, ал. 6 в частта „Народното събрание с решение да избере“ от ЗДАНС (обн. ДВ, бр. 109 от 2007 г., посл. изм. ДВ, бр. 66 от 2026 г.) и на §2 от Заключителната разпоредба на Закона за изменение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (обн. ДВ, бр. 90 от 2025 г.). В изменените разпоредби на чл. 8, ал. 1, 5 и 6 от ЗДАНС се предвижда избор и освобождаване на председателя на ДАНС с решение на Народното събрание по предложение на Министерския съвет. С разпоредбата на чл. 8, ал. 2 се предвиждат трима заместник-председатели на Агенцията. С §2 от Заключителната разпоредба на Закона за изменение на ЗДАНС (обн. ДВ, бр. 90 от 2025 г.) се отменя чл. 7, ал. 2 т. 5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност (ЗУФСЗНС), който е уреждал правомощие на министър-председателя да внася в Министерския съвет предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на ръководителите на ДАНС, на Държавна агенция „Разузнаване“, на Служба „Военно разузнаване“, както и на главния секретар на Министерството на вътрешните работи. Конституционният съд приема, че редът за назначаване/избор и освобождаване на председателя

		динамично състояние на обществото и държавата, при което са защитени териториалната цялост, суверенитетът и конституционно установеният ред на страната, когато са гарантирани демократичното функциониране на институциите и основните права и свободи на гражданите, в резултат на което нацията запазва и увеличава своето благосъстояние и се развива, както и когато страната успешно защитава националните си интереси и реализира националните си приоритети". Когато се създава непрозрачна концентрация на власт в ръцете на политически зависимо лице, какъвто е председателят на ДАНС след измененията на чл. 8, ал. 1 от ЗДАНС през 2025 г., се нарушават гаранциите за демократично функциониране на институциите и се накърняват основни права на гражданите. Законопроектът нарушава международни договори, по които България е страна и на правото на Европейския съюз. Някои от предложенията са в пряк конфликт със задължителната съдебна практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), който вече е установил накърняване на основни права на и свободи на гражданите и на Съда на Европейския съюз (СЕС), като задълбочават системни дефекти в правната уредба. 1. По делото *Екимджиев и други срещу България* (Жалба № 70078/12, решение от		на ДАНС не е определен на конституционно ниво. С предвидения в новоприетите редакции на чл. 8, ал. 1, 5 и 6 от ЗДАНС ред за избор и прекратяване на пълномощията на председателя с решение на Народното събрание по предложение на Министерския съвет не се изземва предвидена в Конституцията компетентност на Министерския съвет и не се ограничава неговата активна роля в процедурата, защото инициативата за избор и посочването на конкретен председател, както и за прекратяване на пълномощията, се запазва за него чрез възможността да формира своята воля в решението, като прави предложението. Изборът/освобождаването на председателя на Агенцията от Народното събрание по предложение на Министерския съвет е израз на взаимодействието между изпълнителната и законодателната власт, олицетворявана от тези конституционно установени органи, като елемент от принципа на разделение на властите. С определянето на председателя на Агенцията с решение на Народното събрание не се ограничава компетентността на Министерския съвет оперативно да осъществява изпълнителните дейности при изпълнението на функцията му да осигурява обществения ред и националната сигурност въз основа на законите. Конституционният съд приема и че с измененията на разпоредбите от ЗДАНС и с отмяната на чл. 7, ал.

		11.01.2022 г.) ЕСПЧ установи нарушение на чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) поради липсата на ясни правила и гаранции при филтрирането, съхранението и унищожаването на данни, както и поради структурни и функционални дефекти в надзорния орган - Националното бюро за контрол на СРС. В рамките на процедурата по надзор над изпълнението на това решение, с Решение CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 от март 2026 г., Комитетът на министрите на Съвета на Европа категорично отправи призив за: • Регламентиране с висока степен на точност на гаранциите срещу произвол, включително по отношение на данните, защитени от адвокатска тайна; • Засилване на независимия съдебен контрол върху тайното наблюдение (особено когато се засягат субекти без наличието на конкретно подозрение за престъпление); • Законодателно укрепване на независимия статут и правомощията на Националното бюро за контрол на СРС (в т.ч. осигуряване на пълен достъп до материали и правомощия за		2, т. 5 от ЗУФСЗНС Народното събрание не е излязло от кръга на своите правомощия, очертани от Конституцията. Отделно от това, в Народното събрание вече е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ с № 52-654-01-162 от 14.10.2026 г., предвиждащ промени, идентични на предложените от автора на коментара, поради което не се налага преповтаряне на текстове и в настоящия законопроект.

		унищожаване на неправомерно събрани данни); • Въвеждане на механизми за уведомяване на засегнатите лица (включително юридически) и уредба на достъпа до запазени трафични данни съгласно изискванията от септември 2023 г.		
		2. Становище на Българския хелзинкски комитет 2/12 1. В окончателното си решение по делото *Зелен алианс срещу България* (жалба № 6580/22, решение от 17.02.2026 г.) ЕСПЧ единодушно прие, че правният режим на служителите на прикритие (по-специално чл. 35а от ЗДАНС) не покрива минималните стандарти за качество на закона и защита срещу произвол. Съдът формулира основен правен критерий (пар. 147-148): разширяването на компетентността на органите в области, които по естеството си не са свързани с неправомерно поведение на субектите, автоматично увеличава опасността от злоупотреба с власт. Такова разширяване е допустимо от гледна точка на чл. 8 от ЕКПЧ	Приема се с редакция по отношение на чл. 35а от ЗДАНС	Предлагаме текстът да придобие следната редакция: „Чл. 35а. Агенцията може да откаже предоставяне на информация за свои служители, за лица, които са или са били обект на оперативно-издирвателна дейност, както и дали конкретни лица ú сътрудничат или са ú сътрудничили, когато това би създало опасност за разкриване на интересите, способите и средствата за придобиване на информация, или за живота и здравето на конкретно лице.“ Предлаганата нова редакция ясно дефинира хипотезите за отказ за предоставяне на информация, както и критериите, въз основа на които се прави преценка за отказ. На следващо място, отказите за предоставяне на информация представляват индивидуални административни актове. Същите подлежат на

		единствено ако е съпроводено с пропорционално засилване на независимия и ефективен контрол върху вземането на решения. В разрез с тази задължителна практика, предложеният § 5 от законопроекта премахва изискването за наличие на „престъпни“ действия в чл. 24, т. 1, с което разширява приложното поле на оперативните дейности. Това премахване, съчетано с липсата на надзорни гаранции, води до пряка несъвместимост с чл. 8 от Конвенцията.	Не се приема по отношение на на чл. 24, т. 1 от ЗДАНС	съдебен контрол, респективно основанието за отказ ще бъде разгледано от компетентния съд, което ще гарантира защитата на правата на лицата. По отношение на цитираното Решение на Европейския съд по правата на човека по делото „Зелен Алианс срещу България“ (жалба № 6580/22, решение от 17 февруари 2026 г., влязло в сила на 17 май 2026 г.), безспорно същото ще наложи преразглеждане на действащата нормативна уредба относно служителите на прикритие, която към момента подробно е регламентирана в Правилника за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ППЗДАНС). В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта изрично е предвидено преразглеждане на относимите подзаконови нормативни актове, сред които ще бъде и ППЗДАНС. (нов § 11 от законопроекта) Законопроектът предвижда прецизиране на основанията за извършване на оперативно-издирвателна дейност посредством промени в чл. 24 от ЗДАНС, като основание за извършване на такава дейност да бъдат получени данни за лица, които подготвят, извършват или вече са извършили деяния, създаващи заплаха за националната сигурност, когато

				не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство. Промяната отчита обстоятелството, че при получаване на данни за посегателства срещу националната сигурност в ранен етап в определени случаи по отношение на тези данни все още не може да бъде дадена точна квалификация по Наказателния кодекс. Разбира се, при придобиване на данни за осъществен състав на престъпление, същите се предоставят на компетентната прокуратура. Следва да се има предвид и че законопроектът не предвижда промени в Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС) по отношение на реквизитите на исканията за използване на специални разузнавателни средства, респективно при прилагане на специални разузнавателни средства, като част от оперативно-издирвателната дейност на Агенцията, винаги ще се посочва и конкретен състав от Наказателния кодекс (по аргумент от чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСРС). Промяната в чл. 24 от ЗДАНС се налага и с оглед дейностите на Агенцията, осъществявани по реда на ЗЗКИ. При осъществяване на контрол за надеждност на лица, получили разрешение за достъп до класифицирана информация, нормативната уредба

				(чл. 166 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация във връзка с чл. 11 от ЗЗКИ) позволява да се използват оперативни методи и средства за установяване на надеждността на лицата от гледна точка на сигурността и опазване на тайната, без да са налице данни за извършени от тях престъпления. (нов § 9 от законопроекта)
		2. Решението по делото *Кънев и Български хелзинкски комитет срещу България* (жалба № 45864/22) стана окончателно на 28 юли 2026 г. - само месец преди публикуването на настоящия законопроект за обществено обсъждане (27 август 2026 г.). Поради структурното си значение за принципите на правовата държава и демократичния контрол върху службите за сигурност, решението бе квалифицирано като ключово (key judgment). По силата на установената процедура в Съвета на Европа, категоризирането на съдебен акт като ключов автоматично го поставя под засилен надзор (enhanced supervision) от страна на Комитета	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		на министрите за неговото изпълнение. Това означава, че Република България е подложена на пряко, засилено наблюдение и се намира под задължение спешно да въведе общи законодателни решения, предотвратяващи системни нарушения от същия характер. По същество, по делото ЕСПЧ прие, че макар отказът за предоставяне на пряк достъп до оперативни данни за национална сигурност да е принципно допустим, той заблуждаващо и противоправно се прилага без задължителния компенсиращ механизъм. Съдът изрично посочи, че при засягане на правата по чл. 8 от ЕКПЧ държавата е длъжна да осигури независим орган за непряк достъп или надзор, който да притежава пълни правомощия за проверка на материалите и издаване на правно обвързващи актове. Констатирано бе, че нито един от петте съществуващи инструмента в българското право (включително съдебният контрол по ЗДАНС, КЗЛД, Националното бюро за контрол на СРС и парламентарният надзор) не предоставя дори минимална защита. В нарушение на задължението по чл. 46 от ЕКПЧ за предприемане на общи мерки, законопроектът игнорира това ключово решение. В § 8 (нов чл. 35б от ЗДАНС) се		

		предлага абсолютна, генерална забрана за предоставяне на данни по ЗДОИ и ЗЗЛД, без да се въведе предписаният от ЕСПЧ компенсиращ механизъм за независим надзор или непряк достъп. По този начин, вместо да изпълни изискванията на засиления надзор от Комитета на министрите, проектът задълбочава установеното вече нарушение.		
		3. Становище на Българския хелзинкски комитет 3/12 По §3 от законопроекта С § 3 от законопроекта се премахва задължението на административния секретар да координира и контролира разпределението и ползването на имуществото на агенцията. Така се създава привидна празнота относно оперативната отчетност при стопанисването на публичен ресурс, сграден фонд и специализирана техника. След промяната контролът върху имуществото автоматично преминава към председателя на агенцията (като първостепенен разпоредител с бюджет съгласно чл. 2, ал. 3 от ЗДАНС), който ще може да го превъзлага с непублични вътрешни актове. Това заменя законовата регламентация със субективна оперативна дискреция. Същевременно вносителят не посочва никаква правна или	Не се приема	Управлението на имотите и вещите – държавна собственост, е уредено в Закона за държавната собственост (ЗДС) и в правилника за неговото прилагане (ППЗДС). Съгласно чл. 14 от ЗДС, министрите и ръководителите на другите ведомства, в частност председателя на ДАНС, управляват предоставените им имоти и вещи – държавна собственост, като те се управляват в съответствие с предназначението им за нуждите, за които са предоставени, с грижата на добър стопанин. Визираният текст не предоставя управлението на имотите и вещите – държавна собственост, в компетентност на съответните главни или административни секретари на ведомствата. Съгласно чл. 10, ал. 1 и 2 от ЗДАНС, председателят на Агенцията изпълнява своите функции пряко и с помощта на заместник-председателите, като правомощията на заместник-

		практическа обосновка кой орган ще поеме тази контролна функция и как ще се гарантира защита срещу нецелесъобразно разходване и злоупотреби с имуществото на службата. Мотивите към законопроекта не съдържат никаква обосновка на нуждата от такава промяна. Така промяната следва общата негативна тенденция на законопроекта за премахване на установени законови контролни механизми и капсулиране на властта в едноличния ръководител.		председателите се определят с писмена заповед на председателя на Агенцията. Разпоредбата на чл. 10а, ал. 3 от ЗДАНС предвижда, че административният секретар подпомага председателя и заместник-председателите на Агенцията при изпълнението на техните правомощия. Той е непосредствено подчинен на председателя на Агенцията. Предлаганото изменение, от една страна ще постигне съответствие на ЗДАНС със ЗДС, а от друга – ще позволи обсъжданите правомощия да бъдат делегирани по преценка на председателя на Агенцията не само на административния секретар, но и на заместник-председател. (§ 3 от законопоректа)
		4. Становище на Българския хелзинкски комитет 4/12 По §4 от законопроекта С предложената с § 4 от законопроекта нова уредба на Раздел II от Глава трета от ЗДАНС се извършва съществено преструктуриране на компетенциите относно определянето на вътрешната организация и структурата на Агенцията. Към момента структурата на ДАНС се урежда с	Приема се с редакция	Предвид постъпилите становища в рамките на съгласуването на проекта е взето решение за запазване на реда за определяне на специализираните и териториалните дирекции на ДАНС, като се променя единствено редът за определяне на специализираните административни дирекции. Възприетия към момента подход за определяне на специализираните административни дирекции на ДАНС в устройствения закон на Агенцията не позволява бърза реакция при необходимост от

		Правилника за прилагане на ЗДАНС (ППЗДАНС) - подзаконов нормативен акт, приеман от Министерския съвет (колективен орган) и подлежащ на обнародване в Държавен вестник и обществено обсъждане. Новите чл. 11 и чл. 12 от ЗДАНС прехвърлят тези правомощия в ръцете на председателя на агенцията, който с вътрешни, непублични актове самостоятелно ще определя наименованието, структурата, дейностите, районите на действие и създаването на структурни звена. Предоставянето на неограничена оперативна самостоятелност на едноличен орган да преначертава вътрешната структура и функционалните компетентности на специализиран орган за сигурност без прозрачност и без санкция от Министерски съвет противоречи на принципите за разделение на властите и правовата държава. Липсата на изискуема публичност на тези актове възпрепятства парламентарния и гражданския контрол, както и затруднява съдебния контрол върху законосъобразността на устройството и дейността на агенцията. В контекста на вече констатираните от ЕСПЧ дефекти относно липсата на ясен правен рамков контрол над ДАНС (*Green Alliance, Кънев и БХК*), подобно капсулиране и неконтролирано разширяване на властта на председателя задълбочава институционалния дефицит на отчетност. Вместо да		структурни промени в администрацията на Агенцията, с които да се постигне рационално използване на ресурсите ú– както финансови, така и кадрови, както и съответствие с добрите управленски практики. Предвид изложеното, предлага се специализираните административни дирекции и осъществяваните от тях дейности също да се определят с акт на Министерския съвет, което, от една страна, ще позволи уеднаквяване на възприетия подход при определяне на основните структурни звена на ДАНС. От друга страна, ще се създадат предпоставки за по-голяма гъвкавост и оперативност с цел ефективно разходване на ресурсите на Агенцията, като няма да се допуска дублиране на дейности. Направленията на дейностите на специализираните административни дирекции, доколкото същите не осъществяват оперативно-издирвателна дейност, ще бъдат законово регламентирани с цел запазване на прозрачността. В този смисъл предвидени са следните промени: § 5. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения: 1. Алинея 1 се изменя така: „(1) Специализираните административни дирекции и дейностите, които осъществяват, се определят с акт на Министерския съвет по

		въведе ясни, публични и предвидими правила, законопроектът изземва нормотворческа компетентност от Министерския съвет и я възлага на субективна преценка на органа, който би следвало да подлежи на надзор.		предложение на председателя на агенцията (алтернативно, можем да предвидим, че се определят с правилника за прилагане на закона – в случай че са явни), като в състава им се включва специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване““. 2. Създават се нови ал. 2 и 3: „(2) Специализираните административни дирекции осъществяват дейностите си в следните направления: 1. контрол и извършване на проверки на служителите на агенцията по отношение на спазването на нормативните актове и актовете на председателя на агенцията; 2. финансово разузнаване; 3. оперативен отчет и архив; 4. координация и информационно-аналитична дейност; 5. човешки ресурси; 6. правно-нормативна дейност; 7. международно сътрудничество; 8. финансово-стопанско и управление на собствеността; 9. административно обслужване. (3) Структурата на специализираните административни дирекции се определя с акт на председателя на агенцията. Структурата включва отдели и сектори.“

		5. Становище на Българския хелзинкски комитет 5/12 По §5 от законопроекта Предложението в § 5 от законопроекта за отпадане на думата „престъпни“ от разпоредбата на чл. 24, т. 1 от ЗДАНС представлява разширяване на оперативната компетентност на агенцията, което застрашава основни човешки права и нарушава Конвенцията. Сегашният текст обвързва оперативната дейност на ДАНС с разкриването, противодействието и предотвратяването на *престъпления* и други нарушения, свързани с националната сигурност. Премахването на този квалифициращ елемент отваря вратата агенцията да извършва оперативно-издирвателни дейности, да събира данни и да прилага инвазивни методи спрямо граждани и юридически лица при всеки случай на проявено поведение, което субективно се възприема като заплаха, дори то да е напълно правомерно упражняване на основни конституционни права (като правото на протест, свободата на изразяване, журналистически разследвания или граждански активизъм).	Не се приема	Законопроектът предвижда прецизиране на основанията за извършване на оперативно-издирвателна дейност посредством промени в чл. 24 от ЗДАНС, като основание за извършване на такава дейност да бъдат получени данни за лица, които подготвят, извършват или вече са извършили деяния, създаващи заплаха за националната сигурност, когато не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство. Промяната отчита обстоятелството, че при получаване на данни за посегателства срещу националната сигурност в ранен етап в определени случаи по отношение на тези данни все още не може да бъде дадена точна квалификация по Наказателния кодекс. Разбира се, при придобиване на данни за осъществен състав на престъпление, същите се предоставят на компетентната прокуратура. Следва да се има предвид и че законопроектът не предвижда промени в ЗСРС по отношение на реквизитите на исканията за използване на специални разузнавателни средства, респективно при прилагане

		• Пряко нарушение на задължителните критерии на ЕСПЧ (*Green Alliance срещу България*): В пар. 147 и 148 от решението по делото *Green Alliance срещу България* (от 17.02.2026 г.) Съдът в Страсбург изрично подчерта, че когато задачите на една служба за сигурност се разпростират върху области, които по естеството си не се отнасят до неправомерно поведение на потенциалните обекти, рискът от произвол и злоупотреба нараства. ЕСПЧ приема, че разширяването на приложното поле извън рамките на престъпното или явно противоправното поведение е съвместимо с чл. 8 от ЕКПЧ само и единствено при наличието на строг, независим и ефективен съдебен контрол.		на специални разузнавателни средства, като част от оперативно-издирвателната дейност на Агенцията, винаги ще се посочва и конкретен състав от Наказателния кодекс (по аргумент от чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСРС). Това важи и за всички случаи, в които специален закон поставя подобно изискване. Промяната в чл. 24 от ЗДАНС се налага и с оглед дейностите на Агенцията, осъществявани по реда на ЗЗКИ. При осъществяване на контрол за надеждност на лица, получили разрешение за достъп до класифицирана информация, нормативната уредба (чл. 166 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация във връзка с чл. 11 от ЗЗКИ) позволява да се използват оперативни методи и средства за установяване на надеждността на лицата от гледна точка на сигурността и опазване на тайната, без да са налице данни за извършени от тях престъпления. Не на последно място, авторът на коментара визира решение на Европейския съд по правата на човека, като цитира текст от същото, обсъждащ „престъпното или явно противоправното поведение“, т.е. самият съд отчита обстоятелството, че съществуват деяния, които дори и да не могат да бъдат определени като престъпления, нарушават

		6. Становище на Българския хелзинкски комитет 6/12 По §6 от законопроекта С § 6 от законопроекта се изменя чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС, като се регламентира възможност за предоставяне на данни на чуждестранни органи без наличието на ратифициран международен договор, а въз основа на еднократно „писмено уверение“, че чуждият орган осигурява адекватно ниво на защита. Сключването на международни договори подлежи на ратификация и процедури по прозрачност, гарантиращи публичност и институционална проверка на държавите-партньори. Замяната на този механизъм с неформален административен акт („писмено уверение“) отваря възможност за безконтролен трансфер на лична и оперативна информация към партньорски или трети служби без надеждна правна рамка.	Приема се	съществено установения правов ред. Посегателствата срещу националната сигурност безспорно представляват такова явно противоправно поведение. (нов § 9 от законопроекта) Предложението за промяна в чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС е направено с оглед предвидените в ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 възможности за предаване на лични данни на трета държава и без наличието на международен договор. И двата акта боравят с понятието „адекватно ниво на защита“, използвано и в законопроекта, но същите не са приложими при обработването на лични данни за целите на защита на националната сигурност (по аргумент от чл. 1, ал. 5 от ЗЗЛД и съображение 16 от Преамбюла и член 2, параграф 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2016/679). По отношение осъществяването на контрол законопроектът не предвижда промяна в текста на чл. 37, съгласно който контролът по защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни и при осъществяването на достъп до тези данни се упражнява от Комисията за защита на личните данни. Доколкото в голяма част от случаите обменяната информация, включително лични данни, представлява

		Проектът не регламентира кой орган в агенцията извършва преценката за „адекватност“ на нивото на защита, нито въвежда критерии или подлежащ на обжалване акт. За разлика от сходния механизъм в Закона за защита на класифицираната информация (където се изисква мотивирано становище и решение на независим колективен орган - Държавната комисия по сигурност на информацията (ДКСИ), тук преценката се оставя в сферата на оперативната самостоятелност на агенцията. Липсата на ясен международен стандарт и външен надзор създава опасност от непредвидимо изтичане на оперативни данни извън ЕС или други партньорски държави, с което засегнатите лица се лишават от каквито и да е ефективни правни средства за защита в случай на неправомерна обработка или злоупотреба.		класифицирана такава, предлагаме текстът на чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС да придобие следната редакция: „(8) Данните по ал. 7 могат да се предоставят и на чуждестранни органи по силата на международен договор, по който Република България е страна. Когато данните представляват класифицирана информация, се предоставят по реда на Закона за защита на класифицираната информация.“ (нов § 10 от законопроекта)
		7. Становище на Българския хелзинкски комитет 7/12 По §7 от законопроекта Предлаганото с § 7 от законопроекта изменение на чл. 35а от ЗДАНС предвижда, че агенцията *„може да откаже предоставяне на информация за свои служители на прикритие, дали конкретни лица ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, както и за да*	Приема се с редакция	Предлагаме текстът да придобие следната редакция: „Чл. 35а. Агенцията може да откаже предоставяне на информация за свои служители, за лица, които са или са били обект на оперативно-издирвателна дейност, както и дали конкретни лица ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, когато това би създало опасност за разкриване на интересите, способите и

		се гарантира защитата на интересите, способите и средствата за придобиване на информация“. В решението по делото *Green Alliance срещу България* (пар. 165) ЕСПЧ изрично идентифицира уредбата на „служителите на прикритие“ в чл. 35а от ЗДАНС като дефектна и несъответстваща на чл. 8 от Конвенцията поради липсата на минимални гаранции срещу произвол, пълната липса на ефективен надзорен механизъм и липсата на средства за правна защита. Вниманието на Съда беше насочено тъкмо към това, че правната рамка позволява неконтролирана употреба на този оперативен способ. Новият текст на § 7 продължава да третира отказа за предоставяне на информация като абсолютно право на агенцията. Предложението не въвежда никакъв компенсиращ инструмент - независим орган или специална процедура за непряк съдебен/ административен контрол, който при пълно запазване на оперативната тайна да прецени дали отказът е основателен и пропорционален (критерий, изведен и в решението *Кънев и БХК*). Изразът *„както и за да се гарантира защитата на интересите, способите и средствата...“* представлява изключително широко и абстрактно формулирано основание. То на практика дава възможност на агенцията автоматично да отказва информация по всяко запитване, без да подлежи на проверка дали		средствата за придобиване на информация, или за живота и здравето на конкретно лице.“ Предлаганата нова редакция ясно дефинира хипотезите за отказ за предоставяне на информация, както и критериите, въз основа на които се прави преценка за отказ. На следващо място, отказите за предоставяне на информация представляват индивидуални административни актове. Същите подлежат на съдебен контрол, респективно основанието за отказ ще бъде разгледано от компетентния съд, което ще гарантира защитата на правата на лицата. По отношение на цитираното Решение на Европейския съд по правата на човека по делото „Зелен Алианс срещу България“ (жалба № 6580/22, решение от 17 февруари 2026 г., влязло в сила на 17 май 2026 г.), безспорно същото ще наложи преразглеждане на действащата нормативна уредба относно служителите на прикритие, която към момента подробно е регламентирана в Правилника за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ППЗДАНС). В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта изрично е предвидено преразглеждане на относимите подзаконови нормативни актове, сред които ще бъде и ППЗДАНС. (нов § 11 от законопроекта)

		наистина е налице конкретна и реална заплаха за оперативната дейност. 8. Становище на Българския хелзинкски комитет 8/12 По §8 от законопроекта Предлаганият § 8 от законопроекта (създаващ нов чл. 35б от ЗДАНС) е сред най-проблемните текстове в проекта, тъй като регламентира абсолютна, непробиваема и необжалваема забрана за достъп до информация. Според текста, при упражняване на правото на достъп до лични данни и до обществена информация, агенцията *„не предоставя данни за свои служители, за лица, които ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, за оперативно-издирвателната дейност на агенцията, както и за лица, които са или са били обект на такава дейност“*. Само месец преди публикуването на този законопроект, с решението си по делото *Кънев и БХК срещу България* (влязло в сила на 28.07.2026 г., квалифицирано като ключово и поставено под засилен надзор на Комитета на министрите), ЕСПЧ прие, че такъв общ отказ от достъп е съвместим с Конвенцията единствено и само ако е съпроводен с механизъм за проверка и независим контрол. Такъв	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		механизъм изисква непряк достъп или надзорен орган с независим състав, достъп до цялото оперативно досие и правомощие да издава задължителни за агенцията решения. Вместо да въведе подобни гаранции, § 8 прави точно обратното - кодифицира липсата на прозрачност и липсата на компенсиращ контрол. Въвеждането на абсолютна законова забрана за предоставяне на данни за лица, които *„са били обект на оперативно-издирвателна дейност“*, лишава гражданите и юридическите лица от възможността изобщо да разберат дали спрямо тях са прилагани неправомерни мерки. С това се блокира всякаква възможност за търсене на отговорност от държавата или за провеждане на ефективно съдебно производство, тъй като съдилищата се лишават от правно основание да изискат или проверят материалите на агенцията. Доколкото разпоредбите на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) се отнасят само за физически лица, с новия чл. 35б юридическите лица (организации, търговски дружества, НПО, медии) биват изключени от възможността да упражнят право по ЗДОИ. Това задълбочава неравното им положение, изрично критикувано от ЕСПЧ в пар. 252 и 257 от решението *Кънев и БХК*. Нормата въвежда автоматична, категорична забрана без право на преценка за всеки отделен случай.		

		ДАНС няма да е длъжна да извършва баланс между обществения интерес и защитата на националната сигурност, нито да обосновава *защо* предоставянето на архивна или приключила информация за дадено лице би навредило на текущи оперативни нужди. С § 8 вносителят институционализира режим на пълна безотчетност на ДАНС. В контекста на засиления надзор от Комитета на министите, приемането на подобен текст представлява пряка демонстрация на незачитане на задължителните решения на ЕСПЧ и задълбочава системното нарушение на чл. 8 и чл. 13 от Конвенцията		
		9. Становище на Българския хелзинкски комитет 9/12 По §§ 4, 12-16 от законопроекта С § 12–§ 16 от законопроекта се прави уредба на достъпа до резервационните данни на пътниците (PNR), превозвани по въздух, като се разширява кръгът от вътрешни и външни субекти с достъп до тези масиви и се създава възможност за деперсонализиране и обмен с Европол. С предложения § 4 (нов чл. 16 от ЗДАНС) законовата рамка кодифицира създаването на Национално звено за получаване и обработване на резервационни данни	Приема се	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС, както и свързаните с нея, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО

		на пътниците (PNR), а с § 13 (чл. 42е) се разширява кръгът от субекти и звена в ДАНС, които имат достъп до тези данни, като определянето на критериите се прехвърля към инструкция на председателя на ДАНС. • Противоречие с практиката на Съда на ЕС (СЕС): В знаковото си решение по дело *Ligue des droits humains* (C-817/19), СЕС постави изключително строги рамки относно Директива (ЕС) 2016/681 за PNR данните. Съдът прие, че масовото, несвързано с конкретни съмнения събиране и автоматизирано профилиране на данни на всички пътуващи граждани е допустимо единствено при застрашаване на националната сигурност, което е реално, настоящо или предвидимо, и подлежи на строг съдебен контрол. Създаването на механизъм за разпределяне на тези данни в рамките на оперативните дирекции на ДАНС без ясни законови филтри противоречи на принципа за ограничение на целта и минимализация на данните. • Предоставянето на възможност председателят на ДАНС самостоятелно да определя с непублична инструкция методиката и критериите за достъп до PNR		на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.

		данните на оперативно-издирвателните звена нарушава изискването за качество на закона. Стандартите на ЕСПЧ и СЕС категорично изискват условията, при които органите на реда получават достъп до лични данни в такъв мащаб, да бъдат съдържателно кодифицирани в законов, а не в подзаконови актове. • Резервационните данни (PNR) съдържат изключително подробна профилираща информация за физическите лица (маршрути, съпътстващи лица, начини на плащане, контакти). Когато достъпът до тези масиви се предоставя на оперативното ниво на ДАНС, без да е налице независим орган (като КЗЛД или съд), който да контролира *ex-ante* или *ex-post* законосъобразността на справките и профилирането, е налице механизъм на безконтролно обработване на данни, за какъвто България вече бе осъдена от ЕСПЧ в решението Кънев и БХК срещу България. Нормативната уредба на PNR данните в законопроекта не съдържа изискуемите от правото на ЕС гаранции срещу произволно профилиране. Вместо да ограничи достъпа до тези масиви само до строго дефинирани случаи на тежки престъпления и тероризъм, проектът разширява вътрешния		

		оперативен достъп до тях и го прехвърля към ведомствено регулиране. 10. Становище на Българския хелзинкски комитет 10/12 По §§ 18 и 38 от законопроекта С § 18 от проекта се въвежда забрана за служителите да участват в *„тайни и/или неформални организации и общества“* (нов чл. 45, ал. 5), а с § 38 нейното неспазване се квалифицира като тежко дисциплинарно нарушение, влечащо задължително уволнение (изм. на чл. 91, ал. 1, т. 2). Макар намерението за ограничаване на външни зависимости (включително участие в масонски ложи и аналогични структури) да е принципно правилно и обосновано от гледна точка на националната сигурност, използваната правна техника е неприемлива. Понятия като „тайни и/или неформални организации и общества“ липсват в българското законодателство, отговорят на бланкетност и субективизъм и формално могат да обхванат всякакви юридически нерегистрирани граждански, спортни или хоби сдружения. Обвързването на подобно правно неопределено състояние директно с най-тежката санкция, уволнение, вместо да създаде прозрачен	Приема се с редакция	Осъществяваните от Агенцията дейности и достъпът до класифицирана информация налагат въвеждането на по-високи изисквания към служителите на Агенцията, с цел гарантиране на по-голямата им надеждност и минимизиране на рисковете от зависимост. В тази връзка, предвижда се при постъпване на служба в Агенцията служителите да декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. Дефиниция на използваното понятие не се предвижда, доколкото се въвежда единствено декларативен режим, като участието в такива организации и общества не е основание за прекратяване на служебното правоотношение. Отчита се и обстоятелството, че законодателят е използвал обсъжданото понятие в други нормативни актове, респективно въвежданото понятие не е ново за националното законодателство.

		контрол чрез задължение за деклариране, превръща разпоредбата в потенциален инструмент за субективен натиск и разчистване на неудобни служители.		Предлага се създаването на ал. 2 в чл. 56 от ЗДАНС: „(2) Служителите в агенцията при постъпване на служба декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. При промяна в декларираните обстоятелства служителите подават декларация в 7-дневен срок от промяната.“ (нов § 18 от законопроекта)
		11. Становище на Българския хелзинкски комитет 11/12 По § 48 от законопроекта С § 48 от Преходните и заключителните разпоредби се предвиждат изменения в Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ), които засягат регламентацията на сроковете за защита и удължаването на грифовете за сигурност. Предложените промени в чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от ЗЗКИ предвиждат: • Възможност за многократно удължаване на сроковете за класификация с решение на ДКСИ без ограничения; • Заличаване на изричната разпоредба, че след изтичане на сроковете достъпът до информацията се осъществява по реда на	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация.

		Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ). Приемането на ЗЗКИ бе съществено условие за членството на България в НАТО и в ЕС с цел пълно съответствие на нивата на сигурност (*„Строго секретно“, „Секретно“, „Поверително“, „За служебно ползване“*) спрямо рамката на ЕС. Съгласно чл. 5 и чл. 9 от Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията (както и Решение 2013/488/ЕС на Съвета), класифицирането е временна мярка. Институциите на ЕС и държавите членки са длъжни да прилагат принципа на своевременно понижаване или пълно сваляне на гриф веднага щом изтичането на времето отслаби риска за сигурността. Докато правната рамка на ЕС разглежда повторното удължаване като изключителна мярка, която подлежи на строг контрол, предлаганата промяна в чл. 34, ал. 2 от ЗЗКИ превръща многократното удължаване във възможност за безсрочно запечатване на документи и де факто създава вечна тайна. Заличаването на думите *„и достъпът до тази информация се осъществява по реда на ЗДОИ“* в ал. 3 на чл. 34 от ЗЗКИ премахва законовия мост между изтеклия срок на тайната и правото на гражданите да поискат достъп до нея. В редица дела срещу България ЕСПЧ категорично подчертава, че с изтичане на времето общественият и историческият интерес		Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение.

		надделяват над оперативната тайна. Това изисква и принципът на правовата държава. Възможността за безсрочно класифициране блокира достъпа до архиви, възпрепятства журналистическите и научните изследвания и лишава гражданите от правото да научат за отминали държавни действия и потенциални злоупотреби. ЕСПЧ приема, че държавата не може да аргументира засекретяването с абстрактен национален интерес. При всяко удължаване органът е длъжен да докаже конкретна, реална и настояща заплаха, която да оправдае продължаващата намеса в правото на достъп до информация. Българското право не осигурява ефективни правни средства за защита срещу отказа от достъп до класифицирани материали. Това е подробно разгледано в скорошното решение Кънев и БХК срещу България. Предоставянето на дискреционна власт на ДКСИ многократно да удължава грифа за сигурност на документи без независима съдебна проверка за съразмерност задълбочава констатираното нарушение.		(4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по

				реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)
		12. Становище на Българския хелзинкски комитет 12/12 По §§ 47 и 49 от законопроекта С §§ 47 и 49 от законопроекта се предвиждат изменения в Закона за електронните съобщения и в Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС), свързани с новата организация на ДАНС в дирекции, създадени с вътрешен акт на председателя. Основният дефект е отстъплението от качеството на закона. Докато досега вътрешните структури, звената-заявители и редът за обработка на материалите бяха по-ясно нормативно посочени, новата уредба прехвърля тази материя към ведомствени актове на председателя. Това прави вътрешната организация на агенцията при работа със СРС непрозрачна за външния наблюдател. Трудности биха възникнали при последващ контрол от страна на съда или Националното бюро за контрол на СРС	Приема се	Предвид запазването на реда за определяне на специализираните дирекции, териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели, съответните текстове за промени в ЗЕС и ЗСРС са оттеглени от законопроекта.

		(НБКСРС), тъй като проверяващите органи ще трябва да съобразяват действията на служителите не със законов или подзаконов акт, а с непублични вътрешни заповеди и инструкции. Измененията в тази част са поредна изпусната възможност спрямо решението Екимджиев и други срещу България, тъй като законодателят е длъжен да въведе липсващите гаранции - ясна процедура за унищожаване на данни, механизъм за уведомяване на засегнатите лица и засилване на независимия съдебен надзор.		
7	Деян Рашков (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	1. Настоящото становище се отнася до целия законопроект и е подредено по реда на неговите параграфи — от § 1 до § 54. Всеки раздел разглежда един параграф или група свързани параграфи по следната последователност: действащ текст, предлаган текст, установен дефект с посочване на приложимия стандарт, изрични въпроси към вносителя и предложена редакция. Абзаците с въпроси и с предложения носят подзаглавия, които назовават съответния параграф. Раздел XV съдържа предложения, които не изменят параграф от законопроекта, а предлагат създаването на нови. 2. Настоящата редакция консолидира по-ранни работни редакции на същия подател. Части от тях са предоставени на трети лица за преглед, но не са внасяни в производството по настоящата консултация; настоящият документ е единственият,	- -	Касае се за разяснение по становището. Касае се за разяснения по становището.

		който се представя по нея. Номерацията му е самостоятелна.		
		3. Всяко фактическо твърдение носи означение за произхода си. `[У]` означава установено от първоизточник, с посочване на източника. `[О]` означава неустановено, с посочване на маршрута, който би го установил. `[ИЗВОД]` означава правен извод, който не подлежи на проверка по източник, а на съгласие или несъгласие.	-	Касае се за разяснения по становището.
		Защо становището е написано по този начин	-	Касае се за разяснения по становището.
		4. Обществената консултация оставя запис, който има значение извън настоящото производство. `[ИЗВОД]`		
		5. В решението по делото Green Alliance срещу България, жалба № 6580/22, Европейският съд по правата на човека възпроизвежда хода на обществената консултация от 2018 г. по изменението на правилника за прилагане на закона: предложението на Агенцията и заявените ѝ мотиви, становището на Българския хелзинкски комитет, становището на Висшия адвокатски съвет и отговора на Агенцията. `[У]` автентичният английски текст на решението	-	Касае се за разяснения по становището.
		6. Записът е послужил по два начина. Възражението на Висшия адвокатски съвет е довело до изрична редакция. Резултатът е налице в чл. 50 от Правилника за прилагане на закона, изменен с ДВ, бр. 79 от 2018 г.: служителите могат да заемат длъжности	-	Касае се за разяснения по становището.

		на прикритие в държавната администрация, в юридически лица, в граждански дружества и като лица, упражняващи свободни професии, „**с изключение в адвокатурата**“. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 50		
		7. Записът е послужил и по втори начин. Упрекът в същото становище, че Агенцията не е обяснила конкретно защо ѝ е необходима възможността и не е посочила легитимната цел, е намерил съответствие в извода на Съда, че липсата на изискване за ясни и конкретни мотиви за отделния случай е самостоятелен дефект. `[У]` автентичният английски текст на решението, пар. 147	-	Касае се за разяснения по становището.
		8. От това следва как е построен всеки раздел по-долу. Общото възражение не оставя следа, годна за ползване. Следа оставят: посочването на конкретна разпоредба; назоваването на стандарта, спрямо който тя се преценява; изричният въпрос, на който вносителят или отговаря, или не отговаря — и двете остават в записа; и предложената редакция, по която може да се вземе решение. Затова въпросите към вносителя са отделени в самостоятелни абзаци, а там, където се прави предложение, е посочено при какви условия възражението отпада. По десет параграфа съзнателно не се прави предложение, а само въпрос; това е отбелязано на съответните места. `[ИЗВОД]`	-	Касае се за разяснения по становището.
		9. Моля справката по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове да съдържа изрично		

		произнасяне по всяко предложение и отговор по всеки поставен въпрос. РАЗДЕЛ II. Обобщена оценка 10. Законопроектът не следва да бъде приеман в предложения вид. Част от измененията са технически и не пораждат възражения; те са посочени като такива на съответните места. `[ИЗВОД]` 11. Четири изменения, взети заедно, образуват затворена последователност. § 5 заличава изискването деянието да е престъпно. § 4 премества определянето на структурата и дейностите на дирекциите към непубличен акт на председателя и заличава разпоредбите, които определят кои звена извършват оперативно-издирвателна дейност. § 6 допуска предаване на лични данни на чуждестранни органи без международен договор, срещу едностранно писмено уверение. § 8 въвежда забрана за предоставяне на данни за тази дейност и за лицата, които са били неин обект. `[ИЗВОД]` 12. Резултатът е основание, което не изисква престъпление; носител на правомощието, който не е публично установим; изход на данните навън без договор; и невъзможност за лицето да узнае. Всяко от четирите поотделно е защитимо с довод за оперативна необходимост. Съчетанието им премахва възможността за проверка. `[ИЗВОД]` 13. Разминаване има и между заявените цели и предвидените изменения. Раздел II от мотивите	- 	Доколкото коментарът представлява обобщена оценка, отношение по същия е взето по конкретните текстове по-долу, с цел избягване на повторения на позиции, както и с цел и по-голяма ясното, предвид обстоятелството, че част от предложенията са приети, а други – не.

		изброява сред целите „създаване на допълнителни гаранции за защита на обработваните в ДАНС лични данни“ и „създаване на допълнителни гаранции за защита правата на служителите на ДАНС, включително и тези на прикритие, както и на сътрудниците на Агенцията“. `[У]` мотивите към законопроекта 14. Отбелязвам и обстоятелството, което оценката посочва на първата си страница: законопроектът **не е включен в законодателната или оперативната програма на Министерския съвет**. Съчетано с частичния характер на оценката, с единственото съгласуване и с липсата на анализ по правото на Съюза, това очертава ускорено производство по акт, който изменя шест закона в петдесет и четири параграфа. `[У]` оценката на въздействието, стр. 1 15. Отделно съображение се отнася до анализа за съответствие с правото на Европейския съюз. Чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове изисква мотивите да съдържат такъв анализ. Раздел V от мотивите се състои от едно изречение: „Проектът на нормативен акт не въвежда изисквания на европейско законодателство, нито предвижда мерки по неговото прилагане.“ `[У]` мотивите към законопроекта, раздел V 16. Твърдението е опровержимо по текста на самия законопроект. § 12 изменя чл. 42а, ал. 3 —		

		кръга на престъпленията, за целите на които се обработват резервационни данни; § 9 изменя чл. 39а — изключенията при това обработване; §§ 13 и 14 изменят кръга на компетентните органи по чл. 42е и чл. 42ж; § 16 изменя чл. 42м2 — предоставянето на данни на Европол. Глава шеста „а“ от закона е националното транспониране на Директива (ЕС) 2016/681, а посочените разпоредби съответстват на чл. 1, § 2, чл. 6, чл. 10 и чл. 12 от нея. `[ИЗВОД]` 17. Същото се отнася и до § 4 във връзка с новия чл. 15, ал. 4, който урежда независимостта на звеното за финансово разузнаване — материя по чл. 19 от Директива (ЕС) 2024/1640, чийто срок за транспониране изтича на 10 юли 2027 г. `[ИЗВОД]` 18. Идентично твърдение се съдържа и в предварителната оценка на въздействието, която на стр. 77 отговаря с „Не“ на въпроса дали приемането произтича от правото на Европейския съюз. Тоест едно и също опровержимо твърдение стои в два от документите на пакета. `[У]` оценката на въздействието, стр. 77 19. Същото личи и от списъка на информационните източници. Т. 11 от оценката изброява четиринадесет акта — Административнопроцесуалния кодекс, Закона за ДАНС, Закона за МВР, Закона за Държавна агенция „Разузнаване“, Закона за отбраната и въоръжените сили, Закона за противодействие на корупцията,		

		Закона за военната полиция, Закона за защита на класифицираната информация, Закона за противодействие на тероризма, Закона за електронните съобщения, Закона за специалните разузнавателни средства, Закона за държавния служител, Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление и Закона за нормативните актове. Сред тях няма нито един акт на Европейския съюз и нито едно съдебно решение. `[У]` оценката на въздействието, стр. 77 – 78 20. Разминаването не се извежда по тълкувателен път — то е изложено в самите мотиви. Раздел IV съдържа следната последователност: „Ще бъдат създадени допълнителни гаранции за защита на обработваните в ДАНС лични данни. **Ще бъде предвидена възможност за предоставяне на лични данни, обработвани в информационните фондове на Агенцията, на чуждестранни органи без наличието на сключен международен договор**, което ще повиши възможностите за предотвратяване или разкриване на престъпления, включително и с трансграничен характер.“ `[У]` мотивите към законопроекта, раздел IV 21. Тоест мярката, представена като очакван резултат от създаването на допълнителни гаранции за защита на личните данни, е премахването на условие за предаването им. Към нея се добавят § 8, който		

		забранява предоставянето на данни на лицето, за което се отнасят, и § 9, който премахва целевото ограничение и забраната за препредаване по отношение на данните, извлечени от информационни фондове на други органи. `[ИЗВОД]` 22. Законопроектът не отчита и действащия Правилник за прилагане на закона. Понятията, които § 4 заличава от закона, се използват в седемнадесет негови члена, а цялата уредба на прикриването на служители се съдържа в глава пета от него — материята, по която е постановено решението по делото Green Alliance. Единствената разпоредба, която ги засяга, е § 53 със срок за привеждане в съответствие. `[У]` действащият ППЗДАНС 23. Между януари 2022 г. и юли 2026 г. Европейският съд по правата на човека постанови три осъдителни решения срещу Република България по материя, пряко засегната от законопроекта: Екимджиев и други (№ 70078/12), Green Alliance (№ 6580/22, окончателно, единодушно) и Кънев и Български хелзинкски комитет (№ 45864/22, окончателно на 28 юли 2026 г.). Конституционният съд постанови Решение № 8 от 2026 г. по к.д. № 19/2025 г. Комитетът на министрите прие решение CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 от 11 март 2026 г. `[У]` текстовете на актовете 24. Нито законопроектът, нито мотивите, нито докладът до Министерския съвет, нито		

		предварителната оценка на въздействието съдържат позоваване на който и да е от тези пет акта. Проверено по пълния текст на четирите документа. `[У]` пакетът по консултацията РАЗДЕЛ III. Системната посока на законопроекта 25. Подредбата по параграфи разпилява връзката между § 4, § 5, § 6 и § 8, която е съществена. Настоящият раздел я излага веднъж, а съответните раздели по-долу препращат към него. `[ИЗВОД]` 26. Действащата уредба разпределя материята на четири нива. Видовете основни структурни звена са изброени в чл. 11, ал. 1 от закона. Специализираните дирекции се създават с акт на Министерския съвет по предложение на председателя, като чл. 12, ал. 1 назовава в самия закон дирекция „Технически операции“ и дирекция „Сигурност на ДАНС“. Деветте специализирани административни дирекции са изброени поименно в чл. 13, ал. 1. Вътрешната структура се определя с акт на председателя по чл. 12, ал. 2. `[У]` действащият ЗДАНС, консолидация до ДВ, бр. 66 от 21.07.2026 г. 27. Чл. 12, ал. 3 постановява: „Специализираните дирекции по ал. 1 извършват оперативно-издирвателна дейност.“ Чл. 13, ал. 5, изр. второ постановява същото за териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели. Това са единствените разпоредби в българското право, които	-	Доколкото коментарът представлява обобщена оценка, отношение по същия е взето по конкретните текстове по-долу, с цел избягване на повторения на позиции, както и с цел и по-голяма ясното, предвид обстоятелството, че част от предложенията са приети, а други – не.

		определят кои звена на агенцията извършват такава дейност. `[У]` същият източник 28. § 4 заличава и двете и не ги замества. Новите чл. 11 – 17 не съдържат разпоредба, която да определя носителя на правомощието. `[У]` проектът на акт 29. Чл. 18, ал. 1, който не се изменя, възлага дейността на „оперативно-издирвателните и оперативно-техническите структурни звена на агенцията“ и предвижда тя да се осъществява при условия и по ред, определени „с този закон, с акт на Министерския съвет и на председателя на агенцията“. Разпоредбата обаче не определя кои са тези звена: тя ги обозначава чрез самата дейност, която извършват. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 18, ал. 1 30. Едновременно с това формулата „дирекциите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“ става условието, от което възникват правомощия по други закони: достъп до запазени данни по чл. 251в от Закона за електронните съобщения (§ 47), искане за използване на специални разузнавателни средства по чл. 13, ал. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства (§ 49), незабавно получаване на резервационни данни при съвпадение по чл. 42е, ал. 2 (§ 13), и предоставяне на резервационни данни по чл. 42ж, ал. 1 (§ 14). Четири параграфа от законопроекта поставят правомощия в		

		зависимост от нея. Формулата се използва и в чл. 51, ал. 5 (§ 20), но там тя определя кой подава декларации за частен интерес до председателя, а не поражда правомощие. `[У]` проектът на акт 31. Съдържанието на тази формула ще се определя с акт на председателя, който съгласно мотивите няма да бъде публичен. `[У]` мотивите към законопроекта 32. Практическата последица е загуба на проверимост на едно конкретно място. Съдията по чл. 15, ал. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства, който по искане на ръководителите на органите по чл. 13, ал. 1 дава в срок до 48 часа писмено разрешение или мотивиран отказ, няма да може да установи от публичен източник дали искателят е сред тези органи. Същото важи за съда по Закона за електронните съобщения, за предприятията, за Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, за Комисията за защита на личните данни и за защитата в наказателния процес по чл. 105, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс. `[ИЗВОД]` 33. Към изброените последици се добавя и една, която засяга пряко граждани. Съгласно чл. 27, ал. 1 органите на агенцията, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, издават **задължителни разпореждания до държавни органи, организации, юридически лица и граждани** в рамките на своята		

		компетентност, а съгласно ал. 2 държавните органи са длъжни да им предоставят достъп до служебни помещения и имущество. След § 4 адресатът на такова разпореждане няма да може да установи от публичен източник дали издателят му е сред органите, оправомощени да го издават. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 27 34. Последицата достига и до подзаконовия акт. Понятията, които § 4 заличава, се използват в седемнадесет члена от Правилника за прилагане на закона — чл. 30, 32а, 32б, 32в, 32д, 32е, 32ж, 39, 48, 52, 65, 66, 66а, 85, 86, 128 и 140. Сред тях е чл. 52, ал. 3, съгласно който именно директорите на специализираните и на териториалните дирекции обосновават пред председателя оперативната необходимост от назначаване на служители на прикритие. `[У]` действащият ППЗДАНС, преброено машинно 35. Към това § 5 премахва изискването деянието да е престъпно, § 6 открива изход на данните към чуждестранни органи без международен договор, а § 8 затваря достъпа на засегнатото лице. Разделите по-долу разглеждат всеки от тях поотделно. `[ИЗВОД]`		
		РАЗДЕЛ IV. § 1 — чл. 6, ал. 5 (акредитиране на сигурността и TEMPEST)	Не се приема	Настоящата редакция на чл. 6, ал. 5 от ЗДАНС предвижда, че ДАНС осъществява функциите на

		36. Действащ текст: „Агенцията осъществява функциите на орган по акредитиране на сигурността на комуникационните и информационните системи, в които се създава, обработва, съхранява и пренася класифицирана информация.“ `[У]` действащият ЗДАНС 37. Предлаган текст: „Агенцията осъществява функциите на орган по акредитиране на сигурността и орган по TEMPEST за комуникационните и информационните системи, предназначени за създаване, обработване, ползване, съхраняване и обмен на класифицирана информация в електронен вид.“ `[У]` проектът, § 1 38. Изменението съдържа четири различни промени, които следва да бъдат разграничени. Първо, добавя се нова функция — орган по TEMPEST. Второ, изразът „в които се създава“ се заменя с „предназначени за създаване“, което разширява обхвата от системи, в които класифицирана информация действително се обработва, към системи, предназначени за това. Трето, добавят се „ползване“ и „обмен“. Четвърто, обхватът се стеснява до информация „в електронен вид“. `[ИЗВОД]` 39. Третата и четвъртата промяна не пораждат възражение. Стесняването до електронен вид е уточняващо и съответства на предмета на разпоредбата. `[ИЗВОД]`		орган по акредитиране на сигурността на комуникационните и информационните системи, в които се създава, обработва, съхранява и пренася класифицирана информация. В това качество Агенцията осъществява функциите по чл. чл. 42, ал. 1, т. 2, предложение първо от ЗДАНС, а именно извършва акредитиране на комуникационните и информационните системи, в които се създава, обработва, съхранява и пренася класифицирана информация. Разпоредбата на чл. 42, ал. 1, т. 2 от ЗДАНС обаче вменява на Агенцията и други функции – да координира и контролира контрамерките по TEMPEST. Законът обаче не определя в какво качество ДАНС осъществява тези функции. В този смисъл, предложението цели, на първо място, отстраняване на нормативна непълнота. На следващо място, със свое Решение № 17-II/06.03.2008 г. ДКСИ е определила тогавашната дирекция ДЗСВ – ДАНС за „Национален TEMPEST орган на Република България“. С Решение № 72-I-5/15.11.2011 г. ДКСИ е определила ДАНС за „Орган по TEMPEST“ по отношение на класифицираната информация на Европейския съюз. С Решение № 49-I-5/26.07.2012 г. ДКСИ е определила ДАНС за „Национален TEMPEST орган“ по отношение защитата на класифицираната информация в комуникационни и информационни системи на

		40. Възражението се отнася до първата промяна и следва да бъде очертано точно. Означението TEMPEST вече присъства в закона: съгласно чл. 42, ал. 1, т. 2 агенцията „координира и контролира контрамерките по TEMPEST“. Новото е издигането му до качество на орган — „орган по TEMPEST“ — от което произтича компетентност. `[У]` действащ чл. 42, ал. 1, т. 2 41. Означението има легално определение, но не и качеството. Съгласно § 1, т. 25 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на класифицираната информация „TEMPEST“ е изследване, изучаване и контрол на компрометиращите електромагнитни излъчвания и контрамерките за тяхното потискане и ограничаване, а съгласно т. 26 „контрамерки по TEMPEST“ са мерки за сигурност, имащи за цел защита от нерегламентиран достъп до класифицирана информация чрез компрометиращи електромагнитни излъчвания. `[У]` действащият ЗЗКИ, § 1, т. 25 и 26 от ДР 42. Означението следователно е определено и възражение по неговата яснота не се прави. `[ИЗВОД]` 43. Възражението, което се поддържа, е по-тясно. Съгласно чл. 14, т. 3 от Закона за защита на класифицираната информация Държавна агенция „Национална сигурност“ вече „координира и контролира контрамерките по TEMPEST“, а съгласно		НАТО. Респективно, ДАНС и към момента има качеството на орган по TEMPEST, като законодателното предложение цели това да бъде регламентирано и в нормативен акт. Прилагането на политиките на Европейския съюз в областта на TEMPEST и по-конкретно Information Security Guidelines on Accreditation of EU TEMPEST Companies изисква действията по акредитиране на тези компании на национално ниво да се извършват от национален TEMPEST орган, каквото качество към настоящия момент не е законово определено. Функциите на орган по акредитиране на сигурността и на орган по TEMPEST включват комуникация с организационните единици и извършване на дейности по отношение на комуникационните и информационните системи на организационните единици в Република България още от момента на тяхното планиране. В този смисъл, отношенията между организационните единици и компетентния орган започват още на етап, когато в комуникационните и информационните системи не се създава класифицирана информация, но е определено, че същите са предназначени за създаване, обработване, ползване, съхраняване и обмен на такава информация в електронна форма. Предлаганата промяна отчита обстоятелството, че отговорностите на компетентния орган обхваща всички етапи на

		чл. 42, ал. 1, т. 2 от собствения ѝ закон извършва същото. Никой от двата акта не използва и не определя качеството „орган по TEMPEST“. Разликата между възложена дейност и качество на орган е разликата между функция и компетентност. `[У]` действащите ЗЗКИ и ЗДАНС 44. За пълнота отбелязвам, че законопроектът не мълчи изцяло по правомощията. § 48, т. 2 изменя чл. 14 от Закона за защита на класифицираната информация, като досегашният текст става ал. 1 и се създава ал. 2: „При изпълнение на дейностите по ал. 1 Държавна агенция „Национална сигурност“ дава указания и препоръки.“ Възражението поради това не е, че правомощия липсват, а че не е установено съотношението между тях и новото качество. `[У]` проектът, § 48, т. 2 45. Съгласно чл. 9, ал. 1 от Закона за нормативните актове разпоредбите на нормативните актове се формулират на общоупотребимия български език, кратко, точно и ясно. Разпоредба, която придава на държавен орган ново качество, без да определя произтичащите от него правомощия, не отговаря на това изискване. `[У]` действащият ЗНА, чл. 9, ал. 1 Въпроси към вносителя по § 1 46. Моля вносителят да отговори в справката по чл. 26, ал. 5: (а) какво добавя качеството „орган по TEMPEST“ към вече възложената по чл. 14, ал. 1, т. 3		жизнения цикъл на комуникационните и информационните системи. На следващо място, понятието „предназначени“ е използвано както в ЗЗКИ, така и в подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане – Наредба за сигурността на комуникационните и информационните системи, респективно ЗДАНС не въвежда ново понятие. Що се отнася до правомощията на органа по TEMPEST спрямо трети лица, то същите са свързани с функциите по координация контрол на контрамерките по TEMPEST в комуникационните и информационните системи, както и с изпълнение на функциите, произтичащи от документи на Европейския съюз и НАТО в тази област. Относно указанията и препоръките по новосъздаваната ал. 2 на чл. 14 от ЗЗКИ, наредбите по чл. 85 и чл. 90 от ЗЗКИ определят характера на същите. (§ 1 от законопроекта)

		от ЗЗКИ и чл. 42, ал. 1, т. 2 от този закон дейност по координиране и контролиране на контрамерките; (б) каква е правната природа и задължителната сила на „указанията и препоръките“ по новата ал. 2 на чл. 14 от ЗЗКИ и подлежат ли те на оспорване; (в) какви правомощия спрямо трети лица поражда качеството „орган по TEMPEST“ и с какъв акт се уреждат те; (г) какво налага замяната на „в които се създава“ с „предназначени за създаване“ и какъв е очакваният брой допълнително обхванати системи. Предложение по § 1 47. Предлагам § 1 да бъде допълнен с разпоредба, която установява произтичащите от качеството „орган по TEMPEST“ правомощия, или с изрично препращане към акта, който ги определя. Легално определение на самото означение не е необходимо, тъй като такова съществува в § 1, т. 25 и 26 от ДР на Закона за защита на класифицираната информация. При приемане на това предложение възражението по настоящия раздел отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ V. § 2 — чл. 8, ал. 3, т. 3 (изисквания към председателя) 48. Действащ текст: за председател и заместник-председатели могат да бъдат назначавани лица, които	Приема се.	Разпоредбата на § 2 от законопроекта придобива следната редакция: § 2. В чл. 8, ал. 3, т. 3 думите „12-годишен“ се заменят с „15-годишен“.

		„притежават 12-годишен юридически стаж или професионален стаж в службите за сигурност и за обществен ред, от които 5 години на ръководна длъжност — за председателя, и 10-годишен стаж в службите за сигурност и за обществен ред, от които три на ръководна длъжност — за заместник-председателите“. `[У]` действащият ЗДАНС 49. Предлаган текст: думите „12-годишен юридически стаж или“ се заменят с „15-годишен“. `[У]` проектът, § 2 50. Изменението извършва две неща едновременно. Повишава изисквания стаж от дванадесет на петнадесет години и заличава алтернативата „юридически стаж“. След изменението за председател може да бъде назначено само лице с петнадесетгодишен професионален стаж в службите за сигурност и за обществен ред. Изискването към заместник-председателите остава непроменено — десет години в същите служби. `[ИЗВОД]` 51. Мотивите обосновават изменението със създаване на допълнителни гаранции за висок професионализъм. Те не обясняват защо юридическият стаж престава да бъде приемлива алтернатива. `[У]` мотивите към законопроекта 52. Възражението не е срещу повишаването на срока, което е въпрос на целесъобразност в компетентността на Народното събрание.		

		Възражението е срещу заличаването на алтернативата. `[ИЗВОД]` 53. Агенцията упражнява правомощия, чието упражняване засяга основни права: искане за използване на специални разузнавателни средства, достъп до запазени данни, обработване на лични данни без съгласие и без уведомяване, издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация за всички организационни единици. Три решения на Европейския съд по правата на човека от последните четири години установяват, че уредбата на тези правомощия не отговаря на изискването за качество на закона. При това положение изключването на юридическата квалификация от изискванията към ръководителя на органа изисква обосновка, каквато мотивите не съдържат. `[ИЗВОД]` 54. Отбелязвам съпоставка. Действащият чл. 8, ал. 3, т. 2 изисква от председателя образователно-квалификационна степен „магистър“, без да определя област. Заличаването на юридическия стаж означава, че законът престава да изисква каквато и да е правна подготовка от лицето, което взема решенията по чл. 12, ал. 1 в предложената му редакция — тоест определя структурата и дейностите на дирекциите с непубличен акт. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 2 55. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага заличаването на алтернативата „юридически		

		стаж“, отделно от повишаването на срока; (б) на какъв анализ почива преценката, че петнадесетгодишният стаж в службите осигурява по-висок професионализъм от дванадесетгодишния юридически стаж; (в) защо изискването към заместник-председателите остава десет години в службите, ако целта е повишаване на професионализма; (г) как заличаването на изискването за правна подготовка се съотнася с констатациите за качеството на закона в решенията по делата Екимджиев и други, Green Alliance и Кънев. Предложение по § 2 56. Предлагам § 2 да се измени така: в чл. 8, ал. 3, т. 3 думите „12-годишен“ се заменят с „15-годишен“, като алтернативата „юридически стаж“ се запазва. При приемане на това предложение възражението по настоящия раздел отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ VI. § 3 — чл. 10а, ал. 2 (функции на административния секретар) 57. Действащ текст: административният секретар ръководи администрацията, като координира и контролира административните звена за точното спазване на нормативните актове и на законните разпореждания на председателя, за регламентираното движение на документите и	Не се приема	Управлението на имотите и вещите – държавна собственост, е уредено в Закона за държавната собственост (ЗДС) и в правилника за неговото прилагане (ППЗДС). Съгласно чл. 14 от ЗДС, министрите и ръководителите на другите ведомства, в частност председателя на ДАНС, управляват предоставените им имоти и вещи – държавна собственост, като те се управляват в съответствие с

		информацията, и отговаря за отчетността при изпълнение на ежегодните цели, „включително координира и контролира разпределението и ползването на имуществото, предоставено за управление на агенцията“. `[У]` действащият ЗДАНС 58. Предлаган текст: цитираните думи и запетаята пред тях се заличават. `[У]` проектът, § 3 59. Законопроектът заличава функция, без да посочва на кого преминава. Мотивите не съдържат обяснение. `[У]` мотивите към законопроекта 60. Проверено е и дали функцията не се поема от подзаконовия акт. Правилникът за прилагане на закона не съдържа разпоредба, която да възлага координацията и контрола върху разпределението и ползването на имуществото; думата „имущество“ се среща в него единствено в разпоредби за дисциплинарни нарушения и за връчване на заповеди. `[У]` действащият ППЗДАНС, преброено машинно 61. Възражението е ограничено и е по законодателна техника. Управлението на имуществото на държавен орган е функция, която следва да бъде възложена на определено длъжностно лице. Заличаването ѝ от единствената разпоредба, която я урежда, оставя въпроса на вътрешен акт. Взето заедно с § 4, който премества структурата и дейностите на дирекциите към акт на председателя,		предназначението им за нуждите, за които са предоставени, с грижата на добър стопанин. Визираният текст не предоставя управлението на имотите и вещите – държавна собственост, в компетентност на съответните главни или административни секретари на ведомствата. Съгласно чл. 10, ал. 1 и 2 от ЗДАНС, председателят на Агенцията изпълнява своите функции пряко и с помощта на заместник-председателите, като правомощията на заместник-председателите се определят с писмена заповед на председателя на Агенцията. Разпоредбата на чл. 10а, ал. 3 от ЗДАНС предвижда, че административният секретар подпомага председателя и заместник-председателите на Агенцията при изпълнението на техните правомощия. Той е непосредствено подчинен на председателя на Агенцията. Предлаганото изменение, от една страна ще постигне съответствие на ЗДАНС със ЗДС, а от друга – ще позволи обсъжданите правомощия да бъдат делегирани по преценка на председателя на Агенцията не само на административния секретар, но и на заместник-председател. (§ 3 от законопроекта)

		изменението допринася към съсредоточаване на неуредени в закона функции у един орган. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 3 62. Моля вносителят да посочи: (а) на кой орган или длъжностно лице преминава координацията и контролът върху разпределението и ползването на имуществото; (б) с какъв акт се урежда това и подлежи ли той на обнародване; (в) какво налага заличаването. Предложение по § 3 63. Предлагам § 3 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам функцията да бъде възложена изрично на друго длъжностно лице в самия закон. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящия раздел отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ VII. § 4 — раздел II на глава трета, нови чл. 11 – 17 (структура) 64. Този параграф е носещият в законопроекта. Той пренаписва целия раздел за структурата на агенцията. Изложението разграничава четири групи изменения: премахнати разпоредби, преместена компетентност, запазена уредба и създадени гаранции. `[ИЗВОД]` А. Действащата уредба	Приема се с редакция	Предвид постъпилите становища в рамките на съгласуването на проекта е взето решение за запазване на реда за определяне на специализираните и териториалните дирекции на ДАНС, като се променя единствено редът за определяне на специализираните административни дирекции. Възприетия към момента подход за определяне на специализираните административни дирекции на ДАНС в устройствения закон на Агенцията не

		65. Чл. 11, ал. 1 изброява видовете основни структурни звена. Чл. 12, ал. 1 предвижда, че специализираните дирекции се създават с акт на Министерския съвет по предложение на председателя, като назовава в самия закон дирекция „Технически операции“ и дирекция „Сигурност на ДАНС“. Чл. 13, ал. 1 изброява поименно девет специализирани административни дирекции. Чл. 14, ал. 1 предвижда, че дейностите на специализираните административни дирекции се определят **с правилника за прилагане на закона**. Чл. 12, ал. 2 оставя вътрешната структура — отдели и сектори — на акт на председателя. `[У]` действащият ЗДАНС, консолидация до ДВ, бр. 66 от 21.07.2026 г. 66. Чл. 12, ал. 3 и чл. 13, ал. 5, изр. второ определят кои звена извършват оперативно-издирвателна дейност. Чл. 11а урежда Националното звено за резервационни данни, като организацията на дейността му се определя с правилника. Чл. 11, ал. 2 предвижда общата численост да се определя с правилника. `[У]` същият източник Б. Какво премахва § 4 67. Премахва се поименното изброяване на деветте специализирани административни дирекции по чл. 13, ал. 1. `[У]` съпоставка на действащия и предлагания текст		позволява бърза реакция при необходимост от структурни промени в администрацията на Агенцията, с които да се постигне рационално използване на ресурсите ú– както финансови, така и кадрови, както и съответствие с добрите управленски практики. Предвид изложеното, предлага се специализираните административни дирекции и осъществяваните от тях дейности също да се определят с акт на Министерския съвет, което, от една страна, ще позволи уеднаквяване на възприетия подход при определяне на основните структурни звена на ДАНС. От друга страна, ще се създадат предпоставки за по-голяма гъвкавост и оперативност с цел ефективно разходване на ресурсите на Агенцията, като няма да се допуска дублиране на дейности. Направленията на дейностите на специализираните административни дирекции, доколкото същите не осъществяват оперативно-издирвателна дейност, ще бъдат законово регламентирани с цел запазване на прозрачността. В този смисъл предвидени са следните промени: § 5. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения: 1. Алинея 1 се изменя така: „(1) Специализираните административни дирекции и дейностите, които осъществяват, се

		68. Премахва се компетентността на Министерския съвет по чл. 12, ал. 1. `[У]` същата съпоставка 69. Премахват се чл. 12, ал. 3 и чл. 13, ал. 5, изр. второ. Новите чл. 11 – 17 не съдържат заместваща разпоредба, която да определя кои звена извършват оперативно-издирвателна дейност. Чл. 18, ал. 1, който не се изменя, определя тази дейност чрез самата нея. `[У]` проектът и действащият закон В. Какво премества и къде 70. Съгласно новия чл. 12, ал. 1 наименованието, структурата и дейностите на дирекциите и звената се определят с акт на председателя. Съгласно ал. 2 със същия акт се определят и районите на действие на териториалните дирекции. `[У]` проектът, § 4 71. Преместването следва да бъде описано точно, тъй като е по-съществено, отколкото личи от съпоставката на органите. Дейностите на специализираните административни дирекции понастоящем се определят **с правилника за прилагане на закона** — нормативен административен акт на Министерския съвет, който подлежи на обнародване в „Държавен вестник“ съгласно чл. 5, ал. 5 от Конституцията и чл. 37, ал. 1 от Закона за нормативните актове, и на оспорване по чл. 185 от Административнопроцесуалния кодекс. Изменението ги премества в акт, който съгласно		определят с акт на Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията (алтернативно, можем да предвидим, че се определят с правилника за прилагане на закона – в случай че са явни), като в състава им се включва специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване““. 2. Създават се нови ал. 2 и 3: „(2) Специализираните административни дирекции осъществяват дейностите си в следните направления: 1. контрол и извършване на проверки на служителите на агенцията по отношение на спазването на нормативните актове и актовете на председателя на агенцията; 2. финансово разузнаване; 3. оперативен отчет и архив; 4. координация и информационно-аналитична дейност; 5. човешки ресурси; 6. правно-нормативна дейност; 7. международно сътрудничество; 8. финансово-стопанско и управление на собствеността; 9. административно обслужване. (3) Структурата на специализираните административни дирекции се определя с акт на

		мотивите няма да бъде публичен. `[У]` действащ чл. 14, ал. 1 и мотивите 72. Тоест не се променя само органът, а видът на акта: от обнародван нормативен административен акт към необнародван акт на едноличен орган. `[ИЗВОД]` 73. Изменението засяга и действащия подзаконов акт по начин, който не е отчетен. Понятията „специализирани дирекции“, „териториални дирекции“ и „самостоятелни териториални отдели“, които § 4 заличава от закона, се използват в **седемнадесет члена** от Правилника за прилагане на закона: чл. 30, 32а, 32б, 32в, 32д, 32е, 32ж, 39, 48, 52, 65, 66, 66а, 85, 86, 128 и 140. Преброено машинно по пълния текст на правилника. `[У]` действащият ППЗДАНС 74. Сред тях е чл. 52, ал. 3, съгласно който именно директорите на специализираните дирекции, директорите на териториалните дирекции и началниците на самостоятелни териториални отдели обосновават пред председателя оперативната необходимост от назначаване на служители на прикритие. След § 4 тази разпоредба остава без адресати до привеждането на правилника в съответствие в шестмесечния срок по § 53. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 52, ал. 3 75. Преместването е и извън системата на закона. Чл. 2, ал. 1 определя агенцията като „специализиран		председателя на агенцията. Структурата включва отдели и сектори.“ По отношение предложението за въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2024/1640 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2024 година относно механизмите, които да бъдат въведени от държавите членки за предотвратяване на използването на финансовата система за целите на изпирането на пари или финансирането на тероризма, за изменение на Директива(ЕС) 2019/1937 и за изменение и отмяна на Директива (ЕС) 2015/849, към настоящия момент е създадена междуведомствена работна група с такава задача, поради което в законопроекта не са включени текстове в тази насока.

		орган **към Министерския съвет** за изпълнение на политиката по защита на националната сигурност“. Чл. 18, ал. 1 предвижда оперативно-издирвателната дейност да се осъществява при условия и по ред, определени „с този закон, **с акт на Министерския съвет** и на председателя на агенцията“. Чл. 123, ал. 2, т. 2 възлага прилагането на разузнавателни способи и средства на условия и ред, определени **с наредба на Министерския съвет**, а т. 6 — организирането на прикриването на служители, на **правилника за прилагане на закона**. `[У]` действащият ЗДАНС 76. Тоест участието на Министерския съвет в уредбата на дейността на агенцията е установено на няколко места и не е изключение. § 4 премахва това участие само по отношение на структурата — при това в полза на непубличен акт. Предложението по т. 98 не въвежда нов подход, а възстановява подхода, който законът прилага навсякъде другаде. `[ИЗВОД]` Г. Какво запазва и какво създава 77. Новият чл. 13, ал. 1 назовава в самия закон три дирекции: „Сигурност на Държавна агенция „Национална сигурност“, „Технически операции“ и „Финансово разузнаване“. Дирекция „Финансово разузнаване“ се назовава в закона за първи път; действащият чл. 12, ал. 1 назовава само първите две. Това е подобрение и следва да бъде запазено. `[У]` съпоставка на текстовете		

		78. Новият чл. 16, ал. 3 запазва определянето на организацията на Националното звено с правилника за прилагане на закона, а новият чл. 17 запазва определянето на общата численост със същия акт. По тези два въпроса изменение по същество няма. `[У]` съпоставка на текстовете 79. Новият чл. 15, ал. 4 предвижда, че независимото изпълнение на правомощията на директора на дирекция „Финансово разузнаване“ по Закона за мерките срещу изпирането на пари и по Закона за мерките срещу финансирането на тероризма, както и координацията и ръководството на дейността на дирекцията по тези закони, не могат да бъдат ограничени от прилагането на ал. 1, т. 2 — тоест от задължението директорите да изпълняват заповедите на председателя и да се отчитат пред него. `[У]` проектът, § 4 80. Тази разпоредба съставлява същинска гаранция и следва да бъде запазена. Тя е и единственият елемент от изискваните по чл. 19 от Директива (ЕС) 2024/1640, който законопроектът съдържа. `[ИЗВОД]` 81. Гаранцията обаче е ограничена до ал. 1, т. 2. Тя не обхваща: чл. 12, ал. 1, съгласно който председателят определя структурата и дейностите на дирекцията с непубличен акт; чл. 14, ал. 1, съгласно който председателят назначава директора, без законът да установява мандат или основания за		

		освобождаване; чл. 15, ал. 1, т. 5 относно управлението на информационните фондове; чл. 15, ал. 1, т. 6 относно управлението на човешките ресурси; и чл. 15, ал. 1, т. 7, съгласно който на директорите се възлагат други функции със заповед на председателя. `[У]` проектът, § 4 82. Чл. 19, § 4 от Директива (ЕС) 2024/1640 изисква звеното за финансово разузнаване да бъде оперативно независимо и автономно, като изрично предвижда, че когато е разположено в структурата на друг орган, основните му функции трябва да бъдат независими и **оперативно отделени** от останалите функции на приемащия орган. Директивата се прилага от 10 юли 2027 г., а Директива (ЕС) 2015/849 остава приложима до тази дата. `[У]` текстът на Директива (ЕС) 2024/1640, чл. 19 и чл. 77 83. Чл. 19, § 4 от Директива (ЕС) 2024/1640 предвижда: „Когато ЗФР е разположено в съществуващата структура на друг орган, основните функции на ЗФР са независими и **оперативно отделени** от останалите функции на приемащия орган.“ Чл. 19, § 5 добавя, че държавите членки осигуряват на звената адекватни финансови, човешки и технически ресурси. Чл. 15, ал. 4 не урежда нито едно от тези обстоятелства. `[У]` текстът на директивата Д. Правният характер на акта по нов чл. 12, ал. 1		

		84. Актът по нов чл. 12, ал. 1 определя наименованията, дейностите и районите на действие на структурни звена. Съгласно чл. 75, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс нормативните административни актове са подзаконови административни актове, които съдържат административноправни норми, отнасят се за неопределен и неограничен брой адресати и имат многократно правно действие; същото определение се съдържа и в чл. 1а от Закона за нормативните актове. Актът по нов чл. 12, ал. 1 определя наименованията, дейностите и районите на действие на структурни звена и има белезите на такъв акт. `[У]` действащите АПК и ЗНА 85. Настоящото становище обаче не поддържа, че квалификацията е безспорна. Определянето на вътрешната структура на едно ведомство може да бъде отнесено и към вътрешноорганизационните актове. Възражението съзнателно не зависи от квалификацията. `[ИЗВОД]` 86. Независимо от правната природа на акта, когато законът свързва принадлежността към определена дирекция с правомощия спрямо граждани и трети лица — искане за използване на специални разузнавателни средства по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС, достъп до запазени данни по чл. 251в от ЗЕС и задължителни разпореждания по чл. 27 от този закон — **носителят на тази компетентност следва да бъде		

		установим от закон или от друг публично достъпен нормативен акт**. `[ИЗВОД]` 87. Ако актът е нормативен, той подлежи на обнародване по чл. 5, ал. 5 от Конституцията и на оспорване по чл. 185 от Административнопроцесуалния кодекс, което е несъвместимо с обявеното в мотивите намерение да не бъде публичен. Ако не е нормативен, остава неизяснено на какво основание от него възникват правомощия спрямо трети лица. И в двата случая изискването по т. 86 остава неизпълнено. `[ИЗВОД]` 88. Отбелязвам, че производството по делото Green Alliance срещу България беше възможно именно защото уредбата на служителите под прикритие се съдържаше в подзаконов нормативен акт, подлежащ на оспорване; в пар. 48 от решението Съдът установява, че законът от 2007 г. споменава термина само в две разпоредби, докато процедурата е уредена в правилника за прилагане. В пар. 145 Съдът приема, че правилникът е официално обнародван и следователно достъпен — и въпреки това уредбата не отговаря на изискването за качество на закона. Достъпността следователно не е достатъчна, но недостъпността премахва и самата възможност за оспорване. `[У]` автентичният английски текст на решението Е. Съпоставка с други служби		

		89. Чл. 37, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи изброява основните структури, а чл. 38 назовава поименно и петте главни дирекции, като съгласно чл. 37, ал. 3 устройството и дейността им се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет. `[У]` действащият ЗМВР 90. Съгласно чл. 6 от Закона за Националната служба за охрана основните структурни звена и общият числен състав се утвърждават от президента на републиката, а функциите и задачите на структурните звена се определят с правилника за прилагане на закона — публичен акт на Министерския съвет. `[У]` действащият ЗНСО 91. За прецизност отбелязвам, че съпоставката с Държавна агенция „Технически операции“ е по-ограничена. Устройственият правилник на тази агенция, приет с Постановление № 247 на Министерския съвет от 24.10.2013 г., обн. ДВ, бр. 94 от 29.10.2013 г., не назовава отделните дирекции в чл. 8, възлага районите на действие на заповед на председателя в чл. 10, ал. 2 и възлага утвърждаването на функционалните задължения на председателя в чл. 12. Разликата спрямо предлаганото е в нивото на акта: рамката е в обнародван нормативен акт на Министерския съвет. Отбелязвам също, че тази агенция не е сред органите по чл. 13, ал. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства, поради		

		което проблемът с проверката на компетентността при нея не възниква. `[У]` уп_дато.pdf Въпроси към вносителя по § 4 92. Моля вносителят да отговори в справката по чл. 26, ал. 5: (а) какъв е правният характер на акта по нов чл. 12, ал. 1 — нормативен административен акт по смисъла на чл. 75, ал. 1 от АПК и чл. 1а от ЗНА или вътрешнослужебен акт; (б) ако е нормативен, как ще бъде изпълнено изискването за обнародване по чл. 5, ал. 5 от Конституцията; (в) ако не е нормативен, на какво основание от него възникват правомощия по чл. 13, ал. 1 от ЗСРС и по чл. 251в от ЗЕС и задължения за граждани и организации по чл. 129; (г) по какъв начин съдията по чл. 15, ал. 1 от ЗСРС ще установява дали искателят е сред органите по чл. 13, ал. 1 от същия закон; (д) какво налага премахването на чл. 12, ал. 3 и чл. 13, ал. 5, изр. второ и коя разпоредба ги замества; (е) какво налага преместването на дейностите на специализираните административни дирекции от правилника за прилагане на закона към акт на председателя. 93. Отделно съображение произтича от обстоятелство извън самия законопроект, което е публично и проверимо. Едновременно с настоящата консултация същият вносител провежда консултация № 12651-К със същия срок — 27 август до 28 септември 2026 г. — по проект на постановление на Министерския съвет за създаване на териториални		

		дирекции и определяне на седалищата и районите им на действие. `[У]` страницата на консултация № 12651-К 94. Правното основание на това постановление е **чл. 13, ал. 5** от закона. Същата разпоредба се отменя с § 4 от настоящия законопроект, а компетентността преминава към акт на председателя. Тоест агенцията едновременно иска от Министерския съвет да упражни правомощие и предлага на Народното събрание то да бъде отнето. `[ИЗВОД]` 95. Ако и двата акта бъдат приети, постановлението ще действа на основание, отпаднало преди или скоро след влизането му в сила, а § 53, ал. 3 дава шест месеца за привеждане на подзаконовите актове в съответствие, без да урежда действието на заварените. Нито предварителната оценка на въздействието по настоящата консултация, нито тази по консултация № 12651-К отбелязва другото производство. `[ИЗВОД]` 96. Обстоятелството има значение и по същество. Проектът на постановление създава пет териториални дирекции вместо действащите двадесет и седем и определя седалищата им, но описва обхвата им чрез изброяване на включени териториални отдели и сектори, наименувани по градове, а не чрез посочване на територия. Ако това е последният публичен акт по въпроса, преди		

		компетентността да премине към непубличния акт по § 4, районите на действие престават да бъдат установими от публичен източник още преди прехвърлянето. `[У]` проектът на акт по консултация № 12651-К 97. Това утежнява последицата, изложена в раздел XII: местната подсъдност по чл. 251г, ал. 1 от Закона за електронните съобщения се определя по седалището на органа, поискал достъп, а районите на действие ще бъдат определени с акт, който не се обнародва. `[ИЗВОД]` Предложение по § 4 98. Предлагам § 4 да бъде преработен по принципа „публично кой, класифицирано как“, като се запазят новият чл. 13, ал. 1 и новият чл. 15, ал. 4: *„Чл. 12. (1) Наименованията, дейностите и районите на действие на дирекциите се определят с акт на Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията. С акта изрично се посочва кои дирекции извършват оперативно-издирвателна дейност.* *(2) Вътрешната структура на дирекциите — отдели, сектори и други звена — се определя с акт на председателя на агенцията.“* Евентуална редакция по § 4 99. При условията на евентуалност, ако преработката по т. 98 не бъде приета, предлагам в § 4 да бъде създадена разпоредба със следното		

		съдържание: „Дирекциите, които извършват оперативно-издирвателна дейност, се определят с акт на Министерския съвет, който се обнародва.“ Тази редакция запазва останалата част от предложената уредба и отстранява единствено невъзможността за проверка на компетентността. `[ИЗВОД]` 100. Отделно съображение произтича от обстоятелство извън самия законопроект, което е публично и проверимо. Едновременно с настоящата консултация същият вносител провежда консултация № 12651-К със същия срок — 27 август до 28 септември 2026 г. — по проект на постановление на Министерския съвет за създаване на териториални дирекции и определяне на седалищата и районите им на действие. `[У]` страницата на консултация № 12651-К 101. Правното основание на това постановление е **чл. 13, ал. 5** от закона. Същата разпоредба се отменя с § 4 от настоящия законопроект, а компетентността преминава към акт на председателя. Тоест агенцията едновременно иска от Министерския съвет да упражни правомощие и предлага на Народното събрание то да бъде отнето. `[ИЗВОД]` 102. Ако и двата акта бъдат приети, постановлението ще действа на основание, отпаднало преди или скоро след влизането му в сила, а § 53, ал. 3 дава шест месеца за привеждане на		

		подзаконовите актове в съответствие, без да урежда действието на заварените. Нито предварителната оценка на въздействието по настоящата консултация, нито тази по консултация № 12651-К отбелязва другото производство. `[ИЗВОД]` 103. Обстоятелството има значение и по същество. Проектът на постановление създава пет териториални дирекции вместо действащите двадесет и седем и определя седалищата им, но описва обхвата им чрез изброяване на включени териториални отдели и сектори, наименувани по градове, а не чрез посочване на територия. Ако това е последният публичен акт по въпроса, преди компетентността да премине към непубличния акт по § 4, районите на действие престават да бъдат установими от публичен източник още преди прехвърлянето. `[У]` проектът на акт по консултация № 12651-К 104. Това утежнява последицата, изложена в раздел XII: местната подсъдност по чл. 251г, ал. 1 от Закона за електронните съобщения се определя по седалището на органа, поискал достъп, а районите на действие ще бъдат определени с акт, който не се обнародва. `[ИЗВОД]` Предложение по § 4 105. Предлагам също към чл. 15, ал. 4 да бъде добавено изречение второ: „Дирекцията разполага с обособен бюджет и с обособен персонал; функциите		

		ѝ по тези закони са оперативно отделени от останалите функции на агенцията.“ Това привежда разпоредбата в съответствие с чл. 19, § 4 и § 5 от Директива (ЕС) 2024/1640 преди изтичането на срока за транспониране. 106. При приемане на предложенията по т. 98 и т. 105 възражението по настоящия раздел отпада изцяло. При приемане само на т. 99 и т. 105 отпада в частта относно проверимостта на компетентността и относно звеното за финансово разузнаване, но се запазва по отношение на преместването на дейностите от обнародван акт към необнародван. РАЗДЕЛ VIII. §§ 5 – 9 — основанието, изходът на данните и достъпът на лицето 107. Петте параграфа се разглеждат заедно, тъй като действието им е кумулативно, но по всеки се прави отделно предложение. `[ИЗВОД]`		
		VIII.1. § 5 — чл. 24, т. 1 (заличаване на думата „престъпни“) 108. Действащ чл. 24, т. 1: основание за извършване на оперативно-издирвателна дейност са „получени данни за лица, които подготвят, извършват или вече са извършили **престъпни**	Не се приема	Законопроектът предвижда прецизиране на основанията за извършване на оперативно-издирвателна дейност посредством промени в чл. 24 от ЗДАНС, като основание за извършване на такава дейност да бъдат получени данни за лица, които

		деяния, създаващи заплаха за националната сигурност, когато не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство“. `[У]` действащият ЗДАНС 109. § 5 заличава думата „престъпни“. `[У]` проектът, § 5 110. С това отпада последната наказателноправна връзка при персонално насочената дейност. Способите по чл. 20 — наблюдение, проникване в помещения и превозни средства, оперативно внедряване, контрол на кореспонденцията и на телефонните разговори — стават приложими спрямо лице заради поведение, което не съставлява престъпление. Запазената клауза „когато не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство“ губи смисъл, тъй като при непрестъпно деяние наказателно производство не се образува. `[ИЗВОД]` 111. Съществено е, че законът съзнателно разграничава широчината на целта от тесността на основанието. Чл. 19, т. 1 определя като цел на дейността „разкриване, противодействие и предотвратяване на престъпления **и други нарушения**, свързани с националната сигурност“, а т. 3 — „придобиване на информация за действия или бездействия, които създават заплаха за националната сигурност“. Целите следователно вече обхващат и непрестъпно поведение. Основанието по чл. 24, т. 1		подготвят, извършват или вече са извършили деяния, създаващи заплаха за националната сигурност, когато не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство. Промяната отчита обстоятелството, че при получаване на данни за посегателства срещу националната сигурност в ранен етап в определени случаи по отношение на тези данни все още не може да бъде дадена точна квалификация по Наказателния кодекс. Разбира се, при придобиване на данни за осъществен състав на престъпление, същите се предоставят на компетентната прокуратура. Следва да се има предвид и че законопроектът не предвижда промени в ЗСРС по отношение на реквизитите на исканията за използване на специални разузнавателни средства, респективно при прилагане на специални разузнавателни средства, като част от оперативно-издирвателната дейност на Агенцията, винаги ще се посочва и конкретен състав от Наказателния кодекс (по аргумент от чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСРС). Това важи и за всички случаи, в които специален закон поставя подобно изискване. Промяната в чл. 24 от ЗДАНС се налага и с оглед дейностите на Агенцията, осъществявани по реда на ЗЗКИ. При осъществяване на контрол за надеждност

		обаче, което позволява дейността да бъде насочена **срещу определено лице**, изисква деянията да са престъпни. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 19 и чл. 24 112. § 5 заличава именно това разграничение. След него широчината на целта се пренася върху основанието за персонално насочване и двете съвпадат. `[ИЗВОД]` 113. Съотношението с практиката на Европейския съд по правата на човека следва да бъде предадено точно. В пар. 148 от решението по делото Green Alliance Съдът заключава, че проблемът не е в широкия обхват сам по себе си, а в липсата на ефективен независим контрол. В пар. 147 обаче констатира, че задачите на агенцията се простират в области, няколко от които по своята същност не се отнасят до неправомерно поведение на потенциалните обекти, и че това значително разширява потенциалния обхват и съответно увеличава риска от произвол или злоупотреба. `[У]` автентичният английски текст; заключителното изречение на пар. 147 отсъства от разпространявания български превод 114. Възражението следователно е насочено срещу съчетанието: обхватът се разширява, а нито един елемент на независим контрол не се добавя. Това е конфигурацията, обобщена в пар. 165, буква „а“ от същото решение. `[ИЗВОД]`		на лица, получили разрешение за достъп до класифицирана информация, нормативната уредба (чл. 166 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация във връзка с чл. 11 от ЗЗКИ) позволява да се използват оперативни методи и средства за установяване на надеждността на лицата от гледна точка на сигурността и опазване на тайната, без да са налице данни за извършени от тях престъпления. По отношение възражението за липсата на контрол, следва да се има предвид, че такъв е предвиден както в ЗДАНС – по отношение цялата дейност на Агенцията, така и в специални закони – например в ЗСРС, Закона за електронните съобщения и др., като тези текстове се запазват. (нов § 9 от законопроекта)

		115. Отбелязвам и че с т. 5 от решението CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 от 11 март 2026 г. Комитетът на министрите покани властите да приемат ясни правила по въпроса дали наблюдението може да се провежда при липса на подозрение за престъпление. Законопроектът дава отговор в обратната посока, без да се позовава на решението. `[У]` текстът на решението Въпроси към вносителя по § 5 116. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага заличаването на думата „престъпни“ и какви конкретни случаи не могат да бъдат обхванати при действащата редакция; (б) как заличаването се съотнася с т. 5 от решението на Комитета на министрите; (в) какъв компенсиращ контрол се предвижда. Предложение по § 5 117. Предлагам § 5 да отпадне и думата „престъпни“ в чл. 24, т. 1 да бъде запазена. Евентуална редакция по § 5 118. При условията на евентуалност — ако вносителят прецени, че прагът следва да бъде променен — предлагам заличаването на думата „престъпни“ да бъде придружено от създаването на нови алинеи 2 – 5 на чл. 24 със следното съдържание: **ал. 2** — доказателствен праг за персонално насочената дейност: конкретни и проверими данни, даващи обосновано основание		

		да се приеме, че лицето подготвя, извършва или е извършило действия или бездействия, съставляващи посегателство по чл. 4, ал. 1, които по естество и значимост създават действителна и достатъчно конкретна заплаха; **ал. 3** — изключване: изразяването на мнение, споделянето на общи цели или възгледи, принадлежността към организация, участието в събрание или сдружение и законосъобразното упражняване на права по Конституцията и по международните договори сами по себе си не са основание; **ал. 4** — правило за основанието по ал. 1, т. 2: дейността се извършва за установяване на характера, източника и лицата, свързани със събитието, а след установяване на определено лице продължава спрямо него при условията на ал. 2; **ал. 5** — периодичен контрол: преразглеждане не по-рядко от веднъж на три месеца с писмено мотивиран акт, прекратяване при отпадане на основанията, и разпореждане със събраната информация по реда на този закон и на приложимите специални закони. 119. Пълната редакция, заедно с обяснителна бележка по всеки от елементите, е изложена в Приложение № 1. Отбелязвам изрично, че предложената конструкция не възпроизвежда		

		наказателноправни институти: тя не изисква установяване на умисъл и не изброява форми на приготовление, тъй като оперативно-издирвателната дейност е превантивна и в началния етап данни за психическото отношение на лицето по правило липсват. Прагът е доказателствен, а не субективен. `[ИЗВОД]` 120. При приемане на предложението по т. 117 или на това по т. 118 възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		VIII.2. § 6 — чл. 34, ал. 8 (предаване на данни на чуждестранни органи) 121. Действащ чл. 34, ал. 8 допуска предоставяне на данни от информационните фондове на чуждестранни органи само по силата на международен договор. `[У]` действащият ЗДАНС 122. Предлаганият текст добавя алтернатива: „а когато няма такъв — при наличие на писмено уверение, че чуждестранният орган осигурява адекватно ниво на защита на данните, включително и съответна отговорност при нарушаване на правилата на защита“. `[У]` проектът, § 6 123. Конструкцията е заимствана. Чл. 113, ал. 6 от Закона за защита на класифицираната информация съдържа почти дословно същата формулировка. В посочения закон обаче тя е обвързана с пет	Приема се с редакция	Предложението за промяна в чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС е направено с оглед предвидените в ЗЗЛД и Регламент (ЕС) 2016/679 възможности за предаване на лични данни на трета държава и без наличието на международен договор. И двата акта боравят с понятието „адекватно ниво на защита“, използвано и в законопроекта, но същите не са приложими при обработването на лични данни за целите на защита на националната сигурност (по аргумент от чл. 1, ал. 5 от ЗЗЛД и съображение 16 от Преамбюла и член 2, параграф 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2016/679). По отношение осъществяването на контрол законопроектът не предвижда промяна в текста на чл. 37, съгласно който контролът по защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни и при осъществяването на достъп до тези

		ограничения: приложимост само в случаи, свързани със защита на националната сигурност (ал. 3); само за информация с ниво до „Секретно“, но не и „Строго секретно“ (ал. 4); неприложимост спрямо чуждестранна класифицирана информация, предоставена на Република България (ал. 5); изискване уверението да удостоверява „същата или по-висока степен на защита от предвидената в този закон“ (ал. 6); и изискване то да произхожда от компетентния орган по сигурността на другата държава (ал. 7). Отделно чл. 114, ал. 2 възлага решението на Държавната комисия по сигурността на информацията. `[У]` действащият ЗЗКИ, чл. 113 и чл. 114 124. § 6 пренася разрешителната част и не пренася нито едно от петте ограничения. Освен това „същата или по-висока степен на защита“ става „адекватно ниво“, а уверението произхожда от самия чуждестранен орган, не от неговия орган по сигурността. `[ИЗВОД]` 125. Разликата в предмета утежнява съпоставката. Чл. 113 урежда предоставяне на класифицирана информация — документи, за които държавата сама е преценила, че се нуждаят от защита. § 6 урежда предоставяне на лични данни на физически лица, включително на лица, които след § 5 могат да бъдат обект на оперативно-издирвателна дейност без извършено престъпление и които след §		данни се упражнява от Комисията за защита на личните данни. Доколкото в голяма част от случаите обменяната информация, включително лични данни, представлява класифицирана такава, предлагаме текстът на чл. 34, ал. 8 от ЗДАНС да придобие следната редакция: „(8) Данните по ал. 7 могат да се предоставят и на чуждестранни органи по силата на международен договор, по който Република България е страна. Когато данните представляват класифицирана информация, се предоставят по реда на Закона за защита на класифицираната информация.“ (нов § 10 от законопроекта)

		8 няма да узнаят нито за дейността, нито за предаването. Към по-чувствителната хипотеза се прилага по-нисък стандарт. `[ИЗВОД]` 126. Особено внимание заслужава хипотезата с лицата, търсещи международна закрила. Агенцията дава становища по молби за предоставяне на убежище съгласно чл. 41, ал. 1, т. 1 от закона. Чл. 7, § 2, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2024/1348 забранява на органите — през цялата процедура и след постановяване на окончателно решение — да разкриват информация относно отделната молба или относно факта на подаването ѝ на предполагаемите извършители на преследване, както и да получават информация от тях по начин, който би довел до узнаване, че е подадена молба. Съгласно чл. 79, § 2 регламентът се прилага от 12 юни 2026 г., а съгласно чл. 78 с него се отменя Директива 2013/32/ЕС. `[У]` текстът на регламента, чл. 7 и чл. 79 Въпроси към вносителя по § 6 127. Моля вносителят да отговори: (а) защо не се пренасят ограниченията по чл. 113, ал. 3, 4, 5 и 7 от ЗЗКИ; (б) защо стандартът „същата или по-висока степен на защита“ се заменя с „адекватно ниво“ и как се преценява адекватността; (в) кой орган преценява уверението и подлежи ли преценката на обжалване; (г) как се осигурява спазването на чл. 7, § 2 от Регламент (ЕС) 2024/1348 при предаване на данни за лица, търсещи международна закрила.		

		Предложение по § 6 128. Предлагам § 6 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам предаването без международен договор да се допуска само при условията по чл. 72 – 76 от Закона за защита на личните данни и при съответно прилагане на ограниченията по чл. 113, ал. 3 – 7 от Закона за защита на класифицираната информация, с изрична забрана за предаване на органи на държавата по произход на лице, търсещо международна закрила. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		VIII.3. § 7 — чл. 35а (отказ за предоставяне на информация) 129. § 7 преработва чл. 35а, като предвижда, че агенцията може да откаже предоставяне на информация за свои служители на прикритие, за това дали конкретни лица ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, „както и за да се гарантира защитата на интересите, способите и средствата за придобиване на информация“. `[У]` проектът, § 7 130. Съпоставката с действащия текст показва, че изменението е по-съществено, отколкото личи. Действащият чл. 35а гласи: „Агенцията може да откаже предоставяне на информация за свои	Приема се с редакция	Предлагаме текстът да придобие следната редакция: „Чл. 35а. Агенцията може да откаже предоставяне на информация за свои служители, за лица, които са или са били обект на оперативно-издирвателна дейност, както и дали конкретни лица ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, когато това би създало опасност за разкриване на интересите, способите и средствата за придобиване на информация, или за живота и здравето на конкретно лице.“ Предлаганата нова редакция ясно дефинира хипотезите за отказ за предоставяне на информация,

		служители на прикритие и за лица, които ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, **за да се гарантира** защитата на интересите, способите и средствата за придобиване на информация.“ Изразът за защитата на интересите, способите и средствата е **цел, която ограничава** двете основания: отказът е допустим само доколкото служи на нея. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 35а 131. Предложената редакция го отделя чрез съюза „както и“ и го превръща в **самостоятелно основание**. С това ограничението отпада: отказът става допустим за защита на интересите при придобиване на информация, без да е свързан със служител на прикритие или със сътрудник. Изменението не добавя ново основание към два съществуващи — то премахва ограничителната цел на съществуващите. `[ИЗВОД]` 132. Третото основание е формулирано като цел, а не като предмет, и няма определими граници. Защитата на „интересите“ при придобиване на информация може да обоснове отказ по всеки въпрос, свързан с дейността на агенцията. `[ИЗВОД]` 133. Чл. 35а е една от двете разпоредби на закона, в които изобщо се споменава терминът „служители на прикритие“; другата е чл. 110, ал. 1, т. 7, буква „е“. Цялата уредба на института се съдържа в глава пета от Правилника за прилагане на закона — чл. 49 – 62л, включително изискването по чл. 52, ал.		както и критериите, въз основа на които се прави преценка за отказ. На следващо място, отказите за предоставяне на информация представляват индивидуални административни актове. Същите подлежат на съдебен контрол, респективно основанието за отказ ще бъде разгледано от компетентния съд, което ще гарантира защитата на правата на лицата. По отношение на цитираното Решение на Европейския съд по правата на човека по делото „Зелен Алианс срещу България“ (жалба № 6580/22, решение от 17 февруари 2026 г., влязло в сила на 17 май 2026 г.), безспорно същото ще наложи преразглеждане на действащата нормативна уредба относно служителите на прикритие, която към момента подробно е регламентирана в Правилника за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ППЗДАНС). В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта изрично е предвидено преразглеждане на относимите подзаконови нормативни актове, сред които ще бъде и ППЗДАНС. (нов § 11 от законопроекта)

		2 оперативна необходимост да е налице само когато възложените със закон задачи не могат да се изпълнят по друг начин, и определянето по чл. 53, ал. 2 на конкретните служители и задачи със заповед на председателя за всеки отделен случай. `[У]` действащият ППЗДАНС Това е установено в пар. 48 от решението по делото Green Alliance, с което е установено нарушение на чл. 8 по отношение на уредбата на тези служители. Разпоредбата се разширява шест месеца след решението, без позоваване на него. `[У]` автентичният текст на решението и проектът Въпроси към вносителя по § 7 134. Моля вносителят да отговори: (а) какви конкретни хипотези не са обхванати от първите две основания и налагат третото; (б) как се преценява дали отказът е необходим за защита на „интересите“ и подлежи ли преценката на проверка; (в) отчетено ли е решението по делото Green Alliance при изготвянето на § 7 и по какъв начин. Предложение по § 7 135. Предлагам третото основание да отпадне, а на негово място да се предвиди отказ „когато предоставянето би създало опасност за конкретен способ или средство за придобиване на информация или за живота или здравето на лице“. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		VIII.4. § 8 — нов чл. 35б (забрана за предоставяне на данни) 136. § 8 създава чл. 35б: при осъществяване на правото на достъп до отнасящи се за лицето лични данни и до информация по Закона за достъп до обществена информация агенцията не предоставя данни за свои служители, за лица, които ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, за оперативно-издирвателната дейност, както и за лица, които са или са били обект на такава дейност. `[У]` проектът, § 8 137. Възражението следва да бъде формулирано прецизно, тъй като очевидната формулировка е уязвима. В пар. 238 от решението по делото Кънев Съдът изрично приема, че невъзможността да се получи достъп и дори ясен отговор дали изобщо е извършвано обработване не може сама по себе си да породи опасения по смисъла на чл. 8, тъй като именно липсата на такава информация може да гарантира ефективността на работата на органа. Отказът сам по себе си следователно е допустим. `[У]` автентичният английски текст 138. Дефектът е в липсата на компенсиращ механизъм, а § 8 премахва и остатъците от преценка. Първо, заменя теста за вреда по действащия чл. 36, ал. 7, който изисква преценка дали от предоставянето „би възникнала опасност“, със статусен признак.	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		Второ, чрез формулировката „агенцията не предоставя данни“ поставя под съмнение дали е налице отказ, подлежащ на обжалване по чл. 36, ал. 9. Трето, обхватът е безсрочен и ретроактивен — „са или са били обект“ и „сътрудничат или са ѝ сътрудничили“ нямат край във времето. `[ИЗВОД]` 139. Законът вече разполага със съразмерен механизъм за същия проблем. Чл. 35, ал. 2 предвижда, че когато при осъществяване правото на достъп могат да се разкрият лични данни и за трето лице, администраторът е длъжен да предостави достъп до частта от тях, отнасяща се само за искащия. Тоест избраната от законодателя техника е **отделяне**, а не изключване на цяла категория. Чл. 36, ал. 7 съдържа и тест за вреда, а ал. 9 предвижда обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 35 и чл. 36 140. Отбелязвам и че правото по чл. 36, ал. 4 е предоставено изрично за данни, „събирани без негово знание“ — тоест то е създадено именно за хипотезата на оперативно-издирвателна дейност. § 8 изключва достъпа точно там, където правото има основното си приложно поле. `[У]` същият източник 141. Разпростирането върху достъпа по Закона за достъп до обществена информация заслужава отделно разглеждане, тъй като чл. 35б засяга и двете алинеи на чл. 41 от Конституцията. Достъпът до		

		информация по Закона за достъп до обществена информация се отнася до чл. 41, ал. 1; достъпът до отнасящи се за самото лице данни — до чл. 41, ал. 2, който гарантира на гражданите достъп до информация от държавен орган по въпроси, представляващи за тях законен интерес. `[ИЗВОД]` 142. С тълкувателно Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к.д. № 1/1996 г. Конституционният съд е приел, че ограничаването на правото по чл. 41, ал. 1 на основанията по изр. 2 изисква установяване по законодателен път на **обстоятелствата**, които се отнасят до съображения за национална сигурност, а по отношение на чл. 41, ал. 2 — „създаването на законова регламентация на хипотезите, в които информацията съставлява държавна тайна или друга тайна, за която съществуват предвидени от закона основания за опазването ѝ“. `[У]` пълният текст на решението, раздел V от диспозитива 143. Предложеният чл. 35б не установява обстоятелства и не урежда хипотези, в които информацията съставлява защитена тайна. Той изключва достъпа по **статусен признак** — че данните се отнасят до служители, до сътрудници, до оперативно-издирвателната дейност или до лица, които са били неин обект — независимо от съдържанието на информацията и от това дали тя е класифицирана. Разграничението има значение: класифицираната информация вече е защитена по		

		друг ред, а чл. 35б обхваща и информация, която не е класифицирана. `[ИЗВОД]` 144. Отбелязвам, че съдът е приел прилагането на изключенията да е ограничително, а в мотивите изрично е посочил, че при основанието „национална сигурност“ е възможно предварително определяне на информационен масив чрез конкретни факти и обстоятелства. Безсрочно и ретроактивно изключване на категория, определена по качеството на засегнатите лица, е обратното на този подход. `[ИЗВОД]` 145. Отделно съображение произтича от съотношението с чл. 33 от закона. Съгласно чл. 33, ал. 1 в агенцията се изготвят информационни и аналитични документи и продукти, предназначени за председателя, за структурните звена и за външни потребители, като съгласно ал. 2 продуктите за външните потребители се съобразяват с техните функции и с определения им достъп. Тези продукти по необходимост почиват на резултати от оперативно-издирвателна дейност. `[У]` действащият ЗДАНС 146. Отбелязвам, че законът съдържа режим на заличаване: съгласно чл. 34, ал. 5 личните данни се заличават, ако вече не съществува причина за запазването им съгласно закона или в изпълнение на съдебен акт, а ал. 6 изброява обстоятелствата, които се вземат предвид. Сроковете за съхранение се		

		определят с наредба на председателя по ал. 10. Възражението поради това не е, че такъв режим липсва, а че § 8 премахва възможността лицето и контролният орган да проверят дали той е спазен. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 34 147. Ако чл. 35б се четеше като обща забрана, агенцията не би могла да изпълнява функцията си по чл. 33. Такова четене е несъвместимо със закона, следователно разпоредбата обхваща само двата канала, посочени в увода ѝ. Именно това разкрива действителния ѝ ефект: едни и същи данни ще продължат да се предоставят на държавни органи по реда на чл. 33 и да служат за вземане на решения, а ще бъдат недостъпни за лицето и за органа, който би проверил законосъобразността на обработването — тъй като пътят на Комисията за защита на личните данни при защита на отделно лице минава през чл. 57 от Закона за защита на личните данни, тоест през упражняване на правата на субекта чрез комисията. `[ИЗВОД]` 148. Второ обратно доказателство се извежда от чл. 132, ал. 2, съгласно който председателят, заместник-председателите и служителите на агенцията са длъжни да се явят при покана пред Народното събрание или пред специализираната постоянна комисия по ал. 1 и да предоставят исканата им информация. Ако чл. 35б се четеше като обща		

		забрана, това задължение би станало неизпълнимо. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 132 149. Възражението, че външните потребители притежават разрешение за достъп, а лицето не притежава, е основателно по отношение на лицето, но не и по отношение на контролния орган: членовете и служителите на комисията с разрешение са в същото положение като външните потребители. Разграничението не почива на защита на източниците, а на това кой отправя искането. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 8 150. Моля вносителят да отговори: (а) представлява ли непредоставянето по чл. 35б отказ по смисъла на чл. 36, ал. 9 и подлежи ли на обжалване; (б) какво налага замяната на теста за вреда със статусен признак; (в) какво налага безсрочния и ретроактивен обхват; (г) прилага ли се чл. 35б при предоставяне на данни на органите на съдебната власт по чл. 34, ал. 7, на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства и на Комисията за защита на личните данни при упражняване на контрол. Предложение по § 8 151. Предлагам § 8 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам чл. 35б да бъде допълнен с изречение второ: „Тази разпоредба не се прилага при предоставяне на данни на органите на съдебната		

		власт по чл. 34, ал. 7, на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, на Комисията за защита на личните данни при упражняване на контрол върху обработването на лични данни, както и на органа, осъществяващ парламентарен контрол.“ При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		VIII.5. § 9 — чл. 39а (изключения при резервационните данни) 152. Действащ чл. 39а: при обработването по глава шеста „а“ на резервационни данни не се прилагат чл. 34, ал. 2, т. 3 и 4 и ал. 6. § 9 добавя към изключенията и чл. 34, ал. 3. `[У]` действащият ЗДАНС и проектът, § 9 153. Предметът на чл. 34, ал. 3 следва да бъде установен точно, тъй като от него зависи преценката. Разпоредбата гласи: „В информационните фондове по ал. 1 могат да се обработват и лични данни, **обработвани от други органи**, като данните, получени по този начин, не могат да се използват за други цели освен за защита на националната сигурност. Тези данни не се препредават.“ `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 34, ал. 3 154. Разпоредбата съдържа три елемента с един и същ предмет: разрешение в информационните	Приема се	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС и свързаните с нея, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и

		фондове да се обработват данни, получени от други органи; целево ограничение за тези данни; и забрана те да бъдат препредавани. Тя не урежда резервационните данни, предадени от въздушните превозвачи. `[ИЗВОД]` 155. Данни от други органи обаче влизат в обработването по глава шеста „а“. Съгласно чл. 42д, ал. 1 Националното звено „може да съпоставя данните по чл. 42б, ал. 2 и 3 с данни, съдържащи се в информационни фондове на агенцията, **Министерството на вътрешните работи и Агенция „Митници“**, и да обработва получените резултати“. Съгласно ал. 2 конкретните фондове се определят със съвместна заповед, а съгласно ал. 3 и 4 редът за достъп — с инструкции. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 42д 156. Съпоставянето не е теоретична възможност. Съгласно чл. 32с, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона дейностите на Националното звено се осъществяват от служители на Държавна агенция „Национална сигурност“, на **Министерството на вътрешните работи и на Агенция „Митници“**, като служителите на последните две се определят със заповед на техните ръководители. Тоест звеното е окомплектовано със служители на същите ведомства, чиито информационни фондове се съпоставят. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 32с		наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея текстове ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.

		157. Следователно § 9 не се отнася до резервационните данни, а до данните, които Националното звено извлича от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи и на Агенция „Митници“. По отношение на тях изключването премахва едновременно целевото ограничение и забраната за препредаване. `[ИЗВОД]` 158. Глава шеста „а“ не съдържа заместващо ограничение за тези данни. Чл. 42а, ал. 3 предвижда, че „получените данни **по ал. 1**“ се обработват само за целите на предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното преследване на извършените престъпления; ал. 1 се отнася до данните, получени от превозвачите. Целевото ограничение в специалната уредба поради това не покрива данните по чл. 42д. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 42а 159. Същевременно същата глава урежда изходи: чл. 42е и чл. 42ж — към компетентни органи, чиито кръг § 14 разширява; чл. 42л и чл. 42м — към други държави членки и трети държави; чл. 42м2 — към Европол. След § 9 данни, извлечени от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи и на Агенция „Митници“, губят забраната за препредаване и попадат в уредба, която препредаването допуска. `[ИЗВОД]` 160. Мотивите обосновават § 9 с явно противоречие между чл. 34, ал. 3 и глава шеста „а“ и излагат довода така: дейността на Националното		

		звено е пряко свързана с предоставяне на информация на компетентните органи за целите на предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното преследване на изчерпателно изброените в чл. 42а, ал. 3 престъпления, поради което обработваната информация „не се използва само за защита на националната сигурност“. `[У]` мотивите към законопроекта 161. Този довод е основателен по отношение на **едното** от двете ограничения. Чл. 34, ал. 3 допуска ползване на данните, получени от други органи, единствено „за защита на националната сигурност“, а целите по чл. 42а, ал. 3 са по-широки и включват престъпления, които не се свеждат до националната сигурност. Доколкото такива данни влизат в обработването чрез съпоставянето по чл. 42д, ал. 1, целевото ограничение действително би ги възпрепятствало. `[ИЗВОД]` 162. Чл. 34, ал. 3 обаче съдържа две отделни ограничения: целево, и забрана за препредаване — „Тези данни не се препредават.“ Противоречието, което мотивите описват, произтича само от първото. Заличаването на второто не е необходимо за отстраняването му. `[ИЗВОД]` 163. След § 9 отпадат и двете. Данните, извлечени от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи и на Агенция „Митници“, губят и забраната за препредаване, а		

		глава шеста „а“ урежда изходи — чл. 42е и чл. 42ж към компетентни органи, чиито кръг § 14 разширява, чл. 42л и чл. 42м към други държави, чл. 42м2 към Европол. Заместващо ограничение за тях специалната уредба не съдържа: чл. 42а, ал. 3 се отнася до данните по ал. 1. `[ИЗВОД]` 164. Съгласно т. 3 от диспозитива по дело C-817/19, Ligue des droits humains, решение на Големия състав от 21 юни 2022 г., чл. 6 от Директива (ЕС) 2016/681, разглеждан в светлината на чл. 7, 8 и чл. 52, § 1 от Хартата на основните права, не допуска национална уредба, която позволява резервационни данни, събрани в съответствие с директивата, да бъдат обработвани за цели, различни от изрично посочените в чл. 1, § 2 от нея. `[У]` пълният текст на решението 165. Съгласно чл. 42д, ал. 1 Националното звено обработва и „получените резултати“ от съпоставянето, тоест данни, произлезли от съчетаването на резервационни данни с данни от други органи. След § 9 за тази категория не остава нито общото целево ограничение по чл. 34, ал. 3, нито специалното по чл. 42а, ал. 3, което се отнася само до данните по ал. 1. `[ИЗВОД]` 166. Взето заедно с § 6, който открива изход на данните към чуждестранни органи срещу едностранно писмено уверение, положението позволява данни, извлечени от информационни		

		фондове на други български органи, да бъдат предадени извън страната без международен договор и без ограничението, което до момента ги съпровожда. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 9 167. Моля вносителят да отговори: (а) необходимо ли е за отстраняването на посоченото в мотивите противоречие да отпадне и забраната за препредаване по изречение второ на чл. 34, ал. 3, а не само целевото ограничение; (б) коя разпоредба ще забранява препредаването на данните, извлечени от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи и на Агенция „Митници“, след отпадането ѝ; (в) как това се съотнася с т. 3 от диспозитива по дело C-817/19. Предложение по § 9 168. Предлагам § 9 да бъде ограничен до целевото ограничение. Вместо чл. 34, ал. 3 да бъде изключен изцяло, предлагам в глава шеста „а“ да бъде създадена разпоредба: „Данните, получени по чл. 42д, ал. 1 от информационни фондове на други органи, се обработват само за целите по чл. 42а, ал. 3 и не се предоставят извън случаите по чл. 42е, 42ж, 42л, 42м и 42м2.“ Така противоречието, посочено в мотивите, се отстранява, а забраната за препредаване се запазва в приложимия ѝ обхват. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		РАЗДЕЛ IX. §§ 10 – 16 — информационна защита и резервационни данни IX.1. § 10 — чл. 40а (контрол върху информационната защита на стратегическите обекти) 169. Действащият чл. 40а, ал. 1 предвижда контролна дейност по отношение на организацията на физическата и на информационната защита на стратегическите обекти и дейности, като изречение второ определя обхвата само на контрола на физическата защита. `[У]` действащият ЗДАНС 170. § 10, т. 1 създава изречение трето, което определя и обхвата на контрола на информационната защита: мерките за защита на информационните и комуникационните системи на стратегическите обекти и дейности. § 10, т. 2 изменя ал. 4. Действащата ѝ редакция възлага на наредба на Министерския съвет условията и редът за определяне на мерките за защита **и за осъществяването на контрол**; новата редакция запазва наредбата само за мерките. Съгласно мотивите контролната дейност ще се урежда занапред от Правилника за прилагане на закона, а не от два акта — правилника и наредбата. `[У]` действащият ЗДАНС, проектът и мотивите 171. И двата акта — наредбата по ал. 4 и правилникът за прилагане — са актове на Министерския съвет и подлежат на обнародване.	-	Доколкото авторът на коментара подкрепя законопроекта в тази му част и не прави предложения за редакция на текстове, не е необходимо изразяване на становище от страна на изготвилия проекта (ДАНС). По отношение § 4 от предходната редакция на законопроекта, становище е изразено на съответното систематическо място.

		Изменението поради това не променя нормативното равнище, а обединява уредбата в един акт. Възражение по него не се прави. `[ИЗВОД]` 172. По същество възражение не се прави. Определянето на обхвата на контрола в самия закон е подобрение спрямо действащата уредба, която определя обхвата само на едната от двете форми на контрол. `[ИЗВОД]` 173. Изборът на нормативна форма съответства на уредбата на цялата материя. Съгласно чл. 41, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона стратегическите обекти и дейности се определят от Министерския съвет в единен списък по предложение на съответните министри, след предварително съгласуване с председателя на агенцията. Тоест предметът на контрола, мерките и редът за осъществяването му се определят от един и същ орган — Министерския съвет — и с обнародвани актове. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 41 174. Отбелязва се обаче съпоставка, която има значение за преценката по § 4. Тук разширяването на компетентност е придружено от възлагане на уредбата на наредба на Министерския съвет — нормативен административен акт, който подлежи на обнародване в „Държавен вестник“ и на оспорване по чл. 185 от Административнопроцесуалния кодекс. По § 4 сходно по значение решение се възлага на		

		непубличен акт на едноличен орган. Двете решения са в един и същ законопроект. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 10 175. Моля вносителят да обоснове разликата в избора на нормативна форма между § 10 и § 4.		
		IX.2. § 11 — чл. 42, ал. 1, т. 2 (акредитиране на системи) 176. § 11 заменя в чл. 42, ал. 1, т. 2 думите „в които се създава, обработва, съхранява и пренася“ с „предназначени за създаване, обработване, ползване, съхранение и обмен на“. `[У]` проектът, § 11 177. Изменението е успоредно на извършеното с § 1 по чл. 6, ал. 5 и има същия ефект: обхватът се разширява от системи, в които класифицирана информация действително се обработва, към системи, **предназначени** за това, и се добавят „ползване“ и „обмен“. `[ИЗВОД]` 178. Разширяването само по себе си може да бъде обосновано с оглед на предотвратяването, а не само на установяването. Мотивите обаче не съдържат обосновка, а разширяването засяга и трети лица — акредитирането е предпоставка за работа с класифицирана информация. `[У]` мотивите към законопроекта Въпроси към вносителя по § 11	-	Функциите на орган по акредитиране на сигурността и на орган по TEMPEST включват комуникация с организационните единици и извършване на дейности по отношение на комуникационните и информационните системи на организационните единици в Република България още от момента на тяхното планиране. В този смисъл, отношенията между организационните единици и компетентния орган започват още на етап, когато в комуникационните и информационните системи не се създава класифицирана информация, но е определено, че същите са предназначени за създаване, обработване, ползване, съхраняване и обмен на такава информация в електронна форма. Предлаганата промяна отчита обстоятелството, че отговорностите на компетентния орган обхваща всички етапи на жизнения цикъл на комуникационните и информационните системи. На следващо място, понятието „предназначени“ е използвано както в ЗЗКИ, така и в подзаконовите

		179. Моля вносителят да посочи: (а) какъв е очакваният брой допълнително обхванати системи; (б) поражда ли изменението нови задължения за организационните единици и за юридическите лица, разполагащи с такива системи; (в) предвижда ли се преходен режим за системи, които към влизането в сила на закона са предназначени, но не се използват за обработване на класифицирана информация. 180. Предложение по този параграф не се прави, при условие че бъде даден отговор на въпросите по т. 179. `[ИЗВОД]`		нормативни актове по неговото прилагане – Наредба за сигурността на комуникационните и информационните системи, респективно ЗДАНС не въвежда ново понятие. Предвид изложеното, не се очаква да има допълнителен брой обхванати системи. Редакцията цели прецизиране на начина, по който са определени обхванатите системи, а не разширяване на техния обхват. Изменението не поражда нови задължения, същите вече са определени в ЗЗКИ и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Респективно, не е необходимо предвиждане на преходен режим. (нов § 13 от законопроекта)
		IX.3. § 12 — чл. 42а, ал. 3 (кръг на престъпленията) 181. Чл. 42а, ал. 3 определя престъпленията, за целите на предотвратяването, разкриването и разследването на които се обработват резервационните данни. § 12 добавя към изброяването чл. 233, ал. 1 и 2 и чл. 357 от Наказателния кодекс. `[У]` проектът, § 12 182. Съгласно чл. 1, § 2 от Директива (ЕС) 2016/681 резервационните данни се обработват единствено за целите на предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното	Приема се	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС и свързаните с нея, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726

		преследване на терористични престъпления и тежки престъпления, като тежките престъпления са изброени в Приложение II към директивата. Разширяване на кръга извън приложението не е допустимо. `[ИЗВОД]` 183. Съставът по чл. 233, ал. 1 от Наказателния кодекс обхваща износ, внос, трансфер, транспортиране, транзит и брокерска дейност с оръжия или с изделия и технологии с двойна употреба без съответен лиценз, регистрация или разрешение, както и извършването на такива дейности в нарушение на забрани, ограничения или санкции, наложени от Съвета за сигурност на ООН, от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа или от Европейския съюз. Ал. 2 урежда особено тежките случаи. `[У]` действащият Наказателен кодекс, чл. 233 184. Чл. 357, ал. 1 от Наказателния кодекс се намира в глава дванадесета, раздел I — престъпления против информацията, представляваща държавна тайна, и против чуждестранната класифицирана информация. Съставът е: „Който разгласи информация, представляваща държавна тайна, която му е била поверена или станала известна по служба или работа, както и този, който разгласи такава информация, като съзнава, че от това може да последват вреди за интересите на Република България“ — наказанието е лишаване от свобода от		и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея текстове ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.

		две до осем години. Ал. 2 урежда особено тежките последици, а ал. 3 разпростира състава върху чуждестранна класифицирана информация, получена по международен договор. `[У]` действащият Наказателен кодекс, чл. 357 185. Приложение II към Директива (ЕС) 2016/681 съдържа двадесет и шест позиции: участие в престъпна организация; трафик на хора; сексуална експлоатация на деца и детска порнография; незаконен трафик на наркотични вещества; незаконен трафик на оръжия, боеприпаси и взривни вещества; корупция; измама, включително срещу финансовите интереси на Съюза; изпиране на облаги от престъпление и подправяне на парични знаци; компютърни престъпления; престъпления против околната среда; подпомагане на незаконно влизане и пребиваване; убийство и тежка телесна повреда; незаконна търговия с човешки органи и тъкани; отвличане, противозаконно лишаване от свобода и вземане на заложници; организиран и въоръжен грабеж; незаконен трафик на културни ценности; фалшифициране и пиратство на продукти; подправяне на административни документи и трафик с тях; незаконен трафик на хормонални вещества и стимулатори на растежа; незаконен трафик на ядрени или радиоактивни материали; изнасилване; престъпления от компетентността на Международния наказателен съд; незаконно		

		завладяване на въздухоплавателни средства или кораби; саботаж; трафик на откраднати превозни средства; и промишлен шпионаж. `[У]` пълният текст на Приложение II 186. Съставът по чл. 233 съответства на позиция 5 от приложението — незаконен трафик на оръжия, боеприпаси и взривни вещества — в частта относно оръжията. `[ИЗВОД]` 187. Съставът по чл. 357 **не съответства на нито една от двадесет и шестте позиции**. Най-близката по формулировка е позиция 26 — промишлен шпионаж — която обхваща посегателства срещу търговски и производствени тайни на предприятия, а не разгласяване на държавна тайна. Позиция 24 — саботаж — също не покрива състава, който е за разгласяване, а не за увреждане. `[ИЗВОД]` 188. Съгласно чл. 3, т. 9 от директивата „тежко престъпление“ означава престъпленията, **изброени в Приложение II**, които се наказват с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от три години. Двете условия са кумулативни. Чл. 357, ал. 1 отговаря на второто — наказанието е до осем години — но не и на първото. `[У]` текстът на директивата, чл. 3, т. 9 189. Следователно включването на чл. 357 в чл. 42а, ал. 3 разпростира обработването на резервационни данни върху престъпление, което не е		

		тежко престъпление по смисъла на директивата. Това противоречи на чл. 1, § 2 във връзка с чл. 3, т. 9 и е в разрез с т. 3 от диспозитива по дело C-817/19, съгласно която чл. 6 от директивата не допуска национална уредба, позволяваща обработване за цели, различни от изрично посочените в чл. 1, § 2. `[ИЗВОД]` 190. Мотивите не съдържат съпоставка с Приложение II по нито един от двата състава. Те обосновават включването с това, че „визираните престъпления са тежки умишлени престъпления, каквито са и останалите“, че промяната се предприема „като мярка за защита на националната сигурност“ и че се отчита „високата обществена опасност на престъпленията“. `[У]` мотивите към законопроекта 191. Обосновката разкрива приложения критерий и той не е този на директивата. Тежестта на престъплението и обществената му опасност са критерии на националното право. Чл. 3, т. 9 от Директива (ЕС) 2016/681 изисква две кумулативни условия: изброяване в Приложение II **и** наказание с максимален срок не по-малко от три години. Тежестта покрива второто; първото не се преценява по тежест, а по принадлежност към изчерпателен списък. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 12		

		192. Моля вносителят да посочи на коя точка от Приложение II към Директива (ЕС) 2016/681 съответства съставът по чл. 357 от Наказателния кодекс, а ако не съответства на нито една — на какво основание се включва в чл. 42а, ал. 3. Предложение по § 12 193. Предлагам § 12 да отпадне в частта относно чл. 357 от Наказателния кодекс. Възражение срещу включването на чл. 233 не се прави. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		IX.4. §§ 13 – 15 — кръг на получателите и редът за предоставяне 194. § 13, т. 1 добавя към органите по чл. 42е, ал. 2, на които Националното звено предоставя незабавно данните при съвпадения по предварително определени критерии, дирекция „Международно оперативно сътрудничество“ на Министерството на вътрешните работи и „дирекциите на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“. § 14 добавя към органите по чл. 42ж, ал. 1 Комисията за противодействие на корупцията и служба „Военна полиция“ и заменя досегашната т. 8 със същата	Приема се с редакция	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС и свързаните с нея, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на

		формула. § 15 привежда чл. 42з в съответствие с новата номерация. `[У]` проектът, §§ 13 – 15 195. Разширяването на кръга на получателите е въпрос на целесъобразност и по него не се прави самостоятелно възражение. Отбелязва се, че с § 14 формулата „дирекциите на ДАНС, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“ се използва за шести път като условие, от което възникват правомощия, при положение че съдържанието ѝ ще се определя с непубличен акт — вж. раздел III. `[ИЗВОД]` 196. Самостоятелно възражение се прави по § 13, т. 3. С нея се създава чл. 42е, ал. 5: „Методиката за определяне на критериите по ал. 2 и редът за предоставяне на данните на структурните звена на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, се определят с инструкция на председателя на агенцията при спазване на принципа „необходимост да се знае“.“ `[У]` проектът, § 13 197. Съпоставката с действащите съседни алинеи е показателна. Съгласно чл. 42е, ал. 3 методиката и редът за предоставяне на данните на Националния контратерористичен център се определят с инструкция на председателя, **съгласувана с ръководителите на представените в центъра ведомства**. Съгласно ал. 4 методиката и редът за органите по ал. 2, т. 2 – 4 се определят със		Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея текстове ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект. Допълнително отбелязваме, че оттегленият текст предвижда инструкцията да не бъде съвместна или съгласувана, доколкото останалите инструкции предвиждат права и задължения и за служители на други ведомства, което налага съвместно издаване или съгласуване с техните ръководители. Обсъжданата инструкция касае единствено служителите на ДАНС, поради което не се налага съвместно издаване или съгласуване с друг орган. Законът за нормативните актове не изисква съвместно издаване или съгласуване на подзаконов нормативен акт, който е от самостоятелната компетентност на едни орган и не засяга правомощия на други органи. Отделно от това, законопроектът не предвижда изключение от изискването за обнародване на

		съвместна инструкция. Новата ал. 5, която се отнася до собствените звена на агенцията, предвижда инструкция на председателя без съгласуване с когото и да било. `[У]` действащият ЗДАНС и проектът 198. Тоест при предоставяне на данни на външни органи законът изисква съгласуване или съвместен акт, а при предоставяне на собствените структурни звена — едностранен акт на ръководителя на същата агенция. Критериите, по които се извършва съпоставянето и възниква съвпадението, ще се определят от органа, който получава резултата. `[ИЗВОД]` 199. Отбелязвам и че позоваването на принципа „необходимост да се знае“ е самореферентно: принципът се прилага от същия орган, който определя обхвата на нуждата. `[ИЗВОД]` 200. Съгласно чл. 7, ал. 3 от Закона за нормативните актове „инструкцията е нормативен акт, с който висшестоящ орган дава указания до подчинени нему органи относно прилагане на нормативен акт, който той е издал или чието изпълнение трябва да осигури“. Съгласно чл. 37, ал. 1 от същия закон нормативните актове на ръководителите на ведомства се обнародват в „Държавен вестник“. `[У]` действащият ЗНА, чл. 7, ал. 3 и чл. 37, ал. 1 201. Изборът на формата „инструкция“ е съобразен с чл. 7, ал. 3, тъй като адресати са		нормативен акт, респективно при издаване на подобна инструкция същата ще подлежи на обнародване.

		подчинени звена. От това обаче следва и задължението за обнародване по чл. 37, ал. 1. Мотивите не съдържат указание, че инструкцията ще бъде обнародвана. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 13 – 15 202. Моля вносителят да отговори: (а) защо инструкцията по новата ал. 5 не се съгласува, при положение че по ал. 3 и ал. 4 съгласуване или съвместен акт се изискват; (б) ще бъде ли инструкцията обнародвана в „Държавен вестник“ и ако не — на какво основание; (в) кой проверява спазването на принципа „необходимост да се знае“ при прилагането ѝ. Предложение по §§ 13 – 15 203. Предлагам чл. 42е, ал. 5 да се измени така: „Методиката за определяне на критериите по ал. 2 и редът за предоставяне на данните на дирекциите на агенцията, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, се определят с акт на Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията, след становище на Комисията за защита на личните данни.“ При условията на евентуалност предлагам да се запази формата на инструкция, но с изискване за съгласуване с Комисията за защита на личните данни и за обнародване. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		IX.5. § 16 — чл. 42м2 (предоставяне на данни на Европол) 204. § 16 изменя **чл. 42м2**, като създава нова ал. 5: „В случай че данните по ал. 1 са деперсонализирани чрез прикриване, същите се предоставят след разрешение на органа по чл. 42з, ал. 4 в рамките на компетентност на Европол и за изпълнение на нейните задачи“, а досегашната ал. 5 става ал. 6. `[У]` проектът, § 16 205. Органът по чл. 42з, ал. 4 е председателят на Държавна агенция „Национална сигурност“ или оправомощен от него заместник-председател. `[У]` действащият ЗДАНС 206. Националното звено по чл. 11а е създадено в същата агенция. Следователно разкриването на пълните данни след деперсонализиране се разрешава от ръководителя на органа, в който е разположено звеното, извършило деперсонализирането. `[ИЗВОД]` 207. Съгласно т. 4 от диспозитива по дело C-817/19, Ligue des droits humains, чл. 12, § 3, буква „б“ от Директива (ЕС) 2016/681 не допуска национална уредба, съгласно която органът, създаден като звено за данни за пътниците, е същевременно и компетентен национален орган, оправомощен да разрешава разкриването на данните след изтичане на	Приема се с редакция	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС и свързаните с нея, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея текстове ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.

		шестмесечния срок. Съдът изисква разрешението да се дава от съд или от независим административен орган, чието решение е обвързващо. `[У]` пълният текст на решението 208. Хипотезите обаче не са тъждествени и това следва да бъде отбелязано. Т. 4 урежда случая, в който **самото звено** е и разрешаващият орган; тук звеното е структурно звено в агенцията, а разрешава нейният председател. `[ИЗВОД]` 209. Поради това възражението се основава на стандарта, изложен в мотивите. В § 226 от същото решение Съдът приема, че органът, който дава предварителното разрешение, трябва да има статут, който му позволява да действа обективно и безпристрастно, и че изискването за независимост означава той да бъде **трето лице спрямо органа, който иска достъп до данните**. `[У]` пълният текст на решението, § 226 210. Съотнесен към предложената уредба, стандартът не е изпълнен в цял клас случаи. Съгласно чл. 42з, ал. 4 разрешението се дава по мотивирано искане на ръководител на компетентен орган по чл. 42е и чл. 42ж, ал. 1, а §§ 13 и 14 от законопроекта добавят сред тези органи „дирекциите на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“. Тоест след приемането на законопроекта искащият и разрешаващият орган ще бъдат в една и съща		Предложението за съдебен контрол ще бъде обсъдено при изготвянето на бъдещ законопроект.

		агенция, като вторият е ръководител на първия. `[ИЗВОД]` 211. Условията по чл. 10 от Директива (ЕС) 2016/681 се съдържат в действащия чл. 42м2: ал. 1 — в рамките на компетентността на Европол и за изпълнение на нейните задачи; ал. 2 — мотивирано искане, подадено чрез SIENA; ал. 3 — необходимост за подпомагане на действия срещу престъпленията по чл. 42а, ал. 3, попадащи в компетентността на Европол; ал. 4 — излагане на основанията, поради които предаването ще допринесе съществено; ал. 5 — обмен чрез SIENA. Възражение по тяхното отсъствие поради това не се прави. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 42м2 212. Отбелязвам и че конструкцията, срещу която се възразява, не е нова: чл. 42м, ал. 5 вече предвижда, че деперсонализирани чрез прикриване данни се предоставят на трети държави след разрешение на органа по чл. 42з, ал. 4. § 16 разпростира същата конструкция върху Европол. Възражението следователно е, че се **разширява** приложното поле на решение, което вече не отговаря на т. 4 от диспозитива по дело C-817/19, вместо то да бъде поправено. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 42м, ал. 5 Въпроси към вносителя по § 16 213. Моля вносителят да отговори: (а) как предложената редакция се съотнася с т. 4 от		

		диспозитива по дело C-817/19; (б) защо при създаването на новата ал. 5 не се изменя едновременно чл. 42з, ал. 4, така че разрешението да се дава от съд или от друг независим орган; (в) предвижда ли се същото изменение и по отношение на чл. 42м, ал. 5, която съдържа идентична конструкция спрямо трети държави. Предложение по § 16 214. Предлагам § 16 да бъде допълнен с изменение на чл. 42з, ал. 4, съгласно което разрешението за разкриване на деперсонализирани чрез прикриване резервационни данни се дава от съд или от друг независим от агенцията орган, чието решение е обвързващо. Предлагам същото да се отнесе и до чл. 42м, ал. 5. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ X. §§ 17 – 28 — служебни правоотношения X.1. § 17 — чл. 43 (категории служители) 215. § 17 отменя чл. 43, ал. 1, т. 2 и ал. 3, с което изчезва категорията държавни служители, чийто статут се урежда със Закона за държавния служител. `[У]` проектът и действащият ЗДАНС	Приема се	В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта е добавен текст със следното съдържание: „§ 41. (1) Съществуващите правоотношения на държавните служители по Закона за държавния служител се преобразуват в служебни правоотношения по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, ако лицата отговарят на

		216. Отбелязвам, че изменението **не** отнема синдикални права. Чл. 45, ал. 3 гласи: „Държавните служители в агенцията не могат да членуват в синдикални организации и да осъществяват синдикална дейност.“ Изразът обхваща и двете категории по чл. 43, ал. 1, поради което служителите по т. 2 вече не разполагат с такива права. Възражението по настоящата точка поради това не се отнася до синдикалните права. `[ИЗВОД]` 217. Възражението е друго. Законопроектът не съдържа нито една разпоредба за служителите, които заемат такива длъжности към влизането му в сила. Правоотношенията им не се преобразуват, не се прекратяват и не се уреждат по друг начин. `[У]` проверка на §§ 52 – 54 и на целия текст на проекта 218. Категорията присъства и в подзаконовия акт. Съгласно чл. 63, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона численият състав на агенцията включва държавните служители по този закон, **държавните служители по Закона за държавния служител** и лицата, работещи по трудово правоотношение. След § 17 разпоредбата ще сочи категория, която законът вече не познава. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 63 219. Отсъствието не може да бъде обяснено с недоглеждане на законодателна техника, тъй като законопроектът съдържа преходна разпоредба от този вид: § 52 предвижда, че започналите процедури		изискванията за постъпване на държавна служба в агенцията. (2) Образуваните преписки за търсене на дисциплинарна или имуществена отговорност срещу държавните служители по Закона за държавния служител се приключват по досегашния ред. (3) Неизползваните отпуски на държавните служители по Закона за държавния служител са запазват и не се компенсират с парично обезщетение.“

		за проучване и издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация се довършват по досегашния ред. Вносителят е преценил необходимостта от преходно правило по друг въпрос и го е формулирал. `[У]` проектът, § 52 220. Съпоставката е налична и е пряка. При премахването на същата категория в Националната служба за охрана § 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за НСО от 2015 г. урежда въпроса в девет алинеи: преобразуване на правоотношенията, срок за заявяване на несъгласие, обезщетения, зачитане на стаж, запазване на ранг. `[У]` действащият ЗНСО Въпроси към вносителя по § 17 221. Моля вносителят да посочи: (а) какъв е броят на служителите, заемащи длъжности по чл. 43, ал. 1, т. 2 към момента; (б) какво се случва с техните правоотношения при влизане в сила на закона; (в) защо не се предлага преходна разпоредба, при положение че § 52 съдържа такава по друг въпрос. Предложение по § 17 222. Предлагам § 17 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам да бъде създадена преходна разпоредба по модела на § 2 от ПЗР на Закона за НСО. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		Х.2. §§ 18 и 19 — сдружаване и несъвместимост 223. § 18 създава чл. 45, ал. 5: „Служителите на агенцията не могат да участват в тайни и/или неформални организации и общества.“ § 38 добавя нарушението към основанията за задължително дисциплинарно уволнение. `[У]` проектът, §§ 18 и 38 224. Понятията „тайна организация“ и „неформална организация или общество“ нямат легално определение нито в закона, нито в проекта. Буквалният им обхват включва приятелски кръгове, професионални клубове, спортни групи и всяка нерегистрирана общност. `[ИЗВОД]` 225. Съпоставката с действащата уредба на същия въпрос е показателна. Основанието за задължително уволнение по чл. 91, ал. 1, т. 12 от закона — „други тежки нарушения на служебната дисциплина“ — е конкретизирано в чл. 110е, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона чрез пет изброени състава. Тоест при съществуващо общо основание законодателят и Министерският съвет са преценили, че е необходимо подзаконово конкретизиране. § 18 създава ново основание за задължително уволнение, без да предвижда такова конкретизиране нито в закона, нито чрез изрично възлагане на правилника. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 110е, ал. 2	Приема се с редакция по § 18	Осъществяваните от Агенцията дейности и достъпът до класифицирана информация налагат въвеждането на по-високи изисквания към служителите на Агенцията, с цел гарантиране на по-голямата им надеждност и минимизиране на рисковете от зависимост. В тази връзка, предвижда се при постъпване на служба в Агенцията служителите да декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. Дефиниция на използваното понятие не се предвижда, доколкото се въвежда единствено декларативен режим, като участието в такива организации и общества не е основание за прекратяване на служебното правоотношение. Отчита се и обстоятелството, че законодателят е използвал обсъжданото понятие в други нормативни актове, респективно въвежданото понятие не е ново за националното законодателство. Предлага се създаването на ал. 2 в чл. 56 от ЗДАНС: „(2) Служителите в агенцията при постъпване на служба декларират участието си в тайни и/или неформални организации и общества. При промяна в декларираните обстоятелства служителите подават декларация в 7-дневен срок от промяната.“

		226. Съществено е, че законът вече урежда този въпрос. Чл. 46, ал. 1 признава изрично правото на служителите да се сдружават за осъществяване на дейности от взаимен интерес извън служебните им задължения, без да нарушават установения ред и единоначалието. Ал. 2 съдържа и работещото ограничение: в предмета на дейност на сдруженията не могат да се включват дейностите, извършвани от агенцията. `[У]` действащият ЗДАНС 227. Тоест законът разполага с критерий, обвързан с действителния риск — съвпадението на предмета на дейност. § 18 добавя абсолютна забрана по признак, който не е свързан с риска — тайност или неформалност на общността — без да изменя чл. 46 и без да урежда съотношението между двете разпоредби. `[ИЗВОД]` 228. Към това § 19, т. 2 създава чл. 50, ал. 5, т. 2, съгласно която несъвместимост не е налице „при участие в юридически лица с нестопанска цел, определени за осъществяване на обществено полезна дейност, с разрешение на председателя на агенцията“. `[У]` проектът, § 19 229. Съпоставени, трите разпоредби образуват несъгласувана уредба: чл. 46 признава общо право на сдружаване; новият чл. 45, ал. 5 забранява абсолютно участието в нерегистрирани общности; новият чл. 50, ал. 5, т. 2 разрешава участието в регистрирани сдружения с разрешение на председателя.		(нов § 18 от законопоекта)

		Разделителната линия е регистрацията, а не рискът. Участие в регистрирана фондация е допустимо при разрешение; участие в нерегистрирана спортна или приятелска група води до задължително уволнение. `[ИЗВОД]` 230. Съществено за преценката: с § 19, т. 2 вносителят сам възприема разрешителния режим като подходящ способ за управление на риска от участие в организации. Наличието на този способ в същия законопроект показва, че абсолютната забрана не е необходима за постигане на целта. `[ИЗВОД]` 231. Съпоставка с други служби. Чл. 44 от Закона за Националната служба за охрана урежда сдружаването на служителите, а чл. 57 предвижда деклариране; забрана от вида на предлаганата няма. `[У]` действащият ЗНСО 232. По § 19, т. 1. С нея към допустимите по чл. 50, ал. 3, т. 4 дейности се добавя „психологическо консултиране и психотерапия“. Мотивите обосновават изменението с това, че то ще позволи на психолозите в агенцията да развиват уменията си. `[У]` проектът и мотивите 233. Психотерапевтичното отношение почива на поверителност, на професионална независимост и на информиран избор от страна на лицето, което търси помощ. Законопроектът допуска двойна професионална роля, без да предвижда гаранция за нея: не урежда дали лицето се уведомява за	Прима се по § 19 от законопроекта	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		служебното качество на специалиста; не урежда режима на узнатото и съотношението му със задълженията по чл. 24 и чл. 129; и не изисква професионална квалификация по психотерапия, която не произтича автоматично от квалификацията „психолог“. `[ИЗВОД]` 234. Отбелязвам, че професионалните етични правила по правило допускат разкриване пред трети лица в случаите, предвидени в закон. Следователно етичното правило не може да замести законовата гаранция: ако законът създаде двойната роля, без да я ограничи, етиката отстъпва пред него. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 18 и 19 235. Моля вносителят да отговори: (а) как се съотнася новият чл. 45, ал. 5 с чл. 46, ал. 1 и 2 и защо чл. 46 не се изменя; (б) какви са признаците, по които се установява, че една общност е „тайна“ или „неформална“; (в) защо за регистрираните сдружения се възприема разрешителен режим, а за нерегистрираните — абсолютна забрана; (г) по § 19, т. 1 — какъв конкретен проблем решава разпоредбата и защо е предпочетена пред общото разрешение по чл. 50, ал. 5, т. 3. Предложение по §§ 18 и 19 236. Предлагам § 18 да отпадне и вместо него режимът по чл. 46 да бъде допълнен с уведомяване и деклариране на конфликт на интереси, съгласувано с чл. 50, ал. 5, т. 2. Предлагам § 19, т. 2 да бъде запазен.		

		Предлагам § 19, т. 1 да отпадне; при условията на евентуалност — да бъде обвързан с писмено уведомяване на лицето, потърсило помощ, за служебното качество на специалиста, с изрична забрана узнатото да се използва за целите по чл. 4 и да се предоставя по реда на чл. 129, и с изискване за професионална квалификация по психотерапия. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло. X.3. §§ 20 и 21 237. § 20 заменя в чл. 51, ал. 5 изброяването „специализираните дирекции, териториалните дирекции, самостоятелните териториални отдели“ с „дирекциите и звената по чл. 11“. Чл. 51, ал. 5 определя кой подава до председателя декларациите за частен интерес по ал. 3 и 4. `[У]` действащият ЗДАНС и проектът 238. Изменението е консеквентно на § 4 и от него не произтичат правомощия спрямо трети лица. То обаче поставя в зависимост от непубличния акт и кръга на задължените да декларират: след § 4 кои са „дирекциите и звената по чл. 11“ ще се определя с акта на председателя. Предложение по същество не се прави извън изложеното в раздел VII, т. 98 и 99. `[ИЗВОД]`	-	Доколкото не се прави предложение по същество, не е необходимо изразяване на становище. По отношение на § 4 от законопроекта, становище е изразено на съответното систематическо място Досегашният ред за определяне на специализираните дирекции, териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели се запазва. Законопроектът е редактиран в тази част.

		239. Мотивите посочват основанието: изменението се прави „в изпълнение на Решение № 233 на Министерския съвет от 2024 г.“ като мярка за намаляване на административната тежест. `[У]` мотивите към законопроекта		
		240. § 21 добавя в чл. 53, ал. 5 думите „и 6“. Чл. 53, ал. 5 предвижда, че обстоятелствата се установяват служебно от органа по назначаването, а т. 6 на ал. 1 е изискването лицето да не е привлечено като обвиняем. Изменението прехвърля установяването на още едно обстоятелство върху администрацията вместо върху кандидата. Възражение не се прави. `[У]` действащият ЗДАНС и проектът	-	Възражение не е направено, поради което не е необходимо изразяване на становище.
		Х.4. §§ 22 и 26 — изключения от конкурсното начало 241. § 22, т. 1 изменя чл. 54, ал. 8, като разширява кръга на лицата, за които не се провежда конкурс, с военнослужещи в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра и в Българската армия, и обвързва назначаването с писмено съгласие на председателя на агенцията и на ръководителя на съответното министерство или	Приема се частично	Предложението за кумулативност ще бъде отразено в законопроекта като разпоредбата на новата ал. 10 в чл. 54 от ЗДАНС придобие следната редакция: „(10) Конкурс за назначаване на държавна служба в агенцията не се провежда за лица, за които е извършено предварително изучаване и притежават специфични квалификация, знания, умения и опит от важно значение за защита на националната сигурност, по ред, определен с инструкция на председателя на

		служба. По това изменение възражение не се прави. `[У]` проектът, § 22 242. Мотивите посочват цел, която следва да бъде отчетена: изключението се обосновава с това, че конкурсът разкрива интереса на агенцията към лица със специфична подготовка — промяната „представлява гаранция за защита на класифицираната информация посредством неразкриване на интереса на Агенцията към лица със специфична подготовка, който интерес не е възможно да бъде прикрит при обявяване на конкурс“. `[У]` мотивите към законопроекта 243. Възражението не е насочено срещу тази цел. То се отнася до обстоятелството, че двете основания са свързани с „или“, поради което самото предварително изучаване действа като самостоятелно основание, независимо от специфичната подготовка, която мотивите изтъкват. `[ИЗВОД]` 244. § 22, т. 2 създава нова ал. 10: „Конкурс за назначаване на държавна служба в агенцията не се провежда за лица, за които е извършено предварително изучаване **или** притежават специфични квалификация, знания, умения и опит от важно значение за защита на националната сигурност, по ред, определен с инструкция на председателя на агенцията, ако отговарят на		агенцията, ако отговарят на изискванията за постъпване на държавна служба в агенцията.“ По отношение на подзаконовия нормативен акт, предвиждан да бъде издаден по реда на обсъжданата алинея, то Законът за нормативните актове не въвежда изрично изискване подзаконовите нормативни актове да бъдат приемани от Министерския съвет. Напротив, законът допуска издаването на такива и от други органи на изпълнителната власт. В конкретния случай е преценено, инструкцията да бъде издадена от председателя на ДАНС, като това е и органът, който законодателят е определил да издава и другия подзаконов нормативен акт по чл. 54 от ЗДАНС. Проверките по отношение на спазването на нормативните актове и актовете на председателя на агенцията, които се отнасят до организацията на работа в агенцията, както и относно управлението на човешките ресурси, се извършват от специализирана административна дирекция „Инспекторат“ (чл. 32г, ал. 1, т. 1 и 4 от Правилника за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (ППЗДАНС)). (нов § 17 от законопроекта)

		изискванията за постъпване на държавна служба в агенцията.“ `[У]` проектът, § 22 245. Двете основания са дадени в алтернатива. Следователно за отпадане на конкурса е достатъчно спрямо лицето да е извършено предварително изучаване, без да се изисква каквато и да е квалификация. `[ИЗВОД]` 246. Понятието „предварително изучаване“ няма легално определение в закона. Редът, по който се прилагат и двете основания, се определя с инструкция на председателя на агенцията. Тоест органът, който назначава, определя и критериите, при които може да не провежда конкурс. `[ИЗВОД]` 247. § 26 създава чл. 63, ал. 2 със сходна конструкция за развитието в кариерата: конкурс за преминаване в по-висока по вид длъжност не се провежда за служители, които притежават специфични квалификация, знания, умения и опит от важно значение за защита на националната сигурност, след писмено съгласие на председателя, по ред, определен с наредбата по ал. 1. `[У]` проектът, § 26 248. Взети заедно, § 22, т. 2 и § 26 създават възможност както за постъпване, така и за израстване без конкурс, по критерии без определимо съдържание, при преценка на един и същ орган. Конкурсното начало по чл. 54, ал. 1 и по чл. 63, ал. 1		

		остава като правило, чието прилагане зависи от преценката на органа по назначаването. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 22 и 26 249. Моля вносителят да отговори: (а) какво означава „предварително изучаване“ и в кой акт е определено; (б) защо то е дадено като самостоятелно основание, алтернативно на квалификацията; (в) какъв дял от назначенията се очаква да бъде извършен по новата ал. 10; (г) предвижда ли се последващ контрол върху прилагането на двете разпоредби и от кой орган; (д) ще бъде ли инструкцията по ал. 10 обнародвана. Предложение по §§ 22 и 26 250. Предлагам § 22, т. 2 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам двете основания да бъдат кумулативни, а не алтернативни, редът да се определя с наредба на Министерския съвет, да се въведе максимален дял от назначенията за календарна година и последващ контрол от Инспектората. Предлагам § 26 да бъде допълнен със същите ограничения. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		Х.5. §§ 23 и 25 — декларации и служебно досие 251. § 23 преработва чл. 56, като новата ал. 3 задължава служителите да подават декларации за	Не се приема	Разпоредбата не вменява ново задължение за служителите на Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС, Агенцията), а цели, с оглед

		имущество и интереси по реда на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности. `[У]` проектът, § 23. Отбелязвам, че § 46 не се отнася до тези декларации, а до декларация по новия чл. 45, ал. 5; той е разгледан в раздел XI. `[У]` проектът, § 46 252. Възражение срещу самото задължение за деклариране не се прави. То е обичайна антикорупционна мярка и разширяването му върху служителите на службите за сигурност е защитимо. `[ИЗВОД]` 253. Възражението е към неуредеността на съотношението между два режима. Декларациите по посочения закон по правило подлежат на публикуване, а самоличността на служителите на агенцията е защитена; самият законопроект се позовава на конспиративността като основание за уредба с непубличен акт по § 4. Законопроектът не урежда дали декларациите ще бъдат публични, изцяло или частично, кой орган ги проверява и при какъв режим на достъп. `[ИЗВОД]` 254. § 25 заличава от чл. 60, ал. 2 думите „отпуските“ и „длъжностната характеристика“, с което длъжностната характеристика престава да бъде част от съдържанието на служебното досие. Тя определя функциите, които служителят изпълнява, и е основното доказателство при спор относно съответствието между възложеното и заеманата		недопускане на повторение в нормативната уредба, да препрати към закона, в който изпълнението на това задължение е подробно регламентирано. Служителите на Агенцията, с изключение на тези по чл. 5, ал. 1, т. 24 от Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности (ЗПКЛЗПД), са задължени лица по § 2, ал. 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗПКЛЗПД. По отношение на тях се прилагат съответно разпоредбите на глава седма „Декларации“, глава осма „Конфликт на интереси“ и глава единадесета „Административнонаказателни разпоредби“ от същия закон. В изпълнение на § 2, ал. 2 от ДР на ЗПКЛЗПД, служителите на ДАНС и към настоящия момент подават декларации за имущество и интереси в предвидените в този закон срокове. Както е посочено по-горе, разпоредбите на глава седма „Декларации“ от ЗПКЛЗПД, включително относно вида на декларациите и сроковете за тяхното подаване, се прилагат и към момента по отношение на служителите на ДАНС. Що се отнася до защитата на данните, съдържащи се в декларациите на служителите на Агенцията, разпоредбите на § 2, ал. 3 - 5 от ДР на ЗПКЛЗПД изрично предвиждат регистрите за декларациите на служителите на службите за сигурност (каквато е и ДАНС) да не бъдат публични, а проверката на

		длъжност, включително при обжалване на заповед по чл. 65а. Мотивите съдържат уточнение: визираните документи „ще продължат да се съхраняват в Агенцията, но не като част от служебните досиета на служителите“. Тоест премахването е от досието, а не от агенцията. `[У]` проектът и мотивите 255. Уточнението стеснява възражението, но не го отстранява. Значението на служебното досие е, че съдържанието му е определено в закон и е достъпно на служителя по установен ред. Документ, съхраняван в агенцията без такава уредба, не е равностоен за целите на доказването при спор. `[ИЗВОД]` 256. Подзаконовият акт не поема функцията, а показва какво остава. Съгласно чл. 68, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона длъжностните характеристики се изготвят и утвърждават по ред, определен със заповед на председателя, а съгласно ал. 2 запознаването на служителя с неговата се удостоверява с подпис в **протокол, който се съхранява в служебното досие**. След § 25 в досието ще остане протоколът, удостоверяващ запознаване с документ, който в него вече няма да се съдържа. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 68 Въпроси към вносителя по §§ 23 и 25 257. Моля вносителят да отговори: (а) ще бъдат ли публични декларациите по новия чл. 56, ал. 3 и в каква част; (б) кой орган ги проверява и при какъв		декларациите, както и производството по установяване на конфликт на интереси да се извършват от съответния инспекторат или от комисия от служители, изрично овластени от органа по избора или назначаването да осъществяват и тези функции. Визираните тестове съдържат именно гаранции за защита на данните на служителите на Агенцията. (нов § 18 от законопроекта) По отношение на длъжностните характеристики, предложението касае вътрешна организация и ред за съхранение на документи и не засяга права на трети лица. Доколкото документът ще продължи да се съхранява в Агенцията, макар и не като част от служебното досие, предложеното изменение няма да окаже влияние при доказване при спор. (нов § 21 от законопроекта)

		режим на достъп; (в) какво налага заличаването на длъжностната характеристика от служебното досие и къде тя ще се съхранява. Предложение по §§ 23 и 25 258. Предлагам § 23 да бъде допълнен с изрична уредба на публичността на декларациите, на компетентния проверяващ орган и на реда за достъп, съобразени със защитата на самоличността на служителите, извършващи дейности по чл. 4. Предлагам § 25 да отпадне в частта относно длъжностната характеристика. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		Х.6. § 24 — срок за изпитване 259. § 24 заменя в чл. 59, ал. 1 думата „едногодишен“ с „двугодишен“. § 41 заличава от чл. 110, ал. 1, т. 9 думите „след оценка на изпълнението на длъжността“. `[У]` проектът, §§ 24 и 41 260. Взети заедно, двете изменения удвояват периода, в който служебното правоотношение може да бъде прекратено, и същевременно премахват изискването прекратяването да почива на оценка на изпълнението. Резултатът е двугодишен период на свободна преценка. `[ИЗВОД]` 261. Мотивите обосновават удължаването подробно и обосновката им има значение. Срокът за	Не се приема	Продължителността на изпитателния срок е определена при отчитане на спецификите на дейностите, осъществявани от службите за сигурност и натрупания опит в Агенцията. Както е посочено и в Частичната предварителна оценка на въздействието (ЧПОВ) на законопроекта, срокът за въвеждане е минимум шест месеца. Този срок обаче може да продължи до една година. Това означава, че при минимален срок на въвеждане от шест месеца, периодът на самостоятелно изпълнение на задълженията в рамките на изпитателния срок е само шест месеца. Съответно, при срок на въвеждане повече от шест месеца, периодът на самостоятелно

		въвеждане чрез наставник е минимум шест месеца и може да продължи до една година, поради което при едногодишен изпитателен срок самостоятелната дейност, „която може да бъде обективно оценена, е с максимален срок шест месеца след изтичане на периода на наставничество“. Заключението е, че двугодишният срок „ще даде обективна възможност за оценка от страна на ръководството на Агенцията“. `[У]` мотивите към законопроекта 262. Същото се повтаря и в раздел IV от мотивите, където сред очакваните резултати е изброено: „Ще бъде осигурена възможност за обективна оценка на новоназначени служители.“ `[У]` същият източник, раздел IV 263. Оттук следва противоречие вътре в самите мотиви. Удължаването се обосновава с необходимостта оценката да стане възможна и обективна, а очакваният резултат е обявен като осигуряване на такава възможност — докато § 41 заличава изискването оценка изобщо да бъде извършена. Двете изменения са в един законопроект и обосновката на едното изключва другото. `[ИЗВОД]` 264. Изискването за оценка съществува и в подзаконовия акт. Съгласно чл. 136, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона в срока за изпитване директорът на съответната дирекция или началникът на самостоятелния териториален отдел		изпълнение на задълженията в рамките на срока на изпитване намалява, като при срок на въвеждане от една година, на практика в изпитателни срок служителят няма да изпълнява самостоятелно задълженията си и няма да може да бъде оценен обективно на база собствените си възможности. Респективно, съществува реална възможност оценката, която следва да се даде на новоназначения служител, да бъде необективна и некоректна. С въвеждането на срок от две години ще се даде възможност за обективна оценка от страна на ръководството на Агенцията, касаеща годността на новоназначения служител да изпълнява коректно служебните си задължения. Двугодишен изпитателен срок е въведен и в други служби за сигурност. Що се отнася до изменението в чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС и твърдението в коментара, че предлаганото изменение ще позволи оценяване на „лична основа“, а не на база обективни критерии, отбелязваме, че с предлаганото изменение не отпада изискването за оценяване на изпълнението на длъжността по реда на чл. 62 от ЗДАНС. Разпоредбите на чл. 62, ал. 1 и 2 от ЗДАНС предвиждат, че държавният служител се атестира чрез оценка на изпълнението на длъжността, като атестирането се извършва по система от критерии, чрез които се оценяват постигането на предварително съгласувани цели, степента на изпълнение на задълженията и

		„**след оценка на изпълнението на длъжността**“ може да предложи на председателя прекратяване, като оценката не подлежи на обжалване. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 136 265. От това следват две неща. Първо, оценката не е формалност, въведена в закона по недоглеждане — тя е вградена и в реда за предлагане. Второ, след § 41 законът няма да я изисква, а правилникът ще продължи да я изисква само за единия от двата пътя — предложението на директора; при прекратяване по инициатива на председателя по чл. 136, ал. 1 такова изискване няма да остане на нито едно ниво. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 24 266. Моля вносителят да посочи: (а) какво налага удължаването и на какви данни почива преценката, че едногодишният срок е недостатъчен; (б) защо едновременно се премахва изискването за оценка на изпълнението; (в) какъв е делът на прекратените през изпитателния срок правоотношения през последните три години. Предложение по § 24 267. Предлагам § 24 да отпадне, а в § 41 думите „след оценка на изпълнението на длъжността“ да бъдат запазени. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		професионалните компетентности на държавния служител. Цитираните текстове са приложими и за служителите в срок на изпитване, респективно твърдението, че служителите с това качество няма да бъдат обективно оценявани, не може да бъде подкрепено. Напротив, оценяването на изпълнението на длъжността им е задължително, а получаването на най-ниската обща оценка на изпълнението на длъжността при атестирането по чл. 62 от ЗДАНС е самостоятелно основание за прекратяване на служебното правоотношение - при обективна невъзможност да изпълняват задълженията (чл. 110, ал. 1, т. 7, б. б) от ЗДАНС). Оценката по чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС е различна от тази по чл. 62 от същия закон, като първата, за разлика от оценката по чл. 62 от ЗДАНС, не подлежи на съдебен контрол. Следва да се има предвид и че служебното правоотношение в срок на изпитване се прекратява по преценка на органа по назначаването, като нито Кодекса на труда, нито Закона за държавния служител изискват изготвянето на нарочна оценка в обсъжданите случаи. Преценката за прекратяване на служебното правоотношение в тези случаи е в рамките на оперативната самостоятелност на органа по назначаването. (нови § 20 и 36 от законопроекта)

		Х.7. §§ 27 и 28 — временно назначаване и заместване 268. § 27 създава чл. 64, ал. 7, допускаща по изключение заместване за по-дълъг срок, когато титулярът е в отпуск над една година, като ал. 6 не се прилага. `[У]` проектът, § 27 269. § 28 изменя чл. 65а в четири насоки. Първо, временното назначаване вече може да бъде на „същата или“ по-висока длъжност, а изразът „в друго структурно звено“ отпада — тоест то може да се извърши и в рамките на същото звено, и без повишаване. Второ, от ал. 3 се заличават думите „по ред, определен със заповед на председателя на агенцията“, с което отпада изискването за предварително установен ред. Трето, създава се ал. 6, съгласно която обжалването на заповедта при мотивирана служебна необходимост не спира изпълнението. Четвърто, създава се ал. 7, съгласно която временното назначаване може да бъде прекратено със заповед преди изтичане на определения срок. `[У]` съпоставка на действащия чл. 65а и проекта 270. Взети заедно с § 27 и с § 45, който определя „мотивирана служебна необходимост“, измененията образуват режим, при който служител може да бъде преместен на същата длъжност в същото звено, за	Не се приема	Посредством допълнението на чл. 64 от ЗДАНС чрез създаването на ал. 7 се цели преодоляването на непълнота в правната уредба на института на заместването. Към настоящия момент срокът на заместването на отсъстващ служител не може да бъде по-дълг от една година, когато отсъствието на заместващия служител надвишава 30 работни дни. Законът обаче не урежда случаите, в които титулярът на длъжността е в законоустановен отпуск над една година. Това налага предвиждането на възможност в тези случаи заместването да бъде за по-дълъг срок от този, определен в сега действащата редакция на чл. 64 от ЗДАНС. Промените в разпоредбата на чл. 65а, ал. 1 от ЗДАНС целят преодоляване на законодателна непълнота посредством предвиждането на възможност за временно преназначаване на държавен служител в Агенцията на същата, но вакантна длъжност до назначаване на титуляр на длъжността. Подобна възможност към настоящия момент има единствено при назначаване на по-висока вакантна длъжност. Доколкото временното назначаване може да бъде при мотивирана служебна необходимост се създава ал. 6 в същия член, предвиждаща, че в случаите на мотивирана служебна необходимост обжалването на заповедта за временно назначаване не

		неопределено дълъг срок, без предварително установен ред, без спиране на изпълнението при обжалване и с възможност назначаването да бъде прекратено по всяко време. Всяко от тези правомощия се упражнява от органа по назначаването. `[ИЗВОД]` 271. Отбелязвам, че заличаването на длъжностната характеристика от служебното досие по § 25 засяга пряко доказването в производство по обжалване на заповед по чл. 65а. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 27 и 28 272. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага заличаването на изискването за предварително определен ред по чл. 65а, ал. 3; (б) какво налага разширяването към „същата“ длъжност и към същото структурно звено, при положение че институтът е създаден за временно заемане на по-висока вакантна длъжност; (в) какви са гаранциите срещу използване на института за преместване извън дисциплинарното производство. Предложение по §§ 27 и 28 273. Предлагам § 28, т. 1 и т. 2 да отпаднат, а новата ал. 6 да не се създава. Предлагам § 27 да бъде обвързан с максимален срок. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		спира нейното изпълнение. На следващо място, предвидена е възможност временното назначаване да се прекрати със заповед на органа по назначаване преди изтичане на определения срок. (нови § 23 и 24 от законопроекта)

		РАЗДЕЛ XI. §§ 29 – 46 — възнаграждения, дисциплинарен режим и прекратяване XI.1. §§ 29 и 32 — допълнителни възнаграждения по проекти 274. § 29 създава чл. 65б, съгласно който на служителите могат да се възлагат със заповед на председателя допълнителни задължения по проекти, съфинансирани от Европейския съюз или от други международни институции и донори, срещу допълнително възнаграждение. § 32 създава съответното основание в чл. 72, ал. 1, нова т. 7, и нова ал. 3, съгласно която условията и редът се определят с акт на председателя. `[У]` проектът, §§ 29 и 32 275. По същината на изменението възражение не се прави. Възлагането на задължения по проекти и заплащането им от проектния ресурс е обичайно решение. `[ИЗВОД]` 276. Отбелязвам, че за една от категориите в агенцията този въпрос вече се решава на равнище Министерски съвет. Съгласно чл. 97, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона на лицата, работещи по трудово правоотношение, се изплащат допълнителни възнаграждения, определени в закона и **в акт на Министерския съвет**. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 97 277. Съпоставката вътре в самия законопроект е показателна. § 31 създава чл. 69б и предвижда	Приема се	Няма правна пречка обсъжданите обществени отношения да бъдат уредени с подзаконов нормативен акт – наредба на председателя на ДАНС, а не с негова заповед. Предлагаме новосъздаваната ал. 3 на чл. 72 от ЗДАНС да придобие следната редакция: „(3) Условията и редът за възлагане и отчитане на изпълнението и/или управлението на проекти и за формиране и изплащане на допълнителното възнаграждение по ал. 1, т. 7 се определят с наредба на председателя на агенцията.“ По отношение на подзаконовите нормативни актове, издавани от председателя на ДАНС, се прилагат изискванията на Закона за нормативните актове за обнародване. (нов § 28 от законопроекта)

		условията и редът за кандидатстване и заемане на длъжности в институции на Европейския съюз и в международни организации да се определят с **наредба** на председателя. § 29 и § 32 възлагат сходна по естество уредба на **заповед**. Мотивите не обясняват разликата. `[У]` проектът, §§ 29, 31 и 32 278. Възражението е по нормативната форма. Условията и редът за възлагане и за определяне на размера на допълнително възнаграждение засягат имуществени права на служителите и следва да бъдат уредени с акт, който подлежи на обнародване и на оспорване, а не със заповед на органа, който същевременно възлага задълженията и определя размера. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 29 и 32 279. Моля вносителят да посочи: (а) какви са критериите за определяне на размера на допълнителното възнаграждение; (б) предвижда ли се определен размер; (в) защо уредбата се възлага на акт на председателя, а не на наредба. Предложение по §§ 29 и 32 280. Предлагам условията и редът по § 29 и по § 32 да се определят с наредба на председателя, обнародвана в „Държавен вестник“, а не със заповед. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		XI.2. §§ 30, 31, 34 и 36 — административни изменения 281. § 30 допълва чл. 68, като предвижда редът за лицата по трудово правоотношение да се определя със заповед на председателя. § 31 създава чл. 69а и чл. 69б относно кандидатстването за длъжности в институции на Европейския съюз и в международни организации. § 34 изменя чл. 77, ал. 2 относно ползването на лечебни заведения. § 36 създава допълнителен платен отпуск за участие в операция или мисия извън страната и неплатен отпуск за заемане на длъжност в институции на Съюза. `[У]` проектът 282. По тези четири параграфа възражения не се правят. Отбелязва се единствено, че § 30 възлага уредба на заповед на председателя; съображението по т. 278 се отнася и до него, но с по-малка тежест, тъй като предметът е по-тесен. `[ИЗВОД]`	-	Авторът на коментара не прави възражения и предложения по посочените текстове, поради което не е необходимо изразяване на становище.
		XI.3. § 33 — отмяна на чл. 72а 283. § 33 отменя чл. 72а, съгласно който за времето на дългосрочно командироване по реда на Закона за дипломатическата служба държавните служители получават **половината** от възнагражденията си по чл. 71, ал. 1 и чл. 72, ал. 1, т.	-	Изготвената ЧПОВ не съдържа изчисления предвид обстоятелството, че се предвижда изпълнението на предлагания текст да бъде в рамките на бюджета на Агенцията за съответната година. Предложението няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет.

		1, а сумите и доволствията по чл. 74 не се изплащат. `[У]` действащият ЗДАНС 284. Отмяната води до изплащане на пълно възнаграждение и на сумите по чл. 74 за времето на командироването. Предварителната оценка на въздействието не съдържа изчисление на този ефект. `[У]` оценката на въздействието Въпроси към вносителя по § 33 285. Моля вносителят да посочи: (а) очаквания брой командировани служители годишно; (б) фискалния ефект от отмяната; (в) какво налага отмяната.		Предлаганата промяна се налага с оглед еднакво третиране на служители на ДАНС спрямо дългосрочно командировани служители на други ведомства.
		XI.4. § 35 — чл. 80 286. § 35 заменя в чл. 80 думите „държавните служители в“ със „служителите на“. Съгласно мотивите изменението предвижда всички служители да пътуват безплатно в обществения градски транспорт при изпълнение на служебните си задължения и цели „приравняване на правата на лицата, работещи по трудово правоотношение, с тези на държавните служители“. Тоест то не е само консеквентно на § 17, а има самостоятелно съдържание в полза на служителите. Възражение не се прави извън изложеното в раздел X, т. 215 – 222. `[У]` проектът	-	Авторът на коментара не прави възражения и предложения по посочения текст, поради което не е изготвено становище.

		XI.5. §§ 37 и 38 — дисциплинарна давност и основанията за уволнение 287. Действащият чл. 89, ал. 1 предвижда, че дисциплинарните наказания се налагат не по-късно от два месеца от откриване на нарушението и не по-късно от **една година** от извършването му. `[У]` действащият ЗДАНС 288. § 37 създава нова ал. 2: за нарушенията по чл. 91, ал. 1 наказанието се налага не по-късно от два месеца от откриване и не по-късно от **две години** от извършването. `[У]` проектът, § 37 289. Чл. 91, ал. 1 съдържа основанията за задължително дисциплинарно уволнение. § 38 добавя към тях нарушението на новия чл. 45, ал. 5 — участие в „тайни и/или неформални организации и общества“. `[У]` проектът, § 38 290. Отбелязвам и че чл. 113, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона възпроизвежда действащата уредба: „Дисциплинарните наказания се налагат не по-късно от два месеца от откриване на нарушението и не по-късно от една година от извършването му.“ След приемането на § 37 подзаконовият акт ще противоречи на закона до привеждането му в съответствие в шестмесечния срок по § 53. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 113, ал. 1 291. Взети заедно, трите разпоредби образуват следната конфигурация: нарушение с недефинирано	Не се приема	Удължаването на срока за налагане на дисциплинарно наказание „уволнение“ от една на две години от извършване на нарушението е свързано с тежестта на нарушенията и спецификата на служебната дейност на държавните служители на ДАНС, във връзка с което установяването, респективно доказването извършването на тежко дисциплинарно нарушение в голяма част от случаите представлява фактическа и правна сложност. За сравнение, устройствените закони на други служби за сигурност и служби за обществен ред предвиждат същия или по-дълъг срок. (нов § 33 от законопроекта)

		съдържание; уволнението при него е задължително; а срокът за налагане е удвоен спрямо общия. Мотивите съдържат обосновка: удължаването се предвижда „предвид тежестта на дисциплинарните нарушения, за които се налага дисциплинарно наказание „уволнение““. Не се посочват данни за случаи, в които едногодишният срок се е оказал недостатъчен, нито се обяснява защо тежестта на нарушението налага по-дълъг срок за неговото откриване. `[У]` мотивите към законопроекта Въпроси към вносителя по §§ 37 и 38 292. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага удължаването и на какви данни почива; (б) защо удължаването обхваща и основанието по § 18, чието съдържание не е определено; (в) обмисляно ли е удължаването да се отнася само до нарушения, свързани с класифицирана информация. Предложение по §§ 37 и 38 293. Предлагам § 37, т. 1 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам удължената давност да не обхваща основанието по чл. 45, ал. 5, докато то няма легално определение. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		XI.6. §§ 39 и 43 — връчване на заповеди 294. § 39 изменя чл. 95, ал. 1 така, че заповедта за налагане на дисциплинарно наказание се връчва по реда на Административнопроцесуалния кодекс, и заличава от ал. 3 думите „на държавния служител или от деня на нейното получаване, когато е изпратена с препоръчано писмо с обратна разписка“. § 43 предвижда същия ред за заповедта за прекратяване на служебното правоотношение и добавя, че правоотношението се прекратява от датата на връчването. `[У]` проектът, §§ 39 и 43 295. Определянето на момента на прекратяване от датата на връчването не поражда възражение и заслужава изрично отбелязване. Съгласно чл. 137, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона служебното правоотношение вече „се прекратява от момента на връчване на екземпляр от заповедта“, а съгласно ал. 1 заповедта подлежи на незабавно изпълнение независимо от обжалването. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 137 296. Тоест § 43 не създава ново правило, а издига съществуващо подзаконово правило на законово равнище. Това е противоположната посока на § 4 и на § 40, при които уредба се премества от закон към подзаконов акт, и настоящото становище я отбелязва като правилна. `[ИЗВОД]` 297. За прецизност отбелязвам, че препращането към Административнопроцесуалния кодекс не е	Не се приема	Връчването на обсъжданите заповеди по реда на Административнопроцесуалния кодекс не препятства служителят да узнае съдържанието на акта. Напротив, кодексът урежда редица възможности за връчване именно, за да се гарантира, че адресатът на акта ще узнае за неговото издаване и ще има възможност да осъществи своевременно и ефективно правото си на защита. Същевременно, предвидения в кодекса ред е гаранция и за недопускане на недобросъвестно поведение от страна на адресата на акта, като предвидените възможности за връчване препятстват то да бъде осуетено. Предвиденият в ЗДАНС ред за връчване на заповеди за налагане на дисциплинарни наказания и за прекратяване на служебно правоотношение не е приведен в съответствие с последните изменения в Административнопроцесуалния кодекс, касаещи реда за връчване на съобщения (чл. 18а). Така, на практика, настоящата редакция на ЗДАНС не отчита достиженията на технологиите и предвидените в тази връзка начини за връчване на различни актове на лицата, с цел осъществяване на тяхното право на защита. Ограничените възможности за връчване на заповеди в ЗДАНС, от една страна, са в ущърб на органа по назначаването/работодателя, който разполага с изключително малко на брой способи за

		новост: съгласно чл. 124а, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за неуредените в раздела въпроси вече се прилагат разпоредбите на кодекса, а съгласно чл. 122, ал. 3 заповедта подлежи на незабавно изпълнение от момента на връчването. Възражението поради това не е насочено срещу препращането. `[У]` действащият ППЗДАНС 298. Мотивите посочват целта: измененията „целят уеднаквяване на реда за връчване на заповеди за налагане на дисциплинарни наказания и за прекратяване на служебно правоотношение с този, предвиден в Административнопроцесуалния кодекс относно връчването на съобщения“. Сред очакваните резултати се изброява и че „ще се осигури възможност в най-кратки срокове“ служителите „да се възползват от правото си на защита“. `[У]` мотивите към законопроекта 299. Заличаваният способ обаче обвързва срока именно с деня, в който служителят фактически е получил заповедта. `[ИЗВОД]` 300. Възражението се отнася до заличаването на алтернативния способ по чл. 95, ал. 3. Редът по Административнопроцесуалния кодекс допуска форми на връчване, при които адресатът може да не е узнал фактически за акта, докато срокът за обжалване тече. При заповеди за дисциплинарно наказание и за прекратяване на служебно		връчване, от друга страна, са в ущърб и на засегнатото лице, доколкото същото е възпрепятствано да се запознае с акта, пораждащ различни последици за него във възможно най-кратки срокове, респективно лицето е възпрепятствано да организира защитата си възможно най-бързо. В редица случаи връчването на заповеди се забавя по причини, независещи нито от органа по назначаването/работодателя, нито от засегнатото лице, което води до забавяне на цялото производство и поражда правна несигурност поради невъзможност лицето да организира защитата си, респективно да се снабди с влязъл в сила съдебен акт, който да придаде стабилност на отношенията между органа по назначаването/работодателя и лицето. (нови § 34 и 38 от законопроекта)

		правоотношение това има пряко значение за упражняването на правото на защита. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по §§ 39 и 43 301. Моля вносителят да посочи: (а) какво налага заличаването на алтернативния способ; (б) как се осигурява, че срокът за обжалване тече от момент, в който адресатът е могъл да узнае за акта. Предложение по §§ 39 и 43 302. Предлагам заличените думи в чл. 95, ал. 3 да бъдат запазени. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XI.7. § 40 — заличаване на дисциплинарните наказания 303. Действащият чл. 97, ал. 1 гласи: „Дисциплинарните наказания, с изключение на уволнението, се заличават с изтичането на една година от: 1. налагането им — по чл. 90, ал. 1, т. 1 и 2; 2. изтичането на срока — по чл. 90, ал. 1, т. 3 и 4.“ `[У]` действащият ЗДАНС 304. § 40 изменя ал. 1 така: „Дисциплинарните наказания, с изключение на уволнението, се заличават с изтичането на срока, за който са наложени.“ `[У]` проектът, § 40 305. Съгласно чл. 90, ал. 1 наказанията са: забележка (т. 1); порицание (т. 2); недопускане за	Не се приема	Предлаганата промяна не цели срокът за заличаване на дисциплинарните наказания да се определя в подзаконов нормативен акт. Напротив, този срок е определен именно в ЗДАНС, като се предвижда заличаването да настъпва с изтичането на срока, за който е наложено наказанието. Конкретният размер на всяко дисциплинарно наказание, от своя страна, се определя от дисциплинарно наказващия орган при съобразяване обстоятелствата по чл. 94, ал. 1 от ЗДАНС. Предложението на автора на коментара не може да бъде прието и доколкото би се стигнало до хипотеза на заличаване на дисциплинарно наказание по чл. 90, ал. 1, т. 3 от ЗДАНС (недопускане за израстване в ранг,

		израстване в ранг, степен или длъжност за срок от една до три години (т. 3); понижаване в ранг, степен на ранг или длъжност за срок от три месеца до една година (т. 4); и уволнение (т. 5). `[У]` действащият ЗДАНС 306. Законът не определя срок за наказанията по т. 1 и т. 2. Такъв обаче е определен в Правилника за прилагане на закона: съгласно чл. 110б, ал. 2 забележката се налага за срок от три до шест месеца, а съгласно чл. 110в, ал. 2 порицанието — за срок от шест месеца до една година. `[У]` действащият ППЗДАНС 307. Предложената редакция е поради това приложима към всички наказания: срок се определя при всяко от тях, макар при две от тях — с подзаконов акт. `[ИЗВОД]` 308. По същество изменението е благоприятно за служителя. Заличаването настъпва при изтичане на срока, а не година по-късно: забележката се заличава след три до шест месеца вместо след една година, а порицанието — след шест месеца до една година. `[ИЗВОД]` 309. Възражението, което се поддържа, е друго и е по-тясно. Понастоящем срокът за заличаване е определен **в закона** — една година. След изменението той ще произтича от срока по чл. 110б, ал. 2 и чл. 110в, ал. 2 от Правилника, тоест от акт на Министерския съвет, който може да бъде изменен без		степен или длъжност за срок от една до три години) преди да е изтекъл срокът му. (нов § 35 от законопроекта)

		участие на Народното събрание. Разпоредба в полза на служителя се премества от закон в подзаконов акт. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 40 310. Моля вносителят да отговори: (а) отчетени ли са сроковете по чл. 110б, ал. 2 и чл. 110в, ал. 2 от Правилника при изготвянето на изменението; (б) предвижда ли се сроковете за заличаване да останат определени с подзаконов акт. Предложение по § 40 311. Предлагам чл. 97, ал. 1 да се допълни с изречение второ: „Срокът за заличаване не може да надвишава една година от налагането на наказанието.“ Така се запазва благоприятният ефект на изменението и същевременно пределният срок остава определен в закон. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XI.8. § 41 — оценка на изпълнението 312. § 41 заличава от чл. 110, ал. 1, т. 9 думите „след оценка на изпълнението на длъжността“. Параграфът е разгледан заедно с § 24 в раздел X, т. 259 – 267, където е направено и предложението. `[У]` проектът	Не се приема	С предлаганото изменение не отпада изискването за оценяване на изпълнението на длъжността по реда на чл. 62 от ЗДАНС. Разпоредбите на чл. 62, ал. 1 и 2 от ЗДАНС предвиждат, че държавният служител се атестира чрез оценка на изпълнението на длъжността, като атестирането се извършва по система от

				критерии, чрез които се оценяват постигането на предварително съгласувани цели, степента на изпълнение на задълженията и професионалните компетентности на държавния служител. Цитираните текстове са приложими и за служителите в срок на изпитване. Оценяването на изпълнението на длъжността им е задължително, а получаването на най-ниската обща оценка на изпълнението на длъжността при атестирането по чл. 62 от ЗДАНС е самостоятелно основание за прекратяване на служебното правоотношение - при обективна невъзможност да изпълняват задълженията (чл. 110, ал. 1, т. 7, б. б) от ЗДАНС). Оценката по чл. 110, ал. 1, т. 9 от ЗДАНС е различна от тази по чл. 62 от същия закон, като първата, за разлика от оценката по чл. 62 от ЗДАНС, не подлежи на съдебен контрол. Следва да се има предвид и че служебното правоотношение в срок на изпитване се прекратява по преценка на органа по назначаването, като нито Кодекса на труда, нито Закона за държавния служител изискват изготвянето на нарочна оценка в обсъжданите случаи. Преценката за прекратяване на служебното правоотношение в тези случаи е в рамките на оперативната самостоятелност на органа по назначаването. (нов § 36 от законопроекта)

		XI.9. § 42 — освобождаване по време на отпуск 313. Действащият чл. 113 предвижда, че държавните служители не могат да бъдат освобождавани от служба по време на отпуск, освен в случаите по чл. 110, ал. 1, т. 1 и т. 3, както и когато са осъдени на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер. `[У]` действащият ЗДАНС 314. § 42 разширява изключенията до чл. 110, ал. 1, т. 1, т. 2, предл. първо, т. 3, т. 4, т. 7, букви „а“ и „г“, и т. 8. `[У]` проектът, § 42 315. Обосновката в мотивите е обща: с промените в чл. 110 и чл. 113 „се усъвършенства уредбата на прекратяването на служебно правоотношение с оглед натрупания опит и спецификата на отделните хипотези“. Не се посочва кои хипотези налагат разширяването, нито какъв е натрупаният опит. `[У]` мотивите към законопроекта 316. Част от добавените основания не поражда възражение. Т. 2, предл. първо се отнася до прекратяване при придобиване право на пенсия по искане на служителя, а т. 4 — до прекратяване по собствено желание; и в двата случая инициативата е на служителя. Т. 7, буква „а“ се отнася до влизане в сила на съдебен акт с наложено наказание лишаване	Не се приема	Издаваните от ДАНС откази и отнемания на разрешения за достъп до класифицирана информация подлежат на контрол пред ДКСИ. Макар визираните актове да не се мотивират, при разглеждането им от ДКСИ се предоставя цялото дело по проучване за надеждност, респективно Комисията може да осъществи ефективен контрол. В този смисъл, макар прекратяването на служебното правоотношение и издаването на отказ или отнемане по реда на ЗЗКИ да е от един и същи орган, актовете на този орган подлежат на контрол, което е гаранция за недопускане на злоупотреба. Що се отнася до промяната в ЗЗКИ и отпадането на възможността за обжалване на прекратяването на разрешение за достъп до класифицирана информация, следва да се има предвид, че при преглед на основанията за прекратяване по чл. 60, ал. 1 от ЗЗКИ е видно, че в тези случаи лицата нямат интерес от обжалване, като се отчита и че прекратяването не води до неблагоприятни последици като отказът или отнемането на разрешение за достъп до класифицирана информация, при издаването на които на лицето се забранява да работи с такава за определен срок. (нов § 37 от законопроекта)

		от свобода, което вече е изключение по действащия текст. `[У]` действащ чл. 110, ал. 1 317. Двете останали основания са установени и по тях се прави възражение. Чл. 110, ал. 1, т. 8 е налагане на дисциплинарно наказание „уволнение“; включването му сред изключенията не поражда самостоятелно възражение. `[У]` действащият ЗДАНС 318. Чл. 110, ал. 1, т. 7, буква „г“ гласи: „отказ или отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация, или отказ на държавния служител да подаде документи за поредно проучване по реда на Закона за защита на класифицираната информация“. `[У]` същият източник 319. По това основание възражението е самостоятелно. Проучването за надеждност и издаването, отказът и отнемането на разрешението се извършват от Държавна агенция „Национална сигурност“ — за собствените ѝ служители по чл. 11 от Закона за защита на класифицираната информация, а за останалите организационни единици по Решение № 368 на Министерския съвет. `[У]` действащият ЗЗКИ и решението на Министерския съвет 320. Отбелязвам изрично разграничението, тъй като то стеснява възражението. Чл. 110, ал. 1, т. 7, буква „г“ се отнася до **отказ или отнемане**, а не до прекратяване. Отказът и отнемането остават		

		обжалваеми по чл. 62 от Закона за защита на класифицираната информация и след § 48, т. 22, който заличава от него само прекратяването. Възражението поради това не е, че основанието е необжалваемо, а че решаващият орган по него е същият, чието служебно правоотношение то прекратява. `[У]` действащият ЗЗКИ, чл. 62 321. Резултатът е верига, в която един и същ орган извършва проучването, издава или отнема разрешението без задължение да мотивира отказа по чл. 103, ал. 3, а след § 42 може да прекрати служебното правоотношение на това основание и по време на отпуск. Обжалването по чл. 62 се запазва, но то е пред Държавната комисия по сигурността на информацията и се отнася до разрешението, а не до прекратяването на служебното правоотношение. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 42 322. Моля вносителят да посочи: (а) по кои от добавените основания се предвижда освобождаване по време на отпуск по инициатива на органа по назначаването; (б) какво налага включването на чл. 110, ал. 1, т. 7, буква „г“ сред изключенията; (в) как се съотнася това с премахването на обжалването по § 48, т. 22. Предложение по § 42 323. Предлагам от § 42 да отпадне позоваването на чл. 110, ал. 1, т. 7, буква „г“. При приемане на това		

		предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XI.10. § 44 — чл. 129 324. § 44 добавя в чл. 129, ал. 1 и ал. 2 органите на местното самоуправление и местната администрация, а в ал. 2 — и „организациите“. Действащата ал. 2 задължава държавните органи и юридическите лица незабавно да предоставят на агенцията всяка постъпила или придобита информация, свързана с изпълнението на правомощията ѝ. `[У]` действащият ЗДАНС и проектът 325. Възражението не е, че действащото право не защитава професионалните тайни — то ги защитава. Чл. 33, ал. 1 от Закона за адвокатурата обявява адвокатските книжа, досиета, електронни документи и други носители за неприкосновени и неподлежащи на преглеждане, копиране, проверка и изземване, а ал. 2 разпростира същото върху кореспонденцията между адвоката и клиента, като изключва използването ѝ като доказателство. `[У]` действащият Закон за адвокатурата	Не се приема	Съгласно разпоредбата на чл. 129, ал. 1 от ЗДАНС, държавните органи, организациите, юридическите лица и гражданите са длъжни да оказват съдействие на органите на Агенцията при изпълнение на възложените им със закон правомощия. Разпоредбата на чл. 129, ал. 2 от ЗДАНС предвижда, че държавните органи и юридическите лица са длъжни незабавно да предоставят на Агенцията всяка постъпила или придобита от тях информация, която е свързана с изпълнението на възложените със закон правомощия на Агенцията. Алинея 3 на чл. 129 от ЗДАНС регламентира, че органите на Агенцията могат да изискват от органите и лицата по ал. 1 информация, необходима за изпълнение на възложените им със закон правомощия. Видно от цитираните текстове, ЗДАНС не вменява задължение за оказване на съдействие на органите на Агенцията от страна на органите на местното самоуправление и местната администрация. Визираните органи, както и организациите нямат задължение и да предоставят на Агенцията всяка

		326. Възражението е, че разширеното задължение по чл. 129, ал. 2 влиза в пряка колизия с тези разпоредби, а законопроектът не урежда колизията — нито с изключение, нито с препращане, нито с изменение на Закона за адвокатурата. Адвокатско дружество, което попада в понятието „организации“, би било задължено да предостави незабавно всяка постъпила информация, докато чл. 33 обявява същата информация за неприкосновена. Неизпълнението е скрепено със санкция по чл. 133. `[ИЗВОД]` 327. Понятието „организациите“ не е определено в Закона за ДАНС. `[У]` проверка на § 1 от Допълнителните разпоредби 328. Легална дефиниция съществува в друг акт: съгласно § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс „организация“ е юридическо лице или сдружение на юридически или физически лица, **което е организационно обособено въз основа на закон**. Тя се прилага от административните съдилища при преценка на правосубектността по чл. 15, ал. 1 от кодекса, а тълкуването ѝ е било предмет на тълкувателно дело № 4/2022 г. на Общото събрание на съдиите от колегиите на Върховния административен съд. `[У]` действащият АПК 329. Тази дефиниция обаче не може да бъде пренесена в Закона за ДАНС без противоречие. В		постъпила или придобита от тях информация, която е свързана с изпълнението на възложените със закон правомощия на Агенцията. Непредвиждането на подобни задължения в закона създава риск за националната сигурност поради опасност от неефективност при изпълнението на дейностите на ДАНС. При разширяването на кръга от задължени субекти е отчетена използваната вече терминология в други текстове на закона (например чл. 27, чл. 29, чл. 30 и др.), като не се въвеждат нови понятия. Доколкото текстът е общ, при регламентиран специален ред за достъп до определена информация, този ред ще дерогира общия (Lex specialis derogate legi generali), поради което не е необходимо изрично позоваване на специален ред за достъп до определени категории информация. (нов § 39 от законопроекта)

		него понятието се използва последователно **редом с** „юридически лица“ като отделна категория: чл. 27, ал. 1 — задължителни разпореждания „до държавни органи, организации, юридически лица и граждани“; чл. 29 и чл. 30 — същото изброяване; чл. 123, т. 8 — получаване на информация „от държавни органи, организации и лица“; и самият чл. 129, ал. 1. Ако „организации“ включваше юридическите лица, изброяването щеше да е излишно. `[У]` действащият ЗДАНС 330. От това следват две неща, които се изключват взаимно. Ако се приложи дефиницията по АПК, тя обхваща юридическите лица и изисква обособяване **въз основа на закон** — тоест изключва нерегистрираните обединения, но прави изброяването в чл. 27, чл. 29, чл. 30 и чл. 129 безсмислено. Ако се приложи систематичното тълкуване на самия закон, „организации“ означава образувания, които не са юридически лица — тоест именно нерегистрираните обединения. `[ИЗВОД]` 331. Вторият прочит има конституционно измерение. Съгласно чл. 44, ал. 1 от Конституцията гражданите могат свободно да се сдружават, а съгласно чл. 12, ал. 1 сдруженията на гражданите служат за задоволяване и защита на техните интереси. Регистрацията не е условие за упражняване на правото. Нерегистрирано гражданско обединение, което упражнява това право, би попаднало в кръга на		

		задължените по новата ал. 2 на чл. 129 да предоставят **незабавно всяка постъпила или придобита информация**. `[ИЗВОД]` 332. Практическата тежест на този прочит личи от един действащ понастоящем пример. Съгласно чл. 151 – 154 от Изборния кодекс за издигане на независим кандидат за президент и вицепрезидент се образува **инициативен комитет** от не по-малко от двадесет и един избиратели, който се регистрира в Централната избирателна комисия. Инициативният комитет не е юридическо лице; той е обединение на граждани, образувано по силата на закон за упражняване на правото по чл. 42 от Конституцията. `[У]` Изборният кодекс и Решение № 38-ПВР от 20 август 2026 г. на ЦИК 333. Инициативният комитет събира списък в подкрепа на кандидата, съдържащ имена, единни граждански номера и подписи на избиратели. Съгласно съвместните указания на Централната избирателна комисия и Комисията за защита на личните данни комитетът има качеството **администратор на лични данни**, всеки негов член носи лична отговорност за обработването и съхранението им, а отговорността остава у комитета и след предаването на списъците в комисията. `[У]` съвместните указания на ЦИК и КЗЛД 334. При регистрацията всеки член на инициативния комитет подписва декларация по		

		образец — Приложение № 55-ПВР от изборните книжа, — с която удостоверява, че **няма да обработва и предоставя личните данни на включените в списъка за подкрепа лица за други цели освен предвидените в Изборния кодекс**. `[У]` Решение № 38-ПВР от 20 август 2026 г. на ЦИК 335. Ако инициативният комитет попада в понятието „организации“, след § 44 неговите членове ще бъдат едновременно задължени по чл. 129, ал. 2 да предоставят незабавно на агенцията всяка постъпила при тях информация и обвързани с декларация да не предоставят същата информация за други цели. Изпълнението на едното задължение съставлява нарушение на другото. `[ИЗВОД]` 336. Положението не е хипотетично. Изборите за президент и вицепрезидент са насрочени за 25 октомври 2026 г., регистрацията на инициативни комитети в Централната избирателна комисия приключва на 14 септември 2026 г., а срокът на настоящата обществена консултация изтича на 28 септември 2026 г. `[У]` Решение № 38-ПВР на ЦИК и страницата на консултацията 337. Настоящото становище не поддържа, че такъв резултат е търсен. Поддържа, че той произтича от текста, доколкото понятието „организации“ не е определено, и че последицата засяга упражняването на права по чл. 42 и чл. 44 от Конституцията. `[ИЗВОД]`		

		338. Резултатът влиза в напрежение с друга разпоредба на същия закон. Чл. 35, ал. 1 забранява да се събира информация за гражданите единствено на основание, наред с другото, на „членство в политически партии, организации, сдружения с религиозни, философски, политически или синдикални цели“. След § 44 същите тези организации ще бъдат длъжни сами да предоставят на агенцията всяка постъпила при тях информация. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 35 Въпроси към вносителя по § 44 339. Моля вносителят да отговори: (а) как се урежда съотношението между новото задължение и чл. 33 от Закона за адвокатурата; (б) какво съдържание се влага в понятието „организациите“ и прилага ли се дефиницията по § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс, при положение че в чл. 27, чл. 29, чл. 30 и чл. 129 от закона понятието се използва редом с „юридически лица“ като отделна категория; (в) обхваща ли задължението нерегистрирани обединения на граждани, упражняващи правото по чл. 44, ал. 1 от Конституцията, и как това се съотнася с чл. 35, ал. 1 от закона; (г) обхваща ли задължението инициативните комитети по чл. 151 – 154 от Изборния кодекс и как то се съотнася с декларацията по Приложение № 55-ПВР, с която членовете им се		

		задължават да не предоставят личните данни от списъка за подкрепа за други цели; (д) предвижда ли се изключение за журналистическите източници, за лекарската тайна и за тайната на изповедта. Предложение по § 44 340. Предлагам § 44 да бъде допълнен с изрична разпоредба, че задължението по чл. 129 не се отнася до информация, представляваща адвокатска тайна по смисъла на чл. 33 от Закона за адвокатурата, до журналистически източници, до лекарска тайна и до тайната на изповедта, както и с легална дефиниция на понятието „организациите“, която да изключи обединенията, упражняващи правото на сдружаване по чл. 44, ал. 1 от Конституцията, освен когато самите те са адресат на разпореждане по чл. 27. Предлагам изрично изключване и на инициативните комитети по Изборния кодекс по отношение на данните, събирани за целите на изборния процес. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XI.11. § 45 — легална дефиниция на „служебна необходимост“ 341. § 45 създава т. 18 в § 1 от Допълнителните разпоредби: „Служебна необходимост“ е налице при нормативни промени, промяна в средата за	Не се приема	По отношение на цитираните текстове от ППЗДАНС, направена е преценка, че обсъжданото предложение следва да бъде регламентирано в закон, а не в подзаконов нормативен акт.

		сигурност, длъжностното разписание и/или промени във функционалните задължения на структурните звена на агенцията.“ `[У]` проектът, § 45 342. Понятието обуславя прилагането на чл. 65а — временно назначаване без съгласието на служителя, при което съгласно новата ал. 6 обжалването не спира изпълнението. `[ИЗВОД]` 343. Отбелязвам, че изразът вече се използва в подзаконовия акт, при това в друг институт. Съгласно чл. 76, ал. 3 от Правилника за прилагане на закона назначаването на длъжност в рамките на притежавания ранг може да се извърши „при служебна необходимост или по желание на служителя“, а съгласно ал. 4 за назначаването при служебна необходимост **се изготвя мотивирано предложение**. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 76 344. От това следват две съображения. Първо, изискването за писмено мотивиране, което се предлага по-долу, не е новост — то вече действа при сходен институт, поради което възражението срещу него би било непоследователно. Второ, определението се създава в § 1 от Допълнителните разпоредби и поради това ще действа спрямо целия закон и спрямо подзаконовите актове по прилагането му, включително спрямо чл. 76, ал. 3. Четирите основания ще ограничат и назначаването в рамките на притежавания ранг — последица, която мотивите не отчитат. `[ИЗВОД]`		Понятието „среда за сигурност“ не е непознато на националното законодателство, като същото се употребява и в Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност (ЗУФСЗНС), т.е. предложението цели и използването на единна терминология. В ЗУФСЗНС (чл. 3, ал. 2, т. 1) изрично е предвидено, че националната сигурност предполага и изисква анализ на спецификите и зависимостите в средата за сигурност и ранно предупреждаване за възникване на рискове. Риск за националната сигурност е вероятността за промяна в средата за сигурност, породена от съзнателно действие или бездействие, която може да доведе до нарушаване на състоянието на националната сигурност (§ 1, т. 1 от ДР на ЗУФСЗНС). В този смисъл, доколкото промяната в средата за сигурност може да доведе до риск за националната сигурност, считаме за необходимо създаването на възможност за временно назначаване без съгласието на служителя в обсъжданите случаи с цел съсредоточаване на необходимия кадрови ресурс, където е необходимо и гарантиране защитата на националната сигурност. Доколкото заповедта за временно назначаване представлява административен акт, то същата подлежи на съдебен контрол , в рамките на който се

		345. От четирите основания три се създават от самия орган: длъжностното разписание, функционалните задължения на структурните звена и — след § 4 — актът, който определя структурата и дейностите. Четвъртото, „промяна в средата за сигурност“, няма определимо съдържание и не подлежи на проверка. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 45 346. Моля вносителят да посочи: (а) кой установява настъпването на „промяна в средата за сигурност“ и въз основа на какви данни; (б) подлежи ли тази преценка на проверка в производство по обжалване на заповед по чл. 65а; (в) отчетено ли е, че определението ще се отнася и до чл. 76, ал. 3 от Правилника за прилагане на закона, който използва същия израз при назначаване в рамките на притежавания ранг. Предложение по § 45 347. Предлагам от определението да отпадне основанието „промяна в средата за сигурност“, а останалите три да бъдат обвързани с изискване за писмено мотивиране, съдържащо конкретната промяна и връзката ѝ с преместването. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		проверява нейната законосъобразност, включително наличието на основания за издаването ú. (нов § 40 от законопроекта)

		XI.12. § 46 — декларация по чл. 45, ал. 5 348. § 46 предвижда: „В едномесечен срок от влизането в сила на закона служителите подават декларация по чл. 45, ал. 5.“ `[У]` проектът, § 46 349. Чл. 45, ал. 5 в предложената му редакция не установява задължение за деклариране, а забрана: служителите не могат да участват в тайни и/или неформални организации и общества. Декларацията по § 46 следователно е декларация за липса на участие в общности, чиито признаци законът не определя. `[ИЗВОД]` 350. Служителят е поставен в положение да удостовери отрицателен факт по отношение на неопределена категория. Той не може да установи предварително дали приятелски кръг, професионален клуб или спортна група съставлява „неформална организация или общество“, а декларирането на неверни данни поражда отговорност. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 46 351. Моля вносителят да посочи: (а) какво съдържание следва да има декларацията и по какъв образец; (б) какви са последиците от деклариране на участие; (в) как се установява невярността на декларацията при неопределено съдържание на забраната, като се има предвид, че съгласно чл. 110д, ал. 1, т. 16 от Правилника за прилагане на закона неизпълнението на задълженията по чл. 56 от закона	Приема се	Текстът е оттеглен предвид оттеглянето и на този по § 18.

		вече е основание за дисциплинарно наказание „понижаване в ранг, степен на ранг или длъжност“. Предложение по § 46 352. Предлагам § 46 да отпадне заедно с § 18. При запазване на § 18 предлагам § 46 да не се прилага, докато забраната няма легално определение. При приемане на предложението по раздел X, т. 236 възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ XII. §§ 47 и 49 — Закон за електронните съобщения и Закон за специалните разузнавателни средства 353. Двата параграфа се разглеждат заедно, тъй като чрез тях формулата, въведена с § 4, поражда правомощия по други закони. `[ИЗВОД]` XII.1. § 47 — чл. 251в и чл. 251з от ЗЕС 354. § 47, т. 1 изменя чл. 251в, ал. 1, т. 1 така: „Дирекциите на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“. § 47, т. 2 заличава в чл. 251з, ал. 2 думите „главна или специализирана“. `[У]` проектът, § 47 355. Действащият чл. 251в, ал. 1, т. 1 гласи: „специализираните дирекции, териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели на Държавна агенция „Национална сигурност“. Останалите точки на същата алинея изброяват	Приема се	Текстът на § 4 е оттеглен, като е запазен досегашният ред за определяне на специализираните дирекции, териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели на ДАНС. респективно, оттеглени са съответните текстове за промяна в ЗСРС и ЗЕС.

		поименно главните дирекции на Министерството на вътрешните работи, службите „Военно разузнаване“ и „Военна полиция“, Държавна агенция „Разузнаване“ и дирекцията по глава шеста от Закона за противодействие на корупцията. `[У]` действащият ЗЕС 356. След изменението Държавна агенция „Национална сигурност“ ще бъде единственият субект в изброяването, чиито звена не са определими от публичен източник. Всички останали са назовани поименно в самия закон. `[ИЗВОД]` 357. Последицата не се изчерпва с невъзможността да се провери компетентността. Съгласно чл. 251г, ал. 1 достъпът се осъществява след разрешение от председателя на районния съд или от оправомощен от него съдия **по седалището на органа, който е поискал достъп**. Тоест местната подсъдност се определя от седалището на искателя. Районите на действие на териториалните дирекции обаче са сред обстоятелствата, които § 4 премества в непубличния акт на председателя. `[У]` действащият ЗЕС и проектът, § 4 358. Съдът следователно няма да може да установи от публичен източник нито дали искателят е сред оправомощените, нито дали е компетентен да разгледа искането. Същото важи за предприятията, които изпълняват разпореждането. `[ИЗВОД]`		

		359. По § 47, т. 2. Действащият чл. 251з, ал. 2 предвижда достъпът по молба на компетентен орган на друга държава да се осъществява при искане от ръководител на **главна или специализирана** дирекция по чл. 251в, ал. 1, т. 1 и 2, след писмено разрешение от председателя на Софийския градски съд. Заличаването на думите „главна или специализирана“ разширява кръга на лицата, които могат да отправят такова искане, до ръководителите на всички звена по посочените точки. Мотивите не съдържат обосновка. `[У]` действащият ЗЕС и проектът 360. Изменението се предлага два месеца след Решение № 8 от 22 юни 2026 г. по к.д. № 19/2025 г., обн. ДВ, бр. 60 от 2026 г., с което Конституционният съд обяви за противоконституционни четири разпоредби на същия закон: чл. 251б, ал. 2, изречение първо в частта „както и за производства за нарушения на чл. 15 от Закона за защита на конкуренцията“; **чл. 251в, ал. 1, т. 6**; чл. 251г, ал. 2 в частта „или нарушения на чл. 15 от Закона за защита на конкуренцията“; и чл. 251г, ал. 9. `[У]` диспозитивът на решението 361. Обявената за противоконституционна т. 6 е от **същата алинея, която § 47 изменя**. С нея, добавена с ДВ, бр. 95 от 2025 г., Комисията за защита на конкуренцията беше включена сред органите с право да искат справка за запазени данни. Тоест		

		седем месеца преди настоящия законопроект Конституционният съд е заличил една от точките на чл. 251в, ал. 1, а § 47 изменя т. 1 от същия списък. `[У]` действащият ЗЕС и диспозитивът на решението В мотивите си съдът възпроизвежда критерий от Решение № 2 от 2015 г. по к.д. № 8/2014 г.: задължително е легитимираният субект да разполага с „изрично възложена му, и то със закон, компетентност“. `[У]` Решение № 8 от 2026 г. 362. Законопроектът не съдържа позоваване на нито едно от двете решения. `[У]` проверка на пакета по консултацията Въпроси към вносителя по § 47 363. Моля вносителят да отговори: (а) как изискването компетентността да е възложена „изрично и със закон“ се изпълнява, когато носителят ѝ се определя с непубличен акт; (б) отчетено ли е Решение № 8 от 2026 г. при изготвянето на § 47. Предложение по § 47 364. Предлагам приемането на § 47 да бъде обусловено от приемането на предложението по раздел VII, т. 98 или т. 99. При приемане на едно от двете възражението по настоящата точка отпада изцяло.		

		XII.2. § 49 — чл. 13, чл. 16, чл. 20 и чл. 31 от ЗСРС 365. Действащият чл. 13, ал. 1, т. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства определя органите, които могат да искат използване на специални разузнавателни средства, като посочва за агенцията: „специализираните дирекции (**с изключение на дирекция „Технически операции“**), териториалните дирекции и самостоятелните териториални отдели на Държавна агенция „Национална сигурност“. `[У]` действащият ЗСРС 366. Действащият чл. 20, ал. 1 определя, че специалните разузнавателни средства се осигуряват и прилагат единствено от Държавна агенция „Технически операции“ и от специализирана дирекция „Технически операции“ на агенцията. `[У]` същият източник 367. Тоест действащият закон установява разделение: дирекция „Технически операции“ **прилага** специални разузнавателни средства и е изрично изключена от органите, които могат да ги **искат**. Това разделение е гаранция срещу съвпадане на искащия и прилагащия орган. `[ИЗВОД]` 368. § 49, т. 1 заменя целия цитиран израз с „дирекциите на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“. Заедно с израза отпада и	Приема се частично	Текстът на § 4 от законопроекта е оттеглен, както и съответните текстове за промени в ЗСРС и ЗЕС. Специализирана дирекция „Технически операции“ в ДАНС, както и до сега, няма да бъде сред заявителите по чл. 13 от Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС), имащи право да изготвят искания за използване на специални разузнавателни средства, като това ще бъде изрично отразено в законопроекта. При изготвяне на искане за използване на специални разузнавателни средства структурата заявител осъществява координация със съответната прилагаща структура относно възможността за прилагане на специални разузнавателни средства, като чл. 23 от ЗСРС задължава заявителите да оказват съдействие и да подпомагат съответните структури, прилагащи специални разузнавателни средства, с актуални данни за самоличността на лицата и обектите, спрямо които се прилагат. Следва да се има предвид, че ЗСРС предвижда множество гаранции за контрол и недопускане нарушаване правата на лицата – за използване на специални разузнавателни средства е необходимо разрешение на компетентен съдебен орган, а за прилагане – разпореждане на компетентен орган. На съдебния орган се предоставят всички материали, на които ес основава искането за използване на специални разузнавателни средства, а след

		изричното изключение на дирекция „Технически операции“. `[У]` проектът, § 49 369. Мотивите представят изменението като терминологично: промените в Закона за специалните разузнавателни средства „целят уеднаквяване на използваната терминология по отношение на структурните звена в ДАНС, с оглед промените в ЗДАНС“. Обосновката по същество се отнася до новата ал. 2 на чл. 20 и се позовава на ресурсната обезпеченост на дирекцията. За заличаването на изключението по чл. 13, ал. 1, т. 1 обосновка не се съдържа. `[У]` мотивите към законопроекта 370. Тоест премахването на разделението между искащия и прилагащия орган се извършва като страничен резултат от терминологична замяна. `[ИЗВОД]` 371. Дали дирекция „Технически операции“ осъществява оперативно-издирвателна дейност, ще се определя с акта по нов чл. 12, ал. 1, който съгласно мотивите няма да бъде публичен. Следователно разделението между искащия и прилагащия орган престава да бъде гарантирано в закон. `[ИЗВОД]` 372. § 49, т. 3, буква „б“ създава нова ал. 2 на чл. 20: дирекция „Технически операции“ прилага специални разузнавателни средства по искания на дирекциите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, и на органите по чл. 13, ал. 1, т. 7, ал. 3 и ал. 4, като изречение второ гласи: „В		прекратяване на прилагането им се изготвя и доклад. Контрол на процедурите се осъществява и от Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства и от нарочна комисия към Народното събрание. (нов § 44 от законопроекта)

		случай на необходимост дирекцията прилага специални разузнавателни средства по искания и на други органи по чл. 13.“ `[У]` проектът, § 49 373. Изречение второ разширява кръга на органите, за които дирекцията прилага средствата, до всички органи по чл. 13, при единствен критерий „в случай на необходимост“. Необходимостта не се преценява от друг орган и не подлежи на проверка. `[ИЗВОД]` 374. Практическата последица по чл. 15, ал. 1 е изложена в раздел III, т. 32: съдията, който в 48-часов срок дава разрешение или мотивиран отказ, няма да може да установи от публичен източник дали искателят е сред органите по чл. 13, ал. 1. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 49 375. Моля вносителят да отговори: (а) запазва ли се разделението между органа, който иска, и органа, който прилага специални разузнавателни средства, и по какъв начин; (б) ще бъде ли дирекция „Технически операции“ определена като осъществяваща оперативно-издирвателна дейност; (в) какво налага заличаването на изричното изключение по чл. 13, ал. 1, т. 1; (г) кой преценява наличието на „необходимост“ по новата ал. 2 на чл. 20 и подлежи ли преценката на проверка. Предложение по § 49 376. Предлагам в § 49, т. 1 изричното изключение на дирекция „Технически операции“ да		

		бъде запазено чрез добавяне на думите „с изключение на дирекция „Технически операции“ след новата формула. Предлагам изречение второ на новата ал. 2 на чл. 20 да отпадне. Предлагам приемането на § 49 да бъде обусловено от приемането на предложението по раздел VII, т. 98 или т. 99. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		РАЗДЕЛ XIII. § 48 — Закон за защита на класифицираната информация 377. § 48 изменя Закона за защита на класифицираната информация в **петдесет и пет точки**. Настоящият раздел разглежда тези от тях, които пораждат самостоятелни възражения, групирани по предмет. По останалите възражения не се правят. `[У]` машинно преброяване на точките в текста на проекта XIII.1. Срокове на защита и унищожаване — т. 5 и т. 6 378. Действащият чл. 34, ал. 1 определя сроковете за защита: тридесет години за „Строго секретно“, петнадесет за „Секретно“, пет за „Поверително“ и шест месеца за служебна тайна. Ал. 2 допуска удължаване с решение на Държавната комисия по сигурността на информацията, когато националните интереси налагат това, „**но с не	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация.

		повече от първоначално определените**“. Тоест законът допуска еднократно удължаване и установява определен срок — шестдесет години за най-високото ниво. `[У]` действащият ЗЗКИ 379. § 48, т. 6, буква „а“ заменя това с „могат да бъдат **многократно удължавани**“, като всяко конкретно удължаване остава ограничено до първоначалния срок. Ограничението за отделното удължаване се запазва, но пределният срок на общата продължителност отпада. При неограничен брой удължавания срокът на защита става безсрочен по правна конструкция. `[У]` проектът, § 48 380. Мотивите обосновават многократното удължаване с това, че законопроектът „отчита спецификите на определени категории класифицирана информация, която поради своята особеност е необходимо да бъде защитавана за по-дълъг период от време от нормативно установените срокове“. Обосновката се отнася до нуждата от по-дълъг срок, но не и до липсата на какъвто и да е определен срок. `[У]` мотивите към законопроекта 381. По консултация № 4467-К от 2019 г. срещу тогавашната, по-тясна редакция на същата мярка е възразила и Фондация „Програма Достъп до Информация“, като е предложила изменението на чл. 34, ал. 2 и 3 да отпадне изцяло, а от предлаганата тогава нова ал. 7 на чл. 33 да отпадне думата „унищожаване“, за да остане възможен достъпът след		Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение.

		изтичане на сроковете. `[У]` страницата на консултация № 4467-К 382. Обхватът на възражението следва да бъде уточнен. Основанието „когато националните интереси налагат това“ **не е новост** — то се съдържа в действащата ал. 2 и остава непроменено. Възражението не е насочено срещу основанието, а срещу премахването на пределния срок. Неопределеността на основанието е относима дотолкова, доколкото при еднократно удължаване тя има ограничен ефект, а при неограничен брой удължавания същата неопределеност действа безсрочно. `[ИЗВОД]` 383. § 48, т. 6, буква „б“ заличава от чл. 34, ал. 3 думите „и достъпът до тази информация се осъществява по реда на Закона за достъп до обществена информация“. Премахването на нивото на класификация след изтичане на срока се запазва, но изричният ред за достъп отпада. В съчетание с новия чл. 35б от Закона за ДАНС, който изключва достъпа по същия закон за цяла категория информация, се създава правна несигурност относно режима на достъп след премахване на класификацията. `[У]` проектът и действащият ЗЗКИ 384. Заличаването следва да бъде преценено и спрямо конституционното задължение. С тълкувателно Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к.д. № 1/1996 г., обн. ДВ, бр. 55 от 1996 г., постановено по		(4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по

		искане на президента на републиката, Конституционният съд е дал задължително тълкуване на чл. 39, 40 и 41 от Конституцията. `[У]` пълният текст на решението 385. Раздел V от диспозитива гласи: „Правото да се търси и получава информация по чл. 41, ал. 1 от Конституцията обхваща задължението на държавните органи да осигуряват достъп до обществено значима информация. Съдържанието на това задължение подлежи на определяне по законодателен път. **То включва задължение на държавните органи да публикуват официална информация, както и задължение да се осигурява достъп до източници на информация.**“ `[У]` същият източник 386. От това следва разграничение, което има значение тук. Законодателят определя **съдържанието** на задължението, но не и дали то съществува; самият диспозитив посочва какво задължението включва. Определяне на съдържание предполага уредба на реда, обхвата и изключенията, а не премахване на механизма за изпълнение. `[ИЗВОД]` 387. Същият раздел на диспозитива добавя: „Неговото ограничаване на основанията, посочени в изр. 2, **изисква установяване по законодателен път на обстоятелствата**, които се отнасят до съображения за национална сигурност или защита на		реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)

		обществения ред.“ Тоест ограничението по съображения за национална сигурност е допустимо, но само чрез установяване на **обстоятелства**. `[У]` същият източник 388. В мотивите на същото решение, раздел III, т. 3 от тях, съдът е изложил и защо: сред основанията по чл. 41, ал. 1, изр. 2 „обозначеното със съображения за национална сигурност е в най-голяма степен нуждаещо се от законова регламентация, тъй като се отнася до информация, която поначало се подлага на класификация, така че е възможно нейното предварително определяне като „информационен масив“, който включва конкретни факти и обстоятелства“. `[У]` същият източник 389. Съдът е определил и начина на прилагане: „не става дума за избор между два противопоставящи се принципа, а за приложението на изключение от един принцип (правото да се търси и получава информация), което изключение подлежи на ограничително тълкуване“. Раздел III от диспозитива повтаря същото: ограниченията „се прилагат ограничително и само за да осигурят защита на конкуриращ интерес“. `[У]` същият източник 390. Заличаването на изричния ред за достъп след премахване на нивото на класификация, взето заедно с новия чл. 35б от Закона за ДАНС, не установява обстоятелства и не определя информационен масив чрез конкретни факти. То		

		премахва механизма за изпълнение на задължението по отношение на цяла категория, при това безсрочно и с обратно действие. Това е обратното на ограничително прилагане на изключение. `[ИЗВОД]` 391. По т. 5. Действащият чл. 33 съдържа четири последователни гаранции при унищожаването: съгласно ал. 2 в срок една година след изтичане на срока за защита информацията се предоставя на съответния държавен архив; съгласно ал. 3 унищожаване се допуска само след изтичането на една година след срока за защита; съгласно ал. 4 Държавната комисия **разрешава** унищожаването по предложение на комисия, която дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; съгласно ал. 5 решението на Комисията подлежи на съдебно обжалване пред съответния административен съд. `[У]` действащият ЗЗКИ 392. § 48, т. 5 изменя ал. 3 така: „Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели.“ Отпада времевата граница; унищожаване става възможно по всяко време, включително в рамките на срока за защита. Изменя ал. 4 така: „За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предварителното разрешение се заменя с последващо уведомяване, а заключението за архивна		

		стойност отпада. Буква „б“ отменя ал. 5, с което отпада съдебното обжалване. `[У]` проектът, § 48 393. Цялата процедура е разписана в Правилника за прилагане на закона и се разрушава от изменението. Съгласно чл. 120, ал. 1 ръководителят на организационната единица назначава със заповед комисия за изготвяне на предложение за унищожаване или за предаване в архив; съгласно ал. 2 тя се състои най-малко от трима членове; а съгласно ал. 3 най-малко веднъж на две години комисията дава заключение коя информация с изтекъл срок за защита има историческо, практическо или справочно значение. `[У]` действащият ППЗЗКИ, чл. 120 394. Съгласно чл. 121, ал. 2 оригиналите се унищожават „най-малко една година след изтичането на срока за защита“ по предложение на комисията и след разрешение. Съгласно чл. 122, ал. 1 комисията изготвя **мотивирано писмено предложение** до Държавната комисия по сигурността на информацията, което по ал. 2 съдържа описание на материалите и **фактическите и правните основания**, а по ал. 3 Комисията издава писмено решение, с което разрешава или отказва. `[У]` действащият ППЗЗКИ, чл. 121 и 122 395. След § 48, т. 5 и трите разпоредби губят основанието си: едногодишният срок отпада, разрешението се заменя с уведомяване, а заключението за историческа стойност престава да		

		бъде предпоставка. Правилникът подлежи на привеждане в съответствие в шестмесечния срок по § 53. `[ИЗВОД]` 396. Отделно съображение произтича от съотношението с архивирането. Чл. 33, ал. 2 остава непроменен и изисква предаване в държавния архив в срок една година след изтичане на срока за защита, а чл. 126, ал. 2 и чл. 127 от правилника уреждат оформянето на документите съгласно изискванията на Закона за Националния архивен фонд и по опис, чиято форма се определя от Държавна агенция „Архиви“. Новата редакция на ал. 3 обаче допуска унищожаване „когато повече не е необходима за служебни цели“ — тоест и преди изтичането на срока за защита. Материалът може да бъде унищожен, преди задължението за архивиране изобщо да възникне. `[ИЗВОД]` 397. Компетентността по преценка на ценността е заявена и от органа, на когото принадлежи. По консултация № 4467-К от 2019 г., по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на класифицираната информация с вносител Държавната комисия по сигурността на информацията, Държавна агенция „Архиви“ е представила становище от 22 август 2019 г., в което посочва, че „произнасянето относно историческото, практическото или справочното значение на предложените за унищожаване документи е **изцяло		

		в компетенциите**“ на агенцията, и е предложила унищожаването да се допуска след нейно писмено становище. Тя е заявила и желание да бъде включена в съгласувателната процедура като заинтересована страна. `[У]` страницата на консултация № 4467-К 398. Обстоятелството има значение по три причини. Първо, компетентността, на която се позовава агенцията, произтича от Закона за Националния архивен фонд и не е изменяна оттогава. Второ, същата мярка — премахване на предварителната преценка при унищожаване — вече е била предлагана и е срещнала възражение от органа, чиято компетентност засяга. Трето, настоящият проект отива по-далеч: през 2019 г. се предлагаше **двукратно** удължаване на сроковете за защита, докато § 48, т. 6 предвижда **многократно** удължаване без пределен срок. `[ИЗВОД]` 399. Отбелязвам за точност, че вносител по консултация № 4467-К е била Държавната комисия по сигурността на информацията, а не настоящият вносител; в анотацията ѝ обаче е посочено, че проектът е подготвен „със сътрудничеството на ДАНС“. `[У]` същият източник 400. Мотивите заявяват обратния резултат: с промяната в режима на унищожаване „ще се повиши нейната защита, както и ще се хармонизират разпоредбите с правилата за защита на		

		класифицирана информация на НАТО и ЕС“. Първото твърдение е защитимо по един начин — по-малкото задържана класифицирана информация означава по-малка изложеност. Второто не е проверимо от публично достъпни източници. `[У]` мотивите към законопроекта 401. Двете обаче не се изключват с настоящото възражение. Унищожаването може да намалява изложеността и същевременно да премахва възможността да се провери какво е унищожено и на какво основание. Възражението се отнася до второто. `[ИЗВОД]` 402. Взети заедно, измененията оставят унищожаването изцяло на преценката на държателя на информацията, при последващо уведомяване и без контрол. Това има пряко значение за предложенията относно надзора: орган, който следва да има достъп до всички относими материали, не може да упражни правомощието си върху материали, унищожени по преценка на проверявания. `[ИЗВОД]` 403. С т. 4 от решението CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 от 11 март 2026 г. Комитетът на министрите отбеляза със съжаление, че властите не са предоставили ясни публични правила за това как разузнавателната информация се филтрира, защитава и унищожава, и настоятелно ги призова да уредят тези области по-ясно в публични документи. `[У]` текстът на решението		

		Въпроси към вносителя по § 48, т. 5 и т. 6 404. Моля вносителят да отговори: (а) какъв е пределният срок на общата продължителност на защитата след изменението; (б) какво налага заличаването на препращането към Закона за достъп до обществена информация; (в) какво налага премахването на предварителното разрешение на ДКСИ, на заключението за архивна стойност и на съдебното обжалване; (г) как измененията се съотнасят с т. 4 от решението на Комитета на министрите. Предложение по § 48, т. 5 и т. 6 405. Предлагам § 48, т. 5 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам новата редакция на чл. 33, ал. 3 да бъде допълнена така, че унищожаването да се допуска след писмено становище на Държавна агенция „Архиви“ относно историческото, практическото или справочното значение на предложените за унищожаване документи — по формулировката, предложена от самата агенция през 2019 г. При условията на евентуалност предлагам да бъдат запазени предварителното разрешение на ДКСИ, заключението на комисия относно историческото, практическото и справочното значение, и съдебното обжалване по ал. 5. Предлагам § 48, т. 6 да отпадне; при условията на евентуалност — да бъде въведен пределен срок на общата продължителност и		

		задължително периодично преразглеждане, а препращането към Закона за достъп до обществена информация да бъде запазено. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XIII.2. Проучване за надеждност — т. 3, 9, 10 – 18 406. Действащият чл. 47, ал. 1 предвижда, че обикновеното проучване се извършва **от служителя по сигурността на информацията** след писмено разпореждане на ръководителя на организационната единица. § 48, т. 11 създава нов чл. 47, ал. 2: проучването „се извършва от Държавна агенция „Национална сигурност“ по писмено искане на ръководителя на организационната единица“, с изключение на случаите по чл. 11 и 15. `[У]` действащият ЗЗКИ и проектът 407. Едновременно § 48, т. 10 разпростира обикновеното проучване и върху ниво „Секретно“, а т. 12 отменя чл. 48, който урежда разширеното проучване. `[У]` проектът 408. Комбинираният ефект е, че агенцията става органът, извършващ проучванията за надеждност за две от трите нива на класификация в цялата държавна администрация, в съдебната система и в общините,	Не се приема по отношение текста на чл. 18, ал. 1 от ЗЗКИ Приема се по отношение на текста на чл. 18, ал. 4 от ЗЗКИ	Предвижда се преминаването на здравни прегледи и психологически изследвания да се извършва по мотивирано искане от органа, издал РДКИ. Досегашният ред предвиждаше това да става най-малко веднъж на две години, което предполагаше на подобни прегледи и изследвания да се подлагат и лица, за които не е преценена необходимост от такива в двугодишния период, регламентиран от закона. Предложението цели спрямо лицата, получили РДКИ, да не се извършват изследвания, които не е счетено, че са необходими. От една страна, спецификите на дейността на службите за сигурност, налагат по-строги изисквания към техните служители. От друга страна, безспорно е възможно възникването на непредвидени и непланирани ситуации и пътувания, като действащата в момента редакция на текста не отчита развитието на

		при съкратена процедура. Достъпът до класифицирана информация с ниво „Поверително“ и „Секретно“ е условие за заемане на значителен брой длъжности. `[ИЗВОД]` 409. § 48, т. 9 отменя чл. 45а, съгласно който проучващият орган отправя писмено искане до Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Чл. 43, ал. 2 изисква писменото съгласие на проучваното лице да обхваща и тази проверка. `[У]` действащият ЗЗКИ 410. Мотивите обосновават отмяната с две основания: предстоящото закриване на комисията и обстоятелството, че в резултат на извършени множество проверки до момента няма случай, в който установена принадлежност да е послужила като основание за отказ или отнемане. `[У]` мотивите към законопроекта 411. Първото основание обвързва отмяната на разпоредба от действащ закон с предстоящо, но неосъществено закриване на друг орган; ако то не се осъществи или бъде отложено, проверката ще е отпаднала без основание. Второто не установява, че проверката е излишна: тя има и удостоверителна функция, а липсата на отрицателен резултат не доказва липса на нужда от нея. `[ИЗВОД]`	Не се приема по отношение на текста на чл. 45а от ЗЗКИ, като се редактират мотивите.	технологиите. Предвид изложеното, предлагаме текстът на чл. 18, ал. 4 от ЗЗКИ да придобие следната редакция: „(4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване преди заминаването. Уведомяването се извършва писмено, а при невъзможност – по телефон или електронна поща, като в тези случаи се извършва писмено уведомяване в първия работен ден след завръщането.“ (нов § 43, т. 3 от законопроекта) Отмяната на чл. 45а от ЗЗКИ е обусловена от практиката по прилагане на разпоредбата, като е установено, че в резултат на проверки за принадлежност на проучвани лица до момента няма случай, в който установена принадлежност към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия да е послужила като основание за отказ или отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация. Отчетено е и обстоятелството, че съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от Закона за достъп и разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, не подлежат на проверка лицата,

		412. По т. 3. Действащият чл. 18, ал. 1, т. 4 задължава служителите на службите за сигурност и за обществен ред да преминават **периодични** здравни прегледи най-малко веднъж на две години и психологически изследвания. § 48, т. 3, буква „а“ заменя периодичността с извършване „при мотивирано искане от органа, издал разрешението за достъп“. Правило се заменя с преценка, при това на орган, който при службите за сигурност е самата служба. `[У]` действащият ЗЗКИ и проектът 413. § 48, т. 3, буква „б“ изменя чл. 18, ал. 4 така, че уведомяването за задгранично пътуване се отнася до „**частно**“ пътуване и се извършва „**преди заминаването**“. Стесняването на обхвата е положително и следва да бъде запазено. Възражението се отнася само до изискването за предварителност, което без предвиден срок и без изключения обхваща и краткотрайните пътувания, включително предприетите по спешност. `[У]` действащият ЗЗКИ и проектът Въпроси към вносителя по § 48, т. 3, 9, 10 – 18 414. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага проучването на служителите на всички останали организационни единици да се извършва от агенцията, а не от техните служители по сигурността; (б) на какъв анализ почива преценката, че съществуващото разпределение на компетентността е недостатъчно; (в) какво налага отмяната на чл. 45а		родени след 16 юли 1973 г. Респективно, по отношение на лицата, родени преди посочената дата се събира повече информация, включително лични данни, в сравнение с лицата, родени след тази дата. В този смисъл е направено заключение, че обсъжданата проверка се явява непропорционална. Направена е и оценка, че принадлежността на дадено лице към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия не оказва влияние при преценка на неговата надеждност по смисъла на ЗЗКИ. (нов § 43, т. 9 от законопроекта) Относно предвидената промяна в ЗЗКИ обикновеното проучване да се извършва от ДАНС, а не от служителите по сигурността на информацията (ССИ), отчетено е обстоятелството, че законът вменява редица задължения за ССИ, но същите не разполагат с капацитет за извършване на пълно и всеобхватно проучване, особено при получаване на информация, оказваща влияние върху надеждността на лицата. Законът не предоставя възможност на ССИ да използват специфични способи и методи и средства за събиране и проверка на информацията, каквито възможности са предоставени именно на службите за сигурност и за обществен ред.

		преди закриването на комисията; (г) какви са критериите и максималната честота при прегледите по новия чл. 18, ал. 1, т. 4; (д) предвижда ли се срок и изключение при неотложни обстоятелства по чл. 18, ал. 4. Предложение по § 48, т. 3, 9, 10 – 18 415. Предлагам § 48, т. 3, буква „а“, т. 9, т. 10, т. 11 и т. 12 да отпаднат. При условията на евентуалност предлагам: отмяната на чл. 45а да бъде обвързана с влизането в сила на акта за закриване на комисията; прегледите по чл. 18, ал. 1, т. 4 да бъдат обвързани с критерии и максимална честота; а за уведомяването по чл. 18, ал. 4 да бъде предвиден срок и изключение при неотложни обстоятелства. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		В този смисъл, законът и към момента предвижда службите за сигурност и за обществен ред да оказват съдействие на ССИ, при което на практика оценката за надеждност се извършва от съответната служба. В допълнение, с разширяването на обхвата на обикновеното проучване до ниво „Поверително“ ще се извършва и проверка на лицата от гледна точка на сигурността. Надеждността от гледна точка на сигурността е свързана най-общо с липсата на данни за осъществяване на дейност срещу националната сигурност или обществения ред. Придобиването на данни в тази насока, които ще подлежат на проверка, категорично изискват използването на специални способи, методи и средства, с които работят службите за сигурност и за обществен ред, и с които ССИ не разполагат. (нов § 43, т. 1 и 4 от законопроекта)
		XIII.3. Прекратяване и обжалване — т. 20, 21, 22 и 23 416. § 48, т. 22 заличава думите „прекратяването или“ от чл. 62 — разпоредбата, уреждаща обжалването на актовете относно разрешенията за достъп пред Държавната комисия по сигурността на информацията. `[У]` проектът 417. § 48, т. 21 отменя т. 4 на чл. 60, ал. 1 и създава нова ал. 5, съгласно която действието на	Не се приема	По отношение промяната в ЗЗКИ и отпадането на възможността за обжалване на прекратяването на разрешение за достъп до класифицирана информация, следва да се има предвид, че при преглед на основанията за прекратяване по чл. 60, ал. 1 от ЗЗКИ е видно, че в тези случаи лицата нямат интерес от обжалване. По-специално, относно разпоредбата на чл. 60, ал. 1, т. 6 от ЗЗКИ, предвиждаща прекратяване на РДКИ

		разрешението се прекратява и с изтичането на сроковете по чл. 55, ал. 1, като **„за прекратяването не се издава отделен документ“**. `[У]` проектът 418. Мотивите обосновават отпадането така: прекратяването „се извършва по обективни причини или при отпадане на необходимостта от достъп до класифицирана информация, която се определя от ръководителя на съответната организационна единица, а не според желания на лицата“, и „не носи със себе си негативни правни последици за лицата“. `[У]` мотивите към законопроекта 419. Обосновката е вярна за част от основанията и невярна за едно. Чл. 60, ал. 1 изброява като основания смъртта на лицето, изтичането на сроковете по чл. 55, ал. 1 и **промяната на необходимостта от достъп**. Първите две са обективни и проверката им не поражда спор. Третото зависи от преценка на ръководителя — самите мотиви го признават, — и именно то може да засегне лицето, тъй като достъпът е условие за заемане на редица длъжности. `[У]` действащият ЗЗКИ, чл. 60, ал. 1 420. Взети заедно с т. 21, която предвижда за прекратяването да не се издава отделен документ, двете точки водят до положение, в което преценката по чл. 60, ал. 1, т. 5 не се обективира в акт и не подлежи на проверка. Възражението се отнася само до това основание. `[ИЗВОД]`		с отпадане на необходимостта от достъп до класифицирана информация, следва да се има предвид, че прекратяването в този случай е по преценка на ръководителя на организационната единица, който определя длъжностите и задачите, налагащи достъп до класифицирана информация, както и лицата, които ги заемат, съответно изпълняват. Необходимостта от достъп до класифицирана информация не се определя от проучваните лица и не е по тяхно желание, а във връзка със заемана от тях длъжност или задача, която изпълняват. Предвид изложеното, не може да се приеме, че лицата имат интерес от обжалване на прекратяването. Отчетено е и че прекратяването не води до неблагоприятни последици като отказът или отнемането на разрешение за достъп до класифицирана информация, при издаването на които на лицето се забранява да работи с такава за определен срок. Напротив при прекратено РДКИ, няма правна пречка да се подадат документи за проучване на лицето при възникване на такава необходимост. По отношението предложението в случай на прекратяване на РДКИ поради изтичане на срока на валидност да не се издава нарочен акт, промяната цели облекчаване на административната тежест. Разрешението е валидно да посочената в него дата и дори и без издаването на прекратяване, лицата не

		421. Обхватът на последицата следва да бъде отчетен точно. Разрешението за достъп се обжалва пред Комисията по реда на чл. 62, а съгласно чл. 68, ал. 1 решението на Комисията подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд. Заличаването на думите от чл. 62 премахва не един ред за защита, а цялата верига. `[У]` действащият ЗЗКИ 422. Съгласно чл. 119, ал. 3 от Правилника за прилагане на закона членовете на дисциплинарния съвет — органът, който разглежда материалите преди налагане на наказание „уволнение“ — са несменяеми за тригодишния си мандат, освен ако бъдат освободени по тяхно искане, бъдат дисциплинарно наказани, бъде им отнето разрешението за достъп до класифицирана информация или бъде прекратено служебното им правоотношение. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 119, ал. 3 423. Разпоредбата сочи **отнемане**, което остава обжалваемо по чл. 62 и след § 48, т. 22. Отбелязвам я поради това не като последица от този параграф, а като указание за тежестта, която законодателят придава на разрешението за достъп: то обуславя несменяемостта на органа, произнасящ се по уволненията. `[ИЗВОД]` 424. § 48, т. 20 създава нова ал. 2 на чл. 59: когато при провеждане на поредна процедура по проучване се установят обстоятелства по ал. 1, издаденото		могат да достъпват до класифицирана информация след тази дата освен ако не им е издадено ново РДКИ. (нов § 43, т. 21 от законопроекта) Относно създаването на нова ал. 2 в чл. 59 от ЗЗКИ, същото е мотивирано от непълнота на настоящата уредба, което води до противоречиво прилагане на закона. В практиката по прилагане на закона са налице случаи, при които в рамките на процедура по поредно проучване се придобият данни за ненадеждност на лицето. В тези случаи, от една страна лицето притежава валидно РДКИ, но вече не е надеждно. От друга страна, по същото време тече процедура по поредно проучване, която следа да приключи с издаването на съответен акт. Законът не регламентира дали в тези случаи да се издаде отнемане или отказ, а двата акта имат различни правни последици, което налага изричното уреждане в закона какъв акт да бъде издаден. (нов § 43, т. 20 от законопроекта) По отношение предвиждането на възможност за обжалване на решенията на ДКСИ и от органа по проучване, същата се налага с оглед съдебната практика, недопускаща подобно обжалване към момента. Съгласно ЗЗКИ ДКСИ е административен орган, който е част от общата система на органите на

		разрешение се отнема, а процедурата се прекратява. Разпоредбата не урежда изслушване на проучваното лице, не изисква мотивиране и не препраща към общия ред. `[У]` проектът 425. По т. 23. Действащият чл. 68, ал. 1 гласи: „Решението на ДКСИ подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд.“ Разпоредбата не ограничава кръга на жалбоподателите; той се определя по общите правила на Административнопроцесуалния кодекс, тоест обжалва лицето с правен интерес. `[У]` действащият ЗЗКИ 426. § 48, т. 23 добавя след думите „подлежи на обжалване“ израза „от органа по проучване или от лицето, спрямо което е постановен акта“. Последиците са три: органът по проучването — при служителите на организационните единици това е агенцията — получава изрично право да обжалва решение на Комисията, каквото досега не е имал; посочването на проучваното лице е декларативно; а изброяването на две категории превръща общата разпоредба в изчерпателна и поставя под въпрос възможността да обжалва организационната единица, поискала проучването, или друго лице с правен интерес. `[ИЗВОД]` 427. Мотивите обосновават т. 23 с равенство на средствата: изменението „ще осигури възможност за по-задълбочена проверка на административните		изпълнителната власт, но при изпълнение на функциите си не е по-горестоящ административен орган спрямо председателя на ДАНС, защото не е част от обща с тези органи субординирана административна система и не упражнява вътрешноведомствен контрол, становище, което е потвърдено в ТР № 1 от 17.01.2023 г. на Върховния административен съд по т.д. №7/2021 г. на ОСС, I и II колегия на ВАС. За ДКСИ не е налице право на самостоятелно започване на производство за осъществяване на контролна функция над издадените от председателя на ДАНС актова, а действа само след сезиране. Съгласно нормата на чл. 68, ал. 1 от ЗЗКИ, решението на ДКСИ подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд и се разглежда по правилата на Глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), като делото се разглеждат при закрити врата. Изричното препращане към правилата на Глава дванадесета от АПК при съдебния контрол на решението на ДКСИ означава, че Върховният административен съд действа не като втора инстанция, а като касационна такава. Освен това, разпоредбата на чл. 68, ал. 1 от ЗЗКИ не ограничава субективния кръг на лицата, които могат да сезират ВАС, а установява обективна съдебна обжалваемост на решението на ДКСИ. Следователно процесуалната легитимация следва да

		актове на Комисията“, тъй като към момента, когато решенията са в полза на жалбоподателя, проучващият орган не може да защити становището си пред съда. Възражението не е насочено срещу това съображение. `[У]` мотивите към законопроекта 428. Съпоставена с т. 22, разпоредбата придобива друг вид: по едно и също производство лицето губи средство за защита по едно от основанията, а органът придобива такова. Отбелязвам, че при бегъл прочит т. 23 може да изглежда като разширяване на достъпа до обжалване. Действащият чл. 68, ал. 1 обаче не съдържа ограничение, което да бъде разширявано. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 48, т. 20, 21, 22 и 23 429. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага заличаването на прекратяването от чл. 62; (б) какво налага изричното предвиждане, че за прекратяването не се издава документ; (в) предвижда ли се изслушване и мотивиране при отнемане по новата ал. 2 на чл. 59; (г) какво налага изричното предоставяне на право на обжалване на органа по проучването и изчерпателното изброяване по чл. 68, ал. 1. Предложение по § 48, т. 20, 21, 22 и 23 430. Предлагам § 48, т. 20, т. 22 и т. 23 да отпаднат, а от новата ал. 5 на чл. 60 да отпадне изречението, че за прекратяването не се издава отделен документ. При условията на евентуалност		се съобразява чрез общия критерий за засягане – наличие на нарушен или застрашен интерес от административния акт – чл. 147 от АПК. Този интерес е пряк за органа, автор на обжалвания акт, в рамките на установените му от закона компетенции и актуален, тъй като решението на ДКСИ заличава правните последици на акта на ДАНС за отнемане на разрешението и препятства действието на извършената от ДАНС преценка по надеждността на лицето. Що се отнася до организационните единици, до момента в практиката по прилагане на закона от ДАНС няма случай организационна единица да е обжалвала акт на Агенцията или решение на ДКСИ. (нов § 43, т. 23 от законопроекта)

		предлагам изброяването по чл. 68, ал. 1 да бъде допълнено с думите „и от всяко лице с правен интерес“. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XIII.4. Индустриална сигурност — т. 29 – 34 431. Удостоверението за индустриална сигурност е предпоставка за достъп: съгласно чл. 96, ал. 1 класифицирана информация може да бъде предоставяна на юридически лица само ако им е издадено удостоверение. Съгласно чл. 95, ал. 1 индустриалната сигурност обхваща мерките спрямо кандидати при сключването или изпълнението на **договор, свързан с достъп до класифицирана информация**. `[У]` действащият ЗЗКИ 432. Изискването е категорично и в подзаконовия акт. Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредбата за общите изисквания за гарантиране на индустриалната сигурност, приета с Постановление № 51 на Министерския съвет от 2003 г., на процедури за водене на преговори и определяне на изпълнител „могат да бъдат поканени **само лица, притежаващи удостоверение за сигурност**“, съответстващо на най-високото ниво на класификация по схемата за класификация на етапите. Съгласно чл. 5, ал. 2	Приема се с редакция	Както е посочено и в мотивите към законопроекта, към момента е налице нормативна празнота по отношение на случаите, в които юридическо лице, на което е издадено удостоверение за сигурност, престане да съществува или не възнамерява да кандидатства повече за изпълнението на договори, свързани с достъп до класифицирана информация, респективно необходимостта от удостоверението за сигурност отпадне. При сега действащата нормативна уредба в посочените случаи издадените РДКИ на физическите лица се прекратяват, а удостоверенията на юридическите лица се отнемат. Към настоящия момент актовете на проучващите органи, касаещи физически и юридически лица имат различен режим на обжалване и пораждат различни правни последици. Предложеният нов акт – прекратяване на удостоверение за сигурност не поражда негативни правни последици за юридическото лице, респективно не е налице правен

		възложителят отправя покани едва след като получи информация за издаденото удостоверение. `[У]` действащата наредба 433. Съгласно чл. 16, ал. 1, т. 1 от същата наредба договорът се прекратява при **отнемане** на удостоверението от компетентния орган. Отбелязвам изрично, че разпоредбата сочи отнемане, а не прекратяване на удостоверението; двата акта са различни и последицата за договора е свързана с първия. `[У]` действащата наредба 434. Мотивите обосновават новия чл. 103а именно с това разграничение: целта е да се създаде правна възможност органът да прекрати действието на вече издадено удостоверение, тъй като „към настоящия момент единствената опция при отпадане на необходимостта на юридическите лица да работят с класифицирана информация е отнемането на удостоверението за сигурност“. Тоест въвежда се по-леката от двете последици. `[У]` мотивите към законопроекта 435. Възражението поради това не е срещу създаването на института, а срещу неговия режим. Прекратяването по новия чл. 103а не се мотивира по ал. 2 и след § 48, т. 22 не подлежи на обжалване по чл. 62 — за разлика от отказа и от отнемането, които се мотивират или обжалват. Отпадането на необходимостта се преценява от възложителя, а не се		интерес от обжалване. В този смисъл, текстът относно обжалването на този акт е оттеглен то законопроекта. Що се отнася до мотивирането на акта, следва да се има предвид, че нито един от актовете на проучващите органи не се мотивира, като това е предвидено в закона (чл. 57, ал. 3, чл. 59, ал. 3, чл. 60, ал. 3 и чл. 103, ал. 3 от ЗЗКИ). Респективно, същият подход е възприет и по отношение прекратяването на удостоверение за сигурност. Следва да се отчете и обстоятелството, цялостната уредба на индустриалната сигурност, както и на възлагането на обществени поръчки в областта на сигурността и отбраната е в съответствие с правото на Европейския съюз и изискванията на НАТО. (нов § 43, т. 29 – 33 от законопроекта)

		установява обективно, и тази преценка остава без проверка. `[ИЗВОД]` 436. Това има измерение и по правото на Европейския съюз. Част четвърта от Закона за обществените поръчки — чл. 148 и следващите — урежда възлагането в областите отбрана и сигурност и транспонира Директива 2009/81/ЕО. Изключенията по чл. 149, ал. 1 са конкретни: поръчки по чл. 346 от ДФЕС, поръчки за целите на разузнавателни дейности и други изброени, а ал. 10 забранява позоваване на изключение при липса на основание. Тоест съществува клас поръчки, които попадат в обхвата на закона и същевременно изискват удостоверение за сигурност. `[У]` действащият ЗОП 437. Дял IV от Директива 2009/81/ЕО задължава държавите членки да осигурят ефективно преразглеждане на решенията и изрично предвижда те да определят как контролните органи да съвместяват поверителността на класифицираната информация със спазването на правото на защита, включително при съдебен контрол. Тоест директивата предполага съвместяване, а не премахване на контрола. Доколкото участието в такива поръчки е в обхвата на правото на Съюза, приложим е и чл. 47 от Хартата на основните права. `[У]` текстът на директивата, дял IV 438. Настоящото становище не твърди, че § 48 противоречи пряко на директивата: контролът по дял		

		IV се отнася до решенията на възложителя, а удостоверението се издава от друг орган и преди процедурата. Твърди се друго — че необжалваемо предварително изключване обезсмисля контрола върху самото възлагане, тъй като последният не може да го изправи. `[ИЗВОД]` 439. Органът, който провежда проучването и издава удостоверението, е определен с Решение № 368 на Министерския съвет от 19 май 2003 г., изменено с Решение № 575 от 12 юли 2004 г., Решение № 400 от 24 юни 2008 г. и Решение № 224 от 24 април 2014 г. Съгласно т. 2 от консолидирания му текст **Държавна агенция „Национална сигурност“** извършва проучването и издава удостоверението на кандидати „за всички организационни единици“, с изключение на тези по т. 1, 3, 4 и 5 — Държавната комисия по сигурността на информацията, служба „Военна информация“, Националната разузнавателна служба и Държавна агенция „Технически операции“, всяка само за собствени нужди. `[У]` пълният текст на решението и трите му изменения 440. Действащият режим на неблагоприятните актове е следният: отказът не се мотивира — чл. 103, ал. 3 предвижда, че се посочва само правното основание; съдебно обжалване няма — чл. 109 изключва отказа и отнемането от съдебен контрол и		

		ги отнася към обжалване пред Комисията по реда на чл. 62 – 67. `[У]` действащият ЗЗКИ 441. § 48, т. 31 създава чл. 103а, ал. 2, съгласно която **прекратяването** на действието на удостоверението също не се мотивира. § 48, т. 32 и т. 34 добавят прекратяването като нов вид акт в чл. 104 и чл. 109. `[У]` проектът 442. Възражението следва да бъде формулирано точно, тъй като по-широката формулировка е оборима. Немотивирането не е новост — то съществува за отказа. Съдебното обжалване не се премахва с този законопроект — то вече е изключено. Новото е, че прекратяването се присъединява към немотивираните актове, а с т. 22 се изважда от обжалваемите по чл. 62. Резултатът е, че прекратяването става единственият от трите акта — отказ, отнемане, прекратяване — без мотиви и без обжалване пред какъвто и да е орган, включително пред Комисията. `[ИЗВОД]` 443. Отбелязвам вътрешно противоречие в законопроекта. § 48, т. 34 добавя прекратяването в чл. 109, който препраща към реда по чл. 62 – 67, а § 48, т. 22 едновременно заличава прекратяването от чл. 62. Двете точки не могат да се приложат едновременно: разпоредба обявява акт за обжалваем и препраща към производство, което не го предвижда. `[ИЗВОД]`		

		444. Относимо е решението по делото Tinnelly & Sons Ltd and Others and McElduff and Others срещу Обединеното кралство от 10 юли 1998 г., постановено единодушно, по което е установено нарушение на чл. 6, § 1. Дружества са били лишени от възлагане на договори въз основа на удостоверения, издадени по съображения за национална сигурност. В § 77 Съдът приема, че правото по чл. 6, § 1 да се отнесе спор до съд за произнасяне по въпроси на факт и на право „не може да бъде изместено от ipse dixit на изпълнителната власт“. В § 78 добавя, че съдебните процедури могат да бъдат приспособени така, че да защитят и източниците на разузнавателна информация, и процесуалната справедливост. `[У]` автентичният английски текст на решението 445. § 48, т. 33 удължава срока на удостоверенията по чл. 106, ал. 1 от три на пет години. `[У]` проектът Въпроси към вносителя по § 48, т. 29 – 34 446. Моля вносителят да отговори: (а) как се разрешава противоречието между т. 22 и т. 34; (б) какво налага прекратяването да не се мотивира; (в) как се съотнася уредбата с § 77 от решението по делото Tinnelly и с чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз при поръчки, свързани с правото на Съюза. Предложение по § 48, т. 29 – 34		

		447. Предлагам чл. 103а, ал. 2 да отпадне и прекратяването да подлежи на мотивиране и на обжалване по реда на чл. 62 – 67. Предлагам § 48, т. 22 да отпадне, с което се отстранява и противоречието с т. 34. При приемане на тези предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XIII.5. Международно предоставяне — т. 35 и 36 448. Действащият чл. 113, ал. 1 поставя принципа: предоставяне или обмен с държави и международни организации, с които има влезли в сила международни договори. Изключение съществува от 2018 г. в ал. 3 – 7 и е обвързано с пет кумулативни ограничения — предметно, по ниво на класификация, по произход на информацията, по съдържание на уверението и по орган, който го издава — а чл. 114, ал. 2 възлага решението на Комисията. `[У]` действащият ЗЗКИ 449. § 48, т. 35 заличава думата „само“ в ал. 6 и създава нова ал. 8: предоставянето по ал. 3 може да се извършва от служба за сигурност или за обществен ред въз основа на писмено споразумение с чужд орган, в което защитата се урежда „при условията на взаимно спазване на законодателствата на съответните страни“. § 48, т. 36 предвижда	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		решението на Комисията да се взема въз основа на уверението по ал. 6 **или** на споразумението по ал. 8. `[У]` проектът 450. Възражението не е, че се въвежда изключение — то съществува от 2018 г. Възражението е, че се понижава стандартът на инструмента. Уверението по ал. 6 удостоверява „същата или по-висока степен на защита от предвидената в този закон, включително и съответната отговорност при нарушаване“. Споразумението по новата ал. 8 изисква само взаимно спазване на съответните законодателства. Стандарт за резултат се заменя със стандарт за поведение: две държави могат взаимно да спазват законодателствата си, без нито едно от тях да достига българското ниво на защита. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 48, т. 35 и 36 451. Моля вносителят да отговори: (а) какво налага заличаването на думата „само“ в ал. 6; (б) защо изискването за еквивалентност с предвиденото в закона ниво на защита не се възпроизвежда в новата ал. 8; (в) запазва ли се компетентността на Комисията по чл. 114, ал. 2. Предложение по § 48, т. 35 и 36 452. Предлагам новата ал. 8 да не се създава. При условията на евентуалност предлагам тя да възпроизведе изискването по ал. 6 за същата или по-висока степен на защита, включително съответната		

		отговорност, и думата „само“ в ал. 6 да бъде запазена. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XIII.6. Административнонаказателни разпоредби — т. 37 – 52 453. Мотивите обосновават измененията в тези точки с увеличаване размерите на глобите. Изчислението показва, че това е вярно за малка част от тях. `[У]` изчисление по всяка от двадесет и петте изменяни граници при официалния курс 1,95583 лева за едно евро 454. От двадесет и петте изменяни стойностни граници **осемнадесет** съответстват в левова равностойност на **по-ниски** размери от действащите, а **седем** — на по-високи. `[У]` същото изчисление 455. Понижението при осемнадесетте не е съществено по размер и произтича от начина на превалутиране: сумите са разделени на две вместо на официалния курс. Така действащата долна граница по чл. 117, ал. 1 от 2000 лв. става 1000 евро, което по курс се равнява на 1955,83 лв. — с 2,2 на сто по-малко. Същото съотношение се повтаря при чл. 120,	Приема се с редакция	Направен е преглед на всички предвидени в ЗЗКИ наказания, като е оценено, че по-голямата част от същите не са изменяни от приемането на закона и не съответстват на тежестта на нарушенията, с които се засягат обществени отношения в областта на защита на класифицирана информация. Това налага повишаване размерите на наказанията. В този смисъл са предвидени следните изменения: „§ 43 (…) 35. В чл. 117: а) в ал. 1 думите „от 2000 до 20 000 лв.“ се заменят с „от 1200 до 12 000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 2000 до 20 000 лв.“ се заменят с „от 1500 до 15 000 евро“; в) в ал. 3 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 600 до 3000 евро“. 36. В чл. 118, ал. 1 думите „от 50 до 300 лева“ се заменят с „от 200 до 1000 евро“.

		чл. 121, чл. 122, чл. 124 – 128, чл. 130 и чл. 132, ал. 2. `[У]` същото изчисление 456. Действително увеличение е налице при чл. 118, ал. 1 — от 50 – 300 лв. на 200 – 1000 евро, тоест 391 – 1956 лв.; при чл. 119 — от 100 – 1000 лв. на 391 – 3912 лв.; при чл. 123; при чл. 129 в двете му хипотези; и при чл. 132, ал. 1. `[У]` същото изчисление 457. Отбелязвам, че при чл. 117, ал. 3 понижението е по-съществено: горната граница от 5000 лв. става 1000 евро, тоест 1956 лв. — намаление с над 60 на сто. `[У]` същото изчисление 458. Възражението не е срещу превалутирането, а срещу несъответствието между мотивите и текста. Мотивите описват измененията като увеличаване на размерите, докато в осемнадесет от двадесет и пет случая те водят до понижение. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 48, т. 37 – 52 459. Моля вносителят да приведе мотивите в съответствие с текста, като посочи по кои точки размерът се увеличава и по кои намалява, и да обоснове понижението по чл. 117, ал. 3. При условията на евентуалност предлагам превалутирането да се извърши по официалния курс, а не чрез разделяне на две. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		37. В чл. 119 думите „от 100 до 1000“ се заменят с „от 200 до 2000 евро“. 38. В чл. 120, ал. 1 думите „от 100 до 500 лв.“ се заменят с „от 60 до 300 евро“. 39. В чл. 121 думите „от 100 до 1000 лева“ се заменят с „от 60 до 600 евро“. 40. В чл. 122, ал. 1 думите „от 50 до 5000 лева“ се заменят с „от 30 до 2700 евро“. 41. В чл. 123 думите „от 50 до 400 лв.“ се заменят с „от 100 до 1000 евро“. 42. В чл. 124: а) в ал. 1 думите „от 3000 до 10 000 лв.“ се заменят с „от 1600 до 6000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 3000 до 15 000 лв.“ се заменят с „от 1600 до 800 евро“; в) в ал. 3 думите „от 300 до 2000 лв.“ се заменят с „от 200 до 1500 евро“. 43. В чл. 125 думите „от 300 до 2000 лв.“ се заменят с „от 200 до 1500 евро“. 44. В чл. 126 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“. 45. В чл. 127: а) в ал. 1 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 2000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1200 евро“. 46. В чл. 128:

				а) в ал. 1 думите „от 1000 до 3000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1700 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 600 до 3000 евро“; в) в ал. 3 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 300 до 600 евро“. 47. В чл. 129: а) в ал. 1 думите „от 500 до 1000 лв.“ се заменят с „от 1000 до 2000 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 5000 лв.“ се заменят с „от 2000 до 5000 евро“. 48. В чл. 130: а) в ал. 1 думите „от 500 до 2000 лв.“ се заменят с „от 300 до 1200 евро“; б) в ал. 2 думите „от 1000 до 3000 лв.“ се заменят с „от 600 до 1700 евро“. 49. В чл. 131 думите „от 500 лв.“ се заменят с „от 300 евро“. 50. В чл. 132: а) в ал. 1 думите „от 30 до 200 лв.“ се заменят с „от 100 до 500 евро“; б) в ал. 2 думите „от 200 до 2000 лв.“ се заменят с „от 500 до 1500 евро“.
		XIII.7. Точки, по които възражения не се правят 460. По т. 1, 2, 4, 7, 8, 19, 24, 25, 53, 54 и 55 възражения не се правят. Отбелязва се, че т. 25	-	Доколкото авторът на коментара не прави възражения по визираните точки, становище не е изготвено.

		обвързва използването на криптографски средства, одобрени от страната организатор на мрежата, с наличието на международен договор — изискване, което т. 35 не поставя за писменото споразумение по новата ал. 8 на чл. 113. Това е вътрешна непоследователност в рамките на един и същ параграф. `[У]` проектът РАЗДЕЛ XIV. §§ 50 – 54 — други закони, преходни и заключителни разпоредби XIV.1. § 50 — Закон за отбраната и въоръжените сили 461. § 50 създава нова ал. 2 на чл. 260, съгласно която разходите по ал. 1 не се възстановяват от военнослужещите, чийто договор е прекратен по тяхно желание по чл. 163 и които в срок до три месеца след прекратяването са назначени като държавни служители в службите за сигурност или за обществен ред. `[У]` проектът, § 50 462. Мотивите съдържат обосновка: целта е „недопускане на обременяване на военнослужещите, преминали на служба в Агенцията, което би могло да ги демотивира“, при отчитане на обстоятелството, „че дейността по защита на националната сигурност е от същата важност и значимост като дейността по	Не се приема	Текстът е оттеглен от законопроекта, поради което не се налага допълнително мотивиране.

		отбрана на страната“. `[У]` мотивите към законопроекта 463. Изменението не е свързано с предмета на изменяния закон и се извършва през преходните разпоредби. То създава и различно третиране на военнослужещите според това къде постъпват след прекратяването. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 50 464. Моля вносителят да посочи очаквания брой засегнати случаи, фискалния ефект и основанието за различното третиране спрямо военнослужещите, прекратяващи договора си по други причини.		
		XIV.2. § 51 — Закон за противодействие на тероризма 465. § 51 отменя чл. 8а от Закона за противодействие на тероризма. `[У]` проектът, § 51 466. Мотивите съдържат обосновка, която следва да бъде отчетена. Изтъква се, че чл. 8а „не урежда първични и съществени за обществото отношения, които не са били предмет на законова регламентация преди приемането му, каквото е изискването на чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове“, и че функциите на междуведомственото контратерористично звено, разположено в Държавна агенция „Разузнаване“, „са идентични с тези на	Не се приема	Функциите на Националния контратерористичен център са уредени общо в Закона за противодействие на тероризма, като това не е единственият нормативен акт, регламентиращ дейността на Центъра. По-детайлна уредба се съдържа в Постановление № 198 на Министерския съвет от 27.07.2015 г. за създаване на Национален контратерористичен център (ПМС № 198 от 2015 г.). Разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от ПМС № 198 от 2015 г. предвижда, че Центърът осигурява координация и взаимодействие между компетентните държавни структури при прилагането на мерки за противодействие на тероризма, насилствения

		Националния контратерористичен център, разположен в ДАНС, регламентирани в разпоредбата на чл. 8 от ЗПТ“. `[У]` мотивите към законопроекта 467. Обосновката е налице и се позовава на разпоредба от Закона за нормативните актове. По-ранна редакция на настоящото становище поддържаше, че отмяната се извършва без мотиви; това не е така. `[ИЗВОД]` 468. Съпоставката на двата члена обаче показва, че функциите не са идентични. Съгласно чл. 8, ал. 1 Националният контратерористичен център **предоставя информация** в непрекъснат денонощен режим на компетентните органи и структури, а съгласно ал. 2 **извършва анализ и оценка** на терористичната заплаха за конкретни обекти и лица и чрез председателя на агенцията **предлага** на министъра на вътрешните работи определяне на нивото на заплахата и въвеждане на степен на готовност. `[У]` действащият Закон за противодействие на тероризма, чл. 8 469. Съгласно чл. 8а, ал. 3 междуведомственото звено „подпомага взаимодействието и осигурява постоянния обмен на информацията **между органите и структурите по ал. 2**“. Съгласно ал. 2 това са представители на Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна агенция „Разузнаване“, служба „Военно разузнаване“, Министерството на вътрешните работи, Агенция		екстремизъм и радикализацията. Съгласно ал. 2 на същия член, Центърът предоставя непосредствено информация в непрекъснат денонощен режим на компетентните държавни структури, необходима за разкриване, предотвратяване и пресичане на терористични заплахи. Предвид наличието на правна уредба по въпроса считаме, че не е необходимо преповтаряне на текстове от ПМС № 198 от 2015 в Закона за противодействие на тероризма. (нов § 45 от законопроекта)

		„Митници“ и **главния прокурор**, а съгласно ал. 4 редът се определя със съвместна инструкция на техните ръководители и на главния прокурор. `[У]` същият източник, чл. 8а 470. Разликите са три и всяка е съществена. Първо, посоката: чл. 8 урежда предоставяне на информация **от** центъра към компетентните органи, а чл. 8а — обмен **между** шест ведомства. Второ, предметът: чл. 8 възлага анализ, оценка и предложение до министъра, каквито чл. 8а не съдържа. Трето, съставът: в звеното по чл. 8а участва **прокуратурата**, което свързва превантивната дейност с наказателното производство; чл. 8 не предвижда такова участие. `[ИЗВОД]` 471. Функциите поради това не са идентични, а взаимно допълващи се. Отмяната на чл. 8а премахва единствения нормативно установен механизъм за постоянен обмен на информация по противодействие на тероризма между шестте изброени органа, включително прокуратурата. Чл. 8 не го замества, тъй като урежда друга дейност. `[ИЗВОД]` 472. Второто съображение в мотивите — че чл. 8а не урежда първични и съществени за обществото отношения по смисъла на чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове — не издържа собствената си логика. Разпоредбата създава орган, определя състава му, включително участието на главния прокурор, и възлага уредбата на реда на съвместна		

		инструкция. Ако това не е първично уреждане, същото би важало и за чл. 8, който също създава орган и определя функциите му. `[ИЗВОД]` Предложение по § 51 473. Предлагам § 51 да отпадне. При условията на евентуалност предлагам отмяната да бъде придружена от изменение на чл. 8, с което функцията по осигуряване на постоянен обмен на информация между органите по чл. 8а, ал. 2, включително прокуратурата, да бъде възложена на Националния контратерористичен център. При приемане на едно от двете предложения възражението по настоящата точка отпада изцяло.		
		XIV.3. §§ 52 и 53 — преходни разпоредби 474. § 52 предвижда започналите процедури за проучване и издаване на разрешение за достъп да се довършват по досегашния ред. Разпоредбата не поражда възражение и е използвана като довод в раздел X, т. 219. `[У]` проектът	-	Авторът на коментара не възразява срещу така предложения текст, поради което не е необходимо изразяване на становище.
		475. § 53 определя срокове за издаване на инструкцията по чл. 42е, ал. 5 — три месеца — и на наредбата по чл. 69б, ал. 2 — шест месеца, както и шестмесечен срок за привеждане на подзаконовите актове в съответствие със закона. `[У]` проектът XIV.4. § 54 — влизане в сила	Не се приема	Параграфите, предвиждащи промени в глава шеста „а“ от ЗДАНС, както и свързаните с тази глава текстове в останалите глави на закона, са оттеглени от настоящия законопроект предвид необходимостта от преразглеждане на националното законодателство в областта на получаването и обработването на резервационни данни на пътниците, превозвани по

		476. § 54 предвижда законът да влиза в сила от деня на обнародването му. `[У]` проектът 477. В тази редакция новите правомощия възникват незабавно, докато процедурните гаранции се създават по-късно: инструкцията, която урежда критериите и реда за предоставяне на резервационни данни на дирекциите на агенцията, се издава в тримесечен срок, а наредбата по чл. 69б, ал. 2 — в шестмесечен. Създава се период, в който правомощията действат преди актовете, които уреждат тяхното упражняване. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 54 478. Моля вносителят да посочи как се урежда упражняването на правомощията по чл. 42е, ал. 2, т. 6 в периода до издаването на инструкцията по чл. 42е, ал. 5. Предложение по § 54 479. Предлагам § 54 да се измени така, че законът да влиза в сила след изтичане на сроковете по § 53. При приемане на това предложение възражението по настоящата точка отпада изцяло.		въздух с оглед бъдещото прилагане на Регламент (ЕС) 2025/12 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел засилване и улесняване на проверките по външните граници, за изменение на регламенти (ЕС) 2018/1726 и (ЕС) 2019/817 и за отмяна на Директива 2004/82/ЕО на Съвета, както и на Регламент (ЕС) 2025/13 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за събиране и предаване на предварителна информация за пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/818. В тази връзка и с оглед разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, промените в глава шеста „а“ и свързаните с нея ще бъдат обсъдени в цялост и включени в отделен бъдещ законопроект.
		РАЗДЕЛ XV. Предложения за допълване на законопроекта 480. Предложенията в настоящия раздел не изменят параграф от законопроекта, а предлагат създаването на нови. Те са изложени отделно, тъй	Не се приема	Предложенията не са били предмет на обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване, нито са анализирани в изготвената ЧПОВ. По отношение на контрола върху отказите за предоставяне на достъп до лични данни, съгласно

		като подредбата по параграфи не им отрежда място. `[ИЗВОД]` 481. Всяко от тях отговаря на изискване, поставено в акт, който законопроектът не отчита. Приемането им би превърнало законопроекта от акт, който разширява правомощия, в акт, който изпълнява и осъдителни решения. `[ИЗВОД]` XV.1. Механизъм за непряк достъп — чл. 37 от ЗДАНС 482. В решението по делото Кънев и Български хелзинкски комитет Съдът установява нарушение на чл. 8 и посочва поименно къде е недостатъчна вътрешната уредба: в §§ 248 – 252 — че производството по съдебно обжалване на отказа по чл. 36, ал. 9 не може да се приеме за ефективна гаранция, тъй като съдилищата не са видели материалите, отказали са да задължат агенцията да ги представи дори за собствения си преглед, и не са проверили дали разкриването действително би могло да увреди обществен интерес, а са се доверили изцяло на преценката на агенцията; в § 255 — че не е ясно дали чл. 37 може да се тълкува така, че ограниченията на Закона за защита на личните данни да се прилагат към обработването на оперативни данни, тъй като чл. 1, ал. 5 изключва обработването за целите на националната сигурност; в § 256 — че в единствения известен случай Комисията за защита на личните данни е приела, че данните от наблюдение не са		разпоредбата на чл. 36, ал. 9 от ЗДАНС, същите подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. В този смисъл, контролът върху посочените актове, доколкото се осъществява от съд, е безпристрастен и независим, като в рамките на съдебното производство се представят доказателства, обосноваващи отказа.

		лични данни и че такива операции не подлежат на нейния контрол; и в §§ 252 и 257 — че чл. 36 се отнася до лични данни, а Комисията може да проверява само обработване на данни за физически лица, поради което юридическите лица остават без каквато и да е гаранция. `[У]` автентичният английски текст на решението 483. Законопроектът не изменя нито чл. 36, ал. 8, нито чл. 37, нито чл. 1, ал. 5 от Закона за защита на личните данни. Тоест той оставя непроменена уредбата, чиято неяснота Съдът е установил, и същевременно с § 8 стеснява предмета, върху който тя действа. `[У]` проверка на целия текст на проекта 484. В § 242 от същото решение Съдът излага пет изисквания към органа, който упражнява контрола: достатъчна независимост; производство, което е справедливо и доколкото е възможно състезателно; достъп до всички относими материали, включително класифицирани; правомощие да преценява съответствието с Конвенцията; и правомощие да издава мотивирани и правно обвързващи решения. `[У]` същият източник 485. Чл. 57 от Закона за защита на личните данни вече съдържа сърцевината на такъв механизъм: в случаите по чл. 54, ал. 3, чл. 55, ал. 3 и 4 и чл. 56, ал. 6 и 7 субектът може да упражни правата си чрез комисията, която проверява законосъобразността на отказа, информира го, че са извършени необходимите		

		проверки, и го уведомява за правото му да потърси защита по съдебен ред. `[У]` действащият ЗЗЛД 486. Липсват три елемента спрямо § 242: пряк достъп на комисията до всички материали, обвързваща сила на решението ѝ и разпростиране върху юридическите лица. `[ИЗВОД]` 487. Техниката е предписаната. Чл. 1, ал. 5 от Закона за защита на личните данни предвижда, че законът не се прилага за обработването за целите на националната сигурност, „доколкото в специален закон не е предвидено друго“ — тоест общият закон е отредил тази материя на специалния. Отделно, чл. 10, ал. 1 от Закона за нормативните актове гласи, че обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен; въвеждането на собствени правила за защита на данните в Закона за ДАНС би създало втора уредба на същата материя. Препращането следователно е техниката, която законът изисква, а не заобикаля. `[У]` действащият ЗНА, чл. 10, ал. 1 488. Вносителят прилага същия принцип в друга част на законопроекта и се позовава изрично на него. В раздел IV от мотивите се посочва, че с § 10 „ще бъде спазено и изискването на чл. 10, ал. 1 от Закона за нормативните актове обществени отношения от една и съща област да се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен“.		

		Настоящото предложение почива на същото съображение. `[У]` мотивите към законопроекта 489. Препращането следва да бъде насочено, а не общо. Общото препращане създава привидна кръговост с чл. 1, ал. 5 и би внесло целия закон, включително разпоредби, несъвместими с чл. 34, ал. 2, т. 1 и 2 от Закона за ДАНС, които съзнателно изключват съгласието и уведомяването. `[ИЗВОД]` 490. Отбелязвам изрично, че предложението не създава нова компетентност. Чл. 37 от закона **вече съществува** и вече възлага контрола: „Контролът по защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни и при осъществяването на достъп до тези данни се упражнява от Комисията за защита на личните данни при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.“ Предложението отстранява причината тя да не се упражнява. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 37 491. Причината е кръгова препратка между два закона. Чл. 37 от този закон предвижда контрол „при условията и по реда на Закона за защита на личните данни“. Чл. 1, ал. 5 от Закона за защита на личните данни предвижда, че той не се прилага за обработването за целите на националната сигурност, „доколкото в специален закон не е предвидено друго“. Специалният закон препраща към общия; общият се прилага само ако специалният е предвидил		

		друго. Нито един от двата не установява приложимия режим. `[ИЗВОД]` 492. Именно това е констатирано в § 255 от решението по делото Кънев: не е ясно дали чл. 37 може да се тълкува така, че ограниченията на Закона за защита на личните данни да се прилагат към обработването на оперативни данни, тъй като чл. 1, ал. 5 изключва обработването за целите на националната сигурност. Съдът е установил и последицата — в § 256, че в единствения известен случай Комисията е приела, че данните от наблюдение не са лични данни и че такива операции не подлежат на нейния контрол. `[У]` автентичният английски текст 493. Решението на кръговостта се съдържа в самия закон. Чл. 42о, ал. 1 урежда същия въпрос за резервационните данни и го урежда без препращане: „Контролът по защитата на правата на физическите лица при обработване на данни по чл. 42б, ал. 2 и 3, отнасящи се до тях, и при осъществяване на достъп до тези данни се упражнява от Комисията за защита на личните данни.“ Разпоредбата възлага контрола пряко и не съдържа израза „при условията и по реда на Закона за защита на личните данни“. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 42о 494. Тоест един и същ закон съдържа и двете формулировки. Чл. 37 препраща към общия закон и с това задейства изключението по чл. 1, ал. 5 от него;		

		чл. 42о възлага компетентността пряко и не го задейства. Разликата е в една фраза. Отбелязвам и че чл. 42н, ал. 1 урежда упражняването на правата на лицата „при условията и по реда на **този закон** и на Закона за защита на личните данни“ — тоест специалният закон предвижда и собствени условия, каквото чл. 37 не прави. `[У]` същият източник 495. Следователно предложението не въвежда нов подход в законодателството, а разпростира върху обработването по чл. 34 подхода, който законодателят вече е приложил по глава шеста „а“. Това е и отговор на очакваното възражение, че контролът от Комисията би бил несъвместим с дейността на агенция за сигурност: същият контрол вече е установен по отношение на резервационните данни, обработвани от същата агенция. `[ИЗВОД]` 496. Отбелязвам и че § 8 от законопроекта засяга пряко предмета на чл. 37. Разпоредбата възлага на Комисията контрол и върху „осъществяването на достъп до тези данни“, а новият чл. 35б изключва предоставянето на данни именно при упражняване на правото на достъп. Създава се положение, в което контролираното действие се премахва, а контролът върху него остава без предмет. `[ИЗВОД]` Предложение за нов параграф 497. Предлагам чл. 37 да бъде изменен и допълнен така, че препращането да стане определено		

		и да бъдат добавени трите елемента, които липсват спрямо § 242 от решението: *„ Чл. 37. (1) За обработването на лични данни от агенцията, включително на данни, получени в резултат на оперативно-издирвателната дейност, се прилагат чл. 54 – 57 и чл. 72 – 77 от Закона за защита на личните данни. Комисията за защита на личните данни упражнява контрол върху това обработване.* *(2) При упражняване на контрола комисията има пряк достъп до всички относими материали, включително до класифицирана информация, при спазване на Закона за защита на класифицираната информация.* *(3) Комисията се произнася с мотивирано решение, което е задължително за агенцията и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.* *(4) Алинеи 1 – 3 се прилагат съответно и по отношение на юридически лица във връзка с обработване на данни за тяхната кореспонденция и дейност.“* Предложение за нов параграф 498. Предлагам също чл. 36, ал. 8 да бъде изменен така, че при отказ да се посочват и фактическите основания, освен когато и доколкото това би осуетило целта на отказа; в последния случай		

		основанията се документират и се предоставят на органа по чл. 37. 499. Отбелязвам, че предложената техника не е новост в уредбата на агенцията. Чл. 122, ал. 4 от Правилника за прилагане на закона предвижда, че когато фактическите основания за налагане на дисциплинарно наказание съставляват класифицирана информация, те се отразяват в отделен документ, чийто регистрационен номер се посочва в съобразителната част на заповедта, а служителят се запознава с документа срещу подпис. Тоест същият проблем — фактически основания, които не могат да бъдат изложени в самия акт — вече е решен, и то в полза на засегнатото лице. Предложението разпростира решението и върху отказите по чл. 36. `[У]` действащият ППЗДАНС, чл. 122, ал. 4 500. Изискването за фактически основания не е изключение в тази уредба. Съгласно чл. 125, ал. 2, т. 2 от същия правилник заповедта за прекратяване на служебното правоотношение съдържа „правните и **фактическите** основания за освобождаването“. Тоест при два вида неблагоприятни актове спрямо служител подзаконовият акт вече изисква фактически основания. Същото важи и извън служебните правоотношения: съгласно чл. 122, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация предложението за		

		унищожаване съдържа фактическите и правните основания. `[У]` действащите ППЗДАНС, чл. 125, и ППЗЗКИ, чл. 122 501. При приемане на предложенията по т. 497 и 498 възражението по раздел VIII относно липсата на компенсиращ механизъм отпада в частта, която се отнася до достъпа на лицето до собствените му данни и до проверката на законосъобразността на обработването. 502. Предложението предполага орган, който отговаря на изискванията по § 242 от решението по делото Кънев, включително на достатъчна независимост. По отношение на Комисията за защита на личните данни следва да бъде отчетено едно обстоятелство, което законопроектът не урежда и което би могло да обезсили механизма на практика. `[ИЗВОД]` 503. Съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за защита на личните данни комисията се състои от председател и четирима членове, а съгласно чл. 9, ал. 3 решенията ѝ се вземат с мнозинство от **общия брой** на членовете ѝ — тоест с три гласа, независимо колко от тях участват в заседанието. Законът не съдържа разпоредби за отвод или самоотвод, не предвижда заместващи членове и не определя орган, компетентен да се произнесе по искане за отвод; проверено машинно по пълния текст на закона. `[У]` действащият ЗЗЛД		

		504. Следствието е, че при невъзможност трима или повече членове да участват в разглеждането на определена преписка комисията не може да формира изискваното мнозинство. Това има значение именно за предложения тук контрол: той се отнася до обработване от служба за сигурност, тоест до преписки, при които въпросът за безпристрастност е най-вероятно да бъде поставен. `[ИЗВОД]` 505. Затова предлагам едно от двете. Първо — предложението по т. 497 да бъде придружено от изменение на Закона за защита на личните данни, с което да се уредят основанията и редът за отвод, органът, който се произнася по него, и начинът на вземане на решение при невъзможност за формиране на мнозинство. Второ — ако това се прецени за извън предмета на настоящия законопроект, контролът да бъде възложен на друг орган, който отговаря на изискванията по § 242. `[ИЗВОД]` 506. Отбелязвам, че предложението не налага определен институционален модел. В § 198 от решението на Голямата камара по делото Grande Oriente d'Italia срещу Италия от 7 юли 2026 г. Съдът приема, че изборът на контролиращия орган се оставя на преценката на държавата. Ако се прецени, че друг орган е по-подходящ от Комисията, предложението може да бъде изпълнено с него. `[У]` автентичният текст на решението		

		XV.2. Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства 507. В § 259 от решението по делото Кънев Съдът изброява четири недостатъка на Националното бюро и отбелязва, че те „очевидно не са отстранени“, откакто решението по делото Екимджиев и други стана окончателно през април 2022 г.: недостатъчна независимост на членовете спрямо органите, които контролират; съмнения относно квалификацията им; невъзможност да си осигури неограничен достъп до всички относими материали, на които се основават исканията за наблюдение; и липса на правомощия да разпорежда корективни мерки, включително унищожаване на материали. В § 258 добавя, че Бюрото контролира само използването на специални разузнавателни средства, а не всички видове събиране на разузнавателна информация, и не е длъжно да проверява дали такива средства са били използвани спрямо юридически лица. `[У]` автентичният английски текст 508. С т. 6 от решението CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 Комитетът на министрите изрази съжаление, че въпреки предишните му призиви новото Бюро е сформирано през 2025 г. по рамка, критикувана от Съда, и настоятелно призова за законодателни изменения за укрепване на гаранциите относно квалификацията и независимостта на членовете, за осигуряване на	Не се приема	Предложенията не са били предмет на обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване, нито са анализирани в изготвената ЧПОВ.

		пълен достъп до всички документи и материали, и за обмисляне на правомощие да разпорежда корективни действия. `[У]` текстът на решението 509. Законопроектът изменя Закона за специалните разузнавателни средства с § 49, но не съдържа нито едно от поисканите изменения. `[У]` проверка на § 49 Предложение за нов параграф 510. Предлагам да бъде създаден нов параграф, с който в Закона за специалните разузнавателни средства се уредят: изисквания за професионална квалификация на членовете на Бюрото; гаранции за независимостта им спрямо органите, които контролират; право на пряк и неограничен достъп до всички материали, на които се основават исканията и разрешенията; правомощие да разпорежда корективни мерки, включително прекратяване на прилагането и унищожаване на материали; и разпростиране на контрола върху използването на специални разузнавателни средства спрямо юридически лица. 511. При приемане на това предложение изискванията по § 259 от решението по делото Кънев и по т. 6 от решението на Комитета на министрите се изпълняват в частта относно Националното бюро.		

		XV.3. Достъп на контролните органи до класифицирана информация — чл. 39 от ЗЗКИ 512. Предложенията по т. 497 и т. 510 предполагат достъп на контролните органи до класифицирана информация. Достъпът предполага разрешение по Закона за защита на класифицираната информация, освен за лицата по чл. 39, ал. 1, за които проучване за надеждност не се извършва. `[ИЗВОД]` 513. Чл. 39, ал. 1 изброява председателя на Народното събрание, президента и вицепрезидента, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите, главния секретар на Министерския съвет, народните представители, съдиите от Конституционния съд, съдиите, прокурорите, европейския прокурор и европейските делегирани прокурори, адвокатите и следователите, членовете на Висшия съдебен съвет и на неговия инспекторат, както и — с изменение, обнародвано в ДВ, бр. 51 от 2026 г. — членовете на Комисията за противодействие на корупцията. `[У]` действащият ЗЗКИ 514. Членовете на Комисията за защита на личните данни и членовете на Националното бюро не са включени. Следователно за двата органа достъпът предполага проучване за надеждност. `[ИЗВОД]` 515. Съгласно т. 2 от Решение № 368 на Министерския съвет от 19 май 2003 г. с последващите му изменения проучването се	Не се приема	Предложенията не са били предмет на обществено обсъждане и междуведомствено съгласуване, нито са анализирани в изготвената ЧПОВ.

		извършва от Държавна агенция „Национална сигурност“ за всички организационни единици с изключение на четири служби, сред които двата органа не са. Следователно достъпът на контролния орган до материалите, които следва да провери, зависи от разрешение, издадено след проучване, извършено от органа, който той контролира. Към това § 48, т. 22 премахва обжалването на прекратяването на разрешение за достъп. `[У]` пълният текст на решението и трите му изменения 516. Това е конкретният механизъм на дефекта, констатиран в § 259, буква „а“ от решението по делото Кънев. `[ИЗВОД]` 517. Предложението не изисква отваряне на нова разпоредба. **§ 48, т. 7 от законопроекта вече изменя чл. 39**: в ал. 1 се създава т. 2а за вицепрезидента, а в ал. 2 се добавя позоваване на нея. Мотивите обосновават това с мястото на вицепрезидента в управлението на държавата и с функциите, които обуславят правото му на достъп по силата на закона. `[У]` проектът, § 48, т. 7, и мотивите 518. Вносителят обявява това като самостоятелна цел. Сред очакваните резултати в раздел IV от мотивите се посочва: „Ще се преодолее констатирана законодателна непълнота относно категориите лица, имащи право на достъп до КИ по право.“ `[У]` мотивите към законопроекта, раздел IV		

		519. Тоест вносителят вече е преценил, че кръгът по чл. 39, ал. 1 подлежи на допълване, когато качеството на лицето обуславя достъп по силата на закона. Настоящото предложение прилага същото съображение към органите, чиято функция е да проверяват обработването, извършвано от проучващия орган. `[ИЗВОД]` Предложение за нов параграф 520. Предлагам съответно § 48, т. 7 да бъде допълнен, като в чл. 39, ал. 1 от Закона за защита на класифицираната информация се добавят членовете на Комисията за защита на личните данни и членовете на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства. Предложението не създава орган и не изисква бюджет; то поставя двата контролни органа в положението, в което законът вече поставя членовете на Висшия съдебен съвет и на Комисията за противодействие на корупцията. При условията на евентуалност предлагам проучването на членовете и служителите на двата органа да се извършва от Държавната комисия по сигурността на информацията чрез изменение на решението по чл. 95, ал. 3. 521. При приемане на това предложение отпада предпоставката, която прави предложенията по т. 497, 498 и 510 неизпълними на практика. Без него те остават изпълними само формално.		

		РАЗДЕЛ XVI. Искания от процедурен характер 522. Моля справката по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове да бъде изготвена и публикувана. Отбелязвам, че по консултация № 4467-К от 2019 г., приключила на 22 август 2019 г., по която са постъпили шест коментара, включително становища на Държавна агенция „Архиви“ и на Фондация „Програма Достъп до Информация“, полето „Справка за получените предложения“ на страницата на консултацията и до момента е празно. `[У]` страницата на консултация № 4467-К	Приема се	Държавна агенция „Национална сигурност“ спазва изискванията на Закона за нормативните актове и публикува справки за провежданите от Агенцията консултации. Визираната от автора на коментара консултация № 4467-К от 2019 г. не е провеждана от ДАНС.
		523. Моля раздел V от мотивите — анализът за съответствие с правото на Европейския съюз по чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове — да бъде изготвен по същество. Настоящата му редакция отрича наличието на измерение по правото на Съюза, а законопроектът изменя националното транспониране на Директива (ЕС) 2016/681 в пет параграфа и урежда материя по чл. 19 от Директива (ЕС) 2024/1640. Съгласно съдебната практика формално изготвени мотиви без изискваното от чл. 28, ал. 2 съдържание съставляват съществено нарушение на административнопроизводствените правила. `[У]` действащият ЗНА и мотивите	Не се приема	Визираните от автора на коментара текстове са оттеглени от законопроекта и със същия не се въвеждат изисквания на правото на Европейския съюз.

		524. Моля вносителят да приведе в съответствие раздел III от мотивите. Той гласи, че за изпълнението на акта „не са необходими допълнителни разходи“ и че проектът „няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет“. Три от предлаганите изменения обаче имат имуществено измерение: § 33 отменя чл. 72а, съгласно който при дългосрочно командироване по реда на Закона за дипломатическата служба се изплаща половината от възнаграждението; § 50 освобождава военнослужещи, преминали в агенцията, от възстановяване на разходите за обучение и професионална квалификация; § 36 създава нов вид допълнителен платен отпуск за участие в операция или мисия извън страната. `[У]` мотивите и проектът	Не се приема	Въпреки че част от измененията има „имуществено измерение“, от Агенцията е направена преценка, че същите няма да доведат до въздействие върху държавния бюджет, доколкото промените ще бъдат изпълнение в рамките на бюджета на ДАНС за съответната година.
		525. Моля преценката по чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове да бъде извършена наново. Тя е направена — т. 9 от частичната оценка отговаря с „Не“ на въпроса изисква ли се цялостна оценка поради очаквани значителни последици, — но почива на две твърдения, които не издържат проверка: че приемането не произтича от правото на Европейския съюз (т. 8) и че не са идентифицирани конкретни рискове (стр. 76). Извън тези случаи цялостна оценка може да бъде извършена и по преценка на съставителя съгласно чл. 20, ал. 4. Приложената частична оценка заключава на стр. 76,	Не се приема	Визираните от автора на коментара текстове са оттеглени от законопроекта и със същия не се въвеждат изисквания на правото на Европейския съюз. По-голямата част от бележките и предложенията в рамките на обществените консултации и съгласувателната процедура са приети, като голяма част от текстовете са оттеглени, а други редактирани.

		че „не са идентифицирани възможни конкретни рискове от прилагането на препоръчителния вариант“, при положение че указанието в самия образец под т. 6.5 сочи като пример за такъв риск „възникване на съдебни спорове“, а на стр. 77 отговаря с „Не“ на въпроса дали приемането произтича от правото на Европейския съюз — при положение че законопроектът изменя националния режим за резервационни данни на пътниците, уреден от Директива (ЕС) 2016/681. `[У]` оценката на въздействието, стр. 76 и 77 526. Отбелязвам и че съгласно т. 7 от оценката проектът „ще бъде съгласуван с министерствата и заинтересовани ведомства по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, в това число с Министерството на правосъдието“. Изразът е в бъдеще време, а публикуваният пакет не съдържа резултата от това съгласуване. `[У]` оценката на въздействието, стр. 76 527. Оценката на въздействието обявява на стр. 76 съгласуване с Министерството на правосъдието относно съответствието с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека. Моля това съгласуване да бъде извършено и публикувано, с изрично произнасяне по решенията	Приема се частично	Законопроектът е изпратен на Министерството на правосъдието за оценка за съответствието му с Конвенцията за защита правата на човека и на основните свободи. От Министерството е изразено становище, отчитащо и решенията по делата на Европейския съд по правата на човека и основните свободи, визирани от автора на коментара. Част от текстовете са оттеглени от законопроекта, а друга – редактирани с оглед полученото становище. Последното ще бъде изпратено в Министерския съвет, заедно с останалите документи по чл. 35 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

		по делата Екимджиев и други, Green Alliance и Кънев. `[У]` същият източник 528. Моля да бъде изпълнена и препоръката на администрацията на Министерския съвет. В становището ѝ № 05.00-479 от 21.08.2026 г., с което проектът е съгласуван с препоръки на основание чл. 30б, ал. 3, т. 2, буква „а“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, в раздел II се посочва: „За осигуряване на проверката на съотношението между формулираните цели и постигнатите резултати е необходимо в заключителните разпоредби на законопроекта да бъде посочено в какъв срок ще бъде извършена последваща оценка на въздействието на закона и кой е компетентният орган, който ще организира нейното извършване.“ `[У]` становището на администрацията на Министерския съвет 529. Преходните и заключителните разпоредби на проекта — §§ 52, 53 и 54 — не съдържат такава разпоредба. § 52 урежда довършването на започнали процедури, § 53 определя срокове за издаване на инструкция и наредба, а § 54 урежда влизането в сила. Препоръката не е изпълнена. `[У]` проектът и становището 530. Отбелязвам, че първата препоръка от същото становище — в чл. 53, ал. 5 след думите „т. 4“ да се добави „и т. 6“, в изпълнение на мярка № 174	Не се приема	Случаите, в които извършването на последваща оценка на въздействието на нормативен акт е задължително, са регламентирани в разпоредбата на чл. 34, т. 1 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, приета с Постановление № 301 на Министерския съвет от 2016 г. Визираният текст предвижда, че органът, в чиято компетентност е изпълнението на нормативния акт или който традиционно предлага промени в него, извършва последваща оценка на въздействието на новите закони, кодекси и подзаконови нормативни актове на Министерския съвет – в срок до 5 години от влизането им в сила. В конкретния случай се касае за промяна в действащ нормативен акт, а не за приемане на изцяло нов такъв. В останалите случаи извършването на последваща оценка на въздействието е по преценка на компетентния орган, като по отношение на настоящия законопроект е направена преценка, че такава не се налага. Тази преценка е направена и при отчитане на обстоятелството, че информацията относно структурата на Агенцията, кадровия ѝ състав, осъществяваните дейности и др. представляват класифицирана информация, което няма да позволи

		от Плана за намаляване на административната тежест по Решение № 233 на Министерския съвет от 29 март 2024 г. — **е изпълнена** и съставлява § 21 от проекта. `[ИЗВОД]`		изготвянето на подробна последваща оценка на въздействието.
		531. Моля да бъдат поискани и публикувани становища на Комисията за защита на личните данни, на Държавната комисия по сигурността на информацията, на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства и на Министерството на външните работи.	Приема се частично	Законопроектът е съгласуван по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация с министерствата и други заинтересовани ведомства. Получените становища ще бъдат изпратени в Министерския съвет, заедно с останалите документи по чл. 35 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.
		532. Моля справката по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове да съдържа изрично произнасяне по всяко предложение и отговор по всеки въпрос, поставен в раздели IV – XV. Въпросите са обособени в самостоятелни абзаци именно за да може всеки да получи отделен отговор.	Приема се частично	Разпоредбата на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове предвижда справката да съдържа получените бележки и предложения и обосновка за неприетите от тях.
		РАЗДЕЛ XVII. Заключение 533. Законопроектът не следва да бъде приеман в предложения вид. Изложените предложения не изискват отказ от нито една от заявените в мотивите цели. Те изискват носителят на правомощието да остане публично установим, основанието за	Не се приема	По-голямата част от направените бележки и предложения в хода на общественото обсъждане и междуведомственото съгласуване са приети, като законопроектът е редактиран в съответствие с тях.

		упражняването му да бъде определимо, изходът на данните да бъде обвързан с условия, а лицето и контролният орган да разполагат със средство за проверка. `[ИЗВОД]` 534. По всяко възражение е посочено при какви условия то отпада. При приемане на предложенията по раздел VII, т. 98 или 99, по раздел VIII и по раздел XV настоящото становище не поддържа възражение срещу останалата част от законопроекта. `[ИЗВОД]` 535. Отбелязвам, че срокът по т. 9 от решението CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12, в който Република България дължи информация пред Комитета на министрите по всички разгледани въпроси, изтича в края на ноември 2026 г. Обществената консултация приключва на 28 септември 2026 г. Настоящият законопроект неизбежно ще бъде част от отчета. `[У]` текстът на решението РАЗДЕЛ XVIII. Използвани актове и източници 536. При всяка позиция е посочен обхватът на прочита. Това има значение, тъй като означението `[У]` в текста удостоверява установеност спрямо посочения тук обхват, а не спрямо целия акт. `[ИЗВОД]` А. Пакет по консултацията Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“; мотиви; доклад до Министерския съвет;	- -	Доколкото авторът на коментара не прави бележки и предложения, не е изразено становище.

		проект на решение на Министерския съвет; становище на администрацията на Министерския съвет; предварителна оценка на въздействието. Публикувани на Портала за обществени консултации на 27 август 2026 г., консултация № 12652-К. Документите от пакета са публикувани като архиви от сканирани изображения. Текстът на проекта е разчетен от тях и е сверен срещу оригинала по §§ 1 – 4 и §§ 7 – 13, включително пунктуацията; съвпадението е дословно. Мотивите са прочетени изцяло — осемнадесет страници. Становището на администрацията на Министерския съвет № 05.00-479 от 21.08.2026 г. е прочетено изцяло. От предварителната оценка на въздействието са прочетени стр. 1, 76, 77 и 78. Б. Български нормативни актове Закон за Държавна агенция „Национална сигурност“ — консолидирана редакция до ДВ, бр. 66 от 21.07.2026 г. **Прочетен систематично по глави**: общи положения (чл. 1 – 3), дейности (чл. 4 – 7), устройство и управление (чл. 8 – 17а), оперативно-издирвателна дейност (чл. 18 – 27), информационна дейност (чл. 28 – 39а), контролна дейност (чл. 40 – 42п), служители (чл. 43 – 122), органи и правомощия (чл. 123 – 130), отчетност и контрол (чл. 131 – 132а), административнонаказателни разпоредби (чл. 133 и следващи), и Допълнителните разпоредби.		

		Закон за защита на класифицираната информация. Прочетени: чл. 9, 11, 14, 18, 22, 33, 34, 39, 39а, 43, 45а, 46 – 48, 51, 55, 57, 59, 60, 62, 68, 69, 95 – 98, 103, 103а, 104, 106, 109, 113 и 114; § 1, т. 25 и 26 от Допълнителните разпоредби. Правилник за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация, приет с Постановление № 276 на Министерския съвет от 02.12.2002 г., обн. ДВ, бр. 115 от 2002 г., последно изм. Прочетен по разделите, относими към § 48; относими са чл. 119 – 122 относно унищожаването, чл. 126 и 127 относно предаването в архив и чл. 180 относно делата по проучване за надеждност. Закон за защита на личните данни. Прочетени: чл. 1, ал. 5; чл. 54 – 57; чл. 72 – 77. Закон за специалните разузнавателни средства. Прочетени: чл. 13, 15, 16, 20 и 31. Закон за електронните съобщения. Относими: чл. 251б, 251в, 251г и 251з. Обхватът на прочита е ограничен до посочените разпоредби. Закон за Националната служба за охрана — редакция, консолидирана до ДВ, бр. 104 от 2020 г. Прочетени: чл. 6, 29, 41, 44, 48 и 57; § 2 от преходните и заключителните разпоредби от 2015 г. Закон за Министерството на вътрешните работи. Прочетени: чл. 37 и 38. Закон за адвокатурата. Прочетен: чл. 33.		

		Консултация № 4467-К на Портала за обществени консултации, 22.07 – 22.08.2019 г., по проект на ЗИД на Закона за защита на класифицираната информация с вносител Държавната комисия по сигурността на информацията. Прочетени: анотацията и постъпилите шест коментара, включително становището на Държавна агенция „Архиви“ от 22.08.2019 г. и предложенията на Фондация „Програма Достъп до Информация“. Полето „Справка за получените предложения“ е празно. Консултация № 12651-К на Портала за обществени консултации, 27.08 – 28.09.2026 г., по проект на постановление на Министерския съвет за създаване на териториални дирекции на Държавна агенция „Национална сигурност“ и определяне на седалищата и районите им на действие, с вносител Държавна агенция „Национална сигурност“. Прочетени: анотацията и проектът на акт. Закон за обществените поръчки. Прочетена част четвърта, глава осемнадесета — чл. 148 – 152, относно обхвата, изключенията, смесените поръчки и възлагането чрез централни органи за покупки. Съгласно официалната информация на Агенцията по обществени поръчки законът транспонира Директива 2009/81/ЕО наред с директиви 2014/24/ЕС, 2014/25/ЕС и 2014/55/ЕС; това обстоятелство не е		

		сверено с преходните и заключителните разпоредби на закона. Наредба за общите изисквания за гарантиране на индустриалната сигурност, приета с Постановление № 51 на Министерския съвет от 04.03.2003 г., обн. ДВ, бр. 22 от 2003 г., попр. бр. 24 от 2003 г., изм. бр. 104 от 2007 г. Прочетена изцяло — три глави, чл. 1 – 18. Относими: чл. 1, ал. 2; чл. 4, ал. 1; чл. 5, ал. 2; чл. 6, ал. 1; чл. 14; чл. 16, ал. 1, т. 1. Наказателен кодекс. Прочетени: чл. 11, чл. 17, чл. 233 и чл. 357. Закон за нормативните актове. Сверени дословно: чл. 7, ал. 2 и ал. 3; чл. 9, ал. 1; чл. 10, ал. 1; чл. 37, ал. 1. Позоваванията на чл. 15, ал. 1, чл. 20 и чл. 26 са по съдържание. Правилник за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, приет с ПМС № 23 от 11.02.2008 г., обн. ДВ, бр. 17 от 2008 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 92 от 31.10.2025 г. Прочетен по глави: общи положения (чл. 1 – 3), устройство и управление (чл. 4 – 32т), взаимодействие с държавни органи (чл. 33 – 36), получаване и предоставяне на информация (чл. 37 – 48), условия и ред за прикриването на служители (чл. 49 – 62л), дейности и взаимодействие на органите (чл. 62м – 62п), държавна служба в агенцията (чл. 63 – 138), административнонаказателни разпоредби (чл. 139 – 140).		

		Устройствен правилник на Държавна агенция „Технически операции“, приет с Постановление № 247 на Министерския съвет от 24.10.2013 г., обн. ДВ, бр. 94 от 29.10.2013 г. Прочетени: чл. 8, 10 и 12. Решение № 368 на Министерския съвет от 19 май 2003 г. за определяне на органите, провеждащи процедурата по проучване и издаващи удостоверения за сигурност, изменено и допълнено с Решение № 575 от 12 юли 2004 г., Решение № 400 от 24 юни 2008 г. и Решение № 224 от 24 април 2014 г. Прочетени: оригиналният акт и трите изменения поотделно. В. Решения на Конституционния съд Решение № 8 от 22 юни 2026 г. по к.д. № 19/2025 г., обн. ДВ, бр. 60 от 2026 г. Прочетено изцяло — диспозитив и мотиви. С него са обявени за противоконституционни чл. 251б, ал. 2, изр. първо в посочената част; чл. 251в, ал. 1, т. 6; чл. 251г, ал. 2 в посочената част; и чл. 251г, ал. 9 от Закона за електронните съобщения. Решение № 7 от 4 юни 1996 г. по к.д. № 1/1996 г., обн. ДВ, бр. 55 от 1996 г. — тълкувателно решение по чл. 39, 40 и 41 от Конституцията. Прочетен изцяло — искане, становища на заинтересуваните страни, мотиви и диспозитив в пет раздела. Относими: раздели III и V от диспозитива; т. 3 от раздел III на мотивите. Производството е образувано по искане на президента на републиката; докладчик съдия Александър Арабаджиев.		

		Решение № 2 от 12 март 2015 г. по к.д. № 8/2014 г., докладчик съдия Кети Маркова, обн. ДВ, бр. 23 от 2015 г. Прочетена е встъпителната част; производството е образувано по искане на омбудсмана на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията. Г. Решения на Европейския съд по правата на човека Кънев и Български хелзинкски комитет срещу България, жалба № 45864/22, решение на Трето отделение от 28 април 2026 г., окончателно на 28 юли 2026 г. Прочетени по автентичния английски текст: §§ 238, 242, 249 – 259, 264 и 291. Green Alliance срещу България, жалба № 6580/22, решение от 17 февруари 2026 г., единодушно. Прочетени по автентичния английски текст: §§ 18, 20, 21, 23 – 25, 48, 134, 145 – 167. Отбелязвам, че разпространяваният български превод изпуска заключителното изречение на § 147. Екимджиев и други срещу България, жалба № 70078/12, решение от 11 януари 2022 г. Ползвано чрез позоваванията в решенията по делата Кънев и Green Alliance и в решението на Комитета на министрите; пълният текст не е прочетен. Миряна Петрова срещу България, жалба № 57148/08, решение от 21 юли 2016 г., окончателно на 21 октомври 2016 г. Прочетено изцяло; §§ 36 – 42. Да не се смесва с Олга Великова Петрова срещу		

		България, жалба № 46969/09, което е по друг предмет. Tinnelly & Sons Ltd and Others and McElduff and Others срещу Обединеното кралство, решение от 10 юли 1998 г., единодушно. Прочетено изцяло; §§ 76 – 79. Maestri срещу Италия [Голяма камара], жалба № 39748/98. Прочетено изцяло; § 42 и диспозитивът. Grande Oriente d'Italia di Palazzo Giustiniani срещу Италия, жалба № 35972/97. Прочетено изцяло; §§ 30 – 33. Grande Oriente d'Italia срещу Италия [Голяма камара], жалба № 29550/17, решение от 7 юли 2026 г., окончателно. Прочетени: заглавната част, §§ 198 – 200 и диспозитивът. Камарното решение по втората жалба не е окончателно и не се цитира. Д. Актове на Европейския съюз и на Съда на Европейския съюз Дело C-817/19, Ligue des droits humains, решение на Големия състав от 21 юни 2022 г. Прочетен пълният текст; относими са точки 3, 4 и 5 от диспозитива. Дело C-623/17, Privacy International, решение на Големия състав от 6 октомври 2020 г. Прочетен пълният текст; относими са точки 1 и 2 от диспозитива. Съединени дела C-511/18, C-512/18 и C-520/18, La Quadrature du Net и други, решение на Големия		

		състав от 6 октомври 2020 г. Ползван е **само диспозитивът**, публикуван в Официален вестник; пълният текст не е прочетен и мотивировъчни точки не се цитират. Директива (ЕС) 2016/681 относно използването на резервационни данни на пътниците. Прочетени: чл. 1, § 2; чл. 3, т. 9; чл. 10; чл. 12; Приложение II в пълния му текст. Директива 2009/81/ЕО относно възлагането на договори в областите отбрана и сигурност. Прочетени: чл. 22 и дял IV относно процедурите за преразглеждане. Ползван е и обобщеният ѝ преглед на EUR-Lex. Директива (ЕС) 2024/1640. Прочетени: чл. 19, § 4 и § 5, и чл. 77. С чл. 77 се отменя Директива (ЕС) 2015/849 с действие от 10 юли 2027 г.; до тази дата тя остава приложима. Регламент (ЕС) 2024/1348. Прочетени: чл. 7, чл. 78 и чл. 79. С чл. 78 се отменя Директива 2013/32/ЕС; съгласно чл. 79, § 2 регламентът се прилага от 12 юни 2026 г. Е. Актове по надзора върху изпълнението CM/Del/Dec(2026)1553/H46-12 — решение на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 11 март 2026 г., прието на 1553-ото заседание (DH), по групата дела Екимджиев и други срещу България. Прочетено изцяло; т. 1 – 9.		

		Изявление 2/2025 на Европейския комитет по защита на данните относно прилагането на PNR директивата в светлината на решението по дело C-817/19, прието на 13 март 2025 г., версия 1.1 от 20 юли 2026 г. Прочетени: раздели 2.2 и 2.6, т. 29. ПРИЛОЖЕНИЕ № 1. Предложена редакция по чл. 24 от ЗДАНС *Към раздел VIII, т. 118. Редакцията се предлага при условията на евентуалност — само ако основното предложение § 5 да отпадне не бъде прието.* *§ … В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:* *1. Досегашният текст става ал. 1.* *2. Създават се ал. 2 – 5:* *„(2) Оперативно-издирвателна дейност по ал. 1, т. 1 спрямо определено лице се извършва, когато са налице конкретни и проверими данни, които дават обосновано основание да се приеме, че лицето подготвя, извършва или е извършило действия или бездействия, съставляващи посегателство по чл. 4, ал. 1, които по своето естество и значимост създават действителна и достатъчно конкретна заплаха за националната сигурност.*	Не се приема	Законопроектът предвижда прецизиране на основанията за извършване на оперативно-издирвателна дейност посредством промени в чл. 24 от ЗДАНС, като основание за извършване на такава дейност да бъдат получени данни за лица, които подготвят, извършват или вече са извършили деяния, създаващи заплаха за националната сигурност, когато не са достатъчни за образуване или започване на наказателно производство. Промяната отчита обстоятелството, че при получаване на данни за посегателства срещу националната сигурност в ранен етап в определени случаи по отношение на тези данни все още не може да бъде дадена точна квалификация по Наказателния кодекс. Разбира се, при придобиване на данни за осъществен състав на престъпление, същите се предоставят на компетентната прокуратура.

		(3) Изразяването на мнение, убеждение или позиция, споделянето на общи цели или възгледи, принадлежността към организация, участието в събрание или сдружение, както и законосъобразното упражняване на права и свободи, гарантирани от Конституцията и от международните договори, по които Република България е страна, сами по себе си не са основание за извършване на оперативно-издирвателна дейност. *(4) Оперативно-издирвателна дейност по ал. 1, т. 2 се извършва за установяване на характера, източника и лицата, свързани с конкретно събитие или действие, за което са налице данни, че създава действителна и достатъчно конкретна заплаха за националната сигурност. След установяване на определено лице оперативно-издирвателната дейност спрямо него продължава при условията на ал. 2.* *(5) Наличието на основанията по ал. 2 и 4 се преразглежда не по-рядко от веднъж на три месеца с писмено мотивиран акт. При отпадането им дейността се прекратява. Събраната информация се обработва, съхранява, заличава, архивира или унищожава при условията и по реда, предвидени в този закон и в приложимите специални закони.“* Обяснителна бележка към редакцията		Следва да се има предвид и че законопроектът не предвижда промени в ЗСРС по отношение на реквизитите на исканията за използване на специални разузнавателни средства, респективно при прилагане на специални разузнавателни средства, като част от оперативно-издирвателната дейност на Агенцията, винаги ще се посочва и конкретен състав от Наказателния кодекс (по аргумент от чл. 14, ал. 1, т. 1 от ЗСРС). Това важи и за всички случаи, в които специален закон поставя подобно изискване. Промяната в чл. 24 от ЗДАНС се налага и с оглед дейностите на Агенцията, осъществявани по реда на ЗЗКИ. При осъществяване на контрол за надеждност на лица, получили разрешение за достъп до класифицирана информация, нормативната уредба (чл. 166 от Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация във връзка с чл. 11 от ЗЗКИ) позволява да се използват оперативни методи и средства за установяване на надеждността на лицата от гледна точка на сигурността и опазване на тайната, без да са налице данни за извършени от тях престъпления. По отношение възражението за липсата на контрол, следва да се има предвид, че такъв е предвиден както в ЗДАНС – по отношение цялата

		Редакцията заменя по-ранен вариант със седем нови алинеи. Промяната не е съкращаване, а смяна на подхода, поради което съображенията са изложени. Защо отпада изискването за умисъл. По-ранният вариант възпроизвеждаше конструкцията на чл. 11, ал. 2 от Наказателния кодекс — деецът да е съзнавал естеството на деянието, да е предвиждал последиците и да е искал или допускал настъпването им. Това е неподходящо за оперативно-издирвателна дейност, която е превантивна и информационна по естество. В началния етап органът разполага с данни за поведение, връзки и подготовка, но не и с данни за психическото отношение на лицето. Изискване за умисъл като законова предпоставка би направило дейността невъзможна точно във фазата, за която е предназначена. На негово място е поставен доказателствен, а не субективен праг: конкретни и проверими данни, даващи обосновано основание. Защо отпада изброяването на форми на приготовление. По-ранният вариант посочваше постигане на съгласие между две или повече лица, подготвяне на средства и създаване на други условия — конструкция, близка до приготовлението по чл. 17 от Наказателния кодекс. Целта обаче е по-проста: мнение, политическа позиция, журналистическа дейност, членство в организация или споделяне на възгледи да не бъдат сами по себе си основание за персонално наблюдение. Тя се постига по-чисто с ал.		дейност на Агенцията, така и в специални закони – например в ЗСРС, Закона за електронните съобщения и др., като тези текстове се запазват. Не на последно място, така предложеният текст не дерогира изискванията на специални закони. (нов § 9 от законопроекта)

		3, без в този закон да се създава собствена теория на деянието. Отношението към въпроса за съгласието между лица. Той не остава неуреден. Съгласно ал. 2 основанието обхваща лице, което подготвя посегателство, а постигането на съгласие с друго лице за осъществяването му е форма на подготовка. Обратно, съгласно ал. 3 споделянето на общи цели или възгледи само по себе си не е основание. Разграничението минава през съдържанието на уговореното, а не през мястото или формата, в която е постигнато — включително когато това е станало на събрание или в рамките на сдружение. Защо ал. 3 е формулирана общо, а не чрез изброяване на конституционни разпоредби. По-ранният вариант изброяваше шест разпоредби. Изброяването създава риск от тълкуване по аргумент за противното — че неизброено основно право се ползва с по-слаба защита. Общата формулировка обхваща и Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, и Хартата на основните права на Европейския съюз. Ограниченията, които самите тези актове съдържат — включително по чл. 44, ал. 2 от Конституцията и по чл. 11, § 2 от Конвенцията — остават непроменени, тъй като ал. 3 защитава само законосъобразното упражняване. Защо бездействието вече не се урежда отделно. По-ранният вариант съдържаше алинея, съгласно		

		която бездействието съставлява деяние само при задължение за действие, произтичащо от закон, друг нормативен акт, съдебен акт или поето задължение. Последното е прекомерно широко — то би обхванало и договорно задължение между частноправни субекти. Отделна уредба не е необходима, тъй като ал. 2 изисква във всички случаи конкретни и проверими данни и достигане на прага по значимост. Защо ал. 4 е формулирана така. Ограничаването само на ал. 1, т. 1 би оставило т. 2 — получени данни за събития или действия — като по-широко основание, чрез което ограниченията по т. 1 могат да бъдат заобиколени. Същевременно т. 2 има собствена и оправдана функция: тя позволява работа по събитие, преди да е установено лице — кибератака с неизвестен източник, изтичане на информация, подготовка без известен извършител. Затова условията по ал. 2 не се пренасят изцяло върху нея. Вместо това ал. 4 определя целта на дейността и въвежда правилото за преминаване: след установяване на определено лице дейността спрямо него продължава при условията на ал. 2. Това затваря заобикалянето, без да лишава основанието от съдържание. Защо периодичен преглед вместо пределен срок. По-ранният вариант предвиждаше три месеца с еднократно продължаване. Шестмесечен таван може да се окаже оперативно необоснован при		

		действителна заплаха, а числото не произтича от източник. Правният стандарт, който има значение, е периодичното преразглеждане на необходимостта. Изискването за писмено мотивиран акт осигурява проверимост, каквато срокът сам по себе си не дава. Защо разпореждането с информацията препраща общо. По-ранният вариант предвиждаше материалите да се предоставят на държавния архив и да се унищожават по реда на Закона за защита на класифицираната информация. Режимът е по-сложен: приложими са едновременно този закон, Законът за защита на класифицираната информация, Законът за Националния архивен фонд и правилата за защита на личните данни, а не всеки материал подлежи на архивиране. Затова препращането е общо и обхваща всички приложими способи. ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ СТАНОВИЩЕТО — чл. 32 и чл. 34 от Конституцията и Решение № 8 от 2026 г. Част А. Раздел VIII.1 — § 5 [Бележка за вмъкване] Място: след т. 115 и преди подзаглавието „Въпроси към вносителя по § 5“. Вмъква се с подзаглавие. Съотношение с чл. 32 и чл. 34 от Конституцията Н1. Съгласно чл. 32, ал. 1 от Конституцията личният живот на гражданите е неприкосновен и всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот. Съгласно ал. 2 никой		

		не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие освен в предвидените от закона случаи. Съгласно чл. 34, ал. 1 свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения са неприкосновени, а съгласно ал. 2 изключения от това правило се допускат само с разрешение на съдебната власт, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления. `[У]` текстът на Конституцията Н2. Двете разпоредби поставят различни по степен изисквания. Чл. 32, ал. 2 допуска следене „в предвидените от закона случаи“ и оставя определянето им на законодателя. Чл. 34, ал. 2 сам определя целта, за която изключение е допустимо, и изисква разрешение на съдебната власт. `[ИЗВОД]` Н3. С Решение № 8 от 22 юни 2026 г. по к.д. № 19/2025 г. Конституционният съд потвърждава, че ограничаването на тези права „е допустимо единствено по изключение – при наличие на изрична законова уредба, след предварително разрешение от съдебната власт“, и то само когато намесата „се налага за разкриване и предотвратяване на тежки престъпления и то не може да бъде тълкувано и прилагано разширително“. Втората част Съдът възпроизвежда от Решение № 2 от 2015 г. по к.д. № 8/2014 г. `[У]` Решение № 8 от 2026 г., стр. 8		

		Н4. В същото решение Съдът определя обхвата на закрилата по чл. 34. Той приема, че стеснителното тълкуване на понятието „тайна на кореспонденцията“, което го свежда единствено до неприкосновеност на съдържанието на разменените съобщения, не би могло да отговори на целите на конституционната норма, и заключава: „не само съдържанието на електронната комуникация, но и съпътстващата информация относно вида връзка, идентификационните данни за изпращача и получателя, информацията за вида на използваните устройства, както и индикаторите за времето за осъществяване на електронната комуникация и нейната продължителност попадат в обхвата на конституционната закрила по чл. 34 от Конституцията“. `[У]` същият източник, стр. 14 Н5. Съдът приема и че границата по чл. 34, ал. 2 не може да бъде разширена със закон: „Липсва конституционноправно основание да се приеме, че допустимото ограничаване на неприкосновеността на личния живот и на неприкосновеността на свободата и тайната на кореспонденцията в случаите на „тежко престъпление“ може да се разшири, за да включи и деянията, представляващи административни нарушения, дори квалифицирани от националното законодателство като „тежки“.“ На това основание разпоредбите на Закона за електронните съобщения, които допускаха достъп до		

		трафични данни за производства за нарушения на чл. 15 от Закона за защита на конкуренцията, са обявени за противоречащи на чл. 32, ал. 1 и чл. 34, ал. 1 и 2 от Конституцията. `[У]` същият източник, стр. 12 – 13 и 17 Н6. § 5 засяга същата граница. След него чл. 24, т. 1 ще изисква „деяния, създаващи заплаха за националната сигурност“: признак на деянието е последицата, която то създава, а не неговата правна квалификация. Основанието обхваща престъпления, но и деяния, които не съставляват престъпление. Законът сам прави това разграничение: чл. 123, ал. 2, т. 3 допуска задържане на лица, извършили посегателствата по чл. 4, ал. 1, т. 11 или 13, само когато те са „осъществяващи състав на престъпление“, тоест приема, че не всяко посегателство по чл. 4 осъществява такъв състав. `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 4 и чл. 123 Дали деяние, което не е престъпление, е противоправно по друг ред, е без значение за настоящия извод. Конституционният съд не допуска изключението по чл. 34, ал. 2 да бъде разширено дори до деяния, представляващи административни нарушения, включително квалифицирани като „тежки“ (т. Н5). Следователно основание, което не изисква престъпление, не може да обоснове намеса в обхвата на чл. 34, независимо дали обхванатото поведение е иначе противоправно. `[ИЗВОД]`		

		Н7. Способите по чл. 20, ал. 1, които стават приложими спрямо такова лице, включват контрола на пощенската, телеграфната и друга кореспонденция (т. 9), контрола на телефонните разговори (т. 10) и събирането на информация от технически канали за комуникация (т. 11), както и наблюдението (т. 6). `[У]` действащият ЗДАНС, чл. 20, ал. 1 Първите три попадат в предметния обхват на чл. 34, а наблюдението — в обхвата на чл. 32, ал. 2. `[ИЗВОД]` Н8. Понастоящем връзката с престъплението при персонално насочената дейност се поддържа на две места. Първото е самият чл. 24, т. 1. Второто е чл. 14, ал. 1, т. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства, който изисква искането за използване на такива средства да съдържа „пълно и изчерпателно посочване на фактите и обстоятелствата, даващи основание да се предполага, че се подготвя, извършва или е извършено тежко умишлено престъпление от изброените по чл. 3, ал. 1, включително и в случаите на чл. 4“ — тоест и когато средствата се използват за защита на националната сигурност. Законът за електронните съобщения такава връзка не съдържа: чл. 251б, ал. 2 предвижда съхраняване на данните „за нуждите на националната сигурност“ наред с целта за предотвратяване, разкриване и разследване на тежки престъпления, а чл. 251в, ал. 3, т. 1 и 5 изискват искането да посочва правното основание и целта на		

		достъпа и фактите, които я обуславят. `[У]` действащите ЗСРС, чл. 3, 4 и 14, и ЗЕС, чл. 251б – 251г Н9. Следователно, когато агенцията иска достъп до трафични данни за нуждите на националната сигурност по отношение на определено лице, изискването за връзка с престъпление произтича от правното основание, на което тя се позовава по чл. 251в, ал. 3, т. 1 — а при персонално насочената дейност това е чл. 24, т. 1. § 5 премахва това изискване точно при категорията данни, която Решение № 8 от 2026 г. изрично постави под закрилата на чл. 34. Съдията по чл. 251г, ал. 1 ще проверява искане, чието законово основание не изисква престъпление. Изискването по чл. 34, ал. 2 ще може да бъде приложено само пряко, по силата на чл. 5, ал. 2 от Конституцията, но не и въз основа на закона. `[ИЗВОД]` Н10. Настоящото становище не поддържа, че целта „нуждите на националната сигурност“ по чл. 251б, ал. 2 от Закона за електронните съобщения е сама по себе си противоконституционна; Решение № 8 от 2026 г. не се произнася по нея. Поддържа, че § 5 премахва елемента, който при персонално насочената дейност на агенцията обвързва тази цел с изискването по чл. 34, ал. 2. `[ИЗВОД]` Н11. По отношение на наблюдението чл. 32, ал. 2 допуска следене „в предвидените от закона случаи“,		

		но не предоставя на законодателя неограничена свобода при определянето им. В същото решение Съдът припомня практиката си, че „законодателят не определя свободно съдържанието на основните права, а обратното – от конституционното съдържание на тези права се извеждат и ограниченията на законодателната дискреция“. `[У]` Решение № 8 от 2026 г., стр. 15 § 5 разширява предвидените от закона случаи, като премахва условие, без да добавя друго (т. 114). `[ИЗВОД]` Н12. Възражението по § 5 има следователно и самостоятелно конституционно основание, независимо от практиката на Европейския съд по правата на човека, изложена в т. 113 – 115. `[ИЗВОД]` Въпроси към вносителя по § 5 — допълнение [Бележка за вмъкване] Т. 116 се допълва със следните букви (г) и (д). Буква (в) завършва с точка и запетая вместо с точка. (г) как заличаването се съотнася с чл. 34, ал. 2 от Конституцията, съгласно който изключения от свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения се допускат само за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления, и с Решение № 8 от 2026 г., съгласно което закрилата по чл. 34 обхваща и данните за връзката; (д) допустимо ли ще бъде след изменението искане по чл. 251в от Закона за електронните съобщения спрямо лице, за		

		чието поведение не са налице данни за престъпление, и какво ще проверява съдията по чл. 251г, ал. 1 в този случай. Част Б. Приложение № 1 — евентуалната редакция на чл. 24 Евентуалната редакция в Приложение № 1 приема заличаването на думата „престъпни“ и допуска в ал. 2 персонално насочена дейност при посегателство, което не е непременно престъпление. Ако Част А бъде вмъкната без Част Б, становището ще съдържа вътрешно противоречие: основното възражение ще определя като несъвместима с чл. 34, ал. 2 намеса, която евентуалното предложение допуска. Част Б отстранява противоречието с една нова алинея. [Бележка за вмъкване] Място: в Приложение № 1 след ал. 5. В уводния ред „2. Създават се ал. 2 – 5:“ числото 5 става 6; кавичката, която затваря ал. 5, се премества след ал. 6. (6) Спрямо лице по ал. 2, за което не са налице данни, че подготвя, извършва или е извършило тежко престъпление, не се прилагат способите по чл. 20, ал. 1, т. 9, 10 и 11 и не се иска достъп до данни по чл. 251б, ал. 1 от Закона за електронните съобщения.“ Защо ал. 6. Ал. 2 допуска персонално насочена дейност при посегателство, което не е непременно престъпление. Чл. 34, ал. 2 от Конституцията допуска изключения от тайната на кореспонденцията и на		

		другите съобщения само за разкриване или предотвратяване на тежки престъпления, а съгласно Решение № 8 от 2026 г. под тази закрила попадат и данните за връзката. Без ал. 6 евентуалната редакция би допуснала спрямо лице по ал. 2 намеса, която основното възражение по раздел VIII.1 определя като несъвместима с чл. 34, ал. 2. Ал. 6 не засяга способите, които не попадат в обхвата на чл. 34 — наблюдението, справките и вземането на обяснения. За специалните разузнавателни средства същото ограничение вече следва от чл. 14, ал. 1, т. 1 от Закона за специалните разузнавателни средства; ал. 6 го въвежда за способите по този закон и за данните по Закона за електронните съобщения, където то липсва. Понятието „тежко престъпление“ е използвано в смисъла, в който го използват чл. 34, ал. 2 от Конституцията и чл. 251б, ал. 2 от Закона за електронните съобщения. [Бележка за вмъкване] Съпътстващи поправки: в т. 118 „нови алинеи 2 – 5“ става „нови алинеи 2 – 6“; в ред 5.1 от таблицата „нови ал. 2–5“ става „нови ал. 2–6“ и се добавя „ограничение на способите по чл. 34 от Конституцията до случаите на тежко престъпление“. Част В. Раздел XII.1 — § 47 [Бележка за вмъкване] Място: след т. 361 и преди т. 362.		

		Н13. Данните, до които се иска достъп по чл. 251в от Закона за електронните съобщения, са данните по чл. 251б, ал. 1 — необходимите за проследяване и идентифициране на източника на връзката, за идентифициране на направлението ѝ, на датата, часа и продължителността ѝ, на типа ѝ и на крайното устройство на потребителя, както и за установяване на идентификатор на ползваните клетки. `[У]` действащият ЗЕС, чл. 251б, ал. 1 Н14. Решение № 8 от 2026 г. има значение за § 47 и по същество, а не само чрез критерия за компетентност по т. 361: съпътстващата информация за връзката попада под закрилата на чл. 34 от Конституцията (т. Н4). Взет заедно с § 5, § 47 води до положение, при което достъп до тези данни може да бъде поискан от звено, което не е определимо от публичен източник, по отношение на лице, за чието поведение не се изисква да съставлява престъпление. Двете изисквания, които решението поставя — изрично възложена със закон компетентност и цел, свързана с тежки престъпления, — отпадат едновременно. `[ИЗВОД]` [Бележка за вмъкване] Т. 363 се допълва с буква (в): (в) как измененият кръг на искащите по чл. 251в, ал. 1, т. 1 се съотнася с извода на Решение № 8 от 2026		

		г., че данните по чл. 251б, ал. 1 попадат под закрилата на чл. 34 от Конституцията.		
8	Alexander Kashamov Защитава позиция от името на (Програма Достъп до информация) (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации, както и са изпратени по електронен път)	Програма Достъп до информация предупреждава, че с предложения Проект на Закон се ограничава правото на достъп до обществена информация и се съживяват реквизити на тайната от времето на комунистическия режим. Представяме становище. Особено сме притеснени, че с част от предлаганите промени се предвижда възможност за многократно продължаване на сроковете за защита на класифицирана информация /вместо досегашната възможност най-много за удвояване по изключение и с разрешение от Държавната комисия по сигурност на информацията/. Предвижда се и непрозрачно унищожаване на класифицирана или декласифицирана информация, за разлика от досеташния правен режим. Предвижда се и никога гражданите, журналистите и изследователите да нямат достъп до декласифицирана информация след изтичане на срока за защитата й, обратно на съществуващите понастоящем разпоредби на ЗЗКИ. Смятаме, че така предложените изменения и допълнения са в противоречие с чл. 41 от Конституцията и с международните и европейските стандарти относно правото на всеки да търси, получава и разпространява информация. Те връщат с	-	Доколкото се касае за общи бележки по законопроекта, становище е изразено по конкретните предложения по-долу.

		четвърт век състоянието на законодателството, ограничават необосновано правото на информация и разширяват непропорционално обхвата на защитата на държавната и служебна тайна, дори и след като е отпаднала необходимостта от тази защита. Следва да се припомни, че тези опити се правят системно от средите на Държавната агенция „Национална сигурност“. Веднъж бяха оттеглени след отправените критики в общественото обсъждане през 2019 г., а в началото на 2025 г. министър-председателят Главчев ги оттегли признавайки, че е бил подведен. Създаването на практически „вечна тайна“ чрез възможност за многократното удължаване на срока за защита и чрез липсата на възможност документите да бъдат четени след изтичане срока на защитата на тайната в тях, противоречи на изведеното в НАТО и водещите правни системи правило класифицираната информация да бъде сведена до минимум и да бъде защитавана стриктно само доколкото е необходимо. Противното означава да се създаде по-голям риск от подкопаване защитата и по-голяма възможност от пробиви, когато се защитава един ненужно голям обем информация в ненужно голям времеви период.		

		Общи бележки към ЗИД на ЗДАНС От изложените мотиви към проекта на ЗИД на ЗДАНС и предложените в него промени в ЗЗКИ става ясно, че основна цел е усъвършенстването на някои аспекти на защитата на класифицираната информация като персоналната и криптографската сигурност. В същото време, в проекта на ЗИД на ЗДАНС и съответните предложени промени в ЗЗКИ се съдържат предложения за създаване на възможност за многократното удължаване на сроковете за защита на държавната тайна, което на практика означава поддържането на определена информация във вечна тайна, както и изменения по отношение на унищожаването ѝ. По отношение на тези предложения не са изложени нито мотиви, нито е представена оценка на въздействието, нито преценка дали предложените мерки са пропорционални на преследваните цели. Съответно, не става ясно нито какви са причините, които налагат приемането им, нито какви са целите, които се поставят, нито какви са финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба, нито какви са очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива. По този начин са нарушени чл. 19 и чл. 28 от Закона за нормативните актове (ЗНА). Следва да се отбележи, че доколкото изменението и допълнението на разпоредбите от ЗЗКИ с посоченото съдържание	-	Доколкото се касае за общи бележки по законопроекта, становище е изразено по конкретните предложения по-долу.

		засяга конституционногарантираното право на достъп до обществена информация, е абсолютно необходимо да бъдат изложени детайлни и убедителни доводи за належащата обществена необходимост от тях. При всяко изменение на ЗЗКИ следва да се държи сметка за следните принципи, които са заложени в Конституцията: - Допустимо е единствено класифицирането на информация, чието предоставяне/ оповестяване би довело до вреди за защитените интереси; - Сроковете за защита на класифицираната информация следва да съответстват на оценката за вреда или опасност от вреда за защитените интереси; - Отклонение от предвидените в закона срокове за защита на класифицирана информация е допустимо само по изключение и при ефективен контрол; - Унищожаване на класифицирана информация е допустимо само след като тя първо е станала общодостъпна по реда на ЗДОИ. В предложения проект за изменения на ЗЗКИ липсват адекватни мотиви и оценка на въздействието по отношение на § 48, т. 5 от проекта, предвиждащ изменения в чл. 33 от ЗЗКИ. По отношение на предложеното въвеждане на възможност за допълнително многократно удължаване на сроковете на защита на класифицираната информация (пар. 48, т. 6) в мотивите бегло се споменава, че проектът на закон „отчита спецификите на определени категории		

		класифицирана информация, която поради своята особеност е необходимо да бъде защитавана за по-дълъг период от време от нормативно установените срокове“. И за двете предложения за изменения липсва оценка на въздействието, защото не е изследвано съотношението между формулираните цели и очакваните резултати. Нещо повече, нарушен е общият принцип на пропорционалност, защото липсва преценка на това как предлаганите мерки биха постигнали заложените цели. Не става ясно и по каква причина след 24 години вносителят на проекта е преценил, че съществуват категории информация, чиято защита следва да е по-дълга във времето. Следва да се отбележи, че в демократичните държави на законодателно ниво се съдържа ясна забрана да бъде класифицирана информация, която разкрива злоупотреби, корупция, случаи на нарушаване на основни права на човека и др. Такава уредба липсва в ЗЗКИ. Следва да бъде допълнен проектът на ЗИД на ЗДАНС с предложение за такава разпоредба. Конкретни бележки 1. По отношение на предложението за изменение на чл. 33, ал. 2-4 и отмяната на ал. 5 от ЗЗКИ (§ 48, т. 5 от ПЗР на проекта на ЗИД на ЗДАНС) В преходните и заключителните разпоредби на проекта на ЗИД на ЗДАНС се предлага цялостна	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета,

		промяна на режима на унищожаване на класифицираната информация. Действащата уредба се основава на три кумулативно дадени елемента: забрана за унищожаване преди изтичането на една година след срока на защита (чл. 33, ал. 3), предварително разрешение от ДКСИ, издавано след предложение на комисия, преценила дали информацията няма историческо, практическо или справочно значение(чл. 33, ал. 4), и съдебен контрол върху решението на ДКСИ (чл. 33, ал. 5). С предложението и трите елемента отпадат едновременно. На мястото на забраната по чл. 33, ал. 3 се предлага правило, че „класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели“. Това е обръщане на логиката на закона. Досега класифицирана информация можеше да бъде унищожена едва след като е престанала да бъде класифицирана и след изтичането на една година, през която тя вече е била достъпна по реда на ЗДОИ. Критерият „служебни цели“ няма никаква връзка нито с интересите по чл. 25 от ЗЗКИ, които обуславят класифицирането, нито с обществения интерес от информацията, нито с нейната историческа или доказателствена стойност. Нещо повече, разпоредбата е формулирана императивно — „се унищожава“, а не „може да бъде унищожена“, така че буквалното ѝ прилагане би задължавало организационните единици да		независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация. Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ –

		унищожават информацията винаги, когато служебната нужда от нея отпадне. Последицата е, че по отношение на цял клас информация правото на достъп до обществена информация ще се погасява окончателно, преди изобщо да е могло да бъде упражнено. Ограничението по чл. 41, ал. 2 от Конституцията, замислено като временно и отпадащо с изтичането на сроковете за защита, се превръща в необратимо унищожаване на самия обект на правото. Това е засягане на самото съдържание на конституционното право по смисъла на чл. 57, ал. 1 от Конституцията, а не негово допустимо ограничаване. Унищожената информация не може да бъде декласифицирана, не може да бъде предмет на заявление по ЗДОИ и на съдебен контрол, нито на последващ парламентарен, съдебен, исторически или граждански контрол. Отпадането на предварителното разрешение на ДКСИ и заместването му с последващо уведомяване в едномесечен срок (новата ал. 4) лишава контрола от всякакъв смисъл. Контролът върху унищожаването може да бъде единствено предварителен — след като информацията е унищожена, няма какво да бъде опазено и няма как констатирано нарушение да бъде поправено. Предложената редакция при това не посочва нито кой дължи уведомяването, нито какви правомощия има ДКСИ след получаването му, нито каква е последицата от неуведомяване.		например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение. (4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години.

		Едновременно с това отпада и преценката по чл. 33, ал. 4, т. 1 дали информацията няма „историческо, практическо или справочно значение“ — единственият критерий в действащия закон, който отчита стойността на информацията за обществото, а не удобството на администрацията. Той се заменя със своята противоположност — ведомствената преценка за служебна необходимост. Отмяната на чл. 33, ал. 5 премахва съдебния контрол върху решението за унищожаване. В мотивите към проекта на закон не е изложена нито една дума за причините тя да бъде премахната. Липсата на мотиви е самостоятелно нарушение на чл. 28, ал. 2 от ЗНА, но по-съществото е резултатът: унищожаването на класифицирана информация — единственото действие по ЗЗКИ с необратими последици — остава изцяло във вътрешноведомствената сфера, без предварително разрешение и без каквато и да е възможност за външна проверка. Такова изключване на съдебния контрол противоречи на чл. 120, ал. 2 от Конституцията и на изискването за ефективно вътрешноправно средство за защита по чл. 13 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Отделен проблем създава новата редакция на чл. 33, ал. 2. От нея отпада едногодишният срок, в който информацията с изтекъл срок на защита се предава на съответния		(3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ú. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)

		държавен архив. Съответните длъжностни лица ще могат да задържат материалите неопределено дълго, без да ги предават на архива и без да носят отговорност за това. За гражданите това означава, че документите няма да бъдат нито в държавния архив, нито реално достъпни при създателя им. Освен това, новите ал. 2 и ал. 3 си противоречат. Ал. 2 предвижда, че след изтичане на сроковете на защита информацията се предава на държавния архив, а ал. 3 позволява — и дори предписва — тя да бъде унищожена много преди този момент. На практика ал. 3 обезсмисля ал. 2: до държавния архив ще достига само това, което администрацията не е решила да унищожи преди това. Единственото основание, изложено в мотивите, е че „с промяната в режима на унищожаване на класифицирана информация ще се повиши нейната защита, както и ще се хармонизират разпоредбите с правилата за защита на класифицирана информация на НАТО и ЕС“. Не е посочен нито един акт на НАТО или на Европейския съюз, който да изисква премахване на предварителното разрешение, на експертизата за историческа стойност или на съдебния контрол. Такова изискване не съществува. Стандартите на ЕС и на НАТО почиват на периодичен преглед на класификацията и на предаване на документите в архив, а не на унищожаване по ведомствена преценка. Твърдението, че защитата на		

		информацията се „повишава“ чрез нейното унищожаване, е и логически несъстоятелно. Унищожената информация не се защитава — тя престава да съществува. Целта на ЗЗКИ съгласно чл. 1 от него е защитата на класифицираната информация от нерегламентиран достъп, а не нейното заличаване. Опасността от предложението нараства многократно с оглед на обстоятелството, отбелязано в т. 5 по-долу — в ЗЗКИ липсва забрана за класифициране на информация, съдържаща данни за престъпления, злоупотреби, корупция и нарушения на основни човешки права. В съчетание с новата ал. 3 на чл. 33 това означава, че такава информация може първо да бъде класифицирана, а след това унищожена от същия орган, чиято дейност тя разкрива — без разрешение, без експертиза и без съдебен контрол. Предложение: Да отпадне изцяло предложението за изменение и допълнение на чл. 33, ал. 2-4 и отмяната на ал. 5 от ЗЗКИ.		
		2. По отношение на предложението за изменение и допълнение на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ (§ 48, т. 6 от ПЗР на проекта на ЗИД на ЗДАНС) В преходните и заключителни разпоредби на проекта на ЗИД на ЗДАНС също се предвижда изменение и допълнение на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ,	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на

		с което се въвежда възможност за многократно удължаване на срока за защита на класифицираната информация. Предложението е напълно необосновано и неприемливо. В сегашния текст на ЗЗКИ още от 2002 г. е допусната възможност само по изключение веднъж да бъде удължаван срокът на защита на класифицирана информация, и то с разрешение на ДКСИ. В основата на тази редакция на закона е разбирането, че с течение на времето опасността от увреждане на защитените интереси намалява, поради което с нейното отминаване правото на гражданите на достъп до обществена информация надделява. Сроковете за защита са законодателно уредени в чл. 34, ал. 1 от ЗЗКИ, като съответно законодателят ги е определил като 5, 15 и 30 години за защитата на държавна тайна в зависимост от нивото на защита, и като 6 месеца в случаите на служебна тайна. Определените в закона срокове са гаранция от страна на законодателната власт, че органите на изпълнителната власт, които прилагат закона и в частност създават класифицирана информация, няма да злоупотребят с властта си да ограничават достъпа до информация, от която гражданите могат да си съставят мнение за дейността им и вземаните управленски решения. Те са и гаранция, че държавната тайна няма да бъде защитавана „вечно“, както беше преди приемането на ЗЗКИ и както се предлага с това изменение, тъй като		Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация. Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ –

		в едно демократично общество правото на достъп до обществена информация винаги трябва да надделява над тайните, свързани с управлението на държавата, което изключва възможността дадена информация никога да не е в обхвата на правото на достъп. С настоящия проект на ЗИД на ЗДАНС и съответните предложения за промени в ЗЗКИ се предлага отново да се въведе възможност за многократното и практически вечното удължаване на сроковете за защита. Липсва каквато и да е фактическа обосновка за необходимостта от такава защита. По този начин ще се натрупа тайна, която би могла да обхване няколко човешки поколения и множество мандати на сменящата се политическа власт. Това означава гражданите никога да не могат да си съставят критична оценка на управлението и качеството на вземаните решения и политики, и да не могат да упражнят ефективно правото си на информиран избор, което е недопустимо ограничение на демокрацията и основните права. От друга страна без никаква разумна причина и обосновка се предоставя „картбланш“ на конкретно длъжностно лице в администрацията да преценява опасността от вреда спрямо информация, за която дори няма представа какво е било първоначалното съображение да бъде определена като класифицирана. Това е така, тъй като след 15 (за ниво „секретно“) или 30 години (за ниво „строго		например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение. (4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години.

		секретно“) изпълняващото дадена длъжност лице е много вероятно да няма никаква възможност да се запознае със съображенията дадена информация да е класифицирана в миналото. Това е така, още повече, че в закона липсва изискване за излагане на изрични мотиви за съображенията да бъде класифицирана дадена информация като държавна или служебна тайна. Предоставянето на власт когато даден служител, най-често заемащ политическа длъжност, се присети, да удължава срока на защита на дадена информация, представлява неоправдано и недопустимо вмешателство в правото на достъп до обществена информация и свързания с него принцип за информирания избор.2 Отделно и самостоятелно възражение буди предложението в чл. 34, ал. 3 от ЗЗКИ да бъдат заличени думите „и достъпът до тази информация се осъществява по реда на Закона за достъп до обществена информация“. За това предложение в мотивите не се съдържа нито дума — то не е нито обяснено, нито обосновано, нито оценено. Действащата разпоредба на чл. 34, ал. 3 е единствената норма в ЗЗКИ, която изрично свързва отпадането на класификацията с упражняването на конституционното право по чл. 41 от Конституцията. Тя дава отговор на въпроса какво следва след премахването на нивото на класификация и по какъв ред гражданинът може да получи информацията. Заличаването ѝ не отменя приложимостта на ЗДОИ		(3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)

		— тя следва и от чл. 2 и чл. 3 от този закон — но премахва изричното законово указание и създава привидна празнота, която в административната практика неизбежно ще бъде използвана като основание за отказ. Дългогодишният опит на ПДИ в наблюдението на практиката показва, че задължените субекти системно тълкуват липсата на изрична норма като липса на задължение, а не обратното. Резултатът ще бъде поредица от откази и съдебни спорове по въпрос, който днес е безспорен. Заличаването не може да бъде разглеждано изолирано. То се предлага едновременно с възможността сроковете на защита да бъдат удължавани многократно (чл. 34, ал. 2) и с възможността информацията да бъде унищожена по ведомствена преценка (чл. 33, ал. 3), а в самия ЗДАНС — с новия чл. 35б (§ 8 от проекта), който изважда от обхвата на достъпа по ЗДОИ цели информационни масиви: данните за служителите на агенцията, за лицата, които ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, за оперативно-издирвателната ѝ дейност и за лицата, които са или са били обект на такава дейност — без преценка за вреда и без ограничение във времето, включително по отношение на информация с изтекъл срок на защита. Взети заедно, тези промени изграждат последователна конструкция, при която информацията може да бъде задържана безсрочно, извадена от обхвата на ЗДОИ и накрая унищожена.		

		Всяка от мерките поотделно е проблематична; кумулативният им ефект е несъвместим с чл. 41 от Конституцията. Следва да се посочи и че решенията на ДКСИ за удължаване по чл. 34, ал. 2 не подлежат на изрично уреден съдебен контрол и по правило сами по себе си не са публични. Гражданинът, който след изтичането на 30 години поиска достъп до определен документ, ще получи отказ, основан на решение за удължаване, което не може да види и не може да оспори. Условието „когато националните интереси налагат това“ е формулирано твърде общо, за да представлява реално ограничение — не се изисква нова конкретна преценка за вреда по смисъла на чл. 25 от ЗЗКИ, нито излагане на конкретни мотиви, нито каквато и да е форма на състезателност. Предложение: Да отпадне изцяло предложението за изменение на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ. 3. По отношение на предложението за създаване на нов чл. 35б от ЗДАНС (§ 8 от проекта на ЗИД на ЗДАНС) С § 8 от проекта се създава нов чл. 35б от ЗДАНС, съгласно който при осъществяване на правото на достъп до отнасящи се за лицето лични данни, обработвани в информационните фондове на агенцията, и до информация по Закона за достъп до обществена информация агенцията не предоставя	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		данни за свои служители, за лица, които ѝ сътрудничат или са ѝ сътрудничили, за оперативно-издирвателната дейност на агенцията, както и за лица, които са или са били обект на такава дейност. Разпоредбата урежда едновременно два различни режима – достъпа на лицето до отнасящите се за него лични данни и достъпа до обществена информация по реда на ЗДОИ. Мотивите обаче обсъждат само първия: в тях се говори за „допълнителни гаранции за защита правата на служителите на ДАНС, включително и тези на прикритие, както и на сътрудниците на Агенцията в случай на искане на достъп до такива данни“. Никъде в мотивите не се споменава, че разпоредбата се разпростира и върху достъпа до обществена информация, нито се излага каквото и да е съображение защо е необходимо ограничаване на правото по чл. 41 от Конституцията. Ограничение на конституционно гарантирано право се въвежда без нито един мотив, което е самостоятелно нарушение на чл. 28, ал. 2 от ЗНА. Възражението не е, че агенцията не може да откаже достъп. Съществува информация, чието разкриване действително би застрашило защитени интереси, и отказът в такива случаи може да бъде законосъобразен. Възражението е срещу начина, по който проектът на закон постига този резултат. На първо място, тестът за вреда се заменя със статусен признак. Цялата система на защита на		

		класифицираната информация, описана в раздел I по-горе, почива на конкретна преценка дали предоставянето на информацията би довело до вреда или до опасност от вреда за изчерпателно изброени в закона интереси. Новият чл. 35б определя недостъпната информация не по вредата от разкриването ѝ, а по това за кого се отнася тя. Достатъчно е дадено лице да е служител, сътрудник или обект на оперативноиздирвателна дейност, за да отпадне достъпът – независимо какво е съдържанието на информацията, независимо дали разкриването ѝ би увредило когото и да било и независимо от изтеклото време. На второ място, ограничението е безсрочно и обхваща миналото. Изразите „са или са били обект“ и „сътрудничат или са ѝ сътрудничили“ обхващат целия масив, съхраняван в информационните фондове на агенцията, включително материали, създадени преди учредяването ѝ през 2007 г. и постъпили в тези фондове по-късно. Разпоредбата не съдържа никакъв срок и не препраща към сроковете за защита по чл. 34 от ЗЗКИ. Тя следователно ще се прилага и към информация, чийто срок на защита е изтекъл и която по силата на закона вече не е класифицирана. Там, където ЗЗКИ е приел, че защитата отпада, ЗДАНС ще въвежда ново, самостоятелно и безсрочно основание за отказ. Взето заедно с предложението по § 48, т. 6 да бъде заличена препратката към ЗДОИ в чл. 34, ал.		

		3 от ЗЗКИ, това означава, че изтичането на сроковете за защита престава да има каквото и да е значение за достъпа до тази информация. На трето място, разпоредбата не е формулирана като отказ. Изразът „агенцията не предоставя данни“ описва фактическо поведение, а не издаване на административен акт. Той не е конструиран нито като основание за отказ по чл. 36 от ЗДАНС, нито като основание за отказ по чл. 37 от ЗДОИ. Това поставя под въпрос дали ще бъде издаван мотивиран акт и дали изобщо ще е налице отказ, подлежащ на обжалване. Ако това е целта на редакцията, изключването на съдебния контрол не е „изрично посочено със закон“ по смисъла на чл. 120, ал. 2 от Конституцията, а се постига по редакционен път. Ако това не е целта, разпоредбата следва изрично да предвиди, че отказът се мотивира и подлежи на обжалване по общия ред. На четвърто място, съотношението с чл. 35а е обратно на очакваното. Действащият чл. 35а е формулиран като възможност – агенцията „може да откаже“, тоест дължи преценка. § 7 от проекта запазва тази формулировка и същевременно разширява основанията за отказ с отворената формула „както и за да се гарантира защитата на интересите, способите и средствата за придобиване на информация“. Новият чл. 35б, обратно, е императивен – агенцията „не предоставя“. Така преценката се разширява там, където е запазена, и се премахва там, където е най-		

		необходима. На пето място, кръгът на засегнатите лица се разширява от друг параграф на същия проект. С § 5 от чл. 24, т. 1 от ЗДАНС се заличава думата „престъпни“, с което основанието за извършване на оперативно-издирвателна дейност престава да изисква деянието да съставлява престъпление. Категорията „лица, които са или са били обект на такава дейност“ следователно ще обхваща и лица, чието поведение не е престъпно, а новият чл. 35б гарантира, че те няма да могат да узнаят това – нито по реда на достъпа до отнасящите се за тях данни, нито по реда на ЗДОИ. На шесто място, предложението е в посока, обратна на вече установеното от Европейския съд по правата на човека по дела, отнасящи се пряко до тази агенция. С решение от 28 април 2026 г. по делото Kanev и Български хелзинкски комитет срещу България (жалба № 45864/22) Съдът е установил нарушение на чл. 8 от Конвенцията заради отказа на ДАНС да съобщи дали е събирала и дали съхранява данни за жалбоподателите. Съдът изрично приема, че самият отказ може да бъде оправдан, но че когато прозрачността законно се ограничава, произволът може да бъде предотвратен единствено чрез механизъм за непряк достъп или за независим надзор – достатъчно независим, с достъп до всички относими материали и с правомощие да се произнася с мотивирани и задължителни решения. Проектът на		

		закон не въвежда такъв механизъм; напротив, премахва и остатъците от преценка. С решение от 17 февруари 2026 г. по делото Green Alliance срещу България (жалба № 6580/22) Съдът единодушно е установил нарушение на чл. 8 по отношение на уредбата на служителите на прикритие, като е посочил чл. 35а от ЗДАНС сред относимите разпоредби. Параграфи 7 и 8 изменят и допълват именно тази материя, без нито едно от двете решения да е споменато в проекта, в мотивите или в оценката на въздействието. На седмо място, предлаганото решение е по-ограничително от общата уредба. Дори когато българското право допуска ограничаване на достъпа на лицето до отнасящи се за него данни по съображения за национална сигурност, то го прави в контролиран режим – ограничението е допустимо само доколкото е необходимо, отпада заедно с основанието си, изисква писмено уведомяване за отказа и за възможностите за защита и подлежи на проверка от независим орган (глава осма от Закона за защита на личните данни). Новият чл. 35б не съдържа нито един от тези елементи. Той не е ограничение вътре в режима, а излизане от режима. Накрая, § 8 не може да бъде разглеждан отделно от § 48, т. 5 и 6. Както е посочено в т. 2 по-горе, трите предложения действат в една и съща посока и се допълват взаимно: срокът на защита може да бъде удължаван многократно; изричната препратка към ЗДОИ след		

		премахването на класификацията отпада; информацията може да бъде унищожена по ведомствена преценка; а по силата на новия чл. 35б цели информационни масиви се изваждат от обхвата на достъпа независимо от класификацията и от сроковете ѝ. Всяко от предложенията поотделно е проблематично; взети заедно, те изграждат режим, при който определена информация никога не става достъпна, а проверката дали това е оправдано е невъзможна. Предложение: Да отпадне изцяло предложението за създаване на чл. 35б от ЗДАНС (§ 8 от проекта). Като минимум следва да отпадне разпростирането му върху достъпа до обществена информация по реда на ЗДОИ.		
		4. По отношение на предложението за нова уредба на структурата на агенцията (§ 4 от проекта на ЗИД на ЗДАНС) С § 4 от проекта се преурежда изцяло раздел II на глава трета от ЗДАНС. Съгласно новия чл. 12, ал. 1 наименованието, структурата и дейностите на дирекциите и на другите структурни звена се определят с акт на председателя на агенцията, а съгласно ал. 2 с този акт се определят и районите на действие на териториалните дирекции. Понастоящем тази материя се урежда с акт на	Приема се	Предвид постъпилите становища в рамките на съгласуването на проекта е взето решение за запазване на реда за определяне на специализираните и териториалните дирекции на ДАНС, като се променя единствено редът за определяне на специализираните административни дирекции. Възприетия към момента подход за определяне на специализираните административни дирекции на ДАНС в устройствения закон на Агенцията не позволява бърза реакция при необходимост от

		Министерския съвет. Мотивите не оставят съмнение какъв ще бъде характерът на новия акт: изборът е обоснован със спецификата на дейността на агенцията и с конспиративността, при която тя се осъществява, „което не позволява разкриване на основните структурни звена и направленията им на дейност“. Тоест актът няма да бъде публичен. Възражението не е срещу класифицирането на вътрешната организация на агенцията. Възражението е, че от същия непубличен акт ще произтича кой държавен орган с какви правомощия разполага. Проектът на закон въвежда на мястото на досегашните изброявания формулата „дирекциите на Държавна агенция „Национална сигурност“, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност“ и я превръща в юридическия факт, от който възникват правомощията да се иска използване на специални разузнавателни средства (§ 49), да се получава достъп до данните, запазени по реда на Закона за електронните съобщения (§ 47), и да се получават резервационни данни на пътниците (§ 13 и § 14). Кои са тези дирекции ще се определя с акт, който не се обнародва и не подлежи на оспорване по чл. 185 от Административнопроцесуалния кодекс. Доколкото този акт урежда правила с общ характер за неопределен кръг адресати и от него възникват правомощия, упражнявани спрямо граждани и организации, той има белезите на нормативен		структурни промени в администрацията на Агенцията, с които да се постигне рационално използване на ресурсите ú– както финансови, така и кадрови, както и съответствие с добрите управленски практики. Предвид изложеното, предлага се специализираните административни дирекции и осъществяваните от тях дейности също да се определят с акт на Министерския съвет, което, от една страна, ще позволи уеднаквяване на възприетия подход при определяне на основните структурни звена на ДАНС. От друга страна, ще се създадат предпоставки за по-голяма гъвкавост и оперативност с цел ефективно разходване на ресурсите на Агенцията, като няма да се допуска дублиране на дейности. Направленията на дейностите на специализираните административни дирекции, доколкото същите не осъществяват оперативно-издирвателна дейност, ще бъдат законово регламентирани с цел запазване на прозрачността. В този смисъл предвидени са следните промени: § 5. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения: 1. Алинея 1 се изменя така: „(1) Специализираните административни дирекции и дейностите, които осъществяват, се определят с акт на Министерския съвет по

		административен акт и следва да бъде обнародван (чл. 5, ал. 5 от Конституцията и чл. 37 от ЗНА). Проектът не урежда този въпрос. Разграничението между това кой орган по закон разполага с дадено правомощие и това как той е организиран вътрешно е основно за правовата държава. Първото трябва да бъде публично; второто може и следва да остане класифицирано. Действащият ЗДАНС прави това разграничение, а проектът на закон го заличава. Както е отбелязано в раздел I по-горе, през периода на тоталитарния режим защитата на държавната тайна беше уредена с правила, които самите бяха обявени за държавна тайна и не бяха публично достъпни — положение, преодоляно едва след заведено от ПДИ дело по ЗДОИ. Предложението възпроизвежда същата конструкция на друго равнище: правилата за това кой упражнява негласни правомощия престават да бъдат публично установими. Практическата последица е, че нито съдът, който разрешава използването на специални разузнавателни средства, нито предприятието, което изпълнява разпореждане запредоставяне на данни, нито задълженото по чл. 129 от ЗДАНС лице, нито гражданинът, който търси защита, ще могат да проверят от публично достъпен източник дали искащият орган изобщо е сред законово оправомощените.		предложение на председателя на агенцията (алтернативно, можем да предвидим, че се определят с правилника за прилагане на закона – в случай че са явни), като в състава им се включва специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване““. 2. Създават се нови ал. 2 и 3: „(2) Специализираните административни дирекции осъществяват дейностите си в следните направления: 1. контрол и извършване на проверки на служителите на агенцията по отношение на спазването на нормативните актове и актовете на председателя на агенцията; 2. финансово разузнаване; 3. оперативен отчет и архив; 4. координация и информационно-аналитична дейност; 5. човешки ресурси; 6. правно-нормативна дейност; 7. международно сътрудничество; 8. финансово-стопанско и управление на собствеността; 9. административно обслужване. (3) Структурата на специализираните административни дирекции се определя с акт на председателя на агенцията. Структурата включва отдели и сектори.“

		Предложение: Наименованията и дейностите на дирекциите, районите на действие на териториалните дирекции, както и кои дирекции осъществяват оперативноиздирвателна дейност, да продължат да се определят с акт на Министерския съвет, който подлежи на обнародване. С акт на председателя на агенцията да се определя единствено вътрешната структура на дирекциите и на звената по чл. 11.		
		5. Относно липсата на забрана в ЗЗКИ за класифициране на информация, съдържаща данни за престъпления, злоупотреби, корупция и нарушаване на основни човешки права В ЗЗКИ липсва забрана за класифициране като държавна или служебна тайна на информация, съдържаща данни за престъпления, злоупотреби, корупция и нарушаване на основни човешки права. Това противоречи на принципите, заложени в Конституцията, и най-вече на принципите за върховенство на закона и правовата държава. В този тип държава не е допустимо информация за посегателства спрямо гражданите и техните права, както и спрямо общественото благо, да бъде превръщана в тайна в полза на извършителите на такива посегателства. Следователно властта да бъде класифицирана такава информация трябва да бъде	Не се приема	Основен принцип в ЗЗКИ е, че информацията се класифицира според собственото си съдържание, като нивото на класификация се определя в зависимост от степента на заплаха и размера на вреди, които биха могли да настъпят от разкриване на информацията. Считаме, че не е възможно изначално да бъде определено, че разкриването на определени категории информация не би могло да създаде заплаха или от същото не биха могли да настъпят вреди. На следващо място, направеното предложение не е обсъждано с компетентните ведомства и заинтересовани лица, по отношение на същото не е изготвяна ЧПОВ, поради което не следва да бъде включвано в настоящия законопроект.

		законово ограничена, а правото на гражданите на достъп до нея - разширено. Предложение: Предлагаме да бъде въведена разпоредба, забраняваща класифицирането като държавна или служебна тайна на информация, съдържаща данни за престъпления, злоупотреби, корупция и нарушаване на основни човешки права.		
9	СНЦ “Орион - Грижа за Лидери и Авторитети” (Орион грид) (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации, както и са изпратени по електронен път)	СТАНОВИЩЕ относно предложението служители на ДАНС да могат да извършват психологическо консултиране и психотерапия Публикуваният за обществено обсъждане проект за изменение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ въвежда възможност служители на ДАНС, паралелно със служебните си функции, да осъществяват психологическо консултиране и психотерапия. Посоченият мотив е, че така психолозите в Агенцията ще могат „да развиват своите умения в областта“. Въпреки че предложението изглежда като ограничено изключение от режима на несъвместимост, то поставя фундаментален етически и обществено-политически въпрос: допустимо ли е представител на служба за национална сигурност да заема едновременно с това и позицията на психотерапевт спрямо граждани?	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		Според нас отговорът е отрицателен, доколкото се касае както за конфликт на интереси и лоялности, доверие, грижа и уязвимост, така и за здравето на демокрацията и общественото развитие въобще. Проблемът е в структурната несъвместимост между двете роли. Психотерапията се основава на особено отношение на доверие. Човекът влиза в него именно за да може да говори за онова, което не би казал на работодател, администрация, полиция, съд или служба за сигурност – за страховете си, отношенията си, конфликтите си, политическите и моралните си дилеми, преживени нарушения, действията на други хора и собствените си най-дълбоки уязвимости. Същевременно служителят на ДАНС принадлежи към институция, чието предназначение е да събира, анализира и използва информация в защита на националната сигурност. Тези две институционални логики е недопустимо да бъдат събрани в едно лице с аргумента за „развитие на умения“. Председателят на Българската асоциация по психотерапия вече определи подобно съчетание като практически несъвместимо и посочи конфиденциалността като фундаментална ценност на психотерапевтичния процес. За нас въпросът надхвърля професионалната етика на психотерапията и засяга демокрацията,		

		върховенството на правото и границите на службите за сигурност. Европейската логика е обратната: особено чувствителните отношения се защитават от службите за сигурност. Демократичните системи не търсят нови пространства, в които разузнавателните и контраразузнавателните служби да могат да присъстват незабележимо, а изграждат допълнителни защитни бариери около отношенията, които са жизненоважни за демокрацията и личната автономия. Затова и съществуват специални гаранции за комуникацията между адвокат и клиент, журналист и източник, както и засилени режими при наблюдение на журналисти, магистрати, парламентаристи и други лица, изпълняващи функции, свързани с демократичния контрол върху властта. Френското законодателство например предвижда специални гаранции при използване на разузнавателни средства срещу парламентаристи, магистрати, адвокати и журналисти. Упражняването на техния мандат или професия само по себе си не може да бъде основание за наблюдение. Британското законодателство също постановява допълнителни нива на разрешение и контрол при особено чувствителни категории и комуникации.		

		Европейският съд по правата на човека изисква силни гаранции през целия цикъл на тайното наблюдение – разрешаване, събиране, използване, съхраняване, предоставяне и унищожаване на информацията. Колкото по-чувствително е едно отношение за свободата, личната автономия или демократичния контрол върху властта, толкова по-далеч трябва да бъде държана от него тайната държавна власт. Проектът за изменение на Закона за ДАНС прави точно обратното. Особено сериозен е рискът за хората, които контролират властта. Проблемът става още по-сериозен, ако клиентът е съдия, прокурор, адвокат, журналист, държавен служител, подаващ сигнал за нередности (whistleblower), активист, правозащитник, политически опонент на управляващите или човек, който разполага с чувствителна информация. Това са именно категориите, по отношение на които демократични системи следва да изграждат повече, а не по-малко защита от тайното наблюдение. Представете си съдия, който обсъжда с консултанта или терапевта си натиск, упражнен върху него; журналист, който говори за страхове във връзка с разследване;		

		подаващ сигнал за нередности, който преживява тревожност заради информация, която възнамерява да разкрие; активист, който обсъжда конфликти в движение или организация; адвокат, който говори за професионалните си и етични дилеми при тежък казус. При всички тези ситуации дори потенциалното институционално присъствие на службата за сигурност вътре в терапевтичната връзка създава възпиращ ефект върху свободното говорене и препятства подходящата професионална намеса. Това може дълбоко да засегне способността на хората, които контролират властта, да изпълняват демократичните си функции. „Развитие на умения“ не е достатъчен мотив за подобен риск Професионалното развитие на психолозите в ДАНС е легитимна цел. Но тя може да бъде постигната чрез обучение, супервизия, специализации, академична дейност и професионален обмен. При толкова сериозна намеса в отношения на доверие аргументът, че служителите трябва да „развиват умения“, е очевидно недостатъчен спрямо риска за обществения интерес, публичното здраве и здравето на демокрацията. Необходим е точно обратният принцип		

		Категорични сме, че към момента България няма нужда от разширяване на пространствата, в които службите за сигурност да могат да присъстват, а от ясна система от защитени демократични пространства и отношения. Психотерапевтичната и консултативна връзка трябва да бъде едно от тях и не просто следва агентите на ДАНС да направят здравословен избор, ако искат да се развиват като психотерапевти, а всички такива пространства следва да се ползват с нарочни защити при ползване на Специални разузнавателни средства. Същата логика трябва да се прилага към адвокатската тайна, журналистическите източници, независимостта на магистратите, правозащитниците и другите хора и институции, чрез които обществото упражнява контрол върху властта. Тайната държавна власт се нуждае от повече ограничения именно там, където гражданинът трябва да може да бъде най-свободен. Поради това предложението служители на ДАНС да могат паралелно да извършват психологическо консултиране и психотерапия следва да бъде оттеглено. Ако ДАНС желае да инвестира в професионалното развитие на своите психолози, държавата трябва да създаде подходящи механизми за обучение, супервизия и квалификация. Клиентите в психотерапията не могат да бъдат превръщани в пространство за упражняване и		

		„развитие на умения“ на служба за национална сигурност. В демократичната държава трябва да има места, в които гражданинът може да говори без страх, че срещу него – видимо или невидимо – стои държавата. Психотерапевтичният/консултативният кабинет е едно от тях.		
10	Irina Lazarova (Защитава позиция от името на Българска асоциация по психотерапия) (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации, както и са изпратени по електронен път)	Българската асоциация за психотерапия (БАП) е национална обединяваща и акредитираща организация по психотерапия в България с над 30 годишна история, член на Европейската асоциация по психотерапия (ЕАП). Тя обединява 178 индивидуални и 16 групови члена, представляващи 15 психотерапевтични модалности и професионална общност от 1,381 квалифицирани, пълноправни психотерапевти. Психотерапията е самостоятелна професионална област, (различна от тези на психологията и психиатрията), с компетенции, отговорности и стандарти за обучение, етични норми и практика. Стандартите на ЕАП и БАП изискват обучение, равностойно на магистърска степен (ниво 7 по Европейската квалификационна рамка), с минимум 3,200 часа високо специализирано обучение в рамките на седем години. Психотерапията не представлява специализация в рамките на други професии.	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		Българска асоциация по психотерапия изразява категорично несъгласие с предложеното изключение от режима на несъвместимост, което допуска съвместяване на служба в ДАНС с упражняване на психологическо консултиране и психотерапия. Настояваме §19, т. 1, чл. 50, ал. 3, т. 4 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ да отпадне изцяло от проекта. Позицията ни се основава на необходимостта да бъдат зачетени и защитени правата, здравето, поверителността и професионалната независимост в отношенията с потърсилите псхотерапевтична помощ, БАП съдейства за подобряване на психичното здраве на българските граждани чрез своите дейности: обединява, при запазване на различията, и представлява практикуващите и обучаващите се психотерапевти, установява най-високи професионални стандарти за базово и високо специализирано обучение по психотерапия, за професионалните компетентности на психотерапевтите, които практикуват в Европа, както и за продължаващото професионално развитие. БАП утвърждава психотерапията в България като самостоятелна свободна професия със своя научна, изследователска и професионална област, основавайки се на Страсбургската декларация от		

		21.10.1990 г. и на стандартите на ЕАП, които следва. БАП създава и поддържа Национален Регистър на психотерапевтите, към които специалисти и нуждаещи се могат да реферират. С §19, т. 1 се предлага допълнение на чл. 50, ал. 3, т. 4 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, с което изключението от принципа за несъвместимост на службата в Агенцията с работа по трудово или гражданско правоотношение се разширява, като към досегашните „преподавателска или научноизследователска дейност“ се добавят и „психологическо консултиране и психотерапия“, допустими като изключение. На стр. 8 от мотивите промяната е обоснована с възможността психолозите в Агенцията да развиват уменията си. Освен използването в текста на аргументацията на професията на психолога и психотерапевта като синоними, според БАП, тази цел не оправдава създаването на двойна професионална роля, засягаща основни условия за безопасна психотерапевтична работа. Разбирайки стремежа за насърчаване на професионалното развитие на служителите, категорично заявяваме, че предложената промяна съдържа непреодолимо противоречие между оперативните служебни задължения на служител в разузнавателна служба и базисните етични и		

		професионални стандарти на психотерапевтичната професия и би представлявало изключително сериозен риск за психотерапевтичния процес и психичното здраве на клиентите и пациентите. От името на професионалната психотерапевтична общност, представлявана от БАП, категорично предлагаме предложената промяна в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ да отпадне. ОСНОВНИ АРГУМЕНТИ: 1. Конфликт на интереси и институционална двойствена роля - създадена е абсолютна несъвместимост на професионалните роли, която е неразрешима. Институционалният режим на несъвместимост има за цел гарантиране на независимостта и безпристрастността при изпълнението на публични функции. Съвместяването на психотерапевтична практика (частна или в институции) със служба в орган за национална сигурност и разузнаване създава специфична двойна роля. Служителят в ДАНС е подчинен на принципите на субординация и законово задължение за докладване на оперативна информация, която е от значение за националната сигурност, което влиза в непреодолимо противоречие с автономността и абсолютната поверителност на		

		психотерапевтичния процес. Психотерапевтичната работа изисква независима професионална преценка в интерес на пациента и защита на поверената информация. Съвместяването поставя едно и също лице в отношения с коренно различни цели и източници на задължения – ситуация, която е невъзможна за управляване. БАП счита този конфликт за непреодолимо противоречие. Неговото разрешаване не може да бъде оставено на личната добросъвестност на специалиста, на обучение или на преценка за всеки отделен случай. 2. Поверителността и конфиденциалността са основен етичен и професионален принцип, върху който се изгражда психотерапевтичното отношение и лечение. Пациентът/клиентът трябва да може да споделя преживявания и обстоятелства от личния и професионалния си живот без основателно съмнение, че психотерапевтът може да ги оценява или използва във връзка със служебни задачи на орган за национална сигурност. Единствено тази защитена рамка прави възможна работата с болезнено и чувствително лично съдържание и лечението на пациента. Служебната обвързаност на психотерапевта с ДАНС ограничава свободата на споделяне още преди да е настъпило конкретно нарушение на поверителността.		

		Съмнението за възможна друга употреба на споделената информацията засяга терапевтичното доверие. Този риск подронва доброто име на професията като обхваща и <u>общественото доверие в психотерапията</u> като професионална дейност и сериозно нарушава обществения интерес. Етичният кодекс на БАП поставя изисквания за поверителност в раздел IV, за избягване на отношения, пораждащи конфликт на интереси, в принцип 1.б и за предотвратяване на двойствени взаимоотношения, които застрашават професионалната преценка или увеличават риска от експлоатация, в принцип 5.а. На тази основа БАП формулира настоящото възражение срещу предложеното съвместяване. БАП отчита, че поверителността има законово установени граници. Наличието на такива изключения обаче не е основание за създаване на <u>постоянна двойствена роля</u>, при която психотерапевтът <u>едновременно</u> е и служител на орган за национална сигурност. 3. Ограничения на административните и договорните гаранции. Считаме, че информирането на пациента за служебното качество на психотерапевта и получаването на неговото съгласие <u>не отстраняват</u>		

		институционалния конфликт. Пациентът не може чрез съгласие да освободи служителя от служебните му задължения, нито следва да понася риска от противопоставянето им на терапевтичната поверителност. Разрешението на председателя на Агенцията също не може да замести независимата професионална и етична преценка за допустимостта на съвместяването. 4. Квалификацията на служителите също не отстранява конфликта на двойствените роли. Психотерапията е самостоятелна професионална област според стандартите на БАП и ЕАП (призната в съответствие с рамката на ESCO). Квалификацията „психолог“ сама по себе си не удостоверява подготовка за упражняване на психотерапия. Необходимо е високо специализирано обучение, включващо личен психотерапевтичен опит, теоретична подготовка, стаж и клинична практика под супервизия. Позоваването на развитието на уменията на психолозите не представлява достатъчна обосновка за включването на психотерапията сред изключенията от режима на несъвместимост. Наличието дори на пълна психотерапевтична квалификация не отстранява основанията за основното възражение на БАП. 5. Обхват на възражението.		

		Съображенията относно поверителността и конфликта на професионални роли се отнасят и до психологическото консултиране, когато то включва споделяне на чувствителна лична информация в отношения на доверие. Заличаването единствено на думите „и психотерапия“ би оставило неясна граница между допустимите дейности и би създало риск сходна по съдържание практика да се осъществява под друго наименование. Поради това искането ни обхваща §19, т. 1, чл. 50, ал. 3, т. 4 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ в неговата цялост. БАП счита, че защитата на интересите и здравето на хората, използващи психотерапевтични услуги, изисква конфликтът между служебната обвързаност с ДАНС и независимата психотерапевтична работа да бъде предотвратен при създаването на нормативната уредба. Поради това категорично възразяваме срещу предложената възможност за съвместяване и настояваме §19, т. 1 чл. 50, ал. 3, т. 4 от проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ да не бъде включван в законопроекта, който ще бъде внесен за разглеждане в Народното събрание. Настоящото становище е обсъдено и гласувано на		

		Общо събрание на БАП, проведено на 27.09.2026 г. в град София.		
11	Национален съюз на психолозите и психотерапевтите (Коментарите са изпратени по електронен път)	Управителният съвет на Националния съюз на психолозите и психотерапевтите изразява сериозна професионална и обществена загриженост във връзка с предложението в проекта за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, с което се предвижда осъществяването на психологическо консултиране и психотерапия да бъде допуснато като изключение от режима на несъвместимост за служители на Агенцията. В мотивите към законопроекта предложението е обосновано с възможността психолозите в Агенцията да развиват своите умения в тази област. Именно тази законодателна промяна и последиците, които тя би могла да има за гражданите, професионалната етика и общественото доверие в психологическата и психотерапевтичната помощ, са предмет на настоящото становище. НСПП не оспорва правото на психолозите, работещи в системата на националната сигурност, да развиват своята професионална компетентност, да участват в обучения, специализации, супервизии, научна и преподавателска дейност и да придобиват допълнителни квалификации. Считаме обаче, че предоставянето на психологическо консултиране и особено	Приема се	Текстът е оттеглен от законопроекта.

		упражняването на психотерапия спрямо граждани извън институционалната структура на ДАНС представляват качествено различна професионална дейност, която не може да бъде обоснована единствено с необходимостта служителите на Агенцията да развиват своите професионални умения. Гражданинът, потърсил психологическа или психотерапевтична помощ, не може да бъде средство за придобиване или развитие на професионални умения. Професионалното развитие се осъществява посредством специализирано обучение, супервизия, лична терапия, професионална практика при установени стандарти и други признати форми за квалификация. То не може само по себе си да представлява достатъчно основание за законодателно създаване на изключение от режим на несъвместимост, още повече когато едната от съвместяваните роли произтича от служба в институция, натоварена със специфични функции в областта на националната сигурност. Психологическото консултиране и психотерапията се основават върху специфична професионална връзка, чиито фундаментални условия са доверието, конфиденциалността, професионалната независимост, яснотата на ролите и информираното съгласие на клиента.		

		Лицето, което търси психологическа или психотерапевтична помощ, предоставя информация от изключително личен характер. Тя може да се отнася до неговото психично състояние, семейни и интимни отношения, професионални конфликти, страхове, травматични преживявания, зависимости, финансови затруднения, убеждения, отношения с институции и множество други аспекти от личния му живот. Поради това конфиденциалността не представлява формална подробност от професионалната дейност. Тя е едно от основните условия, без които пълноценният психологически и психотерапевтичен процес не би могъл да съществува. Именно тук предложената законодателна промяна създава съществен професионален и етичен проблем. Едновременното качество на психотерапевт или психологически консултант и на действащ служител на институция с функции в областта на националната сигурност създава двойна професионална роля и потенциален конфликт между две принципно различни системи от задължения. От едната страна стои професионалното задължение към клиента - неговата автономия, интерес, достойнство и поверителността на предоставената информация.		

		От другата страна стоят специфичните служебни задължения, произтичащи от работата в структура за национална сигурност. НСПП не поставя под съмнение професионалния интегритет на психолозите, работещи в ДАНС. Проблемът, който поставяме, е структурен, а не персонален. Законът следва да създава гаранции, които предотвратяват възможността за конфликт между професионални роли и злоупотреба с доверие или информация, а не да разчита единствено на личната добросъвестност на отделния специалист. Особено сериозен въпрос представлява правото на клиента на информиран избор. Ако действащ служител на ДАНС предоставя психологическо консултиране или психотерапия извън Агенцията, гражданинът има право предварително, ясно и недвусмислено да знае за съществуването на тази двойна професионална роля. В противен случай възниква основателният въпрос дали съгласието на клиента за участие в психологически или психотерапевтичен процес действително може да бъде определено като информирано. Това обстоятелство е особено важно, тъй като знанието, че специалистът едновременно е служител на структура за национална сигурност, може да бъде съществено за решението на гражданина дали да		

		изберe точно този специалист и дали е готов да му предостави чувствителна информация за себе си. Не по-малко важен е въпросът за границите на конфиденциалността. Законодателството следва да дава недвусмислен отговор как се разрешава евентуален конфликт между професионалното задължение за опазване на поверителността на терапевтичния процес, служебните задължения на служител на ДАНС както и спазването на Закона за личните данни. Още по-сериозни опасения би породила всяка възможност психологическото консултиране или психотерапията да бъдат използвани като форма на прикритие, способ за събиране на информация или инструмент за оперативна дейност. Подобна възможност следва да бъде изрично и категорично изключена от закона. Психотерапевтичният кабинет не може да бъде пространство за оперативно събиране на информация. В противен случай последиците не биха засегнали единствено конкретния клиент. Би могло да бъде нанесено трайно увреждане на общественото доверие към психологическата и психотерапевтичната помощ като цяло. Също така следва да бъде отчетен и друг съществен професионален въпрос.		

		Квалификацията „психолог“ не означава автоматично квалификация за упражняване на психотерапия. Психотерапевтичната подготовка предполага специализирано продължително обучение в съответна психотерапевтична модалност, личен терапевтичен опит, практика под супервизия и покриване на съответните професионални стандарти. Поради това законова разпоредба, която поставя в обща формулировка „психологическо консултиране и психотерапия“, следва ясно да разграничава двете професионални дейности и да не допуска тълкуване, според което качеството „психолог“ само по себе си предоставя необходимата професионална квалификация за упражняване на психотерапия. Съществува и допълнителен проблем - липсата на достатъчно ясно очертани граници на приложението на предлаганото изключение. Необходимо е законодателят да отговори дали психологическото консултиране и психотерапията ще могат да бъдат упражнявани на свободния пазар; спрямо кои категории лица; при какви условия; при какъв контрол; с какви задължения за предварително разкриване на двойната професионална роля и при какъв режим за защита на информацията. Това не са въпроси, които следва да бъдат оставени единствено на вътрешни правила или на		

		бъдещо тълкуване. Те засягат непосредствено правата и законните интереси на гражданите. Предвид изложеното Управителният съвет на Националния съюз на психолозите и психотерапевтите НЕ ПОДКРЕПЯ предложената разпоредба в настоящия ѝ вид. Считаме, че тя следва да бъде подложена на допълнително професионално и обществено обсъждане с участието на професионалните организации в областта на психологията и психотерапията и на институциите, ангажирани със защитата на основните права на гражданите. НСПП предлага: 1. Като основно решение - психологическото консултиране и психотерапията да отпаднат като общо формулирано изключение от режима на несъвместимост до създаването на достатъчно ясна нормативна рамка, гарантираща правата на гражданите, конфиденциалността и професионалната независимост. 2. Ако законодателят приеме, че изключението следва да бъде запазено, настояваме законът да съдържа най-малко следните изрични гаранции: - психотерапия да могат да упражняват единствено лица, притежаващи доказуема квалификация за психотерапевтична практика;		

		- задължително предварително уведомяване на клиента, че специалистът е действащ служител на ДАНС; - изрично информирано писмено съгласие на клиента след предоставяне на тази информация; - ясно нормативно определяне на границите на конфиденциалността и случаите, в които тя може да бъде ограничена; - забрана информация, получена в рамките на психологическо консултиране или психотерапия, да бъде използвана за оперативни, разузнавателни, контраразузнавателни, кадрови или други служебни цели, освен в изрично и ограничително предвидени от закона случаи; - изрична забрана психологическото консултиране или психотерапията да бъдат използвани като прикритие за оперативна дейност или като способ за събиране на информация; - недопускане един и същ специалист да изпълнява спрямо едно и също лице несъвместими терапевтични, оценъчни, кадрови или оперативни функции; - създаване на независим механизъм за подаване и разглеждане на сигнали при нарушения; - ясно определяне на отговорността при неправомерно използване или разкриване на информация, получена в рамките на психологически или психотерапевтичен процес.		

		Считаме, че разглежданият въпрос надхвърля вътрешната кадрова политика на ДАНС. Той засяга пряко правата на българските граждани, които търсят психологическа и психотерапевтична помощ, професионалната етика, защитата на личния живот и общественото доверие към професиите психолог и психотерапевт. Националната сигурност и психичното здраве не са конкуриращи се обществени интереси. И двете трябва да бъдат защитени. Именно поради това законодателна промяна, която допуска съвместяването на две толкова чувствителни професионални роли, не следва да бъде обща, неясна или мотивирана преимуществено с необходимостта от професионално развитие на служителите. Тя изисква ясни граници, професионални стандарти, механизми за независим контрол и реални гаранции за правата на гражданите. Управителният съвет на Националния съюз на психолозите и психотерапевтите заявява готовност да участва в професионален диалог и да предостави експертно съдействие при изработването на нормативна уредба, която защитава едновременно обществения интерес, националната сигурност, професионалната етика, автономията и правата на		

		хората, търсещи психологическа и психотерапевтична помощ.		
12	Инициатива „Правосъдие за всеки“ (Коментарите са публикувани на Портала за обществени консултации)	Предложеният законопроект, независимо от заявените положителни цели на законодателната инициатива, съдържа съществени слабости, които налагат допълнително обсъждане и прецизиране. В този смисъл считаме, че най-добрият вариант е неговото изтегляне, цялостна преработка и предлагане в съществено изменен вид, още повече, че в много подобен на този му вид той вече на 2 пъти бе предлаган (през 2019 и 2025г.) и след силна негативна обществена реакция – особено по отношение на ограниченията до достъпа до информация - оттеглян. 1. Риск от безсрочно и необосновано засекретяване на информация Предложената възможност за неограничено удължаване на срока за защита на класифицираната информация без ясно определен краен предел създава предпоставки за нейното фактическо безсрочно засекретяване. Липсата на достатъчно ясни критерии, гаранции и механизми за контрол крие риск от произволно ограничаване на достъпа до обществено значима информация, включително такава, чието разсекретяване е необходимо за осъществяване на обществен контрол върху дейността на държавните институции. Подобен подход следва да бъде оценен негативно и през призмата на конституционното	Приема се с редакция	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред.

		право на достъп до информация и принципа на прозрачност в управлението.		Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация. Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго.

				(3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение. (4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия

				ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта)
		2. Липса на възстановяване на съществувалия до 2025г. ред за назначаване на председателя на ДАНС с указ на президента по предложение на МС Законопроектът не предвижда възстановяване на предходния модел за определяне на председателя на ДАНС, при който назначаването се осъществяваше от президента на Република България по предложение на Министерския съвет. Вместо това се запазва моделът на избор от Народното събрание, който беше обект на сериозни обществени и политически критики във връзка с риска от политизиране на ръководството на агенцията и поставянето му в зависимост от текущото парламентарно мнозинство. Предвид специфичния характер на дейността на ДАНС и необходимостта от гарантиране на нейната институционална независимост, пропускът да бъде	Не се приема	С Решение № 14 на Конституционния съд от 29.09.2026 г. по конституционно дело № 14 от 2025 г. (обн., ДВ, бр. 92 от 20206 г.) е отхвърлено искането на петдесет и девет народни представители от 51-вото Народно събрание за установяване на противоконституционност на: чл. 8, ал. 1 в частта „избира с решение на Народното събрание“; чл. 8, ал. 2 в частта „трима“; чл. 8, ал. 5 в частта „решение на Народното събрание“; чл. 8, ал. 6 в частта „Народното събрание с решение да избере“ от ЗДАНС (обн. ДВ, бр. 109 от 2007 г., посл. изм. ДВ, бр. 66 от 2026 г.) и на §2 от Заключителната разпоредба на Закона за изменение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ (обн. ДВ, бр. 90 от 2025 г.). В изменените разпоредби на чл. 8, ал. 1, 5 и 6 от ЗДАНС се предвижда избор и освобождаване на председателя на ДАНС с решение на Народното

		обсъден и този въпрос представлява съществен недостатък на законопроекта.		събрание по предложение на Министерския съвет. С разпоредбата на чл. 8, ал. 2 се предвиждат трима заместник-председатели на Агенцията. С §2 от Заключителната разпоредба на Закона за изменение на ЗДАНС (обн. ДВ, бр. 90 от 2025 г.) се отменя чл. 7, ал. 2 т. 5 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност (ЗУФСЗНС), който е уреждал правомощие на министър-председателя да внася в Министерския съвет предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на ръководителите на ДАНС, на Държавна агенция „Разузнаване“, на Служба „Военно разузнаване“, както и на главния секретар на Министерството на вътрешните работи. Конституционният съд приема, че редът за назначаване/избор и освобождаване на председателя на ДАНС не е определен на конституционно ниво. С предвидения в новоприетите редакции на чл. 8, ал. 1, 5 и 6 от ЗДАНС ред за избор и прекратяване на пълномощията на председателя с решение на Народното събрание по предложение на Министерския съвет не се изземва предвидена в Конституцията компетентност на Министерския съвет и не се ограничава неговата активна роля в процедурата, защото инициативата за избор и посочването на конкретен председател, както и за прекратяване на пълномощията, се запазва за него

				чрез възможността да формира своята воля в решението, като прави предложението. Изборът/освобождаването на председателя на Агенцията от Народното събрание по предложение на Министерския съвет е израз на взаимодействието между изпълнителната и законодателната власт, олицетворявана от тези конституционно установени органи, като елемент от принципа на разделение на властите. С определянето на председателя на Агенцията с решение на Народното събрание не се ограничава компетентността на Министерския съвет оперативно да осъществява изпълнителните дейности при изпълнението на функцията му да осигурява обществения ред и националната сигурност въз основа на законите. Конституционният съд приема и че с измененията на разпоредбите от ЗДАНС и с отмяната на чл. 7, ал. 2, т. 5 от ЗУФСЗНС Народното събрание не е излязло от кръга на своите правомощия, очертани от Конституцията. Отделно от това, в Народното събрание вече е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ с № 52-654-01-162 от 14.10.2026 г., предвиждащ промени, идентични на предложените от автора на коментара, поради което не се налага преповтаряне на текстове и в настоящия законопроект.

		3. Нарушаване на принципите на последователност и прозрачност в законодателния процес Съществен недостатък представлява включването чрез преходни и заключителни разпоредби на множество изменения в други закони, които нямат непосредствена връзка с основния предмет на законопроекта. Този законодателен подход създава риск от заобикаляне на принципите на откритост, обоснованост и предвидимост на нормативната уредба. За подобни изменения следва да бъдат извършени самостоятелна и задълбочена предварителна оценка на въздействието, както и реално обществено обсъждане, позволяващо на заинтересованите страни да изразят позициите си по всяка от засегнатите нормативни промени. Включването на несвързани законодателни изменения в един общ законопроект затруднява както възможността за пълноценна обществена дискусия по тях, така и обществения контрол.	Не се приема	Разпоредбата на чл. 35, ал. 2 от Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове (Указ № 883 от 1974 г.) допуска в заключителните разпоредби да нормативен акт да бъдат включени и правила за отменяне, изменяне и допълване на други нормативни актове. Актът, с който се отменя, изменя или допълва нормативен акт, трябва да сочи и всички други нормативни актове или техни части, дялове, глави, раздели, членове, алинеи, точки или букви, които се отменят, изменят или допълват (чл. 48, ал. 1 от Указ № 883 от 1974 г.). Видно от цитираните разпоредби не е налице законово изискване изменението и допълнението на даден закон да се извършва винаги и само със закон за изменение и допълнение на същия. Законодателят е този, който извършва преценка във всеки конкретен случай, тъй като Народното събрание е единственият орган, който в рамките на конституционно определената му компетентност преценява по целесъобразност при промяна на обстоятелствата налице ли е нужда, която налага приемане на нов или промяна на съществуващ закон (в този смисъл Решение № 1 от 4.02.2020 г. на КС по к. д. № 17/2018 г., докладчик съдията Георги Ангелов). В конкретния случай промените в ЗЗКИ са отразени в Преходните и заключителни разпоредби на

				проекта на Закон за изменени и допълнение на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, в изпълнение на изискванията на цитираните по-горе разпоредби от Указ № 883 от 1974 г. В мотивите и в изготвената Частична предварителна оценка на въздействието ясно са отграничени предлаганите промени в двата закона с цел запознаване на държавните органи и другите заинтересовани субекти. Отчетено е и обстоятелството, че както ЗДАНС, така и ЗЗКИ уреждат функции на Агенцията, като предлаганите промени в двата акта в голямата си част засягат такива, поради което е преценено промените в ЗЗКИ да бъдат включени в Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта (нов § 43 от законопроекта)
13	Държавна агенция „Технически операции“ (Становище, изпратено по електронен път)	С § 48, т. 3, буква „б“ на Преходните и заключителни разпоредби на проекта се предлага изменение в чл. 18, ал. 4 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) съгласно което, служителите на службите за сигурност и за обществен ред, следва писмено да уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване, преди заминаването. Считаме, че направеното предложение не отчита възможни ситуации, които могат да възникнат за непредвидено частно задгранично пътуване.	Приема се с редакция	От една страна, спецификите на дейността на службите за сигурност, налагат по-строги изисквания към техните служители. От друга страна, безспорно е възможно възникването на непредвидени и непланирани ситуации и пътувания, като действащата в момента редакция на текста не отчита развитието на технологиите. Предвид изложеното, предлагаме текстът на чл. 18, ал. 4 от ЗЗКИ да придобие следната редакция:

		Въвеждането на задължение за предварително уведомяване на ръководителя няма да доведе до оптимизиране на процедурата, а ще създаде предпоставки същата да не се спазва стриктно поради независещи от служителите причини. В тази връзка предлагаме в чл. 18, ал. 4 от ЗЗКИ да се създаде изречение второ: „При обективна невъзможност за писмено уведомяване преди заминаването, служителите уведомяват ръководителите си в първия работен ден след завръщането.“		„(4) Служителите на службите за сигурност и за обществен ред уведомяват ръководителите си за всяко частно задгранично пътуване преди заминаването. Уведомяването се извършва писмено, а при невъзможност – по телефон или електронна поща, като в тези случаи се извършва писмено уведомяване в първия работен ден след завръщането.“ (нов § 43, т. 3, б. б) от законопроекта)
14	Държавна агенция „Архиви“ (Становище, изпратено по електронен път)	Държавна агенция „Архиви“, като основна структура провеждаща държавната политика в областта на подбора, комплектуването, регистрирането, обработването, опазването, съхраняването и използването на документите от Националния архивен фонд, както и в областта на развитието и усъвършенстването на архивното дело, изразява становище по частта, в която предлаганите изменения и допълнения на Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) имат пряко или косвено отношение към архивното съхранение, достъпа до документална информация и функционирането на системата на държавните архиви. Настоящото становище е изготвено с оглед и на предстоящото по законодателен път преминаване на дейността и архивния фонд на Комисията по досиетата към Държавна агенция „Архиви“.	Приема се с редакция по т. I, II, III, IV, V, VI, VIII, IX	Създаването на възможност за многократно удължаване на срокове беше предвидено с оглед установени в практиката случаи, в които макар срокът за защита да е изтекъл, разкриването на информацията все още да може да застраши суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Република България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с националната сигурност, или да създаде опасност от възникване на вреди, или да причини такива вреди в областта на националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. Сроковете на защита на класифицирана информация с по-ниски нива (Поверително! и За служебно ползване!) понякога се явяват твърде кратки и не позволяват да бъде постигната целта на закона – защита на класифицираната информация.

		В тази връзка измененията в режима на защита, декласифициране, достъп, съхранение и унищожаване на класифицирана информация придобиват непосредствено практическо значение за ДА „Архиви“. I. Обща оценка Държавна агенция „Архиви“ счита, че проектът за изменение и допълнение на ЗДАНС засяга съществено архивната дейност, макар да не изменя пряко Закона за Националния архивен фонд и нормативната уредба, определяща устройството и функциите на ДА „Архиви“. Причината е, че проектът предлага промени в ЗЗКИ, които изменят самия механизъм, по който определени документи преминават от режима на класифицирана информация към режима на архивно съхранение и обществен достъп. Това е особено съществено предвид характера на архивния масив, който предстои да бъде приет от ДА „Архиви“, и необходимостта да бъде гарантирана непрекъснатостта на неговото съхранение, обработване, архивиране и предоставяне за достъп при отпадане на основанията за класификация. Поради това ДА „Архиви“ счита, че предлаганите изменения следва да бъдат разглеждани не само от гледна точка на защитата на класифицираната информация, но и от гледна точка на архивната ценност на документите, публичния интерес към		Същевременно, необоснованото определяне на по-високо ниво на класификация с цел осигуряване на по-дълъг срок на защита не следва да бъде толерирано. Що се отнася до унищожаването на информацията след изтичане на сроковете за защита, то приемаме, че оценката за историческо, практическо или справочно значение е свързана със задълженията на организационните единици и по Закона за националния архивен фонд (ЗНАФ). По отношение на заличаването на изричната препратка към ЗДОИ, със същото се цели да бъде отчетено, че след изтичане сроковете на защита достъпът до информация може да бъде осъществен по реда на различни закони, а не само на ЗДОИ – например по реда на ЗНАФ, по реда на ЗЗЛД, по реда на НПК и др. Отчитайки постъпилите коментари, предлагаме следната редакция на чл. 33, ал. 2 -5 от ЗЗКИ: „(2) В срок една година след изтичане на сроковете на защита или след премахване на нивото на класификация, информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго. (3) Класифицирана информация се унищожава, когато повече не е необходима за служебни цели и няма историческо, практическо или справочно значение.

		тяхното съхранение и законово гарантирания достъп до информация след отпадане на режима на класификация. II. Действаща нормативна уредба и възможен риск от прекъсване на установената връзка между декласифициране, достъп и архивиране Съществено значение за оценката на проекта имат действащите разпоредби на чл. 33 и чл. 34 ЗЗКИ. Съгласно чл. 33, ал. 2 ЗЗКИ: „В срок една година след изтичането срока за защита информацията се предоставя на съответния държавен архив, освен ако специален закон не предвижда друго.“; Съгласно чл. 33, ал. 3 ЗЗКИ: „Унищожаване на информация се допуска само след изтичането на една година след срока за защитата ѝ.“ Съгласно чл. 33, ал. 4 ЗЗКИ Държавната комисия по сигурността на информацията разрешава унищожаването след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица, като тази комисия: „1. Дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. Прави предложение за унищожаване на документи и материали.“ Тази уредба създава важна връзка между режима на класифицираната информация и режима на държавното архивиране. Законът не третира изтичането на срока за защита като основание автоматично да бъде унищожен		(4) Унищожаването на информацията се извършва след предложение на комисия, съставена със заповед на ръководителя на съответната организационна единица. Комисията: 1. дава заключение коя информация няма историческо, практическо или справочно значение; 2. прави предложение за унищожаване на документи и материали. (5) За унищожаването по ал. 3 в едномесечен срок се уведомява ДКСИ.“ Предлагаме и следната редакция на чл. 34, ал. 2 и 3 от ЗЗКИ: „(2) С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени с до 30 години. (3) След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на действащото законодателство.“ Предложената редакция позволява, от една страна, информацията да бъде защитена за достатъчен срок, за да не се създадат рискове от заплахи или вреди от разкриването ѝ. От друга страна, предложеният срок не надвишава рамките, заложени и от сега действащия ЗЗКИ за най-високото ниво на класификация. Създават се и гаранции за недопускане на необосновано определяне на по-високо ниво на класификация, както и за достъп до информацията по

		документът. Напротив - предвиден е едногодишен период, през който информацията следва да бъде предоставена на съответния държавен архив, а унищожаването е допустимо само при спазване на специална процедура и след изготвяне на становище от ДА „Архиви” за липса на историческо, практическо и/или справочно значение. Особено важно е и правилото на чл. 34, ал. 3 ЗЗКИ, съгласно което: „След изтичане на сроковете по ал. 1 и 2 нивото на класификация се премахва и достъпът до тази информация се осъществява по реда на Закона за достъп до обществена информация.“ Следователно действащият закон установява ясна последователност: Изтичане на срока за защита — премахване на нивото на класификация — достъп по реда на ЗДОИ — в срок до една година предоставяне на информацията на съответния държавен архив. Тази последователност е изрично потвърдена и в официалните разяснения на ДКСИ. ДКСИ посочва, че след изтичането на срока на защита, информацията вече не е класифицирана, че нивото на класификация се премахва по силата на чл. 34, ал. 3 ЗЗКИ и че такава информация „в срок една година след изтичане на съответния срок“ се предоставя на съответния държавен архив. ДКСИ изрично посочва и че след премахване на нивото на класификация достъпът се осъществява по реда на глава трета от	Не се приема по т. VII	реда на действащото законодателство. Следва да се отчита и фактът, че законът ще продължи да регламентира възможност за преразглеждане нивото на класификация с цел промяна или премахване. (нов § 43, т. 5 и 6 от законопроекта) Отмяната на чл. 45а е обусловена от практиката по прилагане на разпоредбата, като е установено, че в резултат на проверки за принадлежност на проучвани лица до момента няма случай, в който установена принадлежност към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия да е послужила като основание за отказ или отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация. Отчетено е и обстоятелството, че съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от Закона за достъп и разкриване на документи и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, не подлежат на проверка лицата, родени след 16 юли 1973 г. Респективно, по отношение на лицата, родени преди посочената дата

		ЗДОИ. С текстовете на ЗИД на ЗДАНС с регламентиране на едновременно въвеждане на многократно удължаване на сроковете и промяна на режима на унищожаване се променя именно тази система. Първата промяна може да отложи неопределено във времето момента на декласифициране и архивно предаване, а втората би могла да създаде риск документите да бъдат унищожавани въз основа на критерий, който не е равнозначен на архивната оценка. III. Сроковете за защита и предлаганата промяна По действащия чл. 34. ал. 1 ЗЗКИ сроковете за защита са: • 30 години за информация с гриф „Строго секретно“; • 15 години за информация с гриф „Секретно“; • 5 години за информация с гриф „Поверително“; • 6 месеца за информация, класифицирана като „служебна тайна“. Действащият чл. 34, ал. 2 ЗЗКИ предвижда: „С решение на ДКСИ, когато националните интереси налагат това, сроковете по ал. 1 могат да бъдат удължени, но с не повече от първоначално определените.“ По този начин действащата уредба съчетава възможността за защита на информацията за по-дълъг период с принципа на срочност на класификацията. Именно този ограничителен механизъм е съществен от гледна точка на архивната		се събира повече информация, включително лични данни, в сравнение с лицата, родени след тази дата. В този смисъл е направено заключение, че обсъжданата проверка се явява непропорционална. (нов § 43, т. 9 от законопроекта)

		система. В проекта се предлага тази ограниченост да отпадне, като се създаде възможност за многократно удължаване на сроковете за защита при необходимост. В мотивите към законопроекта се посочва, че определени категории класифицирана информация поради своята специфика се нуждаят от защита за период, по-дълъг от нормативно установените срокове, поради което се предлага възможност за многократно удължаване. Държавна агенция „Архиви“ счита, че тази промяна има пряко отражение върху архивния процес. При многократно удължаване на сроковете моментът, от който започват да действат последиците на чл. 34, ал. 3 и чл. 33, ал. 2 ЗЗКИ, може да бъде отлаган многократно. Това означава, че съответният документ няма да премине към етапа на декласифициране, достъп по ЗДОИ и предоставяне на държавния архив. По този начин, макар формално законът да продължава да предвижда срочна защита, на практика може да се достигне до неопределено продължителна защита на определени документи, когато последователно се приемат решения за удължаване на срока. Следва де се отбележи, че предлаганият ЗИД на ЗДАНС „услужливо” не споменава и една напълно реална хипотеза - ако след изтичане на първоначалния и/или продължения срок на защита или дори по време на тяхното действие, причините за		

		класификация не са отпаднали, но са претърпели качествена промяна и поставеният гриф за сигурност следва да бъде от по-ниско ниво. Неотчитането на подобно обстоятелство би нарушило основни текстове на ЗЗКИ - „Неправилно определен гриф за сигурност”. От архивна гледна точка това е съществено, тъй като архивното предаване на документа се явява последващ етап, който е пряко обусловен от изтичането на срока за защита. IV. Отношението между класифицирането и архивното съхранение ДА „Архиви“ счита за необходимо да се подчертае, че класификацията за сигурност и архивната ценност на един документ са различни правни и професионални категории. Обстоятелството, че за дадена информация е необходима защита от нерегламентиран достъп, не означава, че тя няма историческо, практическо и/или справочно значение. Обратно - документите с висока степен на защита могат да притежават изключително висока архивна ценност, именно поради информацията, която съдържат за функционирането на държавните органи, националната сигурност, държавната политика и развитието на обществото. Поради това продължаването на срока на класификация не следва да се разглежда като продължаване на срока на архивната ценност на		

		документа, а като ограничаване във времето на възможността той да бъде използван и предоставян при общия режим на достъп. Това разграничение е от особено значение при документите от архива на Комисията по досиетата, които предстои да бъдат приети и съхранявани от ДА „Архиви“. V. Предлаганата промяна в режима на унищожаване Особено внимание ДА „Архиви“ обръща на предлаганата промяна в режима на унищожаване на класифицирана информация. По действащия чл. 33, ал. 3 ЗЗКИ унищожаването е допустимо едва след изтичането на една година след изтичане на срока за защита. Наред с това действащият чл. 33, ал. 4 поставя унищожаването в зависимост от специална процедура и от оценка дали информацията има: • историческо; • практическо; • справочно значение. По този начин законът съдържа изрична архивна гаранция, че документ не може да бъде унищожен единствено поради отпадане на режима на класификация. В проекта на ЗИД на ЗДАНС се предлага промяна, при която унищожаването ще бъде свързано с това дали информацията „.. .повече не е необходима за служебни цели“. ДА „Архиви“ счита, че подобна промяна следва да бъде прецизирана, тъй като „необходимост за служебни цели“ не е идентичен критерий с		

		„историческо, практическо и/или справочно значение“. Един документ може да не е необходим за текущата служебна дейност на органа, който го е създал, но едновременно с това да има значителна историческа или архивна стойност. Поради това отпадането на текущата служебна необходимост не следва само по себе си да води до възможност за унищожаване на документ, който подлежи на архивна оценка. Този въпрос е особено чувствителен при документите, които предстои да бъдат предадени на ДА „Архиви“, тъй като след преминаването им в системата на държавните архиви оценката за тяхната архивна ценност следва да бъде извършвана при съобразяване с принципите и правилата на архивното законодателство. VI. Архив на Комисията по досиетата и необходимост от съгласуваност между ЗЗКИ и архивното законодателство Предвид предстоящото преминаване на дейността и архива на Комисията по досиетата към ДА „Архиви“, предлаганите изменения имат пряко значение за организацията на бъдещото съхранение, архивния контрол и достъпа до този документален масив. Прилагането на общия режим на ЗЗКИ към документи, които се намират или предстои да се намират в системата на държавните архиви, следва да бъде съобразено с тяхната особена архивна стойност и със специалния режим на достъп до тях.		

		При приемането на измененията следва да бъде осигурена изрична съгласуваност между ЗЗКИ, Закона за Националния архивен фонд, Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, подзаконовата нормативна уредба по прилагането им, както и специалната нормативна уредба, уреждаща документите и архивите на Комисията по досиетата. При регламентирането на режима на тези документи следва да се гарантират запазването на документите с постоянна историческа, практическа и справочна стойност, проследимостта на техния произход и движение, непрекъснатостта на съхранението и възможността за предоставяне на достъп след отпадане на основанията за класификация. Същевременно следва да се предотврати възможността документи с архивна ценност да бъдат унищожавани единствено поради отпадане на текущата служебна необходимост. Необходимо е ясно да се разграничи срокът на класификация от срока на архивно съхранение. Продължаването на срока на класификация не следва да води до изключване на документите от ефективен архивен контрол, както и промяната на критериите за унищожаване не следва да създава възможност за		

		унищожаване на документи, които имат постоянна архивна стойност. В тази връзка ДА „Архиви“ счита за необходимо, изрично да се гарантира, че архивната ценност на документите представлява самостоятелен критерий, който не се поглъща от преценката за текущата служебна необходимост или от режима на класификация. По този начин ще се избегне правна колизия, при която един и същ документ едновременно представлява класифицирана информация, притежава архивна ценност и подлежи на специален режим на достъп, но същевременно може да бъде унищожен по критерий, различен от установения в архивното законодателство. VII. Относно предложената отмяна на чл. 45а от Закона за защита на класифицираната информация Особено внимание следва да бъде обърнато на предложената отмяна на чл. 45а от Закона за защита на класифицираната информация. Съгласно действащата уредба чл. 45а ЗЗКИ урежда специалния ред за извършване на проверка на проучваното лице в информационните фондове на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. В мотивите към законопроекта изрично е посочено, че „...отмяната на чл. 45а ЗЗКИ е свързана с предвиденото закриване на		

		Комисията“. По този начин необходимостта от отмяната на действаща законова разпоредба се обосновава с бъдещо нормативно действие - закриването на Комисията по досиетата. От гледна точка на принципа на правната сигурност и необходимостта от съгласуваност на законодателството подобен подход поражда съществени въпроси. Към момента на приемане и влизане в сила на предложената промяна следва да е налице сигурно и влязло в сила нормативно основание за прекратяване на дейността на Комисията по досиетата, както и ясна нормативна уредба на правоприемството по отношение на нейните функции, информационни фондове и архив. В противен случай би се създало несъответствие между фактическото съществуване на Комисията по досиетата и действащата нормативна уредба. При запазване на съществуването на Комисията по досиетата, след отмяната на чл. 45а ЗЗКИ, би отпаднал предвиденият в тази разпоредба специален механизъм за извършване на проверки в нейните информационни фондове при провеждане на проучвания за надеждност по Закона за защита на класифицираната информация. Особено важно е да се отбележи, че в самия проект на ЗИД на ЗДАНС не е уредено преобразуването на Комисията по досиетата, нито са уредени последиците от поемането на нейните функции и архив от Държавна		

		агенция „Архиви“, това изобщо не е предмет на проекта. Поради това не следва да се допуска отмяната на чл. 45а ЗЗКИ да предхожда нормативното уреждане на прекратяването на дейността на Комисията и правоприемството по отношение на нейните функции и информационни фондове. С оглед на изложеното Държавна агенция „Архиви“ счита, че отмяната на чл. 45а ЗЗКИ следва да бъде съобразена по време и съдържание с окончателното уреждане на статута на Комисията по досиетата и на правоприемството по отношение на нейните дейности, информационни фондове и архив. При поемане на съответните функции и архива от Държавна агенция „Архиви“ следва изрично да бъде гарантирана правната приемственост, включително по отношение на всички законови препратки към Комисията по досиетата, процедурите за достъп и проверка, режима на съхраняване и използване на информационните фондове и правата и задълженията, произтичащи от действащата нормативна уредба. До окончателното уреждане на тези въпроси не следва да се допуска предварително заличаване на действащи законови механизми, основаващо се единствено на предстоящо, но все още неприключило законодателно действие. VIII. Предложения на Държавна агенция „Архиви“		

		С оглед изложеното Държавна агенция „Архиви“ предлага в проекта да бъдат предвидени следните гаранции: 1. По отношение на многократното удължаване на сроковете Да се предвиди ясен механизъм, който да не допуска автоматично и неограничено удължаване на сроковете за защита, без конкретна и мотивирана преценка за необходимостта от продължаване на режима на класификация. При всяко удължаване следва да бъдат посочвани конкретните фактически и правни основания, поради които информацията продължава да се нуждае от защита. Да се създаде механизъм, с водеща роля на ДКСИ, който да разглежда всички предложения за повторно и следващо удължаване на срока на защита на документи и материали, с поставен гриф за сигурност „секретно” или по-висок. При разглеждането да се отчита настъпилите качествени и количествени промени на фактите и обстоятелствата, които са определили нивото на първоначално поставения гриф за сигурност. 2. По отношение на архивното предаване Да се запази изричната връзка между изтичането на срока за защита и задължението за предоставяне на информацията на съответния държавен архив по чл. 33, ал. 2 ЗЗКИ. При изменение на чл. 34 ЗЗКИ следва изрично да се гарантира, че удължаването на		

		срока на класификация не засяга архивната съдба на документа след окончателното отпадане на основанията за защита. 3. По отношение на унищожаването Да не се допуска унищожаване на документи единствено на основание, че те „повече не са необходими за служебни цели“. Категорично настояваме този текст да отпадне. Следва да бъде запазен или изрично възпроизведен принципът, че преди унищожаване се извършва от страна на ДА „Архиви” на оценка за историческо, практическо и/или справочно значение. Да се гарантира, че документи с историческо, практическо или справочно значение не могат да бъдат унищожавани без съобразяване с компетентността и процедурите, установени в архивното законодателство. 4. По отношение на достъпа Да се запази нормативната връзка между премахването на нивото на класификация и възможността за достъп до информацията по реда на ЗДОИ, освен когато специален закон предвижда друг режим. Това е съществена гаранция за прехода от режима на защита към режима на обществен достъп. 5. По отношение на архива на Комисията по досиетата В преходните и заключителните разпоредби да бъде предвидена изрична гаранция за непрекъснатост на съхранението, защитата,		

		архивната обработка и достъпа до документите, които ще бъдат поети от ДА „Архиви“, включително когато за част от тях продължава да е налице режим на класификация. IX. Заключение Държавна агенция „Архиви“ подкрепя целта за гарантиране на ефективна защита на класифицираната информация и отчита необходимостта от специална защита на информация, чието разкриване би могло да застраши националната сигурност. Наред е това ДА „Архиви“ счита, че предложените изменения в ЗЗКИ, доколкото предвиждат многократно удължаване на сроковете за защита и промяна на режима на унищожаване на класифицирана информация, имат съществено отражение върху архивната система и следва да бъдат допълнително прецизирани. Основният принцип, който следва да бъде запазен, е, че: Срокът на класификация определя периода, през който информацията се нуждае от специална защита, но не определя и не заличава нейната архивна ценност. Същевременно отпадането на текущата служебна необходимост не следва да се приравнява на липса на историческо, практическо и/или справочно значение. Действащата уредба на чл. 33, ал. 2-4 и чл. 34, ал. 3 ЗЗКИ създава последователна гаранционна система, гарантираща достъпа и предоставянето на информацията на съответния		

		държавен архив в едногодишен срок. Официалните разяснения на ДКСИ потвърждават именно тази взаимовръзка. Поради това ДА „Архиви“ счита, че приемането на проекта следва да бъде съпроводено с изрични нормативни гаранции за запазване на архивната ценност на документите, за недопускане на тяхното унищожаване единствено поради отпадане на служебната необходимост и за гарантиране на последващото им архивно съхранение и достъп.		